

עיר וקדיש מז שמיא נחית

ט"ל תשכ"ח מפי זרעו

ספר
תורת הזוהר

והוא ספר הזוהר שחבר התנא האלוקי
רבן שמעון בר יוחאי זיע"א
בלשון הקודש למען ירוץ הקורא בו
מנוקד ומחולק ללמוד יומי

חלק יג

בזוהר דא יפקון מז גלותא

והמשכילים ייהוו כזוהר הרקיע

עֲזָרֵי מַעַם ה' עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֵּהָר

חֶלֶק יג

וְהוּא סֵפֶר הַזֵּהָר שֶׁחִבֵּר הַתַּנָּא הָאֱלּוֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א
בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ לְמַעַן יִרוּץ הַקּוֹרֵא בּוֹ
מִנְקֵד וּמְחוּלָק לְלִמּוּד יוֹמֵי
לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה

מְזוּהָר פ' בִּשְׁלַח דף מ"ח ע"ד זוהר פ' יתרו דף ע

וּמְצוּרָף: 1. תִּיקוֹן הַכִּלְלִי, 2. תִּפִּילַת הַדֶּרֶךְ 3. תִּפְלַת הוֹדִיָּה
לְבוֹרָא עוֹלָם, 4. תִּפְלָה לִפְנֵי וְאַחֲרֵי הַלִּימוּד, 5. תִּיקוֹן מַג,
6. תִּיקוֹן מַח, 7. פְּתִיחַת אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא

מוֹפֵץ לְלֹא מִטְרַת רוּחַ כָּלֵל - לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים
וְכַן נְסִיִּים יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ שָׁנָה בְּשָׁנָה
בְּהִילּוּלַת הַרְשָׁב"

יּוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בְּעִיה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
שֶׁבֶט תִּשְׁע"ד לִפ"ק

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין-בית שמש
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
**הזוהר
העולמי**
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות
ולכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד
תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים
צדיקים, ועליו נאמר "אם תוציא היקר מזולל כפי
תהיה", הוא מברך והקב"ה מסכים אתו אכי"ר.

הרשב"י קובע:

**"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"
מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם**

האם יש מחשב שיוכל לחשב את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: **0527-651911**

הטעם? משום שראו את הממנה של מצרים
נשרף באש.

רבי יצחק אמר, בשעה שקרבו ישראל לים,
קרא הקדוש ברוך הוא לממנה הגדול
שעל הים ואמר לו: בשעה שעשיתי את העולם,
מניתי אותך על הים, ותנאי יש לי על הים –
שיקרע את מימיו מלפני בני, הגיע הזמן עכשו
שיעברו בני בתוך הים. מה כתוב אחר כך?
וישב הים לפנות בקר לאיתנו. מה זה לאיתנו?
לתנאו שהיה לו עם הקדוש ברוך הוא כשברא
את העולם.

והיו ישראל חונים על הים, והיו ישראל רואים
את גלי הים עולים ויורדים. הרימו עיניהם,
וראו את פרעה והאוכלוסים שלו, ופחדו וצעקו,
והרי נתבאר. הים ראה – מה ראה הים? הוא ראה
את ארונו של יוסף, וברח מלפניו. מה הטעם?
[משום] שכתוב (בראשית לט) וינס ויצא החוצה, ועל
זה הים ראה וינס, וכתוב ויסר את אפן מרכבתיו
וגו' אנוסה מפני ישראל. מה הטעם? משום
שראו את ארץ מצרים כאלו עולה באש, ואז
אמרו אנוסה מפני ישראל.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בַּמַּדְבָּר. אָמַר
 רַבִּי חֵיִיא לְרַבִּי יוֹסִי, בֵּא וְאָמַר לָךְ,
 שְׂכָשְׂרוּצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר שְׁלוֹטוֹן שֶׁל
 הָאָרֶץ, אֵינוֹ עוֹשֶׂה עַד שֶׁמַּעֲבִיר הַשְּׁלִיט שְׁלָהֶם
 בְּרַקִּיעַ, וְלֹא מַעֲבִיר אֶת הַשְּׁלִיט שְׁלָהֶם עַד
 שֶׁמִּמָּנָה אַחַר בְּמִקוּמוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגְרַע [הַשְּׁלוֹטוֹן]
 הַשְּׂמוּשׁ שְׁלָהֶם בְּרַקִּיעַ, כְּדֵי לְקַיֵּם מֵה שְׂכַתוֹב
 (דניאל ד) וְלָמִי שִׁיחַפֵּץ יִתְנַנֶּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי
 כַּף הוּא.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים ח) ה' אֲדַנִּינוּ מִה אֲדִיר
 שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. ה' אֲדַנִּינוּ - כְּשָׂרוּצָה
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁבֵּר אֶת כַּח הָעַמִּים עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְחַזֵּק דֵּינוֹ עֲלֵיהֶם וְשׁוֹבֵר אוֹתָם,
 וּמַעֲבִיר מִלְּפָנָיו אֶת הַשְּׁלִיט שְׁלָהֶם.

אֲשֶׁר תִּנְּה הוֹדֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר נָתַתָּ הָיָה
 צָרִיף, אוֹ תִּנְּה הוֹדֵךְ. מֵהוּ אֲשֶׁר תִּנְּה
 הוֹדֵךְ? אֵלֹא זֶהוּ סוּד שֶׁל הַנְּהַר הָעֵמֶק שֶׁל הַכֹּל,
 וְדוֹד בְּקֶשׁ בְּקֶשְׁתוֹ לְהַשְׁפִּיעַ מִמֶּנּוּ עַל הַשָּׁמַיִם,
 וְזֶהוּ אֲשֶׁר, כַּנֶּאֱמַר (שמות ג) אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה.

בְּשָׂעָה שֶׁהַנְּהַר הַזֶּה הָעֵמֶק שֶׁל הַכֹּל שׁוֹפֵעַ
 וְיוֹצֵא עַל הַשָּׁמַיִם, אִזּוֹ הַכֹּל בְּשִׂמְחָה,

וְהַגְבִּירָה מִתְעַטֶּרֶת בַּמֶּלֶךְ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת
בְּשִׂמְחָה. וְהַשְׁלֵטוֹן שֶׁל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
כוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת מְעַבְר מִלְּפָנֵי הַגְּבִירָה, וְאִז
זוֹקְפִים רֹאשׁ כָּל הָאַחֲוָזִים בָּהּ.

בֵּין כֶּךָ רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא, וּמִשָּׂא אֶחָד
לְפָנָיו. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, גִּלְף, אוֹלֵי הָאִישׁ הַזֶּה
עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת הוּא, אוֹ עִם הָאָרֶץ
הוּא, וְאָסוּר לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ בַּדֶּרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
נִשֵּׁב כָּאֵן וְנִרְאָה, אוֹלֵי הוּא אִישׁ גְּדוֹל.

בֵּין כֶּךָ עָבַר לְפָנֵיהֶם, וְאָמַר לָהֶם, בְּסָבוּב שֶׁל
הַמְּעַבֵּר הַמְּסַכֵּן הַזֶּה צְרִיף לְוֵי, וְאֲנִי יוֹדֵעַ
דֶּרֶךְ אַחֲרָת, וְנִסְטָה מִכָּאן, וְאֲנִי רְצִיתִי לֹאמַר לָכֶם,
שֶׁלֹּא אֶחְטָא בָכֶם וְלֹא אֶעְבֹּר עַל מֵה שֶׁכָּתוּב (ויקרא
יט) וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, וְאַתֶּם כְּמוֹ סוֹמְמִים
בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה, וְלֹא תִסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁחֲכִינוּ כָּאֵן. הַתְּחַבְּרוּ עִמּוֹ. אָמַר
לָהֶם, לֹא לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבַר כָּאֵן עַד שֶׁנֶּעְבֹּר בָּזֶה.
סָטוּ לְדֶרֶךְ אַחֲרָת.

אַחַר שֶׁיֵּצְאוּ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם, אָמַר לָהֶם, בְּאוֹתָהּ
הַדֶּרֶךְ הָאַחֲרָת הָיוּ הוֹלְכִים פְּעַם אֶחָד
כִּהְיוּ חֲכָם, וְכֵהֵן עִם הָאָרֶץ אֶחָד עִמּוֹ. קָם אוֹתוֹ

עם הָאָרֶץ עָלָיו בְּאוֹתוֹ מְקוֹם וְהָרְגוּ. מְאוֹתוֹ יוֹם,
כָּל מִי שֶׁעוֹבֵר בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, מְסַכֵּן אֶת נַפְשׁוֹ,
וְהָרִי מִתְחַבְּרִים שָׁם שׁוֹדְדֵי הָרִים וְהוֹרְגִים
וּמְקַפְּחִים אֶת בְּנֵי הָאָדָם, וְאֵלֶּה שִׁיּוּדְעִים לֹא
עוֹבְרִים שָׁם, וּמִבְּקֵשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵד
אוֹתוֹ הַכֹּהֵן בְּכָל יוֹם.

פְּתַח (ישעיה י') וְאָמַר, עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לְעֶמֶד וְגו'.
הָרִי בְּאֵרוֹהָ אוֹתָם רָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה, אָבֵל
אֲנִי לֹא אוֹמֵר לָכֶם כֶּךָ, אֲלֵא שֶׁסוּד הַדָּבָר לְמַדְנוּ.
עוֹד הַיּוֹם – אֵיזָה יוֹם זֶה? אֲלֵא כֶּךָ כְּתוּב, (שמות ו)
וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע בֵּת עַמִּינָדָב. וְסוּד הוּא
עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֶהֱרֹן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָה, לְתַקֵּן
אֶת בֵּיתָהּ וּלְשַׁמֵּשׂ אוֹתָהּ וּלְהַכְנִיסָהּ לְמֶלֶךְ לְהַזְדַּוֵּג
כְּאֶחָד. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה, כָּל כֹּהֵן שֶׁשֶׁמֶשׂ בְּמַקְדָּשׁ,
הוּא כְּמוֹ אֶהֱרֹן.

אַחִימֶלֶךְ הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל עֲלִיוֹן, וְכָל אוֹתָם
הַכֹּהֲנִים עִמּוֹ הָיוּ שׁוֹשְׁבֵינֵי הַגְּבִירָה.
כִּיּוֹן שֶׁנִּהְרָגוּ, נִשְׁאַרָה הַגְּבִירָה לְבָדָה, וְאָבֵד
הַשׁוֹשְׁבֵין שְׁלָהּ, וְלֹא נִמְצָא מִי שֶׁשֶׁמֶשׂ לְפָנֶיהָ
וַיִּתְקַן בֵּיתָהּ וַיִּשְׁמַח אוֹתָהּ לְהַזְדַּוֵּג עִם הַמֶּלֶךְ.
וְאִזּוֹ מְאוֹתוֹ יוֹם הִיא עֹבְרָה לְשִׁמְאֵל, וְעוֹמְדַת עַל
הָעוֹלָם, אוֹרְכַת לְכָל. הָרְגָה אֶת שָׂאוֹל וּבָנָיו,

וְאַבְדָּה מֵהֶם אֶת הַמְּלוּכָה, מֵתוּ מִיִּשְׂרָאֵל כְּמָה
 אֲלָפִים וְכַמָּה רַבּוּת. וְעַד עַכְשָׁיו הִיָּה אוֹתוֹ הַחֲטָא
 תְּלוּי, עַד שֶׁבֶּא סִנְחָרִיב וְהִרְגִּיז אֶת הַכֹּל.

וְזֶהוּ עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב, זֶהוּ יוֹם עֲלִיּוֹן, וּמִיָּהוּ? זו
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁאַבְדָּה אֶת הַשְּׁוֹשְׁבֵינִים
 שְׁלָה, אוֹתָהּ שֶׁנִּשְׁאַרָה לְלֹא יָמִין [שְׁהִיָּה לוֹ]
 לְהִדְבֵּק בְּשִׂמְאֵל, שֶׁהִכְהִין הוּא יָמִין, וּמִשׁוּם כֶּף
 הִיָּה לוֹ לְהִתְדַבֵּק בְּשִׂמְאֵל] וּמִשׁוּם כֶּף עוֹד הַיּוֹם
 בְּנֹב לְעַמֵּד.

בֵּא רְאֵה, כְּתוּב גְּבַעַת שְׂאוּל נָסָה. לָמָּה כָּאן
 שְׂאוּל? אֲלֹא מִשׁוּם שֶׁהוּא הִרְגֵּ אֶת הַכֹּהֲנִים
 וְגָרַם שֶׁתִּעַקֵּר מִן הָעוֹלָם זְרוּעַ יָמִין – אֵף כָּאן
 מֵאוֹתוֹ יוֹם לֹא עָבַר אִישׁ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, כִּדִּי שְׁלֹא
 יִסְתַּכֵּן בְּנַפְשׁוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא, וְלֹא
 אָמַרְתִּי לָךְ אוֹלִי הוּא אִישׁ גְּדוֹל?

פֶּתַח וְאָמַר, (מִשְׁלֵי ג) אֲשֶׁרִי אָדָם מְצָא חֲכָמָה.
 אֲשֶׁרִי אָדָם – כְּמוֹ אָנוּ שֶׁמְצָאנוּ אוֹתָךְ
 וַיִּדְעֵנוּ מִמֶּךָ דִּבְרַת חֲכָמָה. וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה –
 כְּמוֹ אָנוּ שֶׁחֲכִינוּ לָךְ לְהִתְחַבֵּר עִמָּךְ, וְזֶהוּ אָדָם
 שֶׁמְזַמֵּן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּנָה בְּדַרְךְ, פְּנִי
 הַשְּׁכִינָה, וְעַל זֶה כְּתוּב (מִשְׁלֵי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר
 נִגְהָ. הִלְכוּ.

פְּתַח אוֹתוֹ הָאִישׁ וְאָמַר, (תהלים כב) לְדָוִד מְזִמּוֹר
 לַה' הָאָרֶץ וּמְלֶאכָה וְגו'. לְדָוִד מְזִמּוֹר
 בְּמָקוֹם אֶחָד, וּבְמָקוֹם אַחֵר מְזִמּוֹר לְדָוִד. מַה בֵּינָם
 זֶה לְזֶה? אֵלֶּא לְדָוִד מְזִמּוֹר – הַשִּׁירָה שֶׁאָמַר דָּוִד
 עַל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. מְזִמּוֹר לְדָוִד – הַשִּׁירָה שֶׁדָּוִד
 אָמַר עַל עֲצָמוֹ.

לַה' הָאָרֶץ וּמְלֶאכָה. לַה' – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 הָאָרֶץ וּמְלֶאכָה – זוֹ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל וְכָל
 הָאוֹכְלוֹסִין שְׁלָהּ שְׂמֵת־חֲבָרִים עִמָּה, וְנִקְרָאִים
 מְלֶאכָה וְדָאִי הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו ו) מְלֶאכָה
 הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ – זוֹהִי אֶרֶץ שֶׁל
 מִטָּה שֶׁנִּקְרָאת תִּבֵּל, וְאַחֲזֵזָה בְּדִין [שֶׁל עוֹלָם]
 שֶׁל מַעֲלָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תִּבֵּל
 בְּצִדְקָה. בֵּין לְאַחַד, בֵּין לְעַם אֶחָד, בֵּין לְכָל הָעוֹלָם
 – מֵהַדִּין הַזֶּה הוּא נִדּוֹן.

בֵּא רְאֵה, פְּרָעָה יִנַּק מֵהַדִּין הַזֶּה עַד שֶׁאֲבָדוּ הוּא
 וְכָל עַמּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁדִּין זֶה הִתְעוֹרַר עָלָיו, אוֹתוֹ
 מִמָּנָה שֶׁהִתְמַנָּה עֲלֵיהֶם בְּשִׁלְטוֹן, הוֹיָז וְהָעֵבֶר,
 וְאָז כָּל אֵלֶּה שֶׁלְמִטָּה נֶאֱבָדוּ, שְׂכָתוֹב וַיִּסַּר אֶת
 אֶפְסוֹ מִרְכַּבְתּוֹ. מַה זֶה אֶפְסוֹ מִרְכַּבְתּוֹ? מִרְכַּבּוֹתָיו
 שֶׁל פְּרָעָה. וּמִי הוּא אוֹתוֹ אוֹפֵן שְׁלָהֶם? אוֹתוֹ
 מִמָּנָה שֶׁשׁוּלֵט עֲלֵיהֶם, וְעַל זֶה מֵתוּ כָּלֶם בַּיּוֹם.

לְמָה בַּיָּם? אֲלֵא הַיָּם הָעֲלִיּוֹן הַתְּעוֹרֵר עֲלֵיהֶם
וּנְמַחוּ (וּנְמַסְרוּ) בַּיָּדֵיהָ, וְלִכְן כָּתוּב טַבְּעוּ בַּיָּם סוּף.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי כֶּף הוּא! וְעַל זֶה כָּתוּב טַבְּעוּ
בַּיָּם סוּף, סוּף כָּל הַדְּרָגוֹת.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, וַיִּנְהַגְהוּ בַּכְּבֹּדֶת, מַה זֶה
בַּכְּבֹּדֶת? אֲלֵא מִכָּאן לְמַדְנוּ, שְׁבַדְרָךְ
שָׁאֲדָם הוֹלֵךְ מוֹלִיכִים אוֹתוֹ. כָּתוּב בְּפָרְעָה וַיִּכְבֹּד
לִב פָּרְעָה, וּבְאוֹתוֹ דָּבָר הִנְהִיג אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בַּכְּבֹּדוֹת מִמֶּשׁ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
רְשַׁע, אַתָּה מְכַבֵּיד אֶת לִבְךָ? אֲנִי אֲנַהִיג אוֹתְךָ
בְּזֶה. וְעַל כֶּף וַיִּנְהַגְהוּ בַּכְּבֹּדֶת.

וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וַיֹּאמֶר
מִצְרַיִם - זֶהוּ הַמְּמַנָּה שֶׁהַתְּמַנָּה עַל
הַמִּצְרַיִם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּבָר זֶה קָשָׁה, כִּיּוֹן
שֶׁהַעֲבִירוּ אוֹתוֹ מִשְׁלֹטוֹנוֹ, אֵיךְ יָכֹל הוּא לְרַדֵּף
אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל?

אָלֵא וְדַאי הוּא כֶּף! אָבֵל זֶה וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם -
מִצְרַיִם שְׁלֵמָטָה. כִּי ה' נִלְחַם לָהֶם
בְּמִצְרַיִם - מִצְרַיִם שְׁלֵמָעֵלָה. שְׁכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁבַּר כַּחַם
מִלְּמַעְלָה, אִזּוֹ נִשְׁבַּר הַכַּחַם וְהַתְּקַף שְׁלָהֶם לְמָטָה.
זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כִּי ה' נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם. בְּמִצְרַיִם

דְּוָקָא. זְהוּ הַתְקַף שְׁלָהֶם שְׁלִמְעָלָה. וְזְהוּ שְׂבִאָרוּהָ
מִלֶּךְ מְצָרִים סִתָּם. כָּאן וַיֹּאמֶר מְצָרִים אָנוּסָה
מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂרָאוּ שְׁהָרֵי נִשְׁבַּר כָּחַם וְהַתְקַף
שְׁלָהֶם שְׁלִמְעָלָה.

בא רֵאָה, כְּשִׁמְתְּעוֹרְרַת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל הַזֶּה,
מִתְעוֹרְרִים כָּל אוֹתָם שְׂאֲחוּזִים בָּהּ, וְכָל
הָאַחֲרִים שְׁלִמְטָה, וַיִּשְׂרָאֵל מֵעַל כָּלָם, שְׁהָרֵי הֵם
נוֹטְלִים אוֹתָהּ בְּגוֹף הָאֵילָן, וְהָרֵי פְרִשׁוּהָ. וְלִכְן
יִשְׂרָאֵל אֲחוּזִים בָּהּ יוֹתֵר מִכָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמִזְלוֹת. וּכְשֶׁהֵם מִתְעוֹרְרִים, [כָּל עַמִּים עֲכוּ"ם]
נִשְׁבַּר תְּקַפָּם מֵאוֹתָם שְׁשׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם.

בא רֵאָה, הַמְּנָה הַזֶּה הַשְּׁלִיט עַל הַמְּצָרִים, דְּחַק
אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה שְׁעֵבוּדִים, כְּמוֹ שְׂבִאָרוּהָ.
אַחַר שֶׁהוּא נִשְׁבַּר בַּתְּחִלָּה, נִשְׁבְּרוּ אוֹתָן מַלְכוּת
(מִלְּמִטָּה). זְהוּ שְׁכָתוּב כִּי ה' נִלְחַם לָהֶם בְּמְצָרִים.
נִלְחַם לָהֶם וַדָּאֵי.

סדר הלימוד ליום ד טבת [יום 93 בשנה]

ס"א תוספתא

וַיִּפַּע מִלְּאֵף הָאֱלֹהִים וְגו'. [מִשְׁנָה] טָרָם (שְׁנִשְׁקַע)
שְׁנַמְצָא אֲוִיר טְהוֹר, וְלֹא מְאִירִים, הָאֲבָנִים

הַנְּקוּבוֹת הָיוּ סְתוּמוֹת. שְׁלֹשׁ רוּחוֹת שְׁכָלוֹלוֹת
 בְּשֵׁלֶשׁ הָיוּ שְׁקוּעוֹת, וּמִיָּם סְתוּמִים תַּחַת הַנְּקָבִים
 בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חָזְרוּ לְמְקוֹמָם אוֹתָם
 אֲבָנִים (דורות).

אַחַר שְׁבַעִים וּשְׁתַּיִם דְּרָגוֹת, וְכֵן שְׁלֹשׁ פְּעָמִים,
 הִתְבַּקְּעוּ וַנִּנְקְבוּ הָאֲבָנִים תַּחַת צְרוּר שְׁהִיָּה
 חֲקוּק, וְהִתְכַּנְּסוּ הַדְּרָגוֹת וַנַּעֲשׂוּ כְּנוֹס אֶחָד. (נחלק
 וַנַּעֲשׂוּ כְּנוֹס אֶחָד).

אַחַר כִּף הַתְּחִלָּקוּ וַנַּעֲשׂוּ שְׁתֵּי דְרָגוֹת, חֲצִי מִיָּם
 קָפְאוּ, וְחֲצִי שְׁקָעוּ. אֵלֶּה עָלוּ וְאֵלֶּה יָרְדוּ.
 מִכָּאֵן הִתְחִיל הָעוֹלָם לְהִתְחַלֵּק.

צְרוּר אַחַר (אחד) יֵשׁ לְמַעְלָה [לְמַעְלָה], וְהוּא
 חֲקוּק בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם חוֹתְמוֹת שֶׁל
 חוֹתְמַת תְּקִיפָה, וּבָהֶם שְׁקוּעִים גְּלִי הַיָּם.
 כְּשֶׁנוֹסְעִים, נַחֲלָקִים לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת. מִחֲצִית אַחַת
 עוֹלָה, וּמִחֲצִית שֹׁנֶה יוֹרֶדֶת. מִחֲצִית אַחַת לְצַד
 צְפוֹן, וּמִחֲצִית אַחַת לְצַד דָּרוֹם. כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים
 כְּאֶחָד, גְּחָלִים שְׁלוּהֵטִים קִימִים בְּלֵהֵט שְׁנִינּוֹת
 הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת.

עֲמוּד אֶחָד נֶעוּץ בְּתוֹךְ הַיָּם, דְּרָגָה שְׁשָׁלוּחָה
 שֶׁל שָׂר עֲלִיוֹן עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲמוּד

למעלה מעלה, נתקן (מסתכל) למרחוק על
 קיטור האניות ששטות בים. מי ראה איזה
 גלים שעולים ויורדים והרוח נושבת בהם,
 ודגי הים מושכים את כל האניות הללו לכל
 צדדי העולם.

אותה דרגה, כשירדת מההוא, עומדים אֶלֶף
 מימינו ואֶלֶף משמאלו. היה שב ויושב
 במקומו כמֶלֶךְ בכסאו, אותה דרגה שכששט הים
 לארבעה צדדי העולם, יוצאת עמו, בו חוזרת,
 והוא שב בקיום המֶלֶךְ.

ואז יוצאים הכרוזים: מי מבעלי העינים יזקף
 אותם למעלה למעלה. בעלי הכנפים יעמדו
 בקיומם. בעלי הפנים מכסים אותם, עד שנוסע
 במסעותיו. ואז ויסע מלאך האלהים.

רבי חייא פתח, (משלי לא) היתה כאניות סוחר
 ממרחק תביא לחמה. היתה כאניות סוחר
 – זו כנסת ישראל. ממרחק תביא לחמה, כמו
 שנאמר (ישעיה ל) הנה שם ה' בא ממרחק. תביא
 לחמה – בדרגה אחת ששורה עליה, ובה נמשכו
 כל הנחלים והמעיינות הללו שהולכים לים, כמו
 שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים וגו'.

אֵל מְקוֹם שֶׁהִנָּחֵלִים הַלְכִים. אַף עַל גַּב שְׁכַל
הִנָּחֵלִים נִמְשָׁכִים לְאוֹתָהּ דְרָגָה, וְאוֹתָהּ
דְרָגָה מוֹרִידָה (מוֹשְׁכָת) אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ יָם – אֵל תֹּאמֶר,
שְׁהִי הַרִיק אוֹתָם, וְלֹא שׁוֹרִים בּוֹ אַחֲרִים, וְלֹא
שׁוֹפְעִים בּוֹ כְּבִתְחִלָּה, חָזַר וְאָמַר אֵל מְקוֹם
שֶׁהִנָּחֵלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים. אֲלֹא מְקוֹם
אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁהִנָּחֵלִים הוֹלְכִים פְּעַם אַחַת, שָׁם
הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת – שָׁם הֵם שָׁבִים מֵאוֹתוֹ מְקוֹם
עֲלִיּוֹן, וְלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים, וְכֹלֵם מִתְכַּנְּסִים
לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְלָמָּה? לְלֶכֶת. לְלֶכֶת לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁל הַיָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. מֶה שָׁם אוֹתָהּ הַדְרָגָה?
נִקְרָאת צְדִיק.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתוּב (תהלים קד) שָׁם אָנִיּוֹת
יִהְיֶינָה לְוִיָּתָן זֶה יִצְרֶתָ לְשֹׁחַק בּוֹ. שָׁם
אָנִיּוֹת יִהְיֶינָה לְוִיָּתָן – בְּאוֹתוֹ הַיָּם שֶׁהוֹלְכִים וְשָׁטִים עַד
שֶׁבָּאִים לְהִתְחַבֵּר בְּאוֹתָהּ דְרָגָה, אִזְ כְּתוּב לְוִיָּתָן
זֶה יִצְרֶתָ לְשֹׁחַק בּוֹ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה יוֹתֵר, יֵשׁ זְווג
אַחַר שְׁשׁוּרָה בְּחִיבוֹת וְלֹא נִפְרָד
לְעוֹלָמִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי זֹכֵה לְאוֹתוֹ זְווג?
אָמַר לוֹ, מִי שֵׁישׁ לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. דּוֹקֵא
בְּעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי מִכָּאן לְמִדְנוּ, שְׁכַתוֹב לְוִיתָן זֶה
 יִצְרָת לְשַׁחַק בּוֹ, מִשְׁמַע שְׁאָמַר זֶה, וְזֶה
 וְזֹאת הֵם יְדוּעִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, שְׁנִיכֶם יָפָה
 אֲמַרְתֶּם, וְזֶה שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה דּוֹקֵא יָפָה, וְהַכֹּל
 עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְעַנֵּג בָּהֶם לְצַדִּיקִים.
 זֶהוּ שְׁכַתוֹב (ישעיה נח) אֲז תִתְעַנֵּג עַל ה'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה אֲלָפִים וְכַמָּה רַבָּבוֹת שֶׁל
 מַחֲנוֹת קְדוּשִׁים יֵשׁ לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 בְּעָלֵי פָנִים עֲלִיוֹנִים, בְּעָלֵי עֵינַיִם, בְּעָלֵי כְּלֵי זִין,
 בְּעָלֵי הַיָּלָלָה, בְּעָלֵי הַיְּבֻבָּה, בְּעָלֵי רַחֲמִים, בְּעָלֵי
 דִּין, וּמַעַל כֻּלָּם הַפְּקִיד אֶת הַגְּבִירָה לְשִׁמּוֹשׁ
 בַּהֵיכָל שְׁלֹפְנָיו.

בְּנֶגֶד אֵלֶּה יֵשׁ לְגַבִּירָה מַחֲנוֹת מְזִינִים. בְּשָׁשִׁים
 (בששה) פָּנִים נִמְצְאִים מַחֲנוֹת מְזִינִים, וְכֻלָּם
 חֲגוּרֵי חָרֵב עוֹמְדִים סְבִיבָה. כַּמָּה יוֹצְאִים וְכַמָּה
 נִכְנָסִים. בְּשֵׁשׁ כַּנְפִּים טָסִים אֶת כָּל הָעוֹלָם. לְפָנָי
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד גָּחִלִי אֵשׁ בּוֹעֵר. לְבוֹשׁוֹ אֵשׁ לוֹהֵט.
 בְּגָבוֹ חָרֵב שְׁנוֹנָה לוֹהֵטֶת בְּכָל הָעוֹלָם לְשָׁמֹר
 לְפָנֶיהָ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית ג) וְאֵת לֵהט הַחָרֵב
 הַמַּתְהַפֶּכֶת לְשָׁמֹר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים.

מָה זֶה דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים? זֹהִי הַגְּבִירָה הַגְּדוּלָּה,
 שֶׁהִיא דְּרָךְ לְאוֹתוֹ עֵץ גְּדוֹל חֲזָק, עֵץ הַחַיִּים,

שְׁכָתוּב (שיר ג) הִנֵּה מִטָּחוּ שְׁלֹשָׁמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים
 סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל שְׁלֹמְעֵלָה, כָּלָם
 אַחְזֵי חָרָב.

כְּשֵׁנוֹסְעֵת הַגְּבִירָה, כָּלָם נוֹסְעִים עִמָּהּ, זֶהוּ
 שְׁכָתוּב וַיִּסַּע מִלְּאֵךְ הָאֱלֹהִים. וְכִי
 מִלְּאֵךְ הָאֱלֹהִים הוּא נִקְרָא? אָמַר רַבִּי אַבָּא, כֵּן.
 בֵּא רְאֵה, כִּף אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַתְּקִין הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְפָנָיו הֵיכַל קְדוֹשׁ, הֵיכַל עֲלִיּוֹן
 [קְדוֹשׁ], קְרִיָה קְדוֹשָׁה, קְרִיָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁנִקְרָאת
 יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְּדוֹשׁ. מִי שְׁנִכְנַס לְמִלְךְ – לֹא נִכְנַס
 אֶלָּא מֵאוֹתָהּ קְרִיָה קְדוֹשָׁה, נוֹטֵל דֶּרֶךְ לְמִלְךְ,
 שֶׁהַדֶּרֶךְ מִתְקַנֵּת מִכָּאן.

זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לֵה' צְדִיקִים יָבֹאוּ
 בו. כָּל שְׁלִיחוֹת שְׁרוּצָה הַמְּלָךְ, יוֹצֵאת מִבֵּית
 הַגְּבִירָה. וְכָל שְׁלִיחוֹת מִלְמָטָה לְמִלְךְ, (שְׁרוּצָה הַמְּלָךְ)
 נִכְנָסֵת קֹדֶם לְבֵית הַגְּבִירָה, וּמִשָּׁם לְמִלְךְ. נִמְצָא
 שֶׁהַגְּבִירָה הִיא הַשְּׁלִיחָה שֶׁל הַכֹּל, מִלְמַעְלָה
 לְמָטָה, וּמִלְמָטָה לְמַעְלָה. וְעַל זֶה הִיא שְׁלִיחָה
 שֶׁל הַכֹּל. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּסַּע מִלְּאֵךְ הָאֱלֹהִים הַהַלֵּךְ
 לְפָנָי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל שְׁלֹמְעֵלָה. מִלְּאֵךְ
 הָאֱלֹהִים – זֶהוּ שְׁכָתוּב בוּ וְה' הַלֵּךְ לְפָנֵיהֶם וְגו' .
 וְזֶה לְלַכֵּת יוֹמָם וְלַיְלָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ.

וכי כבוד המלך הוא שהגבירה תלך, והיא תערוך קרב, והיא הולכת כשליח? אלא למלך שהזדוג בגבירה עליונה. ראה המלך את כבודה על כל שאר גבירות העולם, ואמר: כלם נחשבות לפילגשים (לחפה) כנגד הגבירה הזו שלי, היא עולה על כלן, מה אעשה לה? אלא כל הבית שלי יהיה בידיה. הוציא המלך כרוז: מכאן כל דברי המלך ימסרו בידי הגבירה. מה עשה? הפקיד המלך בידיה כל כלי זינו, כל אותם בעלי עורכי קרבות, וכל אותם אבנים יקרות של המלך וכל גנזי המלך. אמר: מכאן, כל מי שיצטרך לדבר עמי, לא יוכל לדבר עמי עד שיודיע לגבירה.

כך הקדוש ברוך הוא, מרב חביבותו ואהבתו לכנסת ישראל הפקיד הכל ברשותה. אמר: כל השאר לא נחשבים כלום לפניה. אמר: (שיר ו) ששים המה מלכות וגו', אחת היא יונתי תמתי. מה אעשה לה? אלא הרי כל ביתי בידיה. הוציא המלך כרוז: מכאן והלאה כל דברי המלך ימסרו בידי הגבירה. הפקיד בידיה כל כלי זינו, ומחים, סיפים, קשתות, חצים וחרבות, בליסטראות, מושלים, עצים, אבנים, וכל אותם בעלי (כלי)

עֲרִיכַת קָרֵב (לוֹחֲמִים). זֶהוּ שְׁכָתוֹב הֵנָּה מְטָתוֹ
שְׁלִשְׁמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים וְגו', כָּלֶם אַחְזֵי חָרֵב
מְלַמְדֵי וְגו'.

אָמַר הַמֶּלֶךְ, מִכָּאן וְהִלְאָה הַקָּרֵב שְׁלִי נִמְסָר
בְּיַדְךָ, כְּלֵי הַזִּין שְׁלִי, בְּעֲלֵי עֲרִיכַת קָרֵב
בְּיַדְךָ. מִכָּאן וְהִלְאָה אֶת תְּהִי שׁוֹמֶרֶת שְׁלִי. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. מִכָּאן וְהִלְאָה,
כָּל מִי שֶׁצָּרִיךְ אוֹתִי, לֹא יִכּוֹל לְדַבֵּר עִמִּי עַד
שְׁמוֹדִיעַ לְגְבִירָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֵא
אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ. שְׁלִיחַ הַמֶּלֶךְ בְּכֹל, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ. נִמְצָא שֶׁהַכֹּל בְּיַדֶּיהָ, וְזֶהוּ כְּבוֹד
הַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּסַּע מִלְּאֲךָ הָאֱלֹהִים וְגו',
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר.

וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. מָה הַטַּעַם מֵאַחֲרֵיהֶם? כִּדִּי
שְׁיִמְצָאוּ לְפָנֶיהָ (אַצְלָה) בְּעֲלֵי עֲרִיכַת
הַקָּרֵב, בְּעֲלֵי בְלִיסְטְרָאוֹת, בְּעֲלֵי רְמָחִים
וְחַרְבוֹת, וְנִתְגַּלִּים לְפָנֶיהָ, שֶׁהָרִי הָיוּ בָאִים
מִחֲנוֹת אַחֲרֵים לְעֶרְךָ קָרֵב בְּיִשְׂרָאֵל מִלְּמַעְלָה,
וְעַל כֵּן וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם.

וַיִּשְׁנִינוּ, שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה בָּא שְׁלִיט הַמְּמַנֶּה עַל
הַמְּצָרִים, וְכִנְסָ שֵׁשׁ מֵאוֹת [רְכָבוֹת]

מְרַכְבּוֹת מְקַטְרָגִים, וְעַל כָּל מְרַכְבָּה וּמְרַכְבָּה שֶׁשׁ
מֵאוֹת שְׁלִיטִים מְמַנִּים קְטִיגוֹרִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
וַיִּקַּח שֶׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בְּחוֹר וְגו'. וְכִי שֶׁשׁ מֵאוֹת
רֶכֶב בְּחוֹר לֹא הָיוּ רֶכְבֵי מְצָרִים? מָה הֵטַעַם וְכֹל
רֶכֶב מְצָרִים? אֲלֹא כֶּף שְׁנִינוּ, הֲיֵה סמא"ל מְלוּה
לוֹ שֶׁשׁ מֵאוֹת מְרַכְבּוֹת שֶׁל מְקַטְרָגִים לְסִיעַ לוֹ.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּקַּח שֶׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בְּחוֹר.

מִתִּי הַשְּׁלִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְסמא"ל? בְּקָרֵב
עִם סִיסְרָא, שְׁעַקֵּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
כָּל אוֹתָן מְרַכְבּוֹת, וְנִמְסְרוּ בְיַדִּי הַגְּבִירָה. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (שׁוֹפְטִים ה) נַחַל קִישׁוֹן גִּרְפָּם נַחַל קְדוּמִים
וְגו'. וְלַעֲתִיד לְבֹא כָּלֵם יִמְסְרוּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה
סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'.
וְעַל זֶה וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם, שְׁעַתִּידָה הַשְּׁכִינָה בְּסוּף
הַיָּמִים לַעֲקֹר אוֹתָם מִן הָעוֹלָם.

וַיִּסַּע עֲמוּד הָעֵנָן מִפְּנֵיהֶם, מִי זֶה עֲמוּד הָעֵנָן?
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶהוּ הָעֵנָן שֶׁנֶּרְאָה תָּמִיד עִם
הַשְּׁכִינָה, וְזֶהוּ הָעֵנָן שֶׁנִּכְנַס מִשָּׁה לְתוֹכוֹ. רַבִּי
אֲבָא אָמַר, כְּתוּב וְה' הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. אֲלֹא
סִינַע שֶׁל הַצְּדִיק הוּא, וּפְרִישָׁה שֶׁל הָרָשָׁם שְׁלוֹ,
וְעַל זֶה הִלֵּךְ הָעֵנָן הַזֶּה יוֹמָם, וְכְתוּב (תהלים מב)
יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ. וּמִצֵּד שֶׁל חֲסִיד בָּא הָעֵנָן

הַזֶּה, וְזֶה נִקְרָא חֶסֶד, וְעַנָּן אַחַר הוֹלֵךְ בְּלִילָה,
וְנִקְרָא עֲמוּד אֵשׁ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עֲמוּד הָעַנָּן יוֹמָם – זֶה
אֲבָרָהֶם. וְעֲמוּד הָאֵשׁ לֵילָה – זֶה יִצְחָק.
וּשְׁנֵיהֶם נִמְצְאוּ בְּשִׁכְיָנָה. וּמָה שֶׁאָמַר רַבִּי אַבְא,
כִּךְ הוּא וְדָאִי, שֶׁעַל יְדֵי זוֹ (שְׁבִזוּ) הִדְרָגָה נִמְצְאוּ.

וְזֶה וַיִּסַּע מִלְאֲךָ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לְפָנַי מִחֲנֵה
יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע – שְׁנִסַּע מִצַּד
שֶׁל חֶסֶד, וְנִדְבַק בְּצַד הַגְּבוּרָה, מִשּׁוּם שֶׁהָרִי
הִגִּיעַ הַזְּמַן לְהִתְלַבֵּשׁ בְּדִין.

בֵּא רְאֵה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִשְׁלְמָה הַלְבָנָה מִהַכֵּל,
וַיִּרְשָׁה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שָׁמוֹת קְדוּשִׁים
בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים. צַד אֶחָד הִתְלַבֵּשׁ בְּעֵטְרַת הַחֶסֶד
הָעֲלִיּוֹן בְּשְׁבַעִים חֻקִּיקוֹת שֶׁל אֹר שֶׁל הָאֲבָא
הָעֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר לָהּ.

הַצַּד הַשְּׁנַיִ הִתְלַבֵּשׁ בְּרַמְחֵי הַגְּבוּרָה, בְּשִׁשִּׁים
מִכּוֹת אֵשׁ, וְעֶשְׂרֵה שָׁלָה שֶׁיִּרְדּוּ מִצַּד
הָאֲמָא הָעֲלִיּוֹנָה בְּמִנְהֻגִים חֻקִּיקִים.

צַד שְׁלִישִׁי הִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי אַרְגָּמָן שְׁלוּבֵשׁ
הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ, שֶׁנִּקְרָאִים תְּפָאֲרִית,
שְׁיֹרֵשׁ הַבֵּן הַקְּדוּשׁ בְּשְׁבַעִים עֲטֻרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת

מִצַּד שֶׁל הָאֵב וְהָאֵם, וְהוּא כּוֹלֵל אֶת הַצַּד הַזֶּה
וְהַצַּד הַזֶּה.

(וּשְׁתֵּי עֲטֹרוֹת מִצַּד שֶׁל אָבָא וְאִמָּא, וְהֵם שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת.) וּשְׁנַיִנוּ,
מִצַּד הַחֶסֶד שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם עֵדִים. מִצַּד הַגְּבוּרָה
שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם סוּפְרִים. מִצַּד הַתְּפָאֶרֶת שְׁבָעִים
וּשְׁנַיִם גּוֹנִים לְהַתְּפָאֵר.

וּבְמִקּוֹם זֶה נַחֲקֵק אֶחָד בְּאֶחָד, וְהַתְּעֵלָה הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, סוּד הַמְּרֻכָּבָה, וְכֵאן נַחֲקֵקוּ
הָאֲבוֹת לְהַתְּחַבֵּר בְּאֶחָד, וְהוּא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
חֲקוּק בְּאוֹתֵיחוֹ.

צִרְוּף הָאוֹתֵיחוֹת הַלָּלוּ, אוֹתֵיחוֹת רֵאשׁוֹנוֹת,
רְשׁוּמוֹת כְּסָדְרִים בְּסֵדֶר יִשְׂרָאֵל, מְשׁוּם
שְׁכָל הָאוֹתֵיחוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת נִמְצְאוּ בְּחֶסֶד, לְלַכֵּת
בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּסֵדוֹר מִתְקָן.

אוֹתֵיחוֹת שְׁנֵיחוֹת רְשׁוּמוֹת בְּגִלְגּוּל לְמִפְרַע, מְשׁוּם
שְׁכָל הָאוֹתֵיחוֹת הַשְּׁנֵיחוֹת נִמְצְאוּ
בְּגְבוּרָה (מִגְּבוּרָה), לְגִלּוֹת דֵּינִים וּמִינִים שְׁבָאִים
מִצַּד הַשְּׂמָל.

אוֹתֵיחוֹת שְׁלִישֵׁיחוֹת הֵן אוֹתֵיחוֹת רְשׁוּמוֹת, לְהִרְאוֹת
גּוֹנִים, לְהַתְּעִיט בְּמִלְךְ הַקְּדוֹשׁ. וְהַכֹּל
מִתְחַבְּרִים וְנִקְשָׁרִים בּוֹ, וְהוּא מִתְעִיט בְּעֲטֹרוֹתָיו

בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְרוּשֵׁם אֶת הַצַּד הַזֶּה וְאֶת הַצַּד הַזֶּה,
כְּמוֹ מֶלֶךְ שֶׁמֵתַעֲטֵר בְּכָל.

כֵּאֵן נִרְשָׁם הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ חָקוּק בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם
תְּבוּת שֶׁמֵתַעֲטֵרוֹת בְּאֲבוֹת, הַמְרַכְּבָה
הַקָּדוֹשָׁה הַעֲלִיוֹנָה. וְאִם תֹּאמֶר, מָה הַטַּעַם אֵינֶן
כְּתוּבוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַשְּׁלִישִׁיּוֹת הַלְלוּ, מֵהֶם בְּסֹדֶר
יִשְׂרָאֵל כְּסֹדֶרָם, וּמֵהֶם לְמַפְרָע, לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַצַּד הַזֶּה
וְאֶת הַצַּד הַזֶּה, שֶׁהָרִי שְׁנִינוּ, אֶתָּה כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָאֵל
– הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה מִיִּשְׂרָאֵל לְשָׁנֵי
הַצְּדָדִים, וְכָתוּב (שְׁמוֹת כו) וְהִבְרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ
הַקְּרָשִׁים וְגו', זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר, זֶה יַעֲקֹב. וְהַכֹּל אֶחָד.

אֵלֶּם, לְמֶלֶךְ שֶׁהוּא שָׁלֵם מֵהַכֹּל, דַּעְתוֹ שְׁלֵמָה
מֵהַכֹּל, מָה דֶרֶךְ אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ? פְּנִי
מְאִירוֹת תְּמִיד כְּשֶׁמֶשׁ, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא שָׁלֵם.
וְכִשְׁדָּן, הוּא דָן לְטוֹב וְדָן לְרַע, וְעַל זֶה צָרִיךְ
לְהִשָּׁמֵר מִמֶּנּוּ. מִי שֶׁהוּא טָפֵשׁ, רוֹאֶה אֶת פְּנֵי
הַמֶּלֶךְ מְאִירוֹת וּמַחֲיִכּוֹת וְלֹא נִשְׁמָר מִמֶּנּוּ. וּמִי
שֶׁהוּא חָכֵם, אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁפְּנֵי הַמֶּלֶךְ
מְאִירִים, אָמַר: הַמֶּלֶךְ וְדַאי הוּא שָׁלֵם, שָׁלֵם
מֵהַכֹּל, שָׁלֵם בְּדַעְתּוֹ, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁבְּאוֹתוֹ הָאוֹר

יֹושֵׁב בְּדִין וְנִתְכַסֶּה, אָף עַל גַּב שְׁלֵא נִרְאָה, שְׂאֵם
 לֹא כֶּף, לֹא יִהְיֶה מֶלֶךְ שָׁלֵם, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִשְׁמֵר.

כֶּף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁלֵם תָּמִיד בְּגוֹן זֶה וּבְגוֹן
 זֶה, אֲבָל לֹא נִרְאָה, אֲלֵא בְּפָנִים מְאִירוֹת.
 וְלִכֵּן אוֹתָם רְשָׁעִים הִטְפְּשִׁים לֹא נִשְׁמָרִים מִמֶּנּוּ.
 אוֹתָם חֲכָמִים צְדִיקִים אוֹמְרִים: מֶלֶךְ שָׁלֵם הוּא.
 אָף עַל פִּי שְׁפָנָיו נִרְאִים מְאִירוֹת, הַדִּין מְכַסֶּה
 בְּתוֹכוֹ, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִשְׁמֵר מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְכָאן (מלאכי ג) אָנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי.
 לֹא דִלְגַתִּי לְמָקוֹם אַחֵר, בִּי נִכְלָל הַכֹּל. שְׁנֵי
 הַגּוֹנִים הִלְלוּ נִכְלְלוּ בִּי. מְשׁוּם כֶּף הַכֹּל נִרְאָה
 בְּדֶרֶךְ יֵשֶׁר, וְאָף עַל גַּב שְׁהֵאוֹתִיּוֹת אַחֲזוֹזוֹת לְצַד
 זֶה וּלְצַד זֶה, הֵן כְּתוּבוֹת כְּסֻדְרָן.

וַיִּסַּע מִלֵּאף הָאֱלֹהִים הַהֵלֶךְ לְפָנָי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עִמּוֹד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם
וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם. עַד כָּאֵן צַד אֶחָד, חֲסֹד
לְאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, בֵּא רְאֵה
הַסּוּד הַזֶּה. כְּשֶׁהֲעַתִּיק הַקְדוּשׁ מְאִיר לְמֶלֶךְ, מְאִיר
לוֹ (מַעֲטָר אוֹתוֹ וּמוֹרִישׁ לוֹ בְּכִתְרִים וְכוּ') וּמַעֲטָר אוֹתוֹ בְּכִתְרִים
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים. כְּשֶׁמַּגִּיעִים אֵלָיו, מִתְעַטְרִים
הָאֲבוֹת. וּבְשֻׁעָה שְׁהָאֲבוֹת מִתְעַטְרִים, אָז הוּא

שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, אִזּוּ הַגְּבִירָה נוֹסַעַת בְּמַסְעֶיהָ
 [בְּאוֹתָהּ] (בְּשִׁלְטוֹן בְּנֵה) שְׁלֵמוֹת שֶׁל הָאָבוֹת.
 וְכַשְׁמַתְעַטְרַת מְכָלָם, אִזּוּ מִתְבָּרְכֶת, וְרִשּׁוֹת שֶׁל
 הַכֹּל בִּידֶיהָ.

וְסַתּוּם בּוֹ כְּמוֹ זֶה הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ חָקוּק בְּאוֹתִיּוֹת
 רְשׁוּמוֹת בְּמִרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה,
 עֵטוֹר הָאָבוֹת.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, מְצָאנוּ בְּסוּד זֶה בְּתַקִּיעַת
 הַשׁוֹפָר (שֶׁל רַב בְּבַבְלִי) שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא
 שֶׁלֹּשׁ וּבְכֵן וּבְכֵן וּבְכֵן, כְּנֶגֶד שֶׁלֹּשׁ אֱלֹהִים, וְכַף
 הַסֵּדֶר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַכֹּל נִכְלָל בַּשֵּׁם (שְׁלִיחַ)
 הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וּמְסֻתִים בּוֹ, נִמְצָא שְׁשֵׁלֵמוֹת
 הַמִּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה יֵשׁ בּוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶהוּ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, עֵטוֹר שֶׁל
 הָאָבוֹת שְׁמַתְעַטְרִים בְּחִקְיֹקוֹתֵיהֶם בְּחִבּוּר
 כְּאַחַד. שְׁלֵמוֹת הַמִּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה. וְנִכְלָל
 בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֵה תְבוּת, שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל
 וְעֵקֶר הַשָּׂרָשִׁים.

בֵּא רֵאה, גּוֹף הָעֵץ - אָנִי, אֶלֶף נוּן יוֹד.
 רֵאשׁ שֶׁל כָּל עֲנָפֵי הָעֵץ - וְהִ"ו. וְהִרִי
 הַתְּעוֹרְרוֹ הַחֲבָרִים, כָּלֵל שֶׁל עֲנָפִים וְנוֹף וְשָׂרֵשׁ

בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֵה תְּבוּת. וְהָרִי נִרְשָׁם בְּשִׁלְשָׁה
עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וּבְשִׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת תַּחְתּוֹנִים.

בְּנֶגְדוֹ – קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת. קָדוֹשׁ
לְמַעַלָּה, קָדוֹשׁ בְּאַמְצַע, קָדוֹשׁ לְמַטָּה.
קָדוֹשׁ חֶסֶד, קָדוֹשׁ גְּבוּרָה, קָדוֹשׁ תַּפְאָרֶת. וְכֻלָּם
נִחְקָקוּ בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. בְּרוּךְ הוּא,
בְּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲה שְׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׂרוּיִים עַל
הַיָּם, רָאוּ כְּמָה אוֹכְלוֹסִים, כְּמָה חִילוֹת,
וְכְמָה מַחְנוֹת מְלַמְעָלָה וּמְלַמְטָה, וְכֻלָּם בְּכַנוּס עַל
יִשְׂרָאֵל. הִתְחִילוּ בַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ צָרָתָם.

בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעֲה רָאוּ יִשְׂרָאֵל צָרוֹת מְכַל הַצְּדָדִים:
הַיָּם בְּגִלְיוֹ שְׁעוֹלִים לְפָנֵיהֶם.
מֵאַחֲרֵיהֶם כָּל אוֹתָם אוֹכְלוֹסִים, כָּל אוֹתָם מַחְנוֹת
מִצָּרִים. מַעֲלֵיהֶם כְּמָה קִטְגוּרִים. הִתְחִילוּ צוֹחִים
לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָז כְּתוּב, וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי.
וְשִׁנְיָנוּ בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, אֵלַי דְּוָקָא, הַכֹּל
תְּלוּי בְּעֵתִיק. בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעֲה נִגְלָה הָעֵתִיק
הַקָּדוֹשׁ, וְנִמְצָא רְצוֹן בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים,
וְאָז הָאוֹר שֶׁל הַכֹּל הָאִיר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲזוּ, כְּשֶׁהִכַּל מְאִיר כְּאַחַד,
וְעָשָׂה הַיָּם מְנַהֲגִים עֲלֵיוֹנִים, וְנִמְסְרוּ בְיָדוֹ
עֲלֵיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְלִכֵּן קָשָׁה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל כְּמוֹ קָרִיעַת יַם סוּף. וְהַכֹּל כֶּף
פְּרִשׁוּהָ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁקָּרִיעַת יַם סוּף
תְּלוּיָהּ בְּעֵתִיק.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יֵשׁ אֵילַת אַחַת בְּרַקִּיעַ,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה הַרְבֵּה
בְּשִׁבְלָהּ. בְּשָׂעָה שֶׁהִיא צוֹנַחַת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת הַצָּרָה שְׁלָהּ וּמְקַבֵּל קוּלָּהּ,
וְכִשְׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לְרַחֲמִים, הִיא נוֹתֵנַת קוּלוֹת,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוּלָּהּ, וְאֵז חָס עַל
הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים מב) כְּאֵיל תִּעְרַג עַל
אַפְיָקֵי מַיִם.

וְכִשְׁרוּצָה לְהוֹלִיד, הִיא נִסְתָּרַת מִכָּל הַצְּדָדִים,
וְאֵז בָּאָה וְשָׂמָה רֵאשָׁה בֵּין בְּרַכְיָהּ,
וְצוֹנַחַת וּמְרִימָה קוּלוֹת, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס
עָלֶיהָ, וּמְזַמֵּן כְּנִגְדָּהּ אוֹתָהּ נֹחַשׁ אַחַד, וְנוֹשֵׁף
בְּעֶרְוֹתָהּ, וּפּוֹתַח אוֹתָהּ וְקוֹרֵעַ לָהּ אוֹתוֹ מְקוֹם,
וּמוֹלִידָה מִיָּד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדַבַּר הַזֶּה אֵל
תִּשְׁאַל וְאֵל תִּנְסֶה אֶת ה', וְכֵן דּוֹקָא.

וַיִּוְשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְגו', וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת. אוֹתוֹ שְׁלִיט
 מִמֶּנָּה עַל הַמִּצְרַיִם הִרְאָה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁמַעְבִּיר אוֹתוֹ בְּנֵהר דִּינּוּר, שְׁהִיָּה בְּשִׁפְתַי הַיָּם
 הַגְּדוֹל. מֵת, מָה הַטַּעַם מֵת? כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהוּ,
 שְׁהַעֲבִירוּ אוֹתוֹ מִשְׁלֹטוֹנוֹ.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה וְגו'. רַבִּי חֲזִיָּא
 אָמַר, כָּאֵן הַשְּׁתַּלְמָה הַיָּד וְכָל הָאֲצַבְעוֹת,
 וְנִשְׁתַּלְמָה הַיָּד, שְׁנִכְלָלָה בּוֹ בַּיָּמִין. שְׁכַף שְׁנִינּוּ,
 הַכֹּל נִכְלָל בַּיָּמִין וְתַלּוּי בַּיָּמִין, זֶהוּ שְׁכַתּוּב יְמִינֶךָ
 ה' נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינֶךָ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא מִצָּאֲתִי מִי חֲזִיק לְבוֹ לְפָנַי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ פְרַעֲזָה. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, סִיחוֹן וְעוּג גַּם כֶּף. אָמַר לוֹ, לֹא כֶּף! הֵם
 הַתְּחִזְקוּ כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל, אָבֵל לְגַבֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לֹא כְּמוֹ שְׁפַרְעָה חֲזִיק אֶת רוּחוֹ כְּנֶגְדּוֹ, וְהָיָה
 רוּאָה כָּל יוֹם אֶת הַגְּבוּרוֹת שְׁלוֹ וְלֹא הָיָה שָׁב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּרַעֲזָה הָיָה
 חָכֶם מְכַל מְכַשְׁפִּיּוֹ וּבְכָל אוֹתָם הַכְּתָרִים,
 וּבְכָל אוֹתָן הַיְדִיעוֹת הַסְּתַפֵּל. וּבְכָל הַצַּד שְׁלָהֶם
 לֹא רָאָה אֶת גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא הָיָה תּוֹלָה בְּאֶחָד

מהם. ועוד, שְׁהָרִי בְּכֹלֶם קָשְׁרוּ קָשֶׁר עַל יִשְׂרָאֵל,
וּפְרָעָה לֹא סָבַר שְׂיֵשׁ קָשֶׁר אַמּוֹנָה אַחַר שְׁשׁוּלֵט
עַל הַכֹּל, וְלִכֵּן הָיָה מְחֻזַּק אֶת לְבוֹ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, רַק הַשֵּׁם הַזֶּה חֻזַּק אֶת לֵב פְּרָעָה.
שְׁכַשְׁתָּהּ מִשֵּׁה אוֹמֵר כֹּה אָמַר ה' – הַדְּבָר
הַזֶּה מִמֶּשׁ חֻזַּק אֶת לְבוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיְחֻזַּק ה' אֶת
לֵב פְּרָעָה. שְׁהָרִי בְּכֹל הַחֲכָמָה שְׁלוֹ לֹא נִמְצָא
שְׁהַשֵּׁם הַזֶּה שׁוּלֵט בְּאַרְצָךְ. וְעַל זֶה אָמַר, מִי ה' ?
וְאַחַר כֵּן אָמַר, ה' הַצְּדִיק. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אַחַר
כֵּן אָמַר (שְׁמוֹת י') חֻטְאֲתִי לֵה'. אוֹתוֹ פֶּה שְׁאָמַר זֶה
– אָמַר זֶה.

רַבִּי חֻזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב ט) אַחַת הִיא עַל כֵּן
אָמַרְתִּי תָם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה. פְּסוּק זֶה
הַתְּבָאֵר בְּסוּד הַחֲכָמָה. אַחַת הִיא, מֵה זֶה אַחַת
הִיא? זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שִׁיר 1) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תִמְתִּי
אַחַת הִיא לְאִמָּה. וּבְזֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דָן
דִּינָיו לְמַטָּה, וְדָן דִּינָיו לְמַעְלָה בְּכֹל.

וּבְשֵׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעוֹרֵר דִּינָיו, הוּא דָן
אֶת דִּינָיו בְּכֶתֶר הַזֶּה, וְאִזּוּ כְּתוּב
תָם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה. מִשׁוּם שְׁאוֹתָם הַצְּדִיקִים
נִתְּפָסִים בְּחֻטְאֵי הָרָשָׁעִים, שְׁכַתּוּב וַיֹּאמֶר ה'

למלאך המשחית בעם רב וגו'. ועל זה אמר [ר' יוסי] איוב את הדבר הזה, [אמר] ולא פרש את הדבר, ופרשוה - טל הרב. רבי ייסא אמר, אחת היא - זו כנסת ישראל בגלות מצרים, שבשבילה הרג הקדוש ברוך הוא במצרים ועשה בהם נקמות. זהו שכתוב תם ורשע הוא מכלה.

רבי חייא אמר, איוב לא נלקה, אלא בזמן שיצאו ישראל ממצרים. אמר איוב, אם כך, כל הפנים שוים, תם ורשע הוא מכלה. פרעה החזיק בישראל ואמר (שמות ה) מי ה' אשר אשמע בקלו, ואני לא החזקתי בהם ולא עשיתי דבר - תם ורשע הוא מכלה?! זהו שכתוב (שם ט) הירא את דבר ה' מעבדי פרעה, זה איוב.

רבי יהודה אמר, אותם אבני ברד שהיו יורדים, התעכבו על ידי משה, ואחר כך עשו נקמות בימות יהושע, ולעתיד לבא עתידים לרדת אותם שנשארו על אדום ובנותיה. אמר רבי יוסי, זהו שכתוב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

דבר אחר וירא ישראל את היד הגדלה וגו' - פסוק זה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו.

בַּתְּחִלָּה וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת
ה'. אֲלָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ זֶקֶן שְׂרִירַד עִם
בָּנָיו לְגָלוּת וְסָבַל עֲלָיו אֶת הַגָּלוּת וְהַכְּנִיס אֶת
בָּנָיו לְגָלוּת, הוּא רָאָה מִמֶּשׁ אֶת כָּל אוֹתָן נִקְמוֹת
וְגִבּוֹרוֹת שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. זֶהוּ
שִׁכְתוּב וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַעֲלָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
אוֹתוֹ זֶקֶן וְאָמַר לוֹ, קוּם תִּרְאֶה אֶת בְּנֵיךָ
יוֹצְאִים מִתּוֹךְ עִם חִזְק. קוּם תִּרְאֶה אֶת הַגִּבּוֹרוֹת
שֶׁעָשִׂיתִי בְּשִׁבִיל בְּנֵיךָ בְּמִצְרַיִם.

וְהִינּוּ מָה שֶׁאָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשַׁעָה שֶׁנִּסְעוּ
יִשְׂרָאֵל לָרֶדֶת לְגָלוּת מִצְרַיִם, פָּחַד וְאִימָה
חִזְקָה נִפְלוּ עָלָיו. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיעֶקֶב,
לָמָּה אַתָּה פּוֹחֵד? (בראשית מו) אֵל תִּירָא מִרְדָּה
מִצְרַיִמָּה. מִמָּה שִׁכְתוּב אֵל תִּירָא, מִשְׁמַע שֶׁפָּחַד
הָיָה פּוֹחֵד.

אָמַר לוֹ, כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם. אָמַר לוֹ,
אֲנִי פּוֹחֵד שֶׁיִּכְלוּ בָנָי. אָמַר לוֹ, אֲנֹכִי אֶרְדַּ
עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה. אָמַר לוֹ, עוֹד אֲנִי פּוֹחֵד – שְׁלֹא
אֲזַכֶּה לְהַקְבֵּר בֵּין אֲבוֹתַי וְלֹא אֶרְאֶה אֶת גְּאֻלַּת
בְּנֵי וְהַגִּבּוֹרוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה לָּהֶם. אָמַר לוֹ, וְאֲנֹכִי

אֶעֱלֶךָ גַם עָלֶיהָ. אֶעֱלֶךָ – לְהַקְבֵּר בְּקַבְרֵי אֲבוֹתֶיךָ.
גַם עָלֶיהָ – לְרֹאוֹת אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵיךָ וְהַגְּבוּרוֹת
שֶׁאֲעֲשֶׂה לָהֶם.

וְאוֹתוֹ יוֹם שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, הֵעֲלָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב וְאָמַר לוֹ,
קוּם תִּרְאֶה בְּגֻאֻלַּת בְּנֵיךָ, שֶׁכַּמָּה חִילוֹת וְהַגְּבוּרוֹת
עָשִׂיתִי לָהֶם. וַיַּעֲקֹב הָיָה שֵׁם וְרָאָה אֶת הַכֹּל. זֶהוּ
שֶׁכַּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִכָּאן, (דברים ד) וַיּוֹצֵאֲךָ בְּפָנָיו
בְּכַחוֹ הַגְּדֹל מִמִּצְרַיִם. מַה זֶה בְּפָנָיו? בְּפָנָיו
זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהַכְּנִיס לְשֵׁם אֶת כָּלֶם. רַבִּי חִזְקִיָּה
אָמַר, וַיּוֹצֵאֲךָ בְּפָנָיו – בְּפָנָיו זֶה אַבְרָהָם, שֶׁכַּתוּב
(בראשית יז) וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו.

בַּא רָאָה, אַבְרָהָם אָמַר, הֲלֹכֵן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד
וְגו'. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חַיִּיךָ, אֲתָה
תִּרְאֶה כַּמָּה אוֹכְלוֹסִים וְכַמָּה חִילוֹת שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּךָ.
בְּשַׁעַה שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כָּל אוֹתָם
שְׁבָטִים, כָּל אוֹתָם רַבָּבוֹת, הֵעֲלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת אַבְרָהָם וְרָאָה אוֹתָם. זֶהוּ שֶׁכַּתוּב וַיּוֹצֵאֲךָ
בְּפָנָיו. רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל הָאֲבוֹת הַזְּדֻמְנוּ לְשֵׁם
בְּכֹל אוֹתָהּ הַגְּאֻלָּה. זֶהוּ שֶׁכַּתוּב וַיּוֹצֵאֲךָ בְּפָנָיו.
מַה זֶה בְּפָנָיו? אֵלוֹ הָאֲבוֹת.

רבי אלעזר אָמר, ויִוצֵאֵךְ בְּפָנָיו - זֶה יַעֲקֹב.
 בַּכּחוֹ - זֶה יִצְחָק. הַגְּדֹל - זֶה אַבְרָהָם. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן בְּשִׁבִיל הָאָבוֹת מְזַדְמָנֵת תְּמִיד
 גְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוֹב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי
 אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר. הָאָבוֹת מִלָּא, אֲבָל
 מֵה זֶה וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר? אֵלֶּא לְהַכְלִיל עִמָּם אֶת דְּוֹד
 הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא מְרַכְּבָה עִם הָאָבוֹת, וְהֵם מְעוֹרְרִים
 תְּמִיד גְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה'
 בְּמִצְרַיִם. וְכִי עֲכָשׂוּ עָשָׂה, וְהָרִי מִקְדָּם
 לָכֵן זֶה נַעֲשָׂה? מֵה זֶה אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר
 עָשָׂה ה'? אֵלֶּא יָד לֹא נִקְרְאת פְּחוֹת מִחֲמַשׁ
 אֲצַבְּעוֹת. הַגְּדֹלָה - שְׁכָלוּלִים בָּהּ חֲמֵשׁ אֲצַבְּעוֹת
 אַחֲרוֹת, וְאֵז נִקְרְאִים גְּדוּלָה. וְכָל אֲצַבֵּעַ וְאֲצַבֵּעַ
 עוֹלָה לְחֶשְׁבוֹן גְּדוּל, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה
 בָּהֶם (כַּעֲת נְסִיִּים) נְסִיִּים וּגְבוּרוֹת, וּבָזָה נַעֲקְרוּ כָּל
 הַדְּרָגוֹת מֵהַשְּׁתַּלְשְׁלוֹתָם.

מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ זֶה, שְׁבַחֲמַשׁ הָאֲצַבְּעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת
 כְּתוּב וַיַּחֲזֹק לֵב פְּרָעָה. כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַמוּ
 אוֹתָן חֲמֵשׁ, שׁוֹב לֹא הָיָה דְּבַר בְּרִשׁוֹת פְּרָעָה, וְאֵז
 כְּתוּב וַיַּחֲזֹק ה' אֶת לֵב פְּרָעָה.

וַיַּעַל זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה וְגו',
 וַיֵּאֱמִינוּ בָהּ. וְכִי עַד עַכְשָׁיו לֹא הֵאֱמִינוּ
 בָּהּ, וְהָרִי כְּתוּב (שמות ד) וַיֵּאֱמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וְגו'?
 וְהָרִי רָאוּ כָּל אוֹתָם גְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֲלֵא מָה זֶה וַיֵּאֱמִינוּ? אוֹתוֹ
 הַדְּבָר שֶׁאָמַר, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ
 הַתִּיַצְבוּ וּרְאוּ וְגו'.

רַבִּי יֵיסָא שָׁאל וְאָמַר, כְּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
 מִצְרַיִם מֵת, וְכְתוּב לֹא תִסְפוּ לְרֹאתָם עוֹד
 עַד עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, רָאוּ אוֹתָם מֵתִים. אָמַר
 לוֹ, אִם כְּתוּב לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם חַיִּים – הֲיִיתִי
 אוֹמֵר כֵּךְ. אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, יָפָה שְׂאֵלָתָ.

אַתָּא בֵּא רְאֵה, כְּתוּב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 וְשָׁנִינוּ – עוֹלָם לְמַעַלָּה וְעוֹלָם לְמַטָּה.
 עוֹלָם שְׁלֵמַעַלָּה – מִשָּׁם הִיא הָרֵאשִׁית לְהַדְּלִיק
 מְנוֹרוֹת. הָעוֹלָם שְׁלֵמַטָּה – שָׁם הַסִּיּוּם, וְנִכְלָל
 מֵהַכֹּל. וּמֵעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֵמַטָּה מִתְעוֹרוֹרוֹת
 גְּבוּרוֹת לְתַחְתּוֹנִים.

וּבְעוֹלָם זֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל וְהִרְחִישׁ לָהֶם נְסִים,
 וְכִשְׁהַתְּעוֹרֵר עוֹלָם זֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם נְסִים, כָּל

הַמְצָרִים נִשְׁקְעוּ בַיָּם עַל יְדֵי עוֹלָם זֶה, וְהִתְרַחַשׁ
 לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל נְסִים בְּעוֹלָם זֶה. וְעַל זֶה כָּתוּב לֹא
 תִּסְפוּ לְרֹאֲתָם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד שְׂפִיתֵי עוֹרֵר אוֹתוֹ
 עוֹלָם וַיִּמָּסְרוּ לְדִינָיו. וְכִיּוֹן שֶׁנִּמְסְרוּ לוֹ לְדוֹן, אִזּוֹ
 כָּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מְצָרִים מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם.
 זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. עַד הָעוֹלָם
 דְּוָקָא. וְאִזּוֹ כָּתוּב וַיֵּאֱמִינוּ בֵּה' וּבִמְשֵׁה עַבְדּוֹ.

סדר הלימוד ליום ה טבת [יום 94 בשנה]

**אִזּוֹ יִשִּׁיר מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (ירמיה א) בְּטָרֵם
 אֶצְרֹךְ בַּבֶּטֶן יִדְעַתִּיךָ וְגו'.** אֲשֶׁרֵי חֲלַקְתָּם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָהֶם יוֹתֵר
 מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים, וּמֵרַב הָאֲהָבָה שֶׁהוּא אוֹהֵב
 אוֹתָם, הֵקִים עֲלֵיהֶם נְבִיא אֲמֵת וְרוּעָה נְאֻמָּן,
 וְעוֹרֵר עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הַנְּבִיאִים
 הַנְּאֻמָּנִים. וְהוֹצִיאוּ מִחֲלָקוֹ מִמֶּשׁ מִמֶּה שֶׁהִפְרִישׁ
 יַעֲקֹב מִבְּנָיו לְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא – שֶׁבֵט לְוִי.
 וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה לְוִי שְׁלוֹ, לָקַח אוֹתוֹ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְעֵטֶר אוֹתוֹ בְּכִמָּה עֲטָרוֹת, וּמִשַׁח אוֹתוֹ
 בְּשֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְאִזּוֹ הוֹצִיא מִבְּנָיו
 רוּחַ קֹדֶשׁ לְעוֹלָם, וְזָרַז אוֹתוֹ בְּאַבְנֵי טִיּוֹ הַקְּדוּשִׁים,
 הָאֲמוּנָה הַגְּדוּלָּה.

לְמִדְנוּ, בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן לָרֶדֶת לְעוֹלָם, הוֹצִיא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ קָדֵשׁ מִמַּחְצַב הַסְּפִיר שֶׁל
אֶבֶן טוֹבָה, שֶׁהָיָה גָנוּז בְּמַאֲתִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה
[אֹרוֹת, וְהָאִיר עָלָיו. וְעָטְרוּ בְּשֵׁם"ה] עֲטָרוֹת
שֶׁעוֹמְדוֹת לְפָנָיו, וְהִפְקִיד אוֹתוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ,
וְנָתַן לוֹ מָאָה וְשִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה מִפְתָּחוֹת. (גָּנוּז שָׁם,
וְעָטַר אוֹתוֹ בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמֵשׁ עֲטָרוֹת, וְהָאִיר עָלָיו מֵאֲתִים אַרְבָּעִים
וּשְׁמוֹנָה אֹרוֹת, וְהִעֲמִיד לְפָנָיו, וְהִפְקִיד אוֹתוֹ בְּכֹל בֵּיתוֹ, וְנָתַן לוֹ מָאָה וְשִׁבְעִים
וּשְׁלֹשָׁה מִפְתָּחוֹת. נ"א מֵאֲתִים וְשִׁבְעִים וְחֲמֵשָׁה) וְעָטְרוּ בְּחֲמֵשׁ
עֲטָרוֹת, וְכָל עֲטָרָה וְעֲטָרָה עוֹלָה וּמְאִירָה בְּאֶלֶף
עוֹלָמוֹת שְׁמַאֲרִים, וּמְנוֹרוֹת שְׁגָנוּזִים בְּגַנְזֵי הַמֶּלֶךְ
הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן.

וְאִז הָעֶבֶר אוֹתוֹ בְּכֹל הַמְּנוֹרוֹת (הַבְּשָׂמִים) שֶׁבָּגַן
עֵדֵן, וְהִכְנִיסוֹ לְהִיכָלוֹ, וְהָעֶבֶר וְהָעֶבֶר בְּכֹל
חִילוֹתָיו וְגִיסוֹתָיו. אִז כָּלֵם הִזְדַּעְזְעוּ, פָּתְחוּ
וְאָמְרוּ: הַסְּתַלְקוּ מִסְּבִיבוֹ [צַד הַצְּדָדִים], שֶׁהָרִי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר רוּחַ לְשֵׁלֵט לְהַרְגִּיז
עוֹלָמוֹת. יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: מִי הוּא זֶה שֶׁכָּל
הַמִּפְתָּחוֹת הִלְלוּ בְּיָדוֹ? פָּתַח קוֹל אַחַר וְאָמַר:
קָבְלוּ אוֹתוֹ בְּתוֹכְכֶם! זֶהוּ שֶׁעֲתִיד לָרֶדֶת בֵּין בְּנֵי
אָדָם, וְעֲתִידָה תוֹרָה, גְּנִיזַת הַגְּנִיזוֹת, לְהַמְסֵר

בִּידוֹ, וְלִהְרַעֵשׂ עוֹלָמוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה וְשְׁלֹמֶטָה עַל
 יָדוֹ שֶׁל זֶה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כָּלֶם הִתְרַגְּשׁוּ וְנִסְעוּ
 אַחֲרָיו. פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים 10) הִרְכַּבְתָּ אֲנוֹשׁ
 לְרֹאשׁוֹ בְּאֵנוּ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם.

אז עָלְתָה אוֹתָהּ רוּחַ וְעַמְדָה לְפָנַי הַמֶּלֶךְ. מ'
 פְּתוּחָה עָלְתָה וְהִתְעַטְרָה בְּעֵטְרוֹתֶיהָ, וְעֵטְרָה
 אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ עֵטְרוֹת,
 וְהִפְקִיד מִפְּתוּחוֹת בִּידוֹ. ש' שֶׁל הָאֲבוֹת עֵטְרוּ
 אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ עֵטְרוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְהִפְקִידוּ בִּידוֹ אֶת
 כָּל מִפְּתוּחוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהִפְקִידוּ אוֹתוֹ בְּאַמוּנָה,
 לְהִיּוֹת נֶאֱמָן הַבַּיִת. ה' עָלְתָה וְעֵטְרָה אוֹתוֹ
 בְּעֵטְרוֹתֶיהָ, וְקִבְּלָה אוֹתוֹ מֵהַמֶּלֶךְ.

ואז יָרַד אוֹתוֹ הַרוּחַ לְאַנְיּוֹת שְׁשֻׁטוֹת בְּאוֹת הַיָּם
 הַגְּדוֹל, וְקִבְּלָה אוֹתוֹ לְגִדְלֵי אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ,
 וְנִתְּנָה לוֹ מִשָּׁם כְּלֵי זִינַן לְהִלְקוֹת אֶת פְּרַעְיָה וְאֶת
 כָּל אֶרְצוֹ. וּבִשְׁבָתוֹת וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים מַעֲלָה
 אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, וְאִזּוֹ נִקְרָא שְׁמוֹ בְּאוֹתִיּוֹת
 הַרְשׁוּמוֹת הַלְלוּ.

ובאותה שָׁעָה שְׁיָצָא לְרִדְתָּ לְאָרֶץ בְּזֶרַע שֶׁל לְוִי,
 נִתְּקְנוּ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ
 מְנוֹרוֹת לְמֶלֶךְ, וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ

חֲקִיקוֹת מְמַנִּים לוֹו אֶת אוֹתָהּ רוּחַ לְמִקוּמָהּ.
כְּשִׁיצָא לְעוֹלָם, הָאִירָה ה' בְּפָנָיו, וְהַבֵּית הַתְּמִלָּא
מִזִּיוו. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה קָרָא עָלָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
בְּטָרָם אֶצְרָךְ בְּבִטָן יִדְעָתִיךָ וּבְטָרָם תִּצָּא מֵרַחֵם
הַקְּדוֹשׁתִּיךָ נְבִיא לְגוֹיִם נִתְתִּיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הָרַג (הפיל) הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשֵּׁר הַמְּמַנָּה הַגְּדוֹל שֶׁל
מִצְרַיִם, וְרָאוּ אוֹתוֹ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָז אָמְרוּ
שִׁירָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת,
אִז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

אִז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח
וְאָמַר, הַסֵּתְכַלְתִּי בְּכָל הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁשִּׁבְּחוּ
אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֻלָּם פָּתַחוּ בְּאָז. (מלכים-א
ח) אִז אָמַר שְׁלֹמֹה. (יהושע י') אִז יִדְבַר יְהוֹשֻׁעַ. אִז
יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל. מַה הַטַּעַם?

אַלְפָּא כֶּךָ שְׁנִינוּ, כָּל הַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ
לְיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָאִיר אוֹר הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ
בְּעִטְרוֹתָיו, חֲקוּקִים רְשׁוּמִים בְּאָז, בָּא', וְא' בְּז',
נִקְבַּ בְּחִשְׁכָּה וְהָאִיר לְכָל עֵבֶר. וּכְשֶׁהִתְחַבֵּר הָאוֹר
שֶׁל אֱלֹהִים וְהִגִּיעַ לְזִי"ן, מִי זוֹ זִי"ן? זוֹ (ישעיה לד)
חָרַב לֵה' מְלֶאכָה דָם. אִז עָשָׂה נְסִים וּגְבוּרוֹת,

מִשׁוּם שֶׁהִתְחַבְּרָה א' בְּז'. וְזוֹ הִיא הַשִּׁירָה. שִׁירָה
הִיא שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים, וְזֶהוּ אִזּוּ יִשְׂרָאֵל.

יִשְׂרָאֵל?! שֶׁר הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! אֲלֵא דָבָר זֶה
תְּלוּי וּמְשָׁלִים אֶת אוֹתוֹ הַזְּמַן,
וּמְשָׁלִים לְעֵתִיד לְבָא, שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָה
בְּשִׁירָה הַזֹּאת מִשֶּׁהָ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מִכָּאן לְמַדְנֹה,
שֶׁהַצְּדִיקִים הָרְאוּשׁוֹנִים, אֵף עַל גַּב שֶׁהִתְעַלּוּ
לְדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁלִמְעָלָה, וְנִקְשְׁרוּ בְּקֶשֶׁר שֶׁל
צָרוֹר הַחַיִּים – עֲתִידִים כָּלֵם לְהַחֲיוֹת בְּגוֹף
וְלִרְאוֹת אוֹתוֹת וּגְבוּרוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל וְלוֹמַר שִׁירָה זֹאת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב אִזּוּ
יִשְׂרָאֵל מִשֶּׁהָ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִכָּאן, (ישעיה יא) יוֹסִיף ה' שְׁנֵית
יָדוֹ לְקַנּוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ. לְקַנּוֹת – כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ח) ה' קִנְיֵי רְאשֵׁית דְּרַכּוֹ. אֶת שְׁאָר
עַמּוֹ – אֵלּוּ הֵם הַצְּדִיקִים שֶׁבָּהֶם שְׁנִקְרָאִים שְׁאָר,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יא) וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים בְּמַחְנֶה.
וְשְׁנֵינוּ, אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלֵא עַל אוֹתָם
שְׁעוֹשִׂים עֲצָמָם שִׁירִים.

וְאֵם תֹּאמַר, הוֹאִיל וְנִקְשְׁרוּ בְּצָרוֹר הַחַיִּים
וּמִתְעַנְּגִים בְּעַנְג הָעֲלִיוֹן, לָמָּה יוֹרִיד אוֹתָם

הקדוש ברוך הוא לאָרץ? צא ולמד מִזְמַן ראשון, שְׁכַל אוֹתָם רוחות ונשמות שֶׁהיוּ בַּדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁלֹמֶעֱלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרִיד אוֹתָם לְאָרֶץ לְמַטָּה. כָּל שָׁכֵן עֲכָשׁוּ, שְׁרוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵקֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ז) כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטָא. וְאִם תֹּאמַר, אוֹתָם שָׁמְתוּ בְּעֵטִיוֹ שֶׁל נָחֶשׁ, אֲפֹלוּ הֵם יִקוּמוּ וַיְהִיָּה בְּעֲלֵי עֵצָה לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, מִשֶּׁהָ עֲתִיד לומר שִׁירָה לְעֵתִיד לָבֵא. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב (מיכה ז) כִּי־מִי צִאתָךְ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת. אֲרָאנוּ? אֲרָאךָ הָיָה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֲלֹא אֲרָאנוּ מִמֶּשׁ, לְמִי שָׂרָאָה בְּתַחֲלָה – אֲרָאנוּ פַּעַם שְׁנִיָּה. וְזֶהוּ אֲרָאנוּ. וְכְתוּב (תהלים ג) אֲרָאנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים, וְאֲרָאָהוּ בִישׁוּעָתִי. וְאִז, אִז יִשִּׁיר מִשֶּׁהָ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְה'.

שִׁירָה שֶׁל הַגְּבִירָה לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שָׁנִינוּ, כָּל אָדָם שֶׁאוֹמֵר שִׁירָה זו בְּכָל יוֹם וּמְכוּן בָּהּ, זוֹכֵה לְאִמְרָה לְעֵתִיד לָבֵא, שֶׁהָרִי יֵשׁ בָּהּ עוֹלָם שְׁעֵבֵר, וַיֵּשׁ בָּהּ עוֹלָם הַבָּא, וַיֵּשׁ בָּהּ קִשְׁרֵי הָאִמוּנָה, וַיֵּשׁ בָּהּ יְמוֹת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וּתְלוּיִים

עֲלֶיָהָ (אות למעלה) כָּל אוֹתָן תִּשְׁבְּחוּת אַחֲרוֹת
שְׂאוּמְרִים עֲלֵיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

הַשִּׁירָה?! שִׁיר זֶה הָיָה צְרִיךְ לִהְיוֹת! אֶלֶּא
הַשִּׁירָה שֶׁמִּשְׁבַּחַת הַגְּבִירָה לְמֶלֶךְ.
וּמִשָּׁה אָמַר מִלְמֻטָּה לְמַעַלָּה, וְהָרִי פָּרְשׁוּהָ. לֵה' –
מִשׁוּם שֶׁהַמֶּלֶךְ מֵאִיר לָהּ פָּנִים (שְׂמַאֲרִים פְּנֵי הַמֶּלֶךְ כְּנַגְדָּה).
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּל אוֹתָם שְׂמָנִים שֶׁהָיוּ שׁוֹפְעִים,
מִשֶּׁף הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ כְּנַגְדָּה, מִשׁוּם כֶּף מִשְׁבַּחַת
אוֹתוֹ הַגְּבִירָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֶּף, לָמָּה כָּתוּב מִשָּׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי הַגְּבִירָה צְרִיכָה לְשַׁבַּח? אֶלֶּא
אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל מִשָּׁה וַיִּשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם הָיוּ יוֹדְעִים
לְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְלֵי הַגְּבִירָה כְּרֹאוֹי, מִשׁוּם
שֶׁכָּל אוֹתוֹ כַּח וּגְבוּרָה שְׁלָה יִרְשָׁה מִן הַמֶּלֶךְ.

רַבִּי חֲזִיָּא פָּתַח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי רִנִּי בְלִילָה
לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת. קוּמִי רִנִּי – זוֹ כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה – בְּגָלוֹת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּלִילָה
– בְּזִמְן שֶׁשׁוֹלֻטֵת וּמִתְעוֹרְרֶת. לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת?!
בְּרֹאשׁ הָיָה צְרִיךְ לִהְיוֹת! אֶלֶּא לְרֹאשׁ, כְּכַתּוּב
(בראשית מז) עַל רֹאשׁ הַמָּטָה. וּבְאַרְנוֹ, רֹאשׁ הַמָּטָה
זֶה יְסוּד. אֵף כָּאֵן לְרֹאשׁ – זֶה יְסוּד, שֶׁהַגְּבִירָה

מתְּבַרְכֶת בּוּ. רֵאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת – זֶהוּ רֵאשׁ שֶׁל
נֶצַח וְהוֹד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶהוּ רֵאשׁ שֶׁל כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַסִּיּוּם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְרֵאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת
כְּתוּב חֶסֶד, וְזֶהוּ הָרֵאשׁ, רֵאשׁ הַמָּטָה. וְהַכֹּל נֶאמַר
בַּמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן, וְזֶהוּ לֵה'.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵה' – זֶהוּ הַנְּהַר
שִׁיּוּצָא מֵעֵדָן, שְׁכַל שְׁמֶן וּמִשְׁחָה יוּצְאִים
מִמֶּנּוּ לְהַדְלִיק מְנוֹרוֹת. וּמִשְׁמַע אַחַר כֶּף שְׁכַתוּב
אֲשִׁירָה לֵה' – זֶה הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן, וְעַל זֶה
לֹא כְּתוּב אֲשִׁירָה לוֹ.

וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר – [זֶהוּ] לְדוּרֵי דוֹרוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִשְׁתַּכַּח מֵהֶם לְעוֹלָמִים. שְׁכַל מִי שֶׁזוֹכָה
לְשִׁירָה הַזֹּאת בְּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכָה לֵה' בְּעוֹלָם הַבָּא,
וְזוֹכָה לְשַׁבַּח בָּהּ בִּימֹת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּחֻדוֹת
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב לֵאמֹר –
לֵאמֹר בְּאוֹתוֹ זְמַן. לֵאמֹר בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, בְּזְמַן
שֶׁשְׁכְּנוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ. לֵאמֹר בְּגִלוֹת. לֵאמֹר
בְּגֵאלַת יִשְׂרָאֵל. לֵאמֹר לְעוֹלָם הַבָּא.

אֲשִׁירָה לֵה'?! נְשִׁיר הִיא צְרִיךְ לֵהֵיוֹת! מַה זֶה
אֲשִׁירָה? אֵלֵא מִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ מְשַׁבְּחִים

אֶת תְּשׁוּבַת הַגְּבִירָה. [הַצְּטָרְכוּ לְשִׁבְחָה] לַה' – זֶה
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. כִּי גָאָה גָאָה [קָמָה] – שְׁעָלָה
וְהִתְעַטָּר בְּעֲטֻרוֹתָיו לְהוֹצִיא בְרָכוֹת וְכַחוֹת
וּגְבוּרוֹת לְהִתְעַלּוֹת בְּכָל. כִּי גָאָה גָאָה – גָאָה
בְּעוֹלָם הַזֶּה, גָאָה לְעוֹלָם הַבָּא. כִּי גָאָה בְּאוֹתוֹ
זְמַן, גָאָה כְּדִי שְׂיִתְעַטָּר בְּעֲטֻרוֹתָיו בְּחֻדוֹה שְׁלִמָה.

סוּם וּרְכָבוֹ רָמָה בְּיָם – הַשְּׁלִטוֹן שְׁלִמָה
וְהַשְּׁלִטוֹן שְׁלִמָה שְׁאֲחוּזִים בָּהֶם,
נִמְסְרוּ לְאוֹתוֹ הַיָּם הַגָּדוֹל וְהַשְּׁלִיט הַגָּדוֹל לְעֲשׂוֹת
בָּהֶם נְקָמוֹת. וְשָׁנִינוּ, לֹא עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
דִּין לְמִטָּה, עַד שְׂיַעֲשֶׂה בְּשְׁלִיטֵיהֶם לְמַעְלָה. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמָּרוּם בְּמָרוֹם
וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

רָמָה בְּיָם – אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בּוּ בְּלִילָה
הַתְּעוֹרְרָה גְבוּרָה חֲזָקָה, שְׁכָתוּב בּוּ וַיּוֹלֶךְ
ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל הַלַּיְלָה. (שְׁהַתְּעוֹרְרָה
בוּ גְבוּרָה חֲזָקָה) בְּאוֹתוֹ זְמַן בִּקְשָׁה הַמַּלְכָּה מִן הַמֶּלֶךְ
אֶת כָּל אוֹתָם אוּכְלוּסִים שְׁלִמָה וְכָל אוֹתָם
שְׁלִיטִים שְׁלִמָה שְׁיִמְסְרוּ בְּיָדֶיהָ, וְכָלֵם נִמְסְרוּ
לְיָדֶיהָ לְעֲשׂוֹת בָּהֶם נְקָמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב סוּם
וּרְכָבוֹ רָמָה בְּיָם. בְּיָם סָתָם, לְמַעְלָה וּלְמִטָּה.

עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה. רַבִּי חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קלט)
 אַחֲזֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי וּתְשֵׁת עָלַי כַּפְּכָה. כִּמָּה
 הִצְטַרְכוּ בְּנֵי אָדָם לְכַבֵּד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִשׁוּם שֶׁכָּאֲשֶׁר בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הָעוֹלָם, הִסְתַּפַּל עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת שְׁלִיט עַל הַכֹּל,
 (להיות שלם בכל, ונברא בשני פרצופים) וְהָיָה דוֹמָה לְעֵלְיוֹנִים
 וּלְתַחְתּוֹנִים. הוֹרִיד אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת מְכַבְּדָת, וְרָאוּ
 אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת. אָז הִתְכַּנְּסוּ אֵלָיו וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנָיו,
 וּפְחַד וְאִימָה נָפְלוּ עֲלֵיהֶם מִפְּחָדוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 (בראשית ט) וּמִוֹרָאֲכֶם וּחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ
 וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם.

הַכְּנִים אוֹתוֹ לְגַנוּ לְשִׁמְרוֹ, לְהִיּוֹת לוֹ שְׁמִחָה עַל
 שְׁמִחָה וּלְהִשְׁתַּעֲשַׁע בּוֹ. עָשָׂה לוֹ חֲפָה
 מְכֹסָה בְּאַבְנֵים יְקָרוֹת, וּמְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים
 שְׁמִחִים לְפָנָיו. אַחַר כֵּן צִוָּה אוֹתוֹ עַל יַעַן אֶחָד,
 וְלֹא עָמַד בְּמַצּוֹת רַבּוֹנוֹ.

מוֹצֵאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, שְׁלֹא אַחַר שֶׁהֵעֵלָה
 אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִרְאָה לוֹ
 אֶת כָּל גְּזֵי הַמַּלְאָךְ, עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, הִרְאָה
 לוֹ אֶת יַעַן הַחַיִּים וְהָעֵץ שֶׁהִצְטוּהָ עָלָיו אָדָם,
 וְהִרְאָה לוֹ מְקוֹמוֹ שֶׁל אָדָם בְּגֵן עֵדֶן. וְרָאָה,
 שְׁאֵלְמָלָא שָׁמַר אָדָם מִצְוָה זוֹ, יְכוּל לְעַמֵּד תָּמִיד

וְלִהְיוֹת שָׁם תָּמִיד. הוּא לֹא שָׁמַר מְצוֹת רְבוֹנוּ
- יֵצֵא בְּדִמוּס וְנִעְנָשׁ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָדָם נִבְרָא דוּ-פְרָצוּפִים, וְהָרִי
בְּאַרְנוֹ, (שם ב) וַיִּקַּח אַחַת מִצְלַעְתָּיו - נִסְרוּ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִעְשׂוּ שְׁנַיִם, מִמְזִרְח וּמִמְעָרֵב.
זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קלט) אַחֲזֹר וְקָדָם צִרְתָּנִי. אַחֲזֹר
זֶה מְעָרֵב. וְקָדָם זֶה מְזִרְח.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא?
תִּקַּן אוֹתָהּ נִקְבָּה, וְשִׁכְּלֵל אֶת יְפֵיָה עַל הַכֹּל,
וְהִכְנִיסָהּ לְאָדָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת
הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה. בֵּא רְאֵה מָה
כָּתוּב לְמַעְלָה? וַיִּקַּח אַחַת מִצְלַעְתָּיו. מָה זֶה
אַחַת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי
אַחַת הִיא לְאִמָּה. מִצְלַעְתָּיו - מְצַדְדִּיו, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן נִשְׁמָה
עָלֵינוּהָ בְּאָדָם, וְכֹלֵל בָּהּ חֲכָמָה וְהַשְׁכֵּל
כְּדִי לְדַעַת הַכֹּל. מֵאִיזָה מְקוֹם נָתַן בּוֹ נִשְׁמָה?
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִמְּקוֹם שֶׁשָּׂאָר הַנִּשְׁמוֹת
הַקְּדוּשׁוֹת בָּאוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִכָּאֵן, שְׁכָתוּב (בראשית א) תוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. מִי זוֹ הָאָרֶץ? מֵאוֹתוֹ מְקוֹם

שְׁהַמְקַדֵּשׁ נִמְצָא בּוֹ. נֶפֶשׁ חַיָּה – נֶפֶשׁ חַיָּה סֹתָם,
זו נֶפֶשׁ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, אָדָם הִיָּה יוֹדֵעַ חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה
יוֹתֵר מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרַת, וְהִיָּה מִסְתַּכֵּל בְּכֹל,
וְיוֹדֵעַ וְנוֹדֵעַ לְרַבּוֹנוֹ יוֹתֵר מִכָּל שְׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם.
לְאַחַר שֶׁחָטָא נִסְתָּמוּ מִמֶּנּוּ מַעְיְנוֹת הַחֻכְמָה. מַה
כָּתוּב? (מִמָּה שֶׁכָּתוּב) (שם ג) וַיִּשְׁלַחֵהוּ ה' אֱלֹהִים מִגֹּן
עֵדֶן לְעַבְדָּה אֶת הָאָדָמָה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִזְכָּר וּנְקֵבָה
נִמְצָא, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ. וְעַל זֶה זָכַר וּנְקֵבָה
נַעֲשׂוּ כְּאַחַד, וּנְפָרְדּוּ אַחַר כֵּן. וְאִם תֹּאמְרוּ, זֶה
שֶׁאָמַר הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם – כֵּן הוּא וַדָּאִי,
וְזוּהִי הַנְּקֵבָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְּׁתַּתֵּף עִמָּה,
וְזֶהוּ זָכַר וּנְקֵבָה, וְהַכֹּל דְּבָר אַחַד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה, אוֹתָם הַכְּלוּלִים
זֶה בָּזָה וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, וְלַעוֹלָמִים הֵם
בְּחִבִּיבוּת, בְּרִצּוֹן אַחַד, שֶׁמִּשָּׁם נִמְצְאוֹת (נִמְשָׁכוּ)
מְשִׁיכוֹת הַנְּחָלִים וְהַמַּעְיְנוֹת לְסַפֵּק לְכֹל וּלְבָרֶךְ
אֶת הַכֹּל, לֹא מְכַזְּבִים מִימֵי הַמַּעְיְנוֹת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נה) וְכִמּוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ

מִימּוֹ, וְעַל זֶה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, שֶׁבְּשִׁבִיל כָּף
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ מוֹשֵׁךְ וּמוֹרִישׁ לְמַטָּה, וּמִתְעוֹרֵר
הַיָּמִין לַעֲשׂוֹת נִסִּים.

זֶה אֵלֵי וְאַנְוָהוּ – זֶה צְדִיק, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאוֹת
בְּרָכוֹת בְּזוּג. וְאַנְוָהוּ – בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנִּמְצְאוֹת בּוֹ חֲבִיבוֹת, וְזֶהוּ הַמְּקַדֵּשׁ. אֱלֹהֵי אָבִי
וְאַרְמְמָנְהוּ – מִשֶּׁהָ אָמַר אֵת זֶה לְמְקוֹם שֶׁהַלּוֹיִם
בָּאִים מֵאוֹתוֹ צַד, וְעַל זֶה [הָיָה] שְׁלֵמוֹת הַכֹּל הוּא
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם (בְּנֵה הַפְּסוּק).

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה – זֶה הַמֶּלֶךְ
הַקָּדוֹשׁ, וְכָף הוּא. וּמִנֵּין לָנוּ? מִקְרָא אַחַר
מִצְאָנוּ לוֹ, שֶׁכְּתוּב כִּי עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי
לִישׁוּעָה. מִמִּשְׁמַע שֶׁאָמַר ה' וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה –
זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר,
בְּפְסוּק זֶה שֶׁכְּתוּב (משלי י"ז) בְּכָל עֵת אֶהֱבָה הָרַע
וְאֶחָ לְצָרָה יוֹלֵד, בְּכָל עֵת אֶהֱבָה הָרַע – זֶה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב בּוֹ רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֶל תַּעֲזֹב.
וְאֶחָ לְצָרָה יוֹלֵד – בְּשַׁעָה שֶׁיִּצְיָקוּ לָךְ שׁוֹנְאֵיךָ,
מָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? (תהלים קכב)
לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ, שֶׁיִּשְׂרָאֵל

נִקְרָאִים אַחִים וְרַעִים לְקַבֵּ"ה. יוֹלֵד מֶה זֶה? וְכִי
 עֲכָשׁוּ יוֹלֵד? אֶלָּא בְּשַׁעַה שְׁנוּלֹדֶת צָרָה בְּעוֹלָם,
 יִהְיֶה אָח כְּנִגְדָּךְ לְהַצִּיל אוֹתָךְ מִכָּל אוֹתָם
 שְׂמֻצִיקִים לָךְ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, יוֹלֵד – שְׁהַמְלִיךְ הַקָּדוֹשׁ
 יִתְעוֹרֵר בְּעַז הַזֶּה לְנִקָּם לָךְ מִהָאֲמוֹת,
 לְהִינִיק לָךְ מִהָאֵם בְּאוֹתוֹ צַד, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר עָזִי
 וְזַמְרַת יְהוָה לִי לִישׁוּעָה. לְעוֹרֵר גְּבוּרוֹת כְּנִגְדָּךְ
 אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת.

רַבִּי יִיסָא פְתַח וְאָמַר, כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לְאַהֲבָא אֶת
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָרִי אֵין לָךְ עֲבוּדָה
 לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא [אֶלָּא] [כְּמוֹ] אֶלָּא אֶהְבֵּהּ, וְכָל
 מִי שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ וְעוֹשֶׂה עֲבוּדָתוֹ בְּאַהֲבָה, קוֹרָא
 לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָהוּב. אִם כֶּךָ, בְּמָה בְּאַרְנו
 פְּסוּקִים אֵלוֹ – רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֵל תַּעֲזֹב, וְכַתוּב
 (מְשַׁלִּי כַה) הַקָּר רַגְלֶךָ מִבֵּית רַעַף?

אַףֵּא, הָרִי בְּאַרוּחַ הַחֲבָרִים, פְּסוּק זֶה (בְּעוֹלוֹת
 וּשְׁלָמִים, וְזֶה בְּחֻטָּאוֹת וְאֲשָׁמוֹת, וְכַתוּב וְכוּ') נִכְתָּב
 בְּעוֹלוֹת. עֲכָשׁוּ, רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֵל תַּעֲזֹב, לְעַבֵּד
 אוֹתוֹ וּלְהַדְבִּק בּוֹ וּלְעַשׂוֹת מַצְוֹתָיו. אֵל תַּעֲזֹב,
 וְדַאי. וְזֶה שְׁנֵאמַר הַקָּר רַגְלֶךָ מִבֵּית רַעַף. כְּלוֹמַר,

הוֹקֵר יִצְרָךְ שְׁלֵא יִרְתַּח כְּנִגְדְּךָ וְלֹא יִשְׁלַט בְּךָ,
וְלֹא תַעֲשֶׂה הִרְהוּר אַחֲרֵי. מִבֵּית רַעְךָ, מִי זֶה בֵּית
רַעְךָ? זֶה הַנְּשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהַכֹּנֵס בְּךָ רַעְךָ וְנִתֵּן
אוֹתָהּ בְּתוֹכְךָ.

וַעֲלֵ זֶה עֲבוֹדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא – לְאַהֲבָה
אוֹתוֹ בְּכָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים 1) וְאַהֲבַתְּ אֵת
ה' אֱלֹהֶיךָ. זֶה אֵלֵי וְאַנְוֵהוּ – שְׁכָל יִשְׂרָאֵל רָאוּ
עַל הַיָּם מָה שְׁלֵא רָאָה יַחְזָקָאֵל הַנְּבִיא, וְאַפְלוּ
אוֹתָם הָעֵבְרִים שֶׁבְּמַעֵי אִמָּם הָיוּ רוֹאִים
וּמְשַׁבְּחִים אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֻלָּם הָיוּ
אוֹמְרִים זֶה אֵלֵי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְמְמָנְהוּ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן, לָמָּה וְאַרְמְמָנְהוּ, שֶׁהָרִי
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם הוּא לְמַעְלָה? אָמַר לוֹ,
אֶפְלוּ כֵּן צָרִיךְ, וְהַכֹּל דְּבַר אֶחָד, וְאַרְמְמָנְהוּ בְּכָל,
לְהַכְלִיל מִי שִׁיּוּדַע לִיְחָד אֵת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ
הַגָּדוֹל, שֶׁהָרִי זֹהוּ עֲבוֹדָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּא
קוֹרָא, כְּתוּב (ישעיה נב) קוֹל צִפְיִךְ נִשְׁאָו קוֹל
יַחְדוֹ יִרְנְנוּ. קוֹל צִפְיִךְ, מִי הֵם צִפְיִךְ? אֵלָּא אֱלֹהֵי

הם שְׁמַצְפִּים מְתֵי יִרְחַם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנוֹת
 אֶת בֵּיתוֹ. נִשְׂאוּ קוֹל? יִשְׂאוּ קוֹל הֲיֵה צְרִיף
 לְהֵיוֹת! מַה זֶה נִשְׂאוּ קוֹל? אֲלֵא כָּל אָדָם שְׂבוּכָה
 וּמֵרִים קוֹלוֹ עַל חֶרֶבֶן בֵּיתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, זוּכָה לְמַה שְׁפָתוֹב אַחַר כָּךְ – יַחְדוֹ יִרְנְנוּ,
 וְזוּכָה לְרֵאוֹתוֹ מִיֵּשֵׁב בְּחֻדוֹה.

בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן?! הֲיֵה צְרִיף לְהֵיוֹת בְּשׁוּב ה' אֶל
 צִיּוֹן! מַה זֶה בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן? אֲלֵא בְּשׁוּב
 ה' צִיּוֹן וְדָאִי. בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שְׁחָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם
 לְמַטָּה וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל גִּרְשָׁה, עָלָה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
 לְצִיּוֹן, וְנִאָּנַח כְּנִגְדּוֹ, מִשׁוּם שְׁכַנְסְתָּ יִשְׂרָאֵל
 גִּרְשָׁה, [עָתָה שְׁנַתְּגַלְתָּה כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, מֵעַלָּה
 אוֹתָהּ אֲלִיו] וּכְשֶׁתְּחֹזֵר כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לְמִקְוָמָהּ, אֲזַ
 יִשׁוּב הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ לְצִיּוֹן לְמִקְוָמוֹ לְהַזְדַּוֵּג אַחַד
 בְּאַחַד, וְזֶהוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן. וְאֲזַ עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל
 לִוְמַר זֶה אֵלַי וְאֶנְהוּ, וּכְתוּב זֶה ה' קוֹיְנוּ לוֹ נְגִילָה
 וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ, בִּישׁוּעָתוֹ וְדָאִי.

ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' שְׁמוֹ.

רַבִּי אָבָא פָּתַח, (במדבר כא) עַל כֵּן יֹאמַר בְּסִפְרָ
 מִלְחָמַת ה' אֶת וְהֵב בְּסוּפָה וְאֶת הַנְּחָלִים
 אֲרַנּוּן. כָּמָה יֵשׁ לָנוּ לְהַסְתִּיכָל בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה, כָּמָה

יש לנו לעיין בכל דבריה, שאין לה דבר בתורה שלא נרמז בשם הקדוש העליון, ואין לה דבר בתורה שאין בו כמה סודות, כמה טעמים, כמה שרשים, כמה ענפים.

כאן יש להסתכל, על כן יאמר בספר מלחמת ה' – וכי ספר מלחמות ה' היכן הוא? אלא כאן התעוררו החברים, שכל מי שעורף קרב בתורה, זוכה להרבות שלום בסוף דבריו. כל הקרבות שבעולם – קטטה וחרבן, וכל הקרבות של התורה – שלום ואהבה. זהו שכתוב על כן יאמר בספר מלחמת ה' ואת והב בסופה, כלומר, אהבה בסופה. שאין לה אהבה ושלום פרט לזה. עוד קשה במקומו. על כן יאמר בספר מלחמת ה' – בתורת מלחמות ה' היה צריך להיות! מהו בספר? אלא סוד עליון הוא. מקום יש לקדוש ברוך הוא שנקרא ספר (וימספר), כמו שנאמר דרשו מעל ספר ה' וקראו. שכל הכחות והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא, תלויים באותו ספר, (וימשים יוצאים. את והב בסופה וכו') וכשהקדוש ברוך הוא עורף את קרבותיו, במקום אחד שהוא בסוף הדרגות, ונקרא והב, כמו שנאמר לעלוקה שתי בנות הב הב. בסופה – (משלי ל)

נמצא בסוף הדרגות. בסופה - נקראת ים סוף,
 ים שהוא סוף הדרגות.

ואת הנחלים ארנון, ועם הנחלים שנמצאו
 ונמשכו לו מאותו מקום עליון שנקרא
 ארנון. [מהו ארנון?] זוג עליון של חביבות,
 שלא נפרדים לעולמים, כמו שנאמר (בראשית ב)
 ונהר יצא מעדן. ובזה נשרשים שרשיו ומתרבים
 ענפיו, להושיט קרבותיו בכל מקום, להושיט
 כחות וגבורות, ולהראות שלטון גדול ונכבד
 של הכל.

בא ראה, כשמתעוררות הגבורות והקרבות של
 הקדוש ברוך הוא, כמה בעלי דין
 מתעוררים לכל עבר, ואז רמחים שנונים
 וחרבות, ומעוררים גבורות, והים מתרגש, וגליו
 עולים ויורדים, והאניות שהולכות ושטות בים,
 מסתלקות לכל עבר. קרב (קרב) שנון באבני
 בליסטראות, בעלי רמחים וחרבות. אז (תהלים מא)
 חציף שנונים (מתעוררים להושיט קרבות בכל מקום ולהושיט כחות
 וגבורות לכל עבר, ואז הים מתרגש וגליו עולים, והאניות שהולכות ושטות
 יורדות ועולות, והעף נמצא. ואז מתעוררים עורכי הקרב באבני בליסטראות,
 בעלי רמחים וחרבות, חצים וקשתות, כמו שנאמר חציף שנונים),
 והקדוש ברוך הוא מתחזק בכחו ולעורר קרב.

אוי לאותם שְהַמְלִיךְ הַקְדוֹשׁ יַעֲוֹרר עֲלֵיִם קָרֵב. אָז
כְּתוּב ה' אִישׁ מִלְחָמָה.

וּמִכָּאֵן, וּמֵאוֹתָן אוֹתִיּוֹת, וּמִפְּסוּק זֶה, יוֹצְאִים
הָרִי קָרְבוֹת לְאוֹתָם רְשָׁעִים, לְאוֹתָם
בְּעַלֵי מְרִיבָה שְׁחָטְאוּ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְהָאוֹתִיּוֹת מִתְגַּלּוֹת לְאוֹתָם בְּעַלֵי אַמֶּת, וְהָרִי
הַדְּבָרִים הַתְּפָרְשׁוּ וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' שָׁמוּ. כִּיּוֹן שְׁכָתוּב ה' אִישׁ
מִלְחָמָה, לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁה' שָׁמוּ? אֶלֶּא, כְּמוֹ
שְׁכָתוּב (בראשית יט) וְה' הִמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה
גְּפָרִית וְאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם. וְהַכֹּל תִּלְוִי בַּסֶּפֶר הַזֶּה,
כְּנֹאֲמַר (איוב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוֹמָמָה
לו. [ועל זה].

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעוֹרֵר
קָרֵב בְּעוֹלָם, נִעְקָרִים מִמְּקוֹמָם עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שְׁבֵאַרְנוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוּב מְרַכֶּבֶת
פָּרְעָה וְחִילוּ יָרָה בָּיָם. וְלַעֲתִיד לָבֵא עֲתִיד הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲרוֹךְ קָרֵב עֲלִיוֹן וְחֹזֵק בְּעַמִּים כְּדִי
לְכַבֵּד אֶת שָׁמוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (זכריה יד) וַיֵּצֵא ה'
וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כִּיּוֹם הַלְחָמוֹ בְּיוֹם קָרֵב,
וְכָתוּב (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנִודַעְתִּי

וגו'. [מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יָרָה בָּיָם. כַּאֲשֶׁר יַעֲוֹרר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרַב, אָז יִתְעוֹרְרוּ דְרָגוֹת
עֲלִיוֹנוֹת וְדְרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת שְׁלֵמֻטָּה, וְאִזּוֹ מִרְכַּבַּת
פְּרָעָה וְחִילוֹ יָרָה בָּיָם].

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים עז) **רְאוּךָ מֵיָם
אֱלֹהִים רְאוּךָ מֵיָם יַחִילוּ וְגו'.** בְּשַׁעֲהַ
שְׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַלְאָךְ הַמַּמְנֶה עַל הַיָּם: חֶלֶק מִיַּמִּיךָ! אָמַר לוֹ:
לְמָה? אָמַר לוֹ: כִּדֵּי שְׂפָנַי יַעֲבֹרוּ בְּתוֹכְךָ. אָמַר
לוֹ: מִדַּת הַגְּאֻלָּה הִיא אֱמֶת, אֲבָל מֶה שׁוֹנִים
אֵלֶּה מֵאֵלֶּה?

אָמַר לוֹ: עַל תְּנַאי זֶה עָשִׂיתִי אֶת הַיָּם כְּשֶׁבְרָאתִי
אֶת הָעוֹלָם. מֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
עוֹרֵר אֶת גְּבוּרָתוֹ וְנִקְמָטוֹ הַיָּם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
רְאוּךָ מֵיָם אֱלֹהִים רְאוּךָ מֵיָם יַחִילוּ. אָמַר לוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֲרַג אֶת כָּל הָאוֹכְלוֹסִים
הַלְלוּ, וְאַחַר כֵּךְ זָרַק אוֹתָם הַחוּצָה, אַחַר כֵּךְ כָּסָה
הַיָּם עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ
יָרָה בָּיָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צֵא רֵאֵה כִּמָּה מִרְכַּבוֹת עָשָׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה, כִּמָּה

אוּכְלוּסִים, כַּמָּה חֲיִלוֹת, וְכֻלָּם קְשׁוּרִים אֱלוּ
 בְּאֵלוּ, [וְהָרִי לְמִדְנֹו] כָּל הַמְּרַכְבוֹת אֱלוּ לְאֵלוּ,
 דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, וּמִצַּד הַשְּׂמַאל מִתְעוֹרְרוֹת
 מְרַכְבוֹת [שְׁלֵא] קְדוּשׁוֹת שְׁשׁוּלְטוֹת, וְכֻלָּן דְּרָגוֹת
 יְדוּעוֹת לְמַעְלָה.

וְהָרִי בְּאֵרְנוּ בְּכֹוֹר פְּרָעָה, שֶׁהוּא אַחַת הַדְּרָגוֹת
 שֶׁהָרֵג הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (דְּרָגָה שְׁלוּ, נ"א חֲיִלוֹתִיו)
 וְשֶׁבַר אוֹתוֹ מְשַׁלְּשֵׁתוֹ הַחֲזָקָה, [וְדִרְגָּתוֹ] תַּחַת
 שְׁלִטוֹנוֹ כַּמָּה מְרַכְבוֹת וְכַמָּה חֲיִלוֹת שֶׁל גְּבוּרִים
 מִצַּד הַשְּׂמַאל, מֵהֶם אֲחוּזִים בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁל
 הַשְּׁלִטוֹן שְׁלֵהֶם, וּמֵהֶם אֲחוּזִים בְּמַלְכוּת
 הָעֲלִיּוֹנָה. מֵהֶם אֲחוּזִים אַחַר אַרְבָּעָה כְּסוּאוֹת
 (הַחֲיִית) (רַחֲמִים), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר.

וְכֻלָּם נִמְסְרוּ בְּיָדוֹ, בְּדִין הַמַּלְכוּת, שֶׁנִּקְרָאת הֵימָּן
 הַגְּדוֹל, לְשֶׁבַר אוֹתָם מִדְּרָגָתָם.
 וְכִשְׁנִשְׁבְּרִים לְמַעְלָה, כָּל אוֹתָם שֶׁלְּמַטָּה נִשְׁבְּרִים
 וְנֶאֱבָדִים בֵּינָם הַתַּחְתּוֹן. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב מְרַכְבַת פְּרָעָה
 וְחִילוֹ יִרְהַ בָּיָם. בָּיָם סִתָּם.

וּמִבְּחַר שֶׁלְּשִׁי טַבְּעוּ בָּיָם סוּף. וּמִבְּחַר שֶׁלְּשִׁי,
 הָרִי נִתְּבָאָר, וְשֶׁלְּשָׁם עַל כָּלוּ. כָּל
 הַדְּרָגוֹת - שְׁנַיִם וְאַחַד. אֵלָה עַל אֵלָה. כְּגוֹן עֲלִיּוֹן

כָּךְ נַעֲשׂוּ. וְכֻלָּם נִמְסְרוּ בְיַדֶּיהָ לְהַשְׁבֵּר מִשְׁלֹטוֹנָם
אֵלֶּה וְאֵלֶּה.

בא ראה, הרי נאמר שכל עשר המכות שעשה
הקדוש ברוך הוא במצרים, הכל היה יד
אחת, שהשמאל כלולה בימין. שעשר האצבעות
כלולות זו בזו, כנגד עשר אמירות שהקדוש
ברוך הוא נקרא בהם אחר כך. כנגדו של הכל זה
של הים חזק וגדול ושולט, כמו שנאמר
והאחרון הכביד. זהו שכתוב מרכבת פרעה
וחילו ירה בים וגו'. ולעתיד לבא עתיד הקדוש
ברוך הוא להרג אוכלוסים וקוזתוֹרְנָטִין
וקונְטִירִיסִין וקלטיִרוֹלִסִין של אדום. זהו שכתוב
(ישעיה 60) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה.

מרכבת פרעה וחילו ירה בים. רבי יצחק פתח,
(ירמיה י') לקול תתו המון מים בשמים
ויעלה נשאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה
ויוצא רוח מאצרתיו. הרי שנינו, שבעה רקיעים
עשה הקדוש ברוך הוא, ובכל רקיע ורקיע
כוכבים קבועים שרצים בכל רקיע ורקיע, ומעל
כלם ערבות.

וכל רקיע ורקיע הלוכו מאתים שנה, ורומו
חמש מאות שנה, ובין רקיע לרקיע חמש

מאות שנה. והערבות הזו הלוכו בארכו אלף
 וחמש מאות שנה, ורחבו אלף וחמש מאות
 שנה, ומזיוו מאירים כל אותם רקיעים.

והרי שנינו, מעל לערבות רקיע החיות.
 הפרסות של החיות הקדושות ורומם –
 ככלם. מעליהם קרסלי החיות ככלם. שוקי
 החיות ככלם. ארכפי החיות ככלם. ירכי החיות
 ככלם. עגבי החיות ככלם. וגוף החיות ככלם.
 כנפיהם ככלם, והצנאר שלהם ככלם. ראשי
 החיות ככלם. מה זה כמו כלם? כנגד כלם.

וכי איבר ואיבר שפחיות כנגד שבעה תהומות,
 וכנגד שבעה היכלות, וכנגד מן הארץ
 לרקיע, וכנגד מרקיע לרקיע, והשעור של כלם
 ורומם עשרים וחמשה אלף חלקים משעורו של
 הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו.

ועוד רקיע אחד למעלה מן קרני החיות, שכתוב
 (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע.
 מלמטה כמה מרכבות, בימין ובשמאל.

מתחת לים שרויים כל דגי הים ושטים,
 מתכנסים בארבע בזיום, יורדים
 בדרגותיהם, וכל המרכבות נקראות בשמות.

מתחת אלה הולכים ושטים אותם קטנים, דרגות על דרגות, שכתוב (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות. והרי בארנו הדברים.

מצד שמאל התחתון ממשלת הצד האחר, ואחוזים מאותם שלמעלה, וירדו להשבר מלח החזק הקדוש, כמו שבארנו מרכבת פרעה וחילו וגו'. ימינך ה' נאדרי בכח. אמר רבי שמעון, בשעה שהבקר מאיר והאיילת עומדת במקומה, מתעברת בצדה, ונכנסת למאתים היכלות של המלך. האדם שמשתדל בחצות הלילה בתורה, בשעה שמתעוררת רוח צפון (יתשוקת האיילת) וכואבת האיילת להתעורר בעולם, בא עמה לעמד לפני המלך, בשעה שמאיר הבקר (ואותו אדם מתפלל תפלתו וליחד השם הקדוש כראוי) מושכים עליו חוט של חסד.

מסתכל ברקיע, שורה עליו אור ההשפלה של דעת הקדושה, ומתעטר בו האדם, וכלם פוחדים ממנו. אז האדם הזה נקרא בן לקדוש ברוך הוא, בן היכל המלך. נכנס לכל שערי, ואין מוחה בידו.

בְּשַׁעֲהָ שְׁקוּרָא לְהִיכַל הַמְּלֶךְ, כְּתוּב עָלָיו (תהלים קמה) קְרוּב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת. מַה זֶה בְּאֵמֶת? כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ, (מיכה ז) תַּתֵּן אֵמֶת לִיעֶקֶב, שְׂיִוְדַע לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּתַפְלָתוֹ (בְּעוֹלָם) כְּרָאוּי, וְזוֹ עֲבוּדָתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם) הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וּמִי שְׂיִוְדַע לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרָאוּי, מְעַמִּיד אִמָּה יַחֲידָה בְּעוֹלָם, שְׂכָתוּב (שמואל-ב ז) וּמִי כַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. וְעַל זֶה בְּאֲרָנוּ, כָּל כֹּהֵן שֶׁלֹּא יוֹדַע לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרָאוּי, אֵין עֲבוּדָתוֹ עֲבוּדָה, שְׂהָרִי הַכֹּל תְּלוּי בּוֹ, עֲבוּדָה עֲלִיוֹנָה וְעֲבוּדָה תַּחְתּוֹנָה. וְצָרִיךְ לְכֹנֵן לֵב וְרָצוֹן כְּדִי שְׂיִתְבָּרְכוּ עֲלִיסָנִים וְתַחְתּוֹנִים.

סדר הלימוד ליום ו טבת (יום 95 בשנה)

כְּתוּב (ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת פָּנָי. כָּל אָדָם שָׂבָא לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא מִתְכַּוֵּן בּוֹ בְּלֵב וְרָצוֹן וְיִרְאָה כְּדִי שְׂיִתְבָּרְכוּ בּוֹ עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, זוֹרְקִים אֶת תַּפְלָתוֹ הַחוּצָה, וְכֻלָּם מְכַרְיִזִים עָלָיו לְרַע. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוּרָא עָלָיו, כִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת פָּנָי.

כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת הָיָה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה לְרֵאוֹת
פָּנַי? אֵלָּא כָּל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הִלְלוּ גְנוּזִים בְּעַמֶּק
(בַּמָּקוֹם) אַחַר הַחֲשֵׁכָה (ישׁת חֲשֵׁךְ סִתְרוּ וְכָל וְכוּ'), וְכָל אוֹתָם
שְׂיודְעִים לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוֹי
מִתְבַּקְעִים כָּל אוֹתָם כְּתִלֵי הַחֲשֵׁכָה, וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ
נִרְאִים וּמְאִירִים לְכָל. וּכְשֶׁהֵם נִרְאִים וּמְאִירִים,
כָּל הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים מִתְבַּרְכִּים, וְאִז נִמְצְאוֹת
בְּרָכוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאִז כָּתוּב לְרֵאוֹת פָּנַי.

מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיְדְּכֶם, מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלָּא מִי
שֶׁבָּא לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיוֹן, צְרִיף
לִיַּחַד מִצַּד שֶׁל זֹאת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז) בְּזֹאת
יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּדֵי שְׂיִזְדוּגוּ כְּאֶחָד אוֹתָם
הַשְּׂנִיִּים, צְדִיק וְצַדִּיק בְּזוּג אֶחָד, כְּדֵי שְׂיִתְבַּרְכוּ
הַכֹּל מֵהֵם, וְאֵלֶּה נִקְרְאִים חֲצֵרֵיף, כְּכָתוּב (תהלים סה)
אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֵיף.

וְאִם הוּא בָּא לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא מִתְכַּוֵּן
בּוֹ בְּרִצּוֹן הַלֵּב, בְּיִרְאָה וְאֶהְבָּה – הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר, מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיְדְּכֶם רְמַס חֲצֵרֵי.
זֹאת וְדֹאֵי, שֶׁהָרִי לֹא נִמְצָא בָּהֶם בְּרָכוֹת. וְלֹא דֵי
שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּהֶם בְּרָכוֹת, אֵלָּא שֶׁשְׂרוּי בָּהֶם הַדִּין
וְנִמְצָא דִין בְּכָל.

בא רֵאָה, מִיָּמִינוּ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִתְעוֹרְרִים כָּל הָאוֹרוֹת, כָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל
 שְׂמֵחָה. בּוֹ כָּלוּל הַשְּׂמַאל, כְּמוֹ שֵׁישׁ בְּאָדָם יָמִין
 וְשְׂמַאל, וְהַשְּׂמַאל נִכְלָל בַּיָּמִין, וְהַיָּמִין כּוֹלֵל אֶת
 הַכֹּל. וְכִשְׂמֵתְעוֹרֵר הַיָּמִין, מִתְעוֹרֵר עִמּוֹ הַשְּׂמַאל,
 שֶׁהָרִי בּוֹ הוּא אֶחָז וְכָלוּל.

ובא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׂאָדָם מֵרִים אֶת יָדָיו בַּתְּפִלָּה
 וּמִכּוֹן בְּאֶצְבָּעוֹתָיו לְמַעְלָה, כְּכַתוּב (שְׁמוֹת י"ז)
 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל. שֶׁהָרִי
 בַּיָּמִין הַכֹּל תְּלוּי, וְכַתוּב (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אֶהָרָן אֶת
 יָדוֹ, וְכַתוּב חֶסֶר, וְאִזּוֹ מִתְכַּוֵּן לְבָרֵךְ לְמַעְלָה.

וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֵף - בְּשַׁעָה שְׂמֵרִים
 יָמִין לְמַעְלָה, אוֹי לַתַּחְתּוֹנִים! שֶׁהָרִי
 כָּל הַסִּיוֵעַ, וְכָל הַבְּרָכוֹת מְסַתְּלָקִים מֵהֶם. מִנֵּין
 לָנוּ? שְׂכַתוּב נְטִיטָה יְמִינָה תְּבַלְעֵמוֹ אֶרֶץ. מַה זֶה
 נְטִיטָה יְמִינָה? כְּתַרְגוּמוֹ, הַרְמַתָּ יְמִינָה. מִיָּד
 תְּבַלְעֵמוֹ אֶרֶץ. וְכִשְׂיָמִין נִמְצָאת, הַשְּׂמַאל נִמְצָא
 עִמּוֹ, וְאִזּוֹ לֹא שׁוֹלְטִים הַדֵּינִים בְּעוֹלָם. מַה
 הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַיָּמִין נִמְצָא עִמּוֹ, וְאִם הַיָּמִין
 מְסַתְּלָקָת, הָרִי מְזַדְּמָנֵת הַשְּׂמַאל, וְאִזּוֹ מִתְעוֹרְרִים
 דֵּינִים בְּעוֹלָם, וְהַדֵּין שְׂרוּי בְּכָל.

כְּשֶׁרַבִּי שָׁמְעוֹן הָיָה מְגִיעַ לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה
 בּוֹכָה, שְׁכָתוּב (איכה ב) הַשֵּׁיב אַחֲרֵי
 יָמֵינוּ. וְכִי אֶפְשָׁר שֶׁהַשֵּׁיב אַחֲרֵי יָמֵינוּ? אֵלָּא
 מְשׁוּם שֶׁהַקָּדִים הַשָּׁמַאֵל לָרַדְתָּ לְעוֹלָם, וְהַיָּמִין
 נִשְׁאַרָה בְּמָקוֹם אַחֵר.

אָמַר רַבִּי שָׁמְעוֹן, כָּתוּב (ישעיה נו) הַצְּדִיק אָבֵד.
 וְהָרִי בְּאָרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים, לֹא כָתוּב הַצְּדִיק
 נֶאֱבֵד, אֵלָּא הַצְּדִיק אָבֵד. מְכַל אוֹתָם פְּנֵי הַמֶּלֶךְ
 לֹא נִמְצָא שְׁאֵבֵד אֵלָּא צְדִיק. אָבֵד בְּשָׁנֵי צְדָדִים:
 אֶחָד – שְׁלֹא שׁוֹרֹת בּוֹ בְּרָכוֹת כְּבַתְחִלָּה, וְאֶחָד –
 שֶׁהִתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ בַת זִוְגוֹ שֶׁהִיא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל.
 נִמְצָא שֶׁהַצְּדִיק אָבֵד יוֹתֵר מְכַל, וְלַעֲתִיד לְבֹא
 כָּתוּב (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַת
 יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מֵלֶכֶךְ יָבוֹא לָךְ צְדִיק וְנוֹשָׁע הוּא.
 צְדִיק וּמוֹשִׁיעַ לֹא כָתוּב, אֵלָּא צְדִיק וְנוֹשָׁע הוּא.
 הוּא נוֹשָׁע וְדַאי, וְהָרִי זֶה נִתְבָּאֵר.

יְמִינָךְ ה' נֶאֱדָרִי בְּכַח. מַה זֶה נֶאֱדָרִי? הָיָה צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת נֶאֱדָרִי! אֵלָּא בְּשַׁעַה שֶׁשָּׁמַאֵל בָּא
 לְהַזְדַּוֵּג בְּיָמִין, אִזְ כָּתוּב נֶאֱדָרִי, תִּרְעַץ, (בכח, שְׁנַיִם,
 וְלַעֲוֹלָם וְכוּ') וְלַעֲוֹלָם זֶה כֶּף, מְשׁוּם שֶׁשָּׁמַאֵל נִמְצָא
 בְּיָמִין וְנִכְלָל בּוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמוֹ שְׁבֹאֲרֵנוּ – כִּף זֶה, שְׂאָדָם נִמְצָא שְׁנַחֲלֵק. מָה הַטַּעַם? כִּדֵּי לְקַבֵּל עִמּוּ בַת זִוְגוֹ שְׂיַעֲשׂוּ גוּף אֶחָד מִמֶּשׁ. כְּשִׁימִינָה, נִמְצָא שְׁנַחֲלֵק. מָה הַטַּעַם? כִּדֵּי לְקַבֵּל עִמּוֹ שְׂמֵאל. וְכִף זֶה הַכֹּל, אֶחָד בְּאֶחָד. וְעַל זֶה בְּאֶחָד מִכָּה וּמִרְפָּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב יְמִינָה ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

בֵּא רֵאָה, שִׁירָה זֹו נִאֲמָרָה עַל אוֹתוֹ זְמַן וְעַל הַזְּמַן שְׂיִבֵּא לְעֵתִיד, בְּיָמִים שְׂיִתְעוֹרֵר מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׁכָתוּב יְמִינָה ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב. לֹא כָּתוּב רְעֵצָתָ, אֲלֵא תִרְעֵץ. מָה כָּתוּב בְּתַחֲלָה? (אִיכָּה ב) הַשִּׁיב אַחֲרֵי יְמֵינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא תִרְעֵץ אוֹיֵב לְעֵתִיד לְבֵא. וְהַכֹּל כִּף הוּא. תִּהְרֵס קָמִיף – לֹא כָּתוּב הִרְסָתָ, אֲלֵא תִהְרֵס. תִּשְׁלַח חֲרֹנֶף יֹאכְלֵמוּ פִקֵּשׁ. הַכֹּל לְעֵתִיד לְבֵא. יְמִינָה ה' נִאֲדָרִי בַּכַּח – בְּזְמַן הַזֶּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה. יְמִינָה ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב – בְּזְמַן מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וּבִרְבִּי גְאֻנָּה תִהְרֵס קָמִיף – לְבִיאַת גּוֹג וּמִגּוֹג. תִּשְׁלַח חֲרֹנֶף יֹאכְלֵמוּ פִקֵּשׁ – לְתַחֲיַת הַמֵּתִים, שְׁכָתוּב (דְּנִיָּאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת עֶפְרָיִם יִקְיָצוּ אֵלָה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלָה לְחַרְפוֹת וּלְדָרְאוֹן עוֹלָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׂיִשְׂאָרוֹ בְּעוֹלָם. וּמִי הֵם? בֵּא רֵאָה, לֹא

יִשְׁאָרוּ בְּעוֹלָם רַק אוֹתָם מְהוּלִים, שְׁקִבְלוּ אוֹת
 בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, וְנִכְנְסוּ לְבְרִית הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתָם שְׁנֵי
 חֻלְקִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, וְהוּא שׁוֹמֵר אֶת אוֹתוֹ
 הַבְּרִית וְלֹא מִכְּנִיסוֹ לְמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ. אֵלֶּה הֵם
 יִשְׁאָרוּ וַיִּכְתְּבוּ לְחַיֵּי עוֹלָם.

מוֹנִין לָנוּ? שְׁכָתוֹב (ישעיה ד) וְהִיא הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן
 וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ כֹּל
 הַכְּתוֹב לְחַיִּים בִּירוּשָׁלַם. מִשְׁמַע הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן
 וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם, שְׁכָל מִי שֶׁנִּמּוֹל, בְּשֵׁתִי
 הַדְּרָגוֹת הִלְלוּ נִכְנָס. וְאִם שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּרִית כְּרֹאוֹי
 וַיִּזְהַר בּוֹ, עָלְיוֹ כְּתוֹב הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר
 בִּירוּשָׁלַם. אֵלֶּה יִשְׁאָרוּ לְאוֹתוֹ זְמַן, וּבְהֵם עֲתִיד
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם וְלִשְׁמַח
 בָּהֶם. עַל אוֹתוֹ זְמַן כְּתוֹב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד ה'
 לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה הוֹלֵךְ לְרַבִּי אֶלְעָזָר. מִצְאוּ שֶׁהָיָה
 יוֹשֵׁב אֶצְל רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 לְקוֹנִיָּא חָמִיו. עַד שֶׁהָרִים רֹאשׁוֹ, רָאָה אֶת רַבִּי
 חֲזִיָּא. אָמַר, (ישעיה יט) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל
 שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וְלֹאֲשׁוּר בְּרֻכָּה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה' צְבָאוֹת לֵאמֹר בְּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם

וּמַעֲשֵׂה יָדַי אֲשׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל (וכי אשור ומצרים הם קרובים לקדוש ברוך הוא?).

אָלֵא, עַל הַגָּלוּת שֶׁתַּעֲלֶה מִמִּצְרַיִם וּמֵאֲשׁוּר זֶה נֹאמֵר. וְאִם נֹאמַר עַל מִצְרַיִם וְעַל אֲשׁוּר – עַל אוֹתָם חֲסִידִים שֶׁלָּהֶם שֶׁחֲזְרוּ בַתְּשׁוּבָה וְנִשְׁאַרוּ לַעֲבֹד אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שֶׁכָּתוּב (תהלים עב) וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ כָּל מְלָכִים, וְכָתוּב וְהָיוּ מְלָכִים אֲמִנִּיךָ וְגו'.

אָמַר לוֹ, מַה זֶה שֶׁכָּתוּב דְּרָכֶיךָ דְּרָכֵי נְעִים? אָמַר לוֹ, כַּמָּה טַפְשִׁים בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהֲרֵי דַבְרֵי תוֹרָה (כַּמָּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים יֵשׁ בָּהֶם) הֵם דֶּרֶךְ לְזִכּוֹת בְּאוֹתוֹ נְעִים ה', שֶׁכָּתוּב דְּרָכֶיךָ דְּרָכֵי נְעִים וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם. דְּרָכֵי נְעִים וְדָאֵי. מַה זֶה נְעִים? כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנְעִים ה', וְהֲרֵי פִרְשׁוּהָ, מִשׁוּם (כָּד) שֶׁהַתּוֹרָה וְדַרְכֶיךָ בָּאִים מֵאוֹתוֹ נְעִים, וְאוֹתָן דְּרָכִים מִפְּרִשׁוֹת בָּהֶן, וְעַל זֶה דְּרָכֶיךָ דְּרָכֵי נְעִים וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, שְׁנִינוּ, בְּשַׁעָה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, יֵצֵא אוֹר מֵאוֹתוֹ נְעִים, וְהַתַּעֲטָר בּוֹ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמֵאוֹתוֹ נְעִים

הִבְהִיקוּ זֵיוֹם שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁל כָּל הָרְקִיעִים,
שֶׁל כָּל הַכְּתָרִים. עַל אוֹתָהּ שָׁעָה כָּתוּב (שיר ג)
צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה וְגו'.

וְאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּבְנְהָ הַמְּקֻדָּשׁ, הַתְּעֵטֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה, וַיֵּשֶׁב בְּכֶסֶד
וְהַתְּעֵטֵר בְּעֵטְרוֹתָיו. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּחְרַב בֵּית
הַמְּקֻדָּשׁ, לֹא הַתְּעֵטֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעֵטְרוֹתָיו, וְאוֹתוֹ נָעַם הַתְּכֶפֶסָה וְנִגְנְזוּ.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס מֹשֶׁה לְתוֹךְ
הָעֲנָן, כְּכָתוּב (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
הָעֲנָן, כְּאֵדָם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּמִקְוֹם שֶׁל רוּחַ, וּפָגַשׁ
בּוֹ מֶלֶאךָ גָּדוֹל אֶחָד. וְשָׁנִינוּ שֶׁשְּׁמוֹ קְמוּא"ל,
וְהוּא מְמַנֶּה עַל שְׁנַיִם עָשָׂר אֱלֹהִים מְמַנִּים שְׁלִיחִים.
רָצָה לְהִזְדוּג בְּמֹשֶׁה. פָּתַח מֹשֶׁה פִּיו בְּשִׁתִּים
עֲשֶׂרָה אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֵּמַד
אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסִנְיָה, וְהִתְרַחַק מִמֶּנּוּ
שִׁתִּים עֲשֶׂרָה אֱלֹהִים פְּרָסוֹת, וְהָיָה מֹשֶׁה הוֹלֵךְ
בְּעֲנָן, וְעִינָיו לוֹהֵטוֹת כְּגַחְלֵי אֵשׁ.

עַד שֶׁפָּגַשׁ בּוֹ מֶלֶאךָ אֶחָד גָּדוֹל וְנִכְבָּד מִן
הַקִּדְמוֹת, וְשָׁנִינוּ שֶׁשְּׁמוֹ הַדְּרִינְיָא"ל, וְהוּא
עֲלִיּוֹן עַל כָּל שְׂאֵר הַמְּלֵאכִים אֱלֹהִים וְשִׁשִּׁים רְבוּא

פְּרוֹסוֹת, וְקוּלוֹ הוֹלֵךְ בְּמַאֲתִים אֶלֶף רְקִיעִים
 שְׁמֶקְפִים בְּאֵשׁ לְבָנָה. כִּיּוֹן שְׂרָאָהוּ מִשָּׁה, לֹא
 יִכַּל לְדַבֵּר. רְצָה לְזַרֵק אֶת עֲצָמוֹ מִתּוֹךְ הָעֲנָן.
 אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשָּׁה, וְכִי אַתָּה
 שְׁהִרְבִּיתָ דְּבָרִים עִמִּי בַּסֵּנָה, שְׂרָצִיתָ
 לְדַעַת אֶת סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא פְּחַדְתָּ, וְעַכְשָׁו
 אַתָּה פּוֹחַד מֵאֶחָד מִשְׁמִשִּׁי? כִּיּוֹן שְׁשָׁמַע מִשָּׁה
 אֶת קוֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִתְחַזַּק. פֶּתַח פִּי
 בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן. כִּיּוֹן
 שְׁשָׁמַע הַדְּרַנְיָא לֹא אֶת אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ מִפִּי
 מִשָּׁה, הִזְדַּעְזַע. קָרַב אֵלָיו וְאָמַר לוֹ: אֲשֶׁרִי
 חִלְקָהּ, מִשָּׁה, שְׁהִתְגַּלָּה לָךְ מֵה שְׁלֹא הִתְגַּלָּה
 לְמַלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים.

וְהָיָה הוֹלֵךְ עִמּוֹ, עַד שְׁהִגִּיעוּ לְאֵשׁ חֲזָקָה שֶׁל
 מְלֶאךָ אֶחָד שְׁשָׁמוֹ סַנְדְּלָפוֹן. וְשִׁנְיָנוּ,
 סַנְדְּלָפוֹן עֲלִיּוֹן הוּא עַל שְׂאָר חֲבָרִיו חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה, וְהוּא עוֹמֵד אַחַר הַפְּרָגוּד שֶׁל רְבוּנוּ,
 וְקוֹשֶׁר לוֹ כְּתָרִים מִבְּקִשׁוֹתֵיהֶם שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעָה שְׁמַגִּיעַ הַכְּתָר הַזֶּה לְרֹאשׁ
 הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, הוּא מְקַבֵּל אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וְכָל הַחֲתִילוֹת וְהַהֲמוֹנִים מְזַדְּעִזְעִים, וְנוֹהֲמִים
 וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹם בֵּית שְׁכִינָתוֹ.

אָמַר לוֹ הַדְרַנְיָאֵל לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, אֵינְנִי יָכוֹל
 לְלַכֵּת עִמָּךְ, שְׁלֵא תִשְׂרַף אוֹתִי הָאֵשׁ
 הַחֲזָקָה שֶׁל סַנְדְּלָפוֹן. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הַזְדַּעְזוּעַ
 מֹשֶׁה, עַד שֶׁהַחֲזִיק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמֹשֶׁה,
 וְהוֹשִׁיבוֹ לְפָנָיו וְלָמַד אוֹתוֹ תוֹרָה. וְכִסָּה אֶת מֹשֶׁה
 בְּאוֹתוֹ אֹר וְזִיו שֶׁל אוֹתוֹ נֶעַם, וְהָיוּ פָּנָיו שֶׁל
 מֹשֶׁה מְאִירִים בְּכֹל אוֹתָם הַרְקִיעִים, וְכֹל חֵיל
 הַשָּׁמַיִם הָיוּ מְזַדְּעָזְעִים לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה
 מוֹרִיד תוֹרָה.

כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה, נָטַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (מִמֶּשֶׁה) אֶלֶף חֲלָקִים מֵאוֹתוֹ זִיו. בְּאוֹתָהּ
 שָׁעָה רָצוּ מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים, וְכֹל אוֹתָם הֵמוֹנִים,
 לְשִׂרְף אֶת מֹשֶׁה בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) לֵךְ רֵד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ. הַזְדַּעְזוּעַ מֹשֶׁה
 וְלֹא יָכַל לְדַבֵּר, עַד שֶׁהִרְבָּה בְּתַפְלוּת וּבִקְשׁוֹת
 לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֹשֶׁה, הַחֲזִיק בְּכִסְאִי!
 עַד שֶׁגָּעַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹל אוֹתָם
 הֵמוֹנִים וּבְכֹל אוֹתָם חֵילוֹת, וְהַחֲזִיק מֹשֶׁה בְּשָׁנָי
 לַוַּחֹת הָאֲבָנִים, וְהוֹרִיד אוֹתָם לְמִטָּה, וְזָהוּ
 שֶׁכְּתוּב (מְשִׁלִּי כ"א) עִיר גְּבָרִים עָלָה חָכֶם וַיֵּרַד עַז
 מִבְּטָחָה. וּמֵאוֹתוֹ זִיו שֶׁנִּשְׂאָר בּוֹ, הָיוּ פָּנָיו מֹשֶׁה

מבְּהִיקִים. וּמָה בְּאוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ לֹא הָיוּ יְכוּלִים
לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו – בְּאוֹתוֹ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, יְמִינָהּ ה' נֹאדְרֵי בְּכַח – זו
הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה יְמִינָהּ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב.
שְׂאִין דְּדָבָר בְּעוֹלָם שִׁישְׁבֵר כַּחַם שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי
כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת פָּרַט לְשַׁעָה שִׁישְׁרָאֵל מִתְעַסְקִים
בַּתּוֹרָה. שְׁכָל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל מִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה,
הֵימִין מִתְחַזֵּק, וְנִשְׁבֵּר כַּח וְתִקְףָהּ שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי
כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וְלִכֵּן הַתּוֹרָה נִקְרְאת עַז, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאמַר (תהלים כט) ה' עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן.

וּבְשַׁעָה שִׁישְׁרָאֵל לֹא מִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה –
מִתְחַזֵּק הַשְּׂמַאל, וּמִתְחַזֵּק כַּח שֶׁל
עַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְשׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם,
וְגוֹזְזִים עֲלֵיהֶם גְּזוֹרוֹת שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְעַמֵּד בָּהֶם,
וְעַל זֶה הִגְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְפַּזְּרוּ בֵּין הָעַמִּים.

זֶהוּ זֶה שְׁכָתוֹב, עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ וְגו', וַיֹּאמֶר
ה' עַל עֲזוֹכֶם אֶת תּוֹרָתִי. שְׁהָרִי כָּל זְמַן
שִׁישְׁרָאֵל יִשְׁתַּדְּלוּ בַּתּוֹרָה, נִשְׁבֵּר כַּח וְתִקְפֶּם שֶׁל
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, זֶהוּ שְׁכָתוֹב יְמִינָהּ ה' תִּרְעַץ
אוֹיֵב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי כִּף הוּא, שְׁכָל זְמַן

שְׁקוּלָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִשְׁמַע בְּכַתֵּי כְנִסְיוֹת וּבְכַתֵּי
 מִדְרָשׁוֹת וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ (בראשית כז) הַקֵּל קוֹל
 יַעֲקֹב. וְאִם לֹא, אֲזֵי הַיָּדִים יָדֵי עֶשׂוֹ, וְהָרִי בְּאֲרֹנוֹ.
 וּבְרַב גְּאוּנָה תִּהְרַס קְמִיךְ. רַבִּי חִזְקִיָּה פִּתַח
 וְאָמַר, (תהלים י) לָמָּה ה' תַּעֲמִד בְּרָחוֹק
 תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בְּצָרָה. בְּשַׁעַה שֶׁחֲטָאֵי הָעוֹלָם
 גּוֹרְמִים, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה, וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים וּמוֹרִידִים דְּמַעוֹת וְאֵין
 מִי שִׁישְׁגִיחַ עֲלֵיהֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהוּא
 עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְנִמְנַעַת מֵהֶם תְּשׁוּבָה, וְאֵז
 כְּתוּב וּבְרַב גְּאוּנָה תִּהְרַס קְמִיךְ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, פְּסוּק זֶה, בְּשַׁעַה שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִאוּהָ עַל הָעַמִּים
 שִׁיתְכַּנְסוּ עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שם ב) וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ
 יַחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ. וְלִמְדֵנוּ, עֲתִידִים הֵם
 שְׁבַעִים שָׂרֵי צְבָאוֹת מְכַל עֵבֶר (עמ"ס) לְהִתְכַּנֵּס
 בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּהִמּוֹנִים מְכַל הָעוֹלָם, וְלַעֲשׂוֹת קָרֵב
 עַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְלֵאחֲזֵי עֲצוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וּמָה אוֹמְרִים? נַעֲמַד עַל הַפְּטְרוֹן
 בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן עַל עַמּוֹ וְעַל הַיִּכְלוֹ.

אֵז עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַחֵק עֲלֵיהֶם,
 שְׁכָתוּב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יִלְבַּשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּאוּנָה
עֲלֵיהֶם, וַיִּשְׁמֵד אוֹתָם מִן הָעוֹלָם, כְּפָתוּב (זכריה יד)
וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגַּף ה' אֶת כָּל הָעַמִּים
אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַם הַמֶּק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֹמֵד
עַל רַגְלָיו.

רַבִּי אַבָּא אָמַר מִשְׁמוֹ שֶׁל רַב יִיסָא סְבָא, וְכֵן
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַחְיֹת אֶת כָּל אוֹתָם הַמַּלְכִים שֶׁהֲצִיקוּ לְיִשְׂרָאֵל
וּלְיְרוּשָׁלַיִם, אֶת אַנְדְרִיאָנוֹס, לְלוּפִינוֹס,
וּנְבוּכַדְנֶצַר, וּלְסַנְחַרִיב, וּלְכָל שְׂאָר מַלְכֵי הָעַמִּים
שֶׁהֲחָרִיבוּ בֵיתוֹ, וּלְהַשְׁלִיט אוֹתָם כְּבַתְחִלָּה,
וַיִּתְּכַנְסוּ עִמָּהֶם שְׂאָר הָעַמִּים. וְעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַפְרֹעַ מֵהֶם בְּגִלּוּי סְבִיב יְרוּשָׁלַיִם.
זֶהוּ שְׁפָתוּב וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגַּף ה' אֶת
כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁר יִצְבְּאוּ
לֹא כְּתוּב, אֶלָּא אֲשֶׁר צָבְאוּ. אִז כְּתוּב וּבְרַב גְּאוּנָה
תִּהְרַס קְמִיךְ. וְזֶה לְזְמַן שְׂיַבֵּא הַמְּשִׁיחַ כְּתוּב,
וְשִׁירָה זֹו הִיא שִׁירַת הָעוֹלָמִים.

וּבְרוּחַ אַפִּיךָ נַעֲרָמוּ מַיִם – בְּאוֹתוֹ זְמַן. וּמִשׁוֹם
כֵּן יֵשׁ בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְלְזַמְנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, וְלְזַמְן גּוּג וּמַגּוּג. נִצְבּוּ כְּמוֹ נָד – לְזַמְן
שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהִיא חֲדוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת.

אָמַר אויב אַרדף אַשיג אַחַלֵּק שְׁלָל. אָמַר אויב –
 זֶה אוֹתוֹ מִמְּנָה גְדוֹל עַל הַמְּצָרִים, בְּשַׁעֲהַ
 שְׁנַתָּן לוֹ שְׁלִטוֹן עַל יִשְׂרָאֵל, חָשַׁב שִׁישְׁמִיד אוֹתָם
 תַּחַת שְׁלִטוֹנוֹ, אֲלֵא שְׁזָכַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הָרִי הָעוֹלָם שֶׁהָיוּ מְגַנְיִים עֲלֵיהֶם. וְאֵל תֹּאמַר זֶה
 לְבָדוֹ, אֲלֵא כָּל אוֹתָם גְּדוֹלִים שְׁמֻמְנִים עַל עַמִּים
 עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּכְשֶׁנִּתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת
 וְשְׁלִטוֹן עַל יִשְׂרָאֵל, כָּלֵם רוֹצִים לְהַשְׁמִיד אֶת
 יִשְׂרָאֵל תַּחֲתֵיהֶם.

וְעַל זֶה, אוֹתָם עַמִּים שֶׁתַּחַת אוֹתָם הַשְׁלִיטִים
 הַמְּמַנִּים, כָּלֵם גּוֹזְרִים גּוֹזְרוֹת לְהַשְׁמִיד
 אוֹתָם, אֲלֵא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר אֶת הָרִי
 הָעוֹלָם, וּמִגֵּן עֲלֵיהֶם. וּכְשֶׁרָאָה אֶת זֶה מַשֶּׁה,
 הִתְחִיל לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר, מִי
 כַּמְכָּה בְּאֵלֵם ה'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֵץ גְּדוֹל אֶחָד עָלְיוֹן וְחִזֵּק,
 בּוֹ נִזְוְנוּ עָלְיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, וְהוּא מִתְחַם
 בְּשָׁנִים עֶשֶׂר תַּחוּמִים, הִתְחַזַּק בְּאַרְבָּעָה צְדָדֵי
 הָעוֹלָם שֶׁהִסְתּוֹכְבוּ (שֶׁהִתְחַבְּרוּ) בְּמִקּוּמָם. שְׁבַעִים
 עֲנָפִים עוֹלִים בְּתוֹכּוֹ וְנִזְוְנִים מִמֶּנּוּ, בְּעֵקֶר
 שְׂרָשׁוֹ יוֹנְקִים הֵם סְבִיבוֹ, וְאוֹתָם הָעֲנָפִים
 שְׁנַמְצָאִים בְּעֵץ.

כְּשֶׁמִגִּיעַ שְׁלוֹטוֹנוֹ שֶׁל כָּל עֲנָף וְעֲנָף, כָּלֵם רוֹצִים
 לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל גּוֹף הָעֵץ שֶׁהוּא עֶקֶר
 שֶׁל כָּל הָעֲנָפִים, אוֹתוֹ שֶׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְיִשְׂרָאֵל
 אֲחוּזִים בוֹ. כְּשֶׁמִגִּיעַ עֲלֵיהֶם הַשְׁלֵטוֹן שֶׁל אוֹתוֹ
 גּוֹף הָעֵץ, הַחֶלֶק שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הוּא רוֹצֵה לְשַׁמֵּר
 אוֹתָם וְלִתֵּת שְׁלוֹם בְּכֻלָּם, וְעַל זֶה שִׁבְעִים פָּרִים
 שֶׁל חַג הַסְּכוּת, לָתֵת שְׁלוֹם לְשִׁבְעִים עֲנָפִים
 שֶׁבְתוֹךְ הָעֵץ.

וְעַל זֶה מִי כִמְכָה בְּאֵלֶם ה'. (מה זה בָּאֵלִים? הָעֵץ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) כִּי יִבְשׁוּ מַאֲיִלִּים אֲשֶׁר
 חִמְדַּתְם. שְׁאוֹתוֹ עֵץ שֶׁהָיוּ עוֹבְדִים לְדָפוּס אֶחָד
 שֶׁהָיָה חֲקוּק בְּתוֹכוֹ, וְנִקְרָא אֵילִים עֵץ) מִי
 כִמְכָה שִׁיעֶשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וִירַחֵם עַל הַכֹּל. מִי
 כִמְכָה בְּכֹל אוֹתוֹ סְבִיב הָעֵץ, שְׂאֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא
 שׁוֹלֵט – שׁוֹמֵר אֶת הַכֹּל, שׁוֹמֵר אֶת כָּל הַשְּׂאֵר,
 וְלֹא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם כְּלִיּוֹן. מִי כִמְכָה נֶאֱדָר
 בְּקִדְשׁ – בְּאוֹתוֹ כַּחַ עֲלִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ, נֶאֱדָר
 בְּקִדְשׁ מִמֶּשׁ, וְנִקְרָא כַּחַ ה' נֵעֵם ה', וְהָרִי בְּאַרְנוֹ
 אֶת הַדְּבָרִים.

מִי כִמְכָה בְּאֵלֶם ה'. רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (קהלת א) רְאִיתִי
 אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַיִם
 וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ. שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ

שְׁהִתְעַלָּה בְּחִכְמָה יִתְרָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, אֵיךְ
אָמַר שְׁכָל הַמַּעֲשִׂים הֵם הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ? יְכוּל
אֵף מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה? וְהֲרִי כָּתוּב (ישעיה לב) וְהִיא
מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שָׁלוֹם? אֵלֹא הֲרִי פְּרִשׁוּהָ, כָּתוּב
כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַשׁ. שׁוֹנֶה
מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִן הַשָּׁמַשׁ.

וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, מֵה זֶה אוֹמֵר? אִם
תֹּאמַר הַכֹּל הֶבֶל כִּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ, שֶׁהוּא
בְּסוּד הַחִכְמָה, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הֶבֶל הַבְּלִים אָמַר
קִהְלֵת. וְאוֹתָם הַבְּלִים קִיּוֹם שֶׁל הָעוֹלָם שְׁלֹמֶעְלָה
וְשְׁלֵמֻטָּה. מֵה תֹאמַר בְּזֶה שְׁכָתוּב כָּאֵן הַכֹּל הֶבֶל
וְרַעוּת רוּחַ? [וְהֲרִי דָּבַר זֶה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ כָּתוּב].

אָלֵא כֵּן פְּרִשׁוּהָ וְכֵן הוּא. בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעָה
שֶׁהַמַּעֲשִׂים מְכַשְּׂרִים לְמֻטָּה וְאָדָם מְשַׁתְּדֵל
בְּעִבּוּדַת הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ – מֵאוֹתוֹ דָּבַר שְׁעוֹשָׂה,
נַעֲשֵׂה מִמֶּנּוּ הֶבֶל לְמַעַלָּה, וְאֵין לָךְ הֶבֶל שְׂאִין לוֹ
קוֹל שְׁעוֹלָה וּמִתְעַטֵּר לְמַעַלָּה, וְנַעֲשֵׂה סִגְגוֹר לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְכֵן אוֹתָם מַעֲשִׂים שְׁמַשְׁתְּדֵל בָּהֶם הָאָדָם
שְׂאִינָם עִבּוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא –
מֵאוֹתוֹ דָּבַר שְׁעוֹשָׂה, נַעֲשֵׂה מִמֶּנּוּ הֶבֶל, וְהוֹלֵךְ

וּמְשׁוּטְט בְּעוֹלָם. וּכְשִׁיּוֹצֵאת נִשְׁמַת הָאָדָם, אוֹתוֹ
הֶבֶל מְגַלְגֵּל אוֹתוֹ בְּעוֹלָם כְּאֶבֶן בְּכַף הַקְּלַע,
כְּפֶתוֹב (שְׂמוּאֵל-א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
כַּף הַקְּלַע.

מֵהוּ יִקְלַעְנָה? אוֹתוֹ הֶבֶל שְׂמַגְלֵגֵל אוֹתוֹ סְבִיבוֹ
בְּעוֹלָם, וְאִזּוֹ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנַּעֲשִׂים [וְאוֹתָם
שֶׁתַּחַת הַשָּׁמַיִם] שְׂאִינָם עֲבוֹדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, נַעֲשֶׂה מֵהֶם הֶבֶל, שֶׁהוּא שְׂבִרוֹן רוּחַ,
שֶׁמְשַׁבֵּר אֶת הַרוּחַ שֶׁעוֹלָה וְיורֶדֶת וּמִתְגַּלְגֵּלֶת
בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂפֹתוֹב הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ. אֲבָל אוֹתוֹ
דָּבָר שֶׁהוּא עֲבוֹדַת רְבוּנוֹ, זֶה עוֹלָה [נִקְרָא] מֵעַל
לְשָׁמַשׁ, וְנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ הֶבֶל קְדוֹשׁ, וְזֶהוּ הַזְרַע
שֶׁזָרַע הָאָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וּמֵה שָׂמוּ? צְדָקָה,
שְׂפֹתוֹב (הוֹשֵׁעַ י) זָרְעוּ לָכֶם לְצְדָקָה.

זֶה מֵה שְׂמַנְהִיג אֶת הָאָדָם, כְּשֶׁתִּצָּא מִמֶּנּוּ
נִשְׁמַתוֹ, וְעוֹלָה לָהּ לְמָקוֹם שֶׁל כְּבוֹד
שְׁלֵמַעֲלָה נִמְצָא לְהַצָּרֵר בְּצָרוֹר הַחַיִּים. זֶהוּ
שְׂפֹתוֹב (יִשְׁעִיָּה נח) וְהִלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה, כְּדִי לְהִנְהִיג
אוֹתְךָ, לְהַעֲלוֹת אוֹתְךָ [מִמָּקוֹם] לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא
כְּבוֹד ה', שְׂפֹתוֹב כְּבוֹד ה' יֵאֱסָפֶךָ.

כִּי אוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׂאוֹתוֹ הֶבֶל קְדוֹשׁ מִנְהִיג
אוֹתָן, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד ה' כּוֹנֵס אוֹתָן

לתוכו וּנְצַרְרוֹת בּוֹ. [זֶהוּ שְׁכָתוֹב כְּבוֹד ה' יֵאֶסְפָּד] וְזֶה נִקְרָא נַחַת רוּחַ. אָבֵל הָאֲחֵר נִקְרָא רְעוֹת רוּחַ. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׁכָל מַעֲשֵׂיהֶם מֵעַל לְשָׁמַשׁ, וְזוֹרְעִים זֶרַע שֶׁל צְדָקָה לְזִכּוֹת אוֹתָם לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַל זֶה כָּתוּב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יֵרָאִי שָׁמַי שְׁמֵשׁ צְדָקָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה, בְּתַחֲלָה כְּשֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה, לֹא נִבְנְהָ אֶלָּא בְּדִין וְרִגְזוּ, כְּכָתוּב (ירמיה לב) כִּי עַל אֲפִי וְעַל חֲמָתִי וְגו', מִשׁוּם שֶׁבְּמִקּוֹם הַדִּין שָׂרוּי. לְעֵתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַנּוֹת אוֹתוֹ וּלְהַתְקִינוֹ בְּדַרְגָּה אַחֲרַת עֲלִיוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת צְדָקָה, שְׁכָתוֹב (ישעיה נד) בְּצְדָקָה תִּכּוֹנְנִי. מִשׁוּם כֵּן יִתְקַיֵּם [בו], וְשָׁמוּ מִמֶּשׁ יִקְרָא צְדָק. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁכָתוֹב (ירמיה כג) וְזֶה שָׁמוּ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה' צְדָקָנוּ.

נְטִיטָה יְמִינָה תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. הֲרֵי נֹאמַר שֶׁהִרְמַתָּ יְמִינָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲרֵי הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים, שֶׁכָּאֲשֶׁר הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּצָרִים מִתַּחַת לַמַּיִם, אָמַר לְאֶרֶץ: כְּנָסִי אוֹתָם לְתוֹכְךָ. וְלֹא רָצְתָה. עַד שֶׁהוֹשִׁיט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ כְּנִגְדָּה וְהִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, אִזּוּ בְּלַעַתָּה אוֹתָם הָאֲדָמָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. אָמַר

רבי אלעזר, נטית ימינך - להפרידה מן השמאל,
ואז נעשה בהם דין.

נחית בחסדך עם זו גאלת, כמו שכתוב (תהלים
מד) כי ימינך וזרועך ואור פניך כי
רציתם. כי ימינך - זו גדולה. נהלת בעזך - זה
שכתוב וזרועך, זו גבורה. אל נזה קדשך - זה
שכתוב ואור פניך כי רציתם, זה צדיק. וכלם
נמצאים בכתוב.

תפל עליהם אימתה ופחד. אימתה? אימה
היה צריך להיות! מה זה אימתה, שהרי
אין לה אות או מלה אחת בתורה שאין בה
סודות עליונים? מה זה אימתה? אמר רבי
שמעון, כלומר יראת השכינה.

כמו זה תבאמו ותטעמו בהר נחלתך וגו'.
תבאמו ותטעמו? תביאם ותטעם היה
צריך להיות! מה זה תבאמו? אלא רוח הקדש
אומרת על אותו הדור האחרון שכל יהושע
והתגלה בהם גלוי של הרשם הקדוש של שמו
של הקדוש ברוך הוא, שאלה אחוזים בו, ואלה
ראויים לרשת את הארץ, ככתוב (ישעיה ס) ועמך
כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ. שכל מי שנמול

וְהַתְגַּלָּה בּוֹ רֵשֶׁם הַקְּדוֹשׁ וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, נִקְרָא
צָדִיק. מִשׁוֹם כֶּךָ, לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ.

וַעֲלֵה זֶה תְּבַאֲמוּ, ו' יִתְּרָה. תְּבַאֲמוּ לְאוֹתָם
הָאֲחוּזִים בּוֹ' (תְּפַאֲרֵת). וְתִטְעֲמוּ, כִּנְאָמַר נִצֵּר
מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפַאֵר. לְאוֹתָם שְׂאֲחוּזִים בּוֹ',
וְלְאוֹתָם אַחֲרוֹנִים הַתְּעוֹרֵר הַדְּבָר. וְאֵין לָךְ דְּבָר
בַּתּוֹרָה אוֹ אוֹת קִטְנָה בַּתּוֹרָה שְׂאֵין בָּהּ סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים וְטְעָמִים קְדוֹשִׁים. אֲשֶׁרִי חָלַקְתֶּם שֶׁל
הַיּוֹדְעִים בָּהֶם.

רַעֲיָא מְהִימָנָא

מִצְוָה לְבָנוֹת בֵּית מִקְדָּשׁ לְמַטֵּה כָּמוּ בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ שְׁלִמְעֵלָה, כָּמוּ שְׁנֵאֲמַר מְכוּן
לְשַׁבְּתָךְ פְּעֵלְתָּ ה'. שְׂצָרִיךְ לְבָנוֹת בֵּית מִקְדָּשׁ
לְמַטֵּה וּלְהַתְּפַלֵּל בְּתוֹכוֹ תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם,
לְעִבּוֹד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהֲרִי תְּפִלָּה
נִקְרָאת עֲבוּדָה.

וְאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ לְבָנוֹתוֹ בְּלִפְי רַב וּלְתַקְנֵוּ
בְּכָל הַתְּקוּנִים, שְׁהֲרִי בֵּית הַכְּנֶסֶת
שְׁלִמְטָה עוֹמֵד כְּנֶגֶד בֵּית הַכְּנֶסֶת שְׁלִמְעֵלָה.

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטֵּה הוּא עוֹמֵד כָּמוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלִמְעֵלָה, שְׁעוֹמֵד זֶה כְּנֶגֶד זֶה. וְאוֹתוֹ בֵּית

מקדש, כל תקוניו וְכָל עֲבוֹדוֹתָיו וְכָל אוֹתָם כָּלִים וְשִׁמְשִׁים, כָּלִם הֵם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה. הַמְשַׁכֵּן שְׁעֵשֶׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר, הַכֹּל הָיָה כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁבִנָּה שְׁלֹמֶה הַמֶּלֶךְ, הוּא בֵּית מְנוּחָה כְּדָגְמָא עֲלִיוֹנָה בְּכָל אוֹתָם תְּקוּנִים, לְהִיּוֹת בְּתִקּוּן שְׁלֹמֶעֱלָה בֵּית מְנוּחָה וִירֵשָׁה. כִּף בֵּית הַכְּנֶסֶת צָרִיךְ בְּכָל תְּקוּנֵי הַיָּפִי, לְהִיּוֹת כְּדָגְמָא עֲלִיוֹנָה, לְהִיּוֹת בֵּית תְּפִלָּה, לְתַקֵּן תְּקוּנִים בְּתְפִלָּה, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהָ.

וְאוֹתוֹ בֵּית מִקְדָּשׁ שְׁיִהְיוּ בוֹ חִלּוּנוֹת, שְׁכַתּוֹב (דְּנִיאל ו') חִלּוּנוֹת פְּתוּחִים. כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

וְעַל זֶה (שִׁיר ב') מִשְׁגִּיחַ מִן הַחִלּוּנוֹת מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים. וְאִם תֹּאמֶר, אֲפֹלוּ בַשָּׂדֶה, כְּדִי שְׁהָרוּחַ תִּהְיֶה עוֹלָה? לֹא כִּף, שְׁהָרִי אָנוּ צְרִיכִים בֵּית, וְאִין לְהַמְצִיא בֵּית לְמַטָּה כְּמוֹ בֵּית עֲלִיוֹן, לְהוֹרִיד דִּיּוֹר עֲלִיוֹן לְדִיּוֹר תַּחְתּוֹן.

וְעוֹד, שְׁאוֹתָה תְּפִלָּה וְאוֹתָה רוּחַ צְרִיכִים לְעֵלוֹת וְלְצֵאת מִתּוֹךְ מְצוּקָה בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָה כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם. וְעַל זֶה כְּתוּב מִן הַמִּצַּר קְרָאתִי יָהּ. שְׁצָרִיךְ מְקוֹם דְּחֻק בְּצָרָה לְשַׁלַּח בְּתוֹכוֹ אוֹתָה רוּחַ שְׁלֹא יִסְטָה יְמִינָה אוֹ שְׁמֵאלָה. וּבַשָּׂדֶה לֹא

יכול הקול לשלח אותו כף, שהרי כמו זה קול השופר נדחה החוצה בדרך ישר מתוך מקום דחוק, והולך ובוקע רקיעים, ועולה בעליה לעורר רוח שלמעלה.

ואם תאמר, הרי כתוב (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה? שונה יצחק, שדבר אחר היה בו מה שלא היה בכל העולם. ועוד, שפסוק זה לא לזה הוא בא, שודאי בשדה לא היה מתפלל, והרי בארנו. (ע"כ רעיא מהימנא)

שנינו, אמר רבי אבא, אשרי חלקם של אותם שזכאים לומר שירה זו בעולם הזה, שזכאים לאמרה לעולם הבא. ושירה זו נבנתה בעשרים ושנים אותיות קדושות חקוקות ובעשר אמירות, והכל נרשם בשם הקדוש, והכל שלמות של השם הקדוש, והרי עוררנו הדברים. **אמר** רבי שמעון, באותה שעה שהיו עומדים ישראל על הים ואומרים שירה, התגלה הקדוש ברוך הוא עליהם, וכל מרכבותיו וחילותיו, כדי שיכירו את מלכם שעשה להם כל אותם נסים וגבורות, וכל אחד ואחד ידע והתבונן מה שלא ידעו והתבוננו שאר נביאי העולם.

שָׁאם תֹּאמַר שְׁלֹא יָדְעוּ וְלֹא הִדְבִּיקוּ הַשִּׁיגוּ
 חֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה – מִן הַשִּׁירָה הַזֹּאת תִּרְאֶה
 שְׁכֻלָם הִסְתַּכְּלוּ בַחֲכָמָה וַיִּדְעוּ דְבָרִים וְאָמְרוּ.
 שָׁאם לֹא כֵן, אֵיךְ אָמְרוּ כֻלָּם מְלִים אַחֲדוֹת שְׁלֹא
 סָטוּ אֱלֹה מְאֹלָה, וּמָה שְׁאָמַר זֶה – אָמַר זֶה, וְלֹא
 הַקְּדִים מְלָה זֹאת לְמְלָה זֹאת, אֲלֵא כֻלָּם בְּמִשְׁקַל אֶחָד,
 וְרוּחַ הַקִּדְּשׁ בְּפִי כָל אֶחָד וְאֶחָד, וְכָל הַדְּבָרִים
 נֶאֱמְרוּ כְּאֵלוֹ יֵצְאוּ מִפֶּה אֶחָד? אֲלֵא וַדַּאי כֻלָּם
 בַּחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה הִסְתַּכְּלוּ, וַיִּדְעוּ דְבָרִים
 עֲלִיּוֹנִים, וְרוּחַ הַקִּדְּשׁ בְּפִי כָל אֶחָד וְאֶחָד.

וְאֶפְלוּ אוֹתָם שְׁבַמְעֵי אִמָּם הָיוּ כֻלָּם כְּאֶחָד
 אוֹמְרִים שִׁירָה, וְהָיוּ כֻלָּם רוֹאִים מָה
 שְׁלֹא רָאָה יַחְזַקְאֵל הַנְּבִיא, וְעַל כֵּן הָיוּ כֻלָּם
 מִסְתַּכְּלִים כְּאֵלוֹ רוֹאִים עֵין בְּעֵין. וְכַשְׁסִּימוּ
 הַדְּבָרִים, כֻּלָּם מִבְּשָׂמִים בְּנִפְשָׁם וּתְאֵבִים
 לְרֹאוֹת וְלִהְסַתְּפֵל, וְלֹא הָיוּ רוֹצִים לְנִסֵּעַ מִשָּׁם
 מֵרַב הַשְּׁתוֹקְקוֹת.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר מֹשֶׁה לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 בְּנִיךָ לֹא רוֹצִים לְנִסֵּעַ מִן הַיָּם מֵרַב
 הַשְּׁתוֹקְקוֹת לְהִסְתַּכֵּל בְּךָ. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? הִסְתִּיר אֶת כְּבוֹדוֹ הַחוּצָה לְמַדְבָּר,
 וְשָׁם הִתְגַּלָּה וְלֹא הִתְגַּלָּה.

אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל: כִּמָּה (פְּעָמִים לְנִסְעַ מִשָּׁם, וְלֹא רָצוּ) פְּעָמִים אָמַרְתִּי לְנִסְעַ מִשָּׁם וְלֹא רָצִיתֶם? עַד שֶׁהִרְאָה לָהֶם זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר, וּמִיָּד הָיוּ תְּאֵבִים. וְלֹא נִסְעוּ, עַד שֶׁאֲחֻז בָּהֶם מֹשֶׁה וְהִרְאָה לָהֶם זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר. אֲזַי מְרַב תְּשׁוּקָה וְרָצוֹן לְהִסְתַּכֵּל הַסִּיעַ אוֹתָם מֹשֶׁה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַר שׁוּר. מַה זֶה מִדְבַר שׁוּר? מִנְהִיג שֶׁהָיוּ רוֹצִים לְהִסְתַּכֵּל בוֹ, זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְעַל זֶה נִקְרָא מִדְבַר שׁוּר – שֵׁם הַסְתַּכְלוּת.

וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם. וְאִין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, שְׁנֵאמַר (ישעיה נה) הוֹי כָּל צָמֵא לָכוּ לַמַּיִם. אָמַר רַבִּי יִיסָא, וְכִי מִי נִתֵּן לָהֶם כָּאֵן תוֹרָה, וְהָרִי עַד עַכְשָׁו לֹא נִתְּנָה לָהֶם תוֹרָה?

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵם יֵצְאוּ לַמִּדְבָּר לְהִסְתַּכֵּל, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל זִיו כְּבוֹדוֹ מִשָּׁם, וְהֵם הִלְכוּ לְהִסְתַּכֵּל [לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא] בוֹ וְלֹא מָצְאוּ אוֹתוֹ. וְלִמְדָנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא תוֹרָה, וְאִין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, וְאִין תוֹרָה אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בַּמִּדְבָּר,
 הַתְּגַלָּה עָלֵיהֶם רְשׁוּת אַחֲרַת שֶׁל שְׂאֵר
 הָעַמִּים, אוֹתוֹ שִׁשּׁוּלֵט בַּמִּדְבָּר, וּפָגַשׁ בָּהֶם שֵׁם.
 רָאוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה לֹא הָיָה אוֹתוֹ זִיו כְּבוֹד
 מַלְכָם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיָּבֵאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ
 לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּנָּה. מָה הֵטַעַם? כִּי מָרִים הֵם.
 לֹא הִתְבַּשְּׂמָה נַפְשָׁם כְּבַתְחִלָּה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 שָׁבָא לְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם.

מָה כְּתוּב? וַיִּצְעַק אֶל ה' וַיִּזְרְהוּ ה' עַיִן, וַאֲיֵן עַיִן
 אֲלֵא תוֹרָה, שֶׁכְּתוּב (משלי ג) עַיִן חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וַאֲיֵן תוֹרָה אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵינן עַיִן אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁכְּתוּב (דברים כ) כִּי הָאָדָם עַיִן הַשְּׂדֵה, עַיִן
 הַשְּׂדֵה וְדַאי, זֶה עַיִן שְׂדֵה שֶׁל תְּפוּחִים קְדוּשִׁים
 (מלכות). וְכִשְׁהַתְּגַלָּה זִיו כְּבוֹד מַלְכָם עֲלֵיהֶם, אִז
 וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. מָה זֶה וַיִּמְתְּקוּ
 הַמַּיִם? שֶׁקְּטָטְגוֹר נַעֲשֶׂה סִנְגוֹר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בֵּא רְאֵה, בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁנִּכְנְסוּ
 יִשְׂרָאֵל לְבְרִית שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא
 נִכְנְסוּ כְּרָאוּי, מָה הֵטַעַם? כִּי נִמְוָלוּ וְלֹא נִפְרְעוּ,
 וְלֹא הִתְגַּלָּה הָרָשָׁם הַקְּדוּשׁ. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעוּ לְכָאן
 מָה כְּתוּב? שֵׁם שֵׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט. שֵׁם נִכְנְסוּ

יִשְׂרָאֵל לְשָׁנֵי חֻלְקִים קְדוּשִׁים בְּאוֹתוֹ גְּלוּי
 שֶׁהִתְגַּלָּה הָרֶשֶׁם שְׁלָהֶם, וְנִקְרְאוּ חֵק וּמִשְׁפָּט. חֵק
 – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי לֵא) וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֵק
 לְנַעֲרֹתֶיהָ. וּמִשְׁפָּט – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב. וְשֵׁם נִסְהוּ – בְּאוֹתוֹ אוֹת קֹדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא. בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבִּי יִיבֹא סָבֵא
 אָמַר הַדְּבָר עַל אוֹתוֹ מִטָּה קְדוּשׁ.

וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ.
 וַיֹּאמֶר, מַה זֶה וַיֹּאמֶר? לֹא כְּתוּב מִי
 אָמַר אֵת זֶה. אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר. רַבִּי
 חִזְקִיָּה אָמַר, שָׁמַעְנוּ (מִשְׁמָע) אֲמִירָה סִתָּם מֵאֲמִירָה
 סִתָּם, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת כֹּד) וְאֵל מִשָּׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה'.
 אָמַר, לֹא כְּתוּב מִי אָמַר. אֵף כָּאֵן וַיֹּאמֶר סִתָּם,
 וְלֹא כְּתוּב מִי אָמַר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשְׁמָע שְׁכָתוּב וַיִּצְעַק אֶל ה'
 וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ, מִכָּאֵן מִשְׁמָע וַיֹּאמֶר,
 וּמִשְׁמָע מִי אָמַר דְּבַר זֶה. לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ? לְקוֹלִי
 הֲיֵה צְרִיף לְהִיּוֹת! אֲלֵא לְאוֹתוֹ קוֹל שֶׁנִּכְנְסוּ בוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבֵא, אַחַר שֶׁהִתְגַּלָּה בְּהֵם רֶשֶׁם
 הַקְּדוּשׁ, נִכְנְסוּ בְּשָׁנֵי חֻלְקִים קְדוּשִׁים,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְכִיּוֹן שֶׁנִּכְנְסוּ בְּשָׁנֵי אֱלֹהֵי, נִכְנְסוּ

בְּשָׁנֵי הַחֲלָקִים הָאֲחֵרִים הִלְלוּ, שְׁכַפְּאֶשׁר יַעֲלוּ
 בְּשָׁנֵי הָאֲחֵרִים הִלְלוּ, יִתְחַבְּרוּ בְּאֵלֶּה וְלֹא יִמְנְעוּ
 הַבְּרָכוֹת, וְלִכֵּן בְּאֵלֶּה מְגִיעוֹת הַבְּרָכוֹת [וּמִשׁוּם
 כֵּן בְּאֵלֶּה מְגִיעִים] עַד הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

וּמִמּוֹקוֹמוֹ שֶׁל הַכְּתוּב נִשְׁמַע הַדָּבָר, שְׁכַתּוּב
 וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע. וַיֹּאמֶר –

זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. וּמָה אָמַר? אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע
 לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אִשׁ
 אוֹכְלָה הוּא – זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינָיו
 תַּעֲשֶׂה – זֶה צְדִיק. וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו – זֶה נָצַח.
 וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו – זֶה הוֹד. כִּיִּן שֶׁנִּכְנָסוּ בְּאֵלֶּה,
 הִרִי הַגִּיעוּ לְמֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. אַחַר כֵּן מָה כְּתוּב? כָּל
 הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שִׁמְתִי בַּמִּצְרִים לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי
 אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ. כִּי אֲנִי ה' – זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

סדר הלימוד ליום ז טבת [יום 96 בשנה]

נִשְׁמַע, שְׁכַל מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת הַרְשָׁם הַקָּדוֹשׁ
 הַזֶּה, מִמְּנוּ עוֹלָה עַד הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
 הָעֲלִיּוֹן. מָה מִשְׁמַע? מִשְׁמַע אוֹתָם שְׁנַיִם
 שֶׁהַתְּכַנִּס בָּהֶם הַזֶּרַע, וְשִׁמְן מִשַּׁחַת קֹדֶשׁ,
 שְׁשׁוֹפְכִים אוֹתוֹ בְּפִי הָאֵמָה, [וְעַל זֶה] נִקְשְׁרוּ
 כְּאֶחָד, וְהַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן עָלֵיהֶם, וְנִקְשְׁרוּ בוּ.

וְעַל כֵּן, מִי שֶׁנִּכְנַס בְּשָׁנֵי אֱלֹהִים וְשׁוֹמֵר אוֹתָם,
נִקְשָׁר בְּשָׁנֵי הָאֲחֵרִים וְנִכְנַס בָּהֶם, וְאִזּוּ מִגִּיעַ
לְמִלְךָ הַקָּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדָאֵי מִי שֶׁזֹּכֶה בְּצַדִּיק, זֹכֶה
בְּנִצּוּחַ וְהוֹד וְשִׁלְשֵׁת אֱלֹהִים, שֶׁהַתְּבָרָכָה בָּהֶם
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּמִי שֶׁזֹּכֶה בָּהֶם, זֹכֶה בְּמִלְךָ
הַקָּדוֹשׁ, וְנִכְנַס בְּכָל הָאֲרָבָעָה.

וּכְנִנְגָד אֲרָבָעָה אֱלוֹהֵי שְׁמִירָה לְרֵשֶׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה
מֵאֲרָבָעָה דְּבָרִים: שְׁמִירָה שֶׁל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל – שְׁמִירָה שֶׁל נְדָה. שְׁמִירָה שֶׁל צַדִּיק –
שְׁמִירָה שֶׁל שִׁפְחָה. שְׁמִירָה שֶׁל נִצּוּחַ – שְׁמִירָה
שֶׁל בֵּת עֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. שְׁמִירָה שֶׁל הוֹד
– שְׁמִירָה שֶׁל זִוְנָה. וְעַל זֶה לְקוּל ה' אֱלֹהֵינוּ – זו
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

בַּמָּה זֹכִים יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל פָּנֵי שְׁכִינָה? בְּשְׁמִירָה
מְנַדָּה, וְעַל זֶה כָּתוּב (ויקרא יח) וְאֵת אִשָּׁה
בְּנִדַת טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ. מַה זֶה
לְגִלּוֹת? זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּבְזֶה אֲחוּזִים וְנִקְשָׁרִים
דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְשָׁרֶת בָּהֶם. וְהָרִי
בְּאֲרָנוּ הַדְּבָרִים.

וְהַיִּשָּׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה – זֶה צַדִּיק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(תהלים לד) עֵינַי ה' אֵל צַדִּיקִים, לְהִשְׁמַר

משפחה. והרי בארנו את הדברים, שכתוב
 ושפחה כי תירש גבירתה, שגורם לצדיק
 שידבק בשפחה. והאזנת למצותיו - זה נצח,
 להשמר [שלא ישקר בו] שלא יכניס רשם זה
 בבת אל נכר, ולא ישקר בנצח, שכתוב (שמואל-א
 טו) וגם נצח ישראל לא ישקר. ומי ששומר את
 זה, קיים מצוותיו, שכתוב (שמות לד) כי לא
 תשתחוה לאל אחר. ושמרת כל חקיך - זה סוד,
 להשמר מן זונה.

זוה הולך כמו ששנינו. אמר רבי יהודה, מה זה
 שכתוב (תהלים מה) חגור חרבך על ירך גבור
 הודך והדרך. אלא, כל מי שמזרז את עצמו ושם
 את פחד החרב השנונה החזקה כנגדו, על ירך
 - מה זה על ירך? זהו הרשם הקדוש, כמו
 שנאמר (בראשית כד) שים נא ירך תחת ירכי.

דבר אחר חגור חרבך - כלומר, זרז ותקף את
 היצר הרע שלך, שהוא חרבך, על ירך, על
 אותו רשם קדוש לשמר אותו. ואם שמר אותו אז
 נקרא גבור, והקדוש ברוך הוא מלביש אותו
 בלבושיו. ומהו לבוש של הקדוש ברוך הוא?
 הוד ונצח (והדר), שכתוב (תהלים קד) הוד והדר

לְבַשְׁתָּ. אַף כָּאֵן הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ. וְאִז נִדְבַק הָאָדָם
בַּמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ כְּרֹאֵי.

מכאן וְהִלָּאָה - כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שְׁמַתִּי
בְּמַצְרִים לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי ה'
רִפְאָךְ. זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. וְעַל זֶה הִזְהִיר אוֹתָם עַל
אוֹתוֹ דָּבָר מִמֶּשׁ, שְׁנַתֵּן וְרָשָׁם בָּהֶם וְלֹא יוֹתֵר. וְעַד
עֲכָשׁוּ לֹא נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה. אֲלֹא כִּיּוֹן שְׁכַתּוֹב,
שֵׁם שָׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט, מִיָּד - וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוּעַ
תִּשְׁמַע וְגו'.

בא רָאָה, כְּשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִזְהִיר אֶת
יִשְׂרָאֵל עַל הַתּוֹרָה, בְּכַמָּה דְבָרִים מִשָּׁךְ
אוֹתָם, בְּכַמָּה מְשִׁיכוֹת שֶׁל חֲבִיבוֹת, כְּאָדָם
שֶׁמוֹשֵׁךְ בְּנוֹ לְבֵית הָרֵב. וּבֹא רָאָה, לֹא רָצָה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַתּ לָהֶם תּוֹרָה עַד שֶׁקָּרְבוּ
אֵלָיו. וּבַמָּה קָרְבוּ אֵלָיו? בְּגִלּוֹי שֶׁל הָרָשָׁם הַזֶּה,
כְּמוֹ שְׁנַתְּבֵאֵר.

אמר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא קָרְבוּ יִשְׂרָאֵל לָהֶר סִינִי, עַד
שֶׁנִּכְנְסוּ בַּחֲלֵק שֶׁל צְדִיק וְזָכוּ בוֹ. מִנֵּיִן
לָנוּ? שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת יט) בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינִי.
בַּיּוֹם הַזֶּה מִמֶּשׁ דּוֹקָא. וְכַתּוֹב (ישעיה כה) וַאֲמַר בַּיּוֹם
הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וְגו'.

פְּרִשְׁת הַמֶּנֶן

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן

הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים מא)

אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה'. פֶּסוּק

זֶה פִּרְשׁוּהוּ, בְּשָׁעָה שְׂאָדָם שׁוֹכֵב בְּבֵית חָלְיוֹ, הָרִי

נִתְפָּס בְּבֵית הַסֵּהָר שֶׁל הַמֶּלֶךְ - רֵאשׁוּ בְּקוּלָר,

רַגְלֵיו בְּאֲזִיקַיִם (בְּדַפּוּס), כַּמָּה חִילוֹת שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ

מֵצַד זֶה וּמֵצַד זֶה, כָּל אֵיבָרָיו בְּדַחַק נִלְחָמִים אֵלָה

בְּאֵלָה, הָאֶכֶל הָעֶבֶר מִמֶּנּוּ.

בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן מִמְנִים עָלְיוֹ אֶפּוּטְרוּפּוּס לְלַמֵּד

עָלְיוֹ זְכוּת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׁכָתוֹב אִם יֵשׁ

עָלְיוֹ מִלְּאָף מִלִּיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלָף. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה

אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל הָאִישׁ שֶׁנִּכְנַס אֵלָיו וּמִלְּמַד אוֹתוֹ

דְּרָךְ לְהַנְצִיל מִן הַדִּין. זֶהוּ שְׁכָתוֹב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל

אֶל דָּל.

וַאֲיֵךְ יָכוֹל לְהַצִּיל אוֹתוֹ? לְלַמְדוֹ דְּרָךְ הַחַיִּים

לְשׁוֹב לְפָנֵי אֲדוֹנוֹ, אִזּוֹ נַעֲשֶׂה אֶפּוּטְרוּפּוּס

עָלְיוֹ לְמַעֲלָה. וּמָה שְׁכָרוּ? בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה'.

דְּבַר אַחַר אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל - כַּמָּה חֶזֶק הַשְּׂכָר

שֶׁל הָעֲנִי לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא, תַּמְהָתִּי עַל הַפֶּסוּק הַזֶּה שְׁכָתוֹב

כִּי שִׁמְעֵ אֶל אֲבִיוֹנִים ה', וְכִי אֶל

אָבִיוֹנִים שׁוֹמְעַ וְלֹא לְאַחַר? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 מִשׁוּם שֶׁהֵם קְרוֹבִים יוֹתֵר לְמַלְךְ, שְׁכָתוּב (שם נא)
 לֵב נִשְׁכָּר וְנִדְפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, וְאֵין לָךְ
 בְּעוֹלָם שֶׁהוּא שְׁבוּר לֵב כְּמוֹ הָעֲנִי. עוֹד, אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה, כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם נִרְאִים
 לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ, וְהָעֲנִי לֹא
 נִרְאֶה אֲלָא בְּנַפֶּשׁ לְבַדָּה, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קְרוֹב
 לְנַפֶּשׁ יוֹתֵר מִלְּגוֹף.

עֲנִי אַחַד הָיָה בְּשִׁכְנוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי יִיסָא, וְלֹא הָיָה
 מִי שִׁישְׁגִיחַ בוֹ, וְהוּא הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ וְלֹא
 הִפְצִיר בְּבִנְי אָדָם. יוֹם אַחַד נִחְלַשׁ, נִכְנַס עָלָיו רַבִּי
 יִיסָא. שָׁמַע קוֹל אַחַד שְׁאוֹמֵר: צִדְקָה צִדְקָה, הֲרֵי
 נֶפֶשׁ פּוֹרַחַת אֵלַי וְלֹא הִגִּיעוּ יָמָיו! אוֹי לְבִנְי עִירוֹ
 שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּהֶם שִׁישִׁיב נֶפֶשׁוֹ אֵלָיו! קָם רַבִּי
 יִיסָא וְשָׁפַךְ בְּפִיו מַיִם שֶׁל גְּרוּגְרוֹת עִם מִדָּה שֶׁל
 יֵין רְקוּחַ. בִּקְעָה זַעָה בְּפָנָיו, וְשָׁב רוּחוֹ אֵלָיו.

לְאַחַר בָּא וְשָׂאֵל אוֹתוֹ. אָמַר: חַיִּיךְ רַבִּי,
 נֶפֶשִׁי יִצְאָה מִמֶּנִּי וְהִבִּיאוּ אוֹתָהּ לְפָנֵי
 כְּסֵא הַמְּלָךְ, וְרִצְתָהּ לְהִשְׁאֵר שָׁם, אֲלָא שְׂרָצָה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזִכּוֹת אוֹתָךְ, וְהִכְרִיזוּ
 עָלֶיךָ: עֲתִיד הוּא רַבִּי יִיסָא לְהַעֲלוֹת רוּחוֹ
 וְלְהַתְקַשֵּׁר בְּחֶדֶר אַחַד קָדוֹשׁ שְׁעֵתִידִים

החברים לעורר בארץ. והרי תקנו שלשה כסאות שעומדים לה ולחבריך. מאותו היום היו משגיחים בו בני עירו.

עוד, עני אחד אחר עבר לפני רבי יצחק, והיה בידו חצי מעה כסף. אמר לרבי יצחק: השלם לי ולבני ולבנותי את נפשותינו. אמר לו: ואיך אשלים לנפשותיכם, שהרי לא נמצא אצלי כי אם חצי מעה? אמר לו: בזה אני אשלים בחצי מעה שיש אצלי. הוציאה ונתן לו.

הראו לו בחלומו, שהיה עובר על שפת הים הגדול ורצו לזרק אותו לתוכו, ראה את רבי שמעון שהושיט ידו כנגדו, ובא אותו עני והוציאו, ונתנו בידי רבי שמעון ונצל. כשהתעורר, נפל בפיו פסוק זה, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'.

ובא ראה, כל יום ויום נוטף טל מהעתיק הקדוש לזעיר אנפין, ומתברכים כל שדה התפוחים הקדושים, ומאותו טל נשפע לאלו שלמטה, וממנו נזונים מלאכים קדושים, כל אחד ואחד כפי מאכלו. זהו שכתוב (שם עח) לחם אבירים אכל איש, ומאותו מזון אכלו ישראל במדבר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה בְּנֵי אָדָם נְזוּנִים בְּזִמָּן
הַזֶּה מִמֶּנּוּ, וּמִי הֵם? אֵלּוּ הַחֲבָרִים
שֶׁשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה יָמִים וְלֵילוֹת. וְכִי יַעֲלֶה עַל
דַּעְתְּךָ מֵאוֹתוֹ מְזוּן מִמֶּשׁ? לֹא, אֶלָּא כַּעֲיֵן אוֹתוֹ
מְזוּן מִמֶּשׁ שֶׁשֶּׁקוּל עַל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם.

בֵּא רֵא, כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל וְנִדְבְּקוּ בַּמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ
מִשׁוּם גְּלוּי שֶׁל הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ, אֲזִי זָכוּ לֶאֱכֹל
לֶחֶם אַחֵר עֲלִיּוֹן יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה.
בַּתְּחִלָּה, כְּשֶׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, נִכְנְסוּ לֶלֶחֶם שֶׁנִּקְרָא
מִצָּה, וְכַעַת זָכוּ וְנִכְנְסוּ לֶאֱכֹל לֶחֶם אַחֵר יוֹתֵר
עֲלִיּוֹן, מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן, שֶׁכְּתוּב הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם
לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. וּבְאוֹתוֹ זִמָּן
הוּא נִמְצָא לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מִמָּקוֹם זֶה. חֲבָרִים
שֶׁשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, נְזוּנוּ מִמָּקוֹם אַחֵר יוֹתֵר
עֲלִיּוֹן, וּמֵהוּ? כִּכְתוּב (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיֶיהָ
בְּעֲלִיָּהּ. מָקוֹם יוֹתֵר עֲלִיּוֹן.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֵּן, לָמָּה חֲלָשָׁה נִפְשָׁם
יוֹתֵר מִשָּׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי שָׂאֵר בְּנֵי
הָעוֹלָם בְּכַח וְחִזְק יִתֵּר נִרְאִים לְהִמָּצֵא (הֵם יוֹתֵר)?
אָמַר לוֹ, יָפָה שְׂאֵלָתָּ.

בֵּא רֵא, כָּל מְזוּנוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם בָּאִים
מִלְמַעְלָה. אוֹתוֹ מְזוּן שָׂבָא מִן הַשָּׁמַיִם

וְהָאֲרֵץ, זֶה מְזוּן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְהוּא מְזוּן שֶׁל הַכֹּל, וְהוּא מְזוּן גַּם וְעַב. וְאוֹתוֹ מְזוּן שֶׁבֵּא יוֹתֵר מִלְּמַעְלָה, הוּא מְזוּן יוֹתֵר דְּקִיק, שֶׁבֵּא מִמָּקוֹם שְׁנַמְצָא הַדִּין, וְזֶהוּ הַמְּזוּן שֶׁאֶכְלוּ יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיּוֹצְאוּ מִמִּצְרַיִם. [יוֹתֵר דְּקִיק] הַמְּזוּן שְׁנַמְצָא לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ זְמַן בַּמַּדְבָּר, מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם, הוּא מְזוּן יוֹתֵר דְּקִיק, שְׁנִכְנַס יוֹתֵר לְנַפֵּשׁ מֵהַכֹּל, וְנִפְרַד יוֹתֵר מֵהַגּוֹף, וְנִקְרָא לְחַם אֲבִירִים.

הַמְּזוּן הַיּוֹתֵר עֲלִיּוֹן מֵהַכֹּל הוּא מְזוּן הַחֲבֵרִים, אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, שְׂאוֹכְלִים מְזוּן שֶׁל רוּחַ וּנְשָׁמָה, וְלֹא אוֹכְלִים מְזוּן הַגּוֹף כָּלָל, וְהֵינּוּ מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן נִכְבָּד עַל הַכֹּל, וְנִקְרָא חֲכָמָה. לְכֵן חָלַשׁ גּוֹף הַחֲבֵרִים יוֹתֵר מִבְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי לֹא אוֹכְלִים מְזוּן הַגּוֹף כָּלָל, וְאוֹכְלִים מְזוּן שֶׁל רוּחַ וּנְשָׁמָה מִמָּקוֹם רְחוֹק עֲלִיּוֹן נִכְבָּד מֵהַכֹּל. וְלְכֵן אוֹתוֹ מְזוּן דְּקִיק מִן הַדְּקִיק יוֹתֵר מֵהַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב הַחֲכָמָה תְּחִיָּה בְּעֲלִיָּה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ שֶׁל הַגּוֹף שֶׁיְכוּל לְהִזּוֹן בְּמְזוּן הַנְּפֶשׁ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי כֶּף הוּא. אָבָל בְּזַמַּן הַזֶּה אֵיךְ נִמְצְאוּ מְזוֹנוֹת אֵלּוּ? אָמַר לוֹ, וְדַאי שִׁיפָה שְׂאֵלֶת. בֵּא רְאֵה, וְזֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר,

מְזוֹן רֵאשׁוֹן הוּא מְזוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, אוֹתוֹ שָׁבָא
מִשָּׁמַיִם וְאַרְץ, וְהוּא מְזוֹן הַגּוֹרֵף (שֶׁל הַכֹּל).

מְזוֹן שֶׁהוּא יוֹתֵר עֲלִיּוֹן מִמֶּנּוּ, אוֹתוֹ שֶׁהוּא יוֹתֵר
דְּקִיר, וּבֵא מִמְּקוֹם שֶׁהַדִּין שָׂרוּי, שְׁנִקְרָא
צְדָק, וְזֶהוּ מְזוֹן הָעֲנִיִּים. וְסוּד הַדְּבָר – מִי
שֶׁמְשָׁלִים לְעֲנִי, מְשָׁלִים לוֹ אוֹת אַחַת וְנַעֲשֶׂה
צְדָקָה, וְסוּד זֶה – (מְשָׁלִי יֵא) גִּמְלַנְפוּ אִישׁ חֶסֶד.
גְּמִילוֹת חֶסְדִּים מְשַׁמְעֵ, שְׁהָרִי בְּדִין שָׂרוּי,
וְהַשָּׁלִים לוֹ חֶסֶד, אֲזֵ הוּא רַחֲמִים.

מְזוֹן יוֹתֵר עֲלִיּוֹן מֵאַלֶּה, הוּא מְזוֹן עֲלִיּוֹן וְנִכְבֵּד
מִמְּקוֹם שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם, וְהוּא דְּקִיק מִכָּלֵם,
וְהוּא מְזוֹן שֶׁל חוֹלִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים מֵא) ה'
יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי כָּל מְשַׁכְּבוֹ הַפִּכְתָּ בְּחִלּוֹ. ה'
דְּוִקָא. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁהַחוֹלִים הִלְלוּ אֵינָם
נְזוֹנִים אֶלָּא בְּאוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּשׁ.
[וּמַהוּ? חֵלֶב וָדָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יְחֻזְקָא לְמַד) לְהַקְרִיב
לִי חֵלֶב וָדָם. וְזֶהוּ מְזוֹן מִמְּקוֹם שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם,
וְהוּא נִכְבֵּד וְעֲלִיּוֹן, דְּקִיק מֵהַכֹּל].

מְזוֹן עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ וְנִכְבֵּד זֶהוּ מְזוֹנוֹת שֶׁל רוּחוֹת
וְנִשְׁמוֹת, וְהוּא מְזוֹן שֶׁל מְקוֹם רַחוּק עֲלִיּוֹן,
(מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא נַעַם ה'). וְהַנִּכְבֵּד מֵהַכֹּל הוּא מְזוֹן

החברים שמשתדלים בתורה, והוא מזון שבא מחכמה עליונה. מה הטעם ממקום זה? משום שתורה יצאה מחכמה עליונה, ואותם שמשתדלים בתורה נכנסים בעקר שרשיה, ולכן מזונם בא מאותו מקום קדוש עליון.

בא רבי אלעזר ונשק ידו. אמר, אשרי חלקי שעמדתי בדברים הללו! אשרי הצדיקים שמשתדלים בתורה ימים ולילות, שזוכים להם בעולם הזה ובעולם הבא, שכתוב (דברים ל) כי הוא חייך וארך ימיה.

הגני ממטיר לכם לחם מן השמים. רבי יוסי פתח, (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. מה כתוב למעלה? עיני כל אליך ישברו. כל אותם בני העולם מצפים וזוקפים עינים לקדוש ברוך הוא, ולכן (אבל) כל אותם בני האמונה מבקשים (צריכים לבקש) בכל יום ויום לשאל את מזונם מן הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלותיהם עליו.

מה הטעם? משום שכל מי שמתפלל תפלתו לקדוש ברוך הוא על מזונו, גורם שיתברך כל היום על ידו אותו האילן שמזון כלם בו.

[וְטַעַם הַדְּבָר – (תהלים סח) בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם] וְאַף עַל
 גַּב שְׁנַמְצָא עִמוֹ, צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה עַל הַמְּזוֹן בְּכָל יוֹם, כְּדֵי
 שְׂיִמְצָאוּ עַל יְדוֹ בְּרָכוֹת כָּל יוֹם וַיּוֹם לְמַעְלָה, וְזֶהוּ
 (שם סח) בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם.

וְעַל זֶה לֹא צָרִיךְ לְאָדָם לְבַשֵּׁל מְזוֹן מִיוֹם לְיוֹם
 אַחֵר, שֶׁלֹּא לְעֵכָב יוֹם לְיוֹם אַחֵר. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב וַיֵּצֵא הָעַם וּלְקַטּוֹ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם
 בְּיוֹמוֹ דְּוָקָא, חוּץ מֵעַרְב שַׁבָּת לְשַׁבָּת, כְּמוֹ
 שְׂבָאֲרָנוּ. וְאִזּוֹ נִמְצָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹא
 בְּרָכוֹת בְּכָל יוֹם, וְאִזּוֹ כָּתוּב פּוֹתַח אֶת יְדָךְ וְגו'.
 מָה זֶה רְצוֹן? אוֹתוֹ רְצוֹן שְׁנַמְצָא מִהֶעֱתִיק
 הַקָּדוֹשׁ, וַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ רְצוֹן לְהַמְצִיא מְזוֹן לְכָל. וּמִי
 שְׁשׂוֹאֵל מְזוֹנוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, הֵהוּא נִקְרָא בֶן
 נְאֻמָּן, בְּסוּד שְׂבִשְׂבִילוֹ נִמְצָאִים בְּרָכוֹת לְמַעְלָה.
 רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (שם קמז) רוֹצֵה ה' אֶת
 יְרֵאָיו אֶת הַמֵּיחָלִים לְחִסְדּוֹ. כִּמָּה יֵשׁ
 לְבָנֵי אָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ וּלְלַכֵּת
 בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה כְּדֵי שְׂיִמְצָאוּ בְּרָכוֹת לְכָלֶם,
 לְעֵלְיוֹנִים וּלְתַתְּוֹנִים.

שְׂלֵמְדָנוּ, מָה שְׁכַתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
 אֶתְפָּאֵר, וְדַאי אֶתְפָּאֵר. מָה מְשִׁמֵּעַ?

שְׁבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִתְפָּאֵר לְמַעְלָה. וּמָה הַפֶּאֶר שְׁלוֹ? שְׁמִינִיחַ תְּפִלִּין,
שְׁמֵתַחֲבָרִים הַגְּוֹנִים לְהַתְפָּאֵר.

שְׁנִינּוּ, רוּצָה ה' אֶת יְרֵאָיו, רוּצָה ה' בִּירְאָיו הֲיֵה
צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מָה זֶה רוּצָה ה' אֶת יְרֵאָיו?
אֲלֵא רוּצָה ה' אֶת יְרֵאָיו, כְּלוּמַר, מוֹצִיא אֶת
הַרְצוֹן הַזֶּה, וּמִתְרַצֶּה (וּמִתְיַדֵּעַ) בָּהֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לִירְאָיו הִירְאִים מִמֶּנּוּ. וּמִי הֵם הִירְאָיו הָאֵלֶּה
שְׁמוֹצִיא לָהֶם אֶת הַרְצוֹן הַזֶּה? חֲזַר וְאָמַר אֶת
הַמִּיחָלִים לְחֶסֶדוֹ, אוֹתָם הַמְצַפִּים וּמְחַכִּים בְּכָל
יוֹם וְיוֹם לְבַקֵּשׁ מְזוֹנָם מִן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִשְׁמַע שְׁכָתוֹב אֶת הַמִּיחָלִים לְחֶסֶדוֹ.

רַבִּי יִיסָא סָבָא לֹא הִתְקִין סְעוּדָה בְּכָל יוֹם עַד
שְׁבִקֵשׁ בְּקִשְׁתּוֹ לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
מְזוֹנוֹת. אָמַר, לֹא נִתְקִין סְעוּדָה עַד שְׁתַּנְתֵּן מִבֵּית
הַמֶּלֶךְ. אַחַר שְׁבִקֵשׁ בְּקִשְׁתּוֹ לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הֲיֵה מְחַכֶּה שְׁעָה אַחַת, וְאָמַר: הֲרִי זְמַן
שְׁנַתֵּן מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, מִכָּאן וְהִלְאָה הַתְקִינוּ
הַסְעוּדָה! וְזוּהֵי הַדְרָךְ שֶׁל אוֹתָם יְרֵאֵי הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, יְרֵאֵי חֲטָא.

אוֹתָם הַרְשָׁעִים שְׁהוֹלְכִים עֲקָמִים בְּדַרְכֵי
הַתּוֹרָה, מָה כָּתוּב בָּהֶם? (ישעיה ה) הוּי

מִשְׁפִּימִי בִבְקָר שְׂכָר יִרְדְּפוּ. וְעַל זֶה רוּצָה ה' אֶת
 יִרְאִיו אֶת הַמֵּיחָלִים לְחַסְדּוֹ. דְּוָקָא לְחַסְדּוֹ. (ובגדה)
 נוֹדְעִים בְּנֵי הָאֱמוּנָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 וַיִּצָּא הָעַם וְלָקְטוּ דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ
 אָמַר, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹם אַחֵר.

וְכָל כֶּף לָמָּה? לְמַעַן אֲנִסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם
 לֹא. בְּכֹאֵן נוֹדְעִים אוֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה, שְׁכָל
 יוֹם וַיּוֹם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ יִשְׁרָה בְּתוֹרָה. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר מִכָּאֵן, (משלי יג) צְדִיק אֲכִיל לְשִׁבְעַ נֶפֶשׁוֹ – אַחֵר
 שֶׁהִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁוֹ מִלְּהַתְּפִלֵּל וְלָקְרָא בְּתוֹרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בֹּא רְאֵה, עַד שְׁלֹא נָתַן
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַבְּחִין
 בֵּין אוֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה לְבֵין אוֹתָם רְשָׁעִים
 שְׂאִינָם בְּנֵי אֱמוּנָה וְלֹא עוֹמְדִים בְּתוֹרָה. וּבִמָּה
 הַבְּחִין בָּהֶם? בְּמֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲנִסְנוּ. וְכָל
 אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאוּ שֶׁהֵם בְּנֵי הָאֱמוּנָה, רָשָׁם אוֹתָם
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָשָׁם שֶׁל כְּתוֹר הַחֶסֶד, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר הַמֵּיחָלִים לְחַסְדּוֹ, וְעַל זֶה לְמַעַן אֲנִסְנוּ.
 וְכָל אוֹתָם שְׁלֹא נִמְצְאוּ בְּנֵי אֱמוּנָה, הָעֵבִיר מֵהֶם
 הַכְּתוֹר הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, וְהֶמֶן הַכְּרִיז וְאָמַר, וּבִטָּן
 רְשָׁעִים תְּחַסְרוּ. וְעַם כָּל זֶה, לֹא הָעֲדִיף הַמְּרַבֵּה
 וְהַמְּעִיט לֹא הַחֶסֶר.

שְׁנֵינּוּ, בַּשְּׁעָה הַהִיא נִשְׁלְמוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה
 כְּדַגְמָא שֶׁל מַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ,
 שְׁכָתוּב (שמות טו) וַיְבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
 עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וְגו'. וְהִתְחַזַּק הָאֵילָן
 הַקְּדוֹשׁ בְּשָׁנִים עֶשְׂרֵת תְּחוּמִּים, בְּאַרְבָּעָה צְדָדֵי
 הָעוֹלָם, וְהִתְחַזַּק בְּשִׁבְעִים עֲנָפִים, וְהִכֵּל כְּדַגְמָא
 שֶׁל מַעְלָה.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִטְף טַל קְדוֹשׁ מִהַעֲתִיק הַנִּסְתָּר,
 וּמֵלֹא אֶת רֵאשׁוֹ שֶׁל זַעִיר אֲנָפִין, מְקוֹם
 שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם. וּמֵאוֹתוֹ טַל שֶׁל אֹר עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ
 הָיָה שׁוֹפֵעַ וְיורֵד מִן לְמַטָּה, וּכְשֶׁהָיָה יורֵד, הָיָה
 נִפְרָד גְּלִידִים גְּלִידִים, וְנִקְרָשׁ לְמַטָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 דִּק כִּכְפֹר עַל הָאָרֶץ.

כִּי אוֹתָם בְּנֵי אֱמוּנָה יוֹצְאִים וְלוֹקְטִים,
 וּמְבָרְכִים עֲלֵיו אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְאוֹתוֹ
 מִן הָיָה מַעְלָה רֵיחוֹת שֶׁל כָּל הַבְּשָׁמִים שֶׁל גֵּן
 עֵדֶן, שֶׁהָרִי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ וְיורֵד לְמַטָּה. שֵׁם אוֹתוֹ
 לְפָנָיו, וּבְכָל טַעַם שָׁרְצָה – הָיָה טוֹעַם אוֹתוֹ,
 וּמְבָרַךְ אֶת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וְאִז מִתְבָּרַךְ בְּמַעְיו, וְהָיָה מְסַתְּפֵל וְיודֵעַ לְמַעְלָה,
 וּמְסַתְּפֵל בְּחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְעַל זֶה הָיָה

נִקְרָא דוֹר דְּעָה. וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אַמוֹנָה, וְלָהֶם נִתְּנָה
תּוֹרָה לְהַסְתַּכֵּל בָּהּ וּלְדַעַת דְּרָכֶיהָ.

וְאוֹתָם שְׁלֹא נִמְצְאוּ בְּנֵי אַמוֹנָה, מֵה כְּתוּב
בָּהֶם? (במדבר יב) שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ. מֵה
זֶה שָׁטוּ? שְׁטוּת הָיוּ לוֹקְחִים לְעֵצָמָם, מְשׁוּם
שְׁלֹא הָיוּ בְּנֵי אַמוֹנָה. מֵה כְּתוּב בָּהֶם? וּטְחָנוּ
בִּרְחִים אוֹ דָּכוּ בַּמְדָּכָה וְגו'. מִי הִטְרִיחַ אוֹתָם
לְכָל זֶה? אֵלֶּא שְׁהֵם לֹא הָיוּ בְּנֵי אַמוֹנָה.

כִּמּוֹ זֶה אוֹתָם שְׁלֹא מֵאֲמִינִים בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לֹא רוֹצִים לְהַסְתַּכֵּל בְּדְרָכָיו, וְהֵם רוֹצִים
לְהִטְרִיחַ אֶת עֵצָמָם כָּל יוֹם אַחַר מְזוֹן יוֹם וְלִילָה,
אוּלַּי לֹא יַעֲלֶה בְיָדָם פֶּת לָחֶם. מִי גָרַם לָהֶם אֶת
זֶה? מְשׁוּם שְׁאִינָם בְּנֵי אַמוֹנָה. אַף כָּאן, שָׁטוּ
וְלָקְטוּ – שָׁטוּ בְּשִׁטּוֹת שֶׁל עֵצָמָם, וְרוֹצִים
לְהִטְרִיחַ עָלָיו. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וּטְחָנוּ בִּרְחִים. אַחַר
כָּל הַטְּרַחָה הַזֹּאת לֹא עָלָה בְיָדֵיהֶם, אֵלֶּא שְׁכַתּוּב
וְהָיָה טַעֲמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן, וְלֹא יוֹתֵר. מִי גָרַם
לָהֶם אֶת זֶה? מְשׁוּם שְׁלֹא הָיוּ בְּנֵי אַמוֹנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵה זֶה לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן? יֵשׁ אוֹמְרִים,
שְׁהָיָה נִלוֹשׁ בְּשָׁמֶן כְּתַרְגוּמוֹ. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים,
מֵה הִשָּׁד מִתְּהַפֵּךְ לְכַמָּה גִּזְנִים, אַף הֵמָּן מִתְּהַפֵּךְ

לכמה גננים. רבי יהודה אומר, לשד השמן –
ניקת השמן.

רבי יצחק אומר, איש לפי אכלו לקטו – וכי מי
שאוכל מעט לוקט מעט, ומי שאוכל יותר
לוקט יותר? והרי כתוב לא העדיף המרבה
והממעיט לא החסיר? אלא לפי אותם שאוכלים,
לוקטים. משמע אכלו – מי שהיה אוכל אותו.
ומשום כך לא כתוב אכילתו.

מה זה אומר? אחז אדם בעבד או באמה ואמר
שהוא שלו. בא חברו ואמר: עבד זה הוא
שלי! קרבו לפני משה לדין. אומר להם: כמה
נפשות בביתך, וכמה נפשות בביתו של זה? אמר
כך וכך. ואותה שעה אמר להם משה: לקטו
מחר, וכל אחד יבא אלי. למחר יצאו ולקטו,
ובאו לפני משה. שמו לפניו את המן, והיה מודד
אותו. אם אותו עבד של זה – מצא את אותו
העמר של העבד במן הזה, שהרי עמר אחד לכל
נפש ונפש מביתו. מדד לזה – ונמצא חסר אותו
מאכל העבד במן שלו, ועמר אחד לכל נפש
ונפש מביתו. אומר ופסק: העבד של זה הוא! זהו
שכתוב איש לפי אכלו לקטו. וכתוב עמר
לגלגלת מספר נפשתיכם.

אָמַר רַבִּי חֵיָא (יִסָּא), כְּתוּב עָרַב וַיִּדְעַתֶּם כִּי ה'
הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם
אֶת כְּבוֹד ה'. עָרַב וַיִּדְעַתֶּם, בְּמָה יִדְעוּ? אֲלֵא כִּף
 שְׁנֵינוּ, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם נִמְצְאוּ הַנְּהָגוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא – בְּבִקֵּר הַתְּעוּרָר חֶסֶד בְּעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן
 שְׁנִקְרָא עָרַב, תְּלוּי הַדִּין בְּעוֹלָם, וְהָרִי פְרֻשׁוּהָ
 שְׁלֵכֵן יִצְחָק תִּקֵּן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה. [מֵה זֶה אוֹמֵר]
 וְעַל זֶה עָרַב וַיִּדְעַתֶּם. כְּשִׁמְתְּעוּרָר דִּין בְּעוֹלָם,
 תִּדְעוּ שְׁבִאוֹתוֹ דִּין הוֹצִיא אֶתְכֶם ה' מִמִּצְרַיִם.
 וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה', שְׁהָרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן
 מִתְּעוּרָר חֶסֶד וַיִּתֵּן לָכֶם לֶאֱכֹל.

רַבִּי חֵיָא אָמַר הַהִפּוּךְ. מֵה כְּתוּב לְמַעְלָה?
 בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר הַבֶּשֶׂר וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 הַתְּעוּרָר עָרַב. שְׁאוֹתוֹ זְמַן שְׁמִתְעוּרָר דִּין,
 מִתְּעוּרָר גַּם חֶסֶד בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכְּתוּב וַיִּדְעַתֶּם כִּי
 ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. תִּדְעוּ אוֹתוֹ חֶסֶד
 שְׁעָשָׂה עִמָּכֶם בְּזְמַן הַדִּין וְהוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם. וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה', כְּבוֹד ה' הָרִי
 יְדוּעַ, וְכָל כִּף לְמָה? בְּשִׁמְעַ ה' אֶת תְּלַנְתִּיכֶם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִסָּא, לֹא מִשְׁנֵה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת הַנְּהָגוֹתָיו, רַק שְׁאוֹתֶם הַרְשָׁעִים שֶׁל

הָעוֹלָם מְשַׁנִּים אוֹתָם וּמֵהַפְּכִים רַחֲמִים לְדִין,
כְּמוֹ שְׁנַת־בְּאֵר.

שָׁנָה רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהֶמֶן הִזָּה עֲתִידִים הַצְּדִיקִים
לֶאֱכֹל לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִם תֹּאמַר כְּמוֹ זֶה?
לֹא! אֲלֵא יוֹתֵר. שְׁלֵא הִיָּה כֶּף לְעוֹלָמִים. מֵהוּ?
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֻעַם ה'
וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ, וְכְתוּב (ישעיה סב) עֵינַי לֹא רָאִתָּה
אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ וְגו'.

רֵאוּ כִּי ה' נָתַן לָכֶם הַשְּׁבֵת. רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח,
(תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךָ
ה'. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, סֵתֶם וְלֹא פָּרַשׁ מִי אָמְרוּ. אֲלֵא
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שֶׁעֲתִידִים לוֹמַר כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
שֶׁעֲתִיד הַשִּׁיר הַזֶּה לְהֵאמֵר אוֹתוֹ לְדוֹרוֹת עוֹלָם.
וּמֵהוּ מִמַּעַמְקִים קְרֵאתִיךָ? כֶּף שְׁגִינוּ, כָּל מִי
שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ,
צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּקִשְׁתּוֹ וּלְהִתְפַּלֵּל מֵעַמְקֵי הַלֵּב כְּדִי
שִׁימָצֵא לְבוֹ שָׁלֵם עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּכְוֶן
לֵב וְרָצוֹן. וְהֵאֵם דָּוִד אָמַר כֶּף, וְהֵרִי כְּתוּב
בְּכָל לְבִי דַרְשִׁתִּיךָ, וּפְסוּק זֶה מִסְפִּיק? מֵה
צָרִיךְ מִמַּעַמְקִים?

אֲלֵא כֶּף שְׁגִינוּ, כָּל אָדָם שֶׁמִּבְּקִשׁ בְּקִשְׁתּוֹ לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ, צָרִיךְ לְכַוֵּן דַּעְתּוֹ (לב) וְרָצוֹנוֹ מֵעַקֵּר

שֶׁל כָּל הָעֲקָרִים לְמִשְׁךְ בְּרָכוֹת מֵעֵמֶק הַבְּאֵר (שֶׁל
 הַכֵּל), כְּדֵי שִׁישְׁפִיעַ בְּרָכוֹת מֵהַמַּעַיִן שֶׁל הַכֵּל,
 וּמַהוּ? אוֹתוֹ מָקוֹם שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא מִמֶּנּוּ
 אוֹתוֹ נָהַר, שְׁכָתוֹב (בראשית ב) וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן,
 וְכָתוֹב (תהלים מו) נָהַר פִּלְגִיו יִשְׁמָחוּ עִיר אֱלֹהִים.
 וְזֶה נִקְרָא מִמַּעַמְקִים. עֵמֶק הַכֵּל, עֵמֶק הַבְּאֵר
 שֶׁמַּעֲיִנּוֹת יוּצָאִים וְשׁוֹפְעִים לְבִרְךְ אֶת הַכֵּל, וְזוֹהֵי
 הִרְאֵשִׁית לְמִשְׁךְ בְּרָכוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כְּשֶׁהֲעַתִּיק, נִסְתָּר שֶׁל
 הַנִּסְתָּרִים, רוּצָה לְזַמֵּן בְּרָכוֹת לְעוֹלָמוֹת,
 מִשְׁרָה אֶת הַכֵּל, וּמְכַלִּיל אֶת הַכֵּל בְּעֵמֶק הָעֲלִיּוֹן
 הַזֶּה, וּמְכַאֵן שׁוֹאֵב וְנִשְׁפָּע בְּאֵר (נָהַר) שְׁנַחֲלִים
 וּמַעֲיִנּוֹת נִשְׁפָּעִים מִמֶּנּוּ, וְכֻלָּם נִשְׁקִים מִמֶּנּוּ. וּמִי
 שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ, צָרִיךְ לְכוּן לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְמִשְׁךְ
 בְּרָכוֹת מֵאוֹתוֹ עֵמֶק שֶׁל הַכֵּל כְּדֵי שֶׁתִּתְקַבֵּל
 תְּפִלָּתוֹ וַיַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָה.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִתְבָּרֵךְ
 הָעוֹלָם מֵאוֹתוֹ יוֹם הָעֲלִיּוֹן, שְׁהָרִי כָּל שִׁשְׁתַּת
 הַיָּמִים מִתְבָּרְכִים מִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְכָל יוֹם נוֹתֵן
 מֵאוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁקִּבֵּל מֵאוֹתוֹ יוֹם שְׁלוֹ.

וַעֲלֵזָה אָמַר מִשָּׁה, אִישׁ אֵל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר. מָה הַטַּעַם? כְּדֵי שְׁלֹא יִתֵּן וְלֹא יִלְוֶה יוֹם זֶה לְחִבְרוֹ, אֲלֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹלֵט לְבָדוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁלוֹ, שְׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט יוֹם בַּיּוֹם שֶׁל חִבְרוֹ.

מִשׁוּם כֵּן כָּל אוֹתָם (אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹם מִתְבָּרֵךְ מֵאוֹתוֹ יוֹם עֲלִיּוֹן, וּמִתְבָּרְכִים כָּל שְׁשָׁה הַיָּמִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ, וְכָל יוֹם נוֹתֵן בַּיּוֹם שְׁלוֹ מֵאוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁקָּבַל מֵאוֹתוֹ יוֹם עֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה אָמַר מִשָּׁה, אִישׁ אֵל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר, שְׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט יוֹם בַּיּוֹם שְׁלֹא שְׁלוֹ, וְכָל אוֹתָם) חֲמִשָּׁה יָמִים שׁוֹלֵטִים בַּיָּמִים שְׁלֹהֶם, וְנִמְצָא בּוֹ מָה שֶׁקָּבְלוּ, וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי נִמְצָא יוֹתֵר. וְזֶה הוֹלֵךְ כְּפִי מָה שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה שֶׁכָּתוּב יוֹם הַשְּׁשִׁי וְלֹא נֶאֱמַר כֵּן בְּכָל שָׁאֵר הַיָּמִים – אֲלֵא כֵּן פִּרְשׁוּהָ, הַשְּׁשִׁי – שֶׁהִזְדוּגָה [שֶׁהִזְדַּמְּנָה] בּוֹ הַגְּבִירָה לְהִתְקִין שְׁלֶחַן לְמַלְךָ. וְלִכֵּן נִמְצָאוּ בּוֹ שְׁנֵי חֲלָקִים – אֶחָד לְיוֹמוֹ, וְאֶחָד לְתַקוּן בְּשִׂמְחַת הַמֶּלֶךְ בַּגְּבִירָה.

וְאוֹתוֹ לִילָה שִׂמְחַת הַגְּבִירָה בְּמַלְךְ וְזוּוּגָם, וּמִתְבָּרְכִים כָּל שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְבָדוֹ, וְלִכֵּן צָרִיךְ אָדָם לְסַדֵּר שְׁלֶחַנוֹ בְּלִיל הַשַּׁבָּת, כְּדֵי שִׁישְׂרוּ עָלָיו בְּרָכוֹת מִלְּמַעְלָה, וּבְרָכָה לֹא נִמְצָאת עַל שְׁלֶחַן רִיק. [וְאוֹתוֹ לִילָה שִׂמְחַתָּהּ שֶׁל הַגְּבִירָה בְּמַלְךְ וְזוּוּגָם] לִכֵּן תִּלְמִידֵי

חֲכָמִים שִׁוּדְעִים סוּד זֶה, זְוִיגָם מְעַרְב שֶׁבֶת
לְעַרְב שֶׁבֶת.

רְאוּ כִּי ה' נָתַן לָכֶם הַשֶּׁבֶת. מַה זֶה שֶׁבֶת? יוֹם
שָׁבוּ נְחִים שְׂאֵר הַיָּמִים, וְהוּא כָּלֵל שֶׁל כָּל
אוֹתָם שֶׁשֶׁת הָאֲחֵרִים, וּמִמֶּנּוּ הֵם מִתְבָּרְכִים. רַבִּי
יִיסָא אָמַר, וְכֵן גַּם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאת שֶׁבֶת,
מִשּׁוּם שֶׁהִיא בֵּת זְוִיגוֹ, וְזוּהִי כָּלָה, שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"א)
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשֶּׁבֶת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. לָכֶם וְלֹא
לְשְׂאֵר הָעַמִּים. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ש"ס) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וְזוּהִי נִחְלַת יִרְשֵׁת עוֹלָמִים לְיִשְׂרָאֵל.
וְלָכֵן כְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נ"ח) אִם תָּשִׁיב מִשֶּׁבֶת רַגְלֶךָ וְגו',
וּבמְקוֹמוֹ בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים.

כְּתוּב אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.
מִמְּקוֹמוֹ - שְׁנִינּוּ, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂרָאוּי
לְלַכְתּוֹ, וְסוּד הַדְּבָר - שֶׁכְּתוּב (יחזקאל ג') בְּרוּף
כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ, וְזֶהוּ מְקוֹם, וְזֶהוּ סוּד
הַכְּתוּב, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת
קֹדֶשׁ הוּא. מְקוֹם יְדוּעַ קוֹרְאִים לוֹ מְקוֹם שְׁנוּדָע
הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן.

וְלָכֵן אֲזַהְרָה לְאָדָם שֶׁמִּתְעַטֵּר בְּעֵטוֹר קְדוּשׁ
שֶׁלֹּא יֵצֵא מִמֶּנּוּ דְבוּר שֶׁל חַל,

משום שאם יצא ממנו, הוא מחלל את יום השבת, בידו - במעשה, וברגליו - ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלו הם חלול שבת.

אל יצא איש ממקומו - זהו מקום נכבד של קדשה, שהרי מחוצה לו הם אלהים אחרים. ברוך כבוד ה' - זהו כבוד שלמעלה. ממקומו - זה כבוד שלמטה. זהו סוד עטרת השבת, ולכן אל יצא איש ממקומו. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבד את השבת. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.

סדר הלימוד ליום ח טבת [יום 97 בשנה]

ויאמר ה' אל משה עבר לפני העם וגו'. רבי חייא פתח, (תהלים לד) חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצים. אשרי הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם יותר על שלו. בא ראה כמה הם בני העולם שמחרפים ומגדפים למעלה, כמו שסנחריב חרף וגדף ואמר (מלכים ב-יח) מי בכל אלהי הארצות וגו'. והקדוש ברוך הוא מחל ולא תבע ממנו. כיון שהושיט את ידו על חזקיה, מה כתוב? (שם יט) ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'.

יִרְבְּעֵם בֵּן נִבְטָה הִיָּה עוֹבֵד לְעִבּוּדָה זָרָה
 וּמִקְטָר לָהּ וְזוֹכַח לָהּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לֹא תִבַע מִמֶּנּוּ. וְכִשְׁפָּא עֵדוּ הַנְּבִיא וְהַתְּנַבָּא
 עָלָיו, וְהוֹשִׁיט יִרְבְּעֵם אֶת יָדוֹ כְּנִגְדּוֹ - מֵה
 כְּתוּב? (שם-א יג) וְתִיבֵשׁ יָדוֹ וְגו', וְלֹא יִכַּל
 לְהִשְׁיבָה אֵלָיו. [וְעַל שְׁעֵבֵד לְעִבּוּדָה זָרָה לֹא
 תִבַע אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא].

פְּרַעָה חֲרָף וְגִדְף, וְאָמַר (שמות ה) מִי ה' וְגו',
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא תִבַע מִמֶּנּוּ, עַד
 שְׁסָרַב לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכְּתוּב (שם ט) עוֹדֵךְ מִסְתּוֹלֵל
 בְּעַמִּי, (שם) הִנֵּה יַד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ וְגו'. וְכֵן בְּכָל
 מְקוֹם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹבֵעַ אֶת עֲלֵבוֹן
 הַצְּדִיקִים יוֹתֵר עַל שְׁלוֹ.

כְּאֵן מִשֶּׁה אָמַר (שם יז) עוֹד מְעַט וְסִקְלוֹנִי. אָמַר
 לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשֶּׁה, אֵינּוּ זְמַן
 לְתִבַע אֶת עֲלֵבוֹנָךְ, אֲלֵא עֵבֵר לְפָנַי הָעַם, וְנִרְאָה
 מִי יוֹשִׁיט יָדוֹ כְּנִגְדְּךָ. וְכִי בְרִשׁוֹתֶם אֶתְּהָ עוֹמֵד,
 אוֹ בְרִשׁוֹתַי?

וּמִפְּתָךְ אֲשֶׁר הִפִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלְכָתָּ.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

שְׁנַיִנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֲקוּק הָיָה הַמַּטָּה מִשְׁנַי
 צְדָדִים מֵהֵשֵׁם הַקְדוּשׁ, צַד אֶחָד שֶׁל

רַחֲמִים וְדִין בְּאוֹתִיּוֹת חֻקוֹת, וְצַד אֶחָד דִּין
 בְּדִין – נָחַשׁ עָלַי צוּר. בֵּא רְאָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת יד)
 וְאַתָּה הָרַם אֶת מִטֶּה וּנְטָה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם. מִהוּ
 וּנְטָה? כְּלוּמַר, הִטָּה בְּצַד אֶחָד שְׁחֻקוֹק בְּרַחֲמִים
 וְדִין, וְכְתוּב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, וְלֹא כְּתוּב וַיִּשְׁלַח
 מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ. כְּלוּמַר, הִטָּה מִצַּד אֶחָד. וְאִם
 תֹּאמַר שְׁחֻקוֹק הָיָה מִזְמַן קְדָמוֹן נָחַשׁ עָלַי צוּר,
 אֲלֵא בִּסְנָה נְחֻקֵּךְ, שְׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה
 וַיְהִי לְנָחַשׁ. בְּשַׁעַה הַזֶּה הָיָא נְחֻקֵּךְ נָחַשׁ עָלַי צוּר.

וְבֵא רְאָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שְׁשִׁמוֹתָיו שֶׁהֵיוּ חֻקוֹקִים בְּמִטָּה יַעֲשׂוּ
 הָאוֹתוֹת, וְלִמְדָנוּ, שְׁנֵי אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ בָיָם. בְּצַד
 הַהוּא שֶׁהִטָּה מֹשֶׁה בְּרַחֲמִים וְדִין קָרַע הַיָּם
 לְיִשְׂרָאֵל בְּשָׁנִים עָשָׂר שְׁבִילִים, וְהִשִּׁיב בְּדִין עַל
 הַמְּצָרִים וְהִטְבִּיעַ אוֹתָם בְּתֵהוֹם. זֶהוּ שְׁכְּתוּב (שֵׁם
 יד) וַיָּשָׁב ה' עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַיָּם. מֵאוֹתָהּ שָׁעָה רְצָה
 לְהוֹצִיא מֵיָם. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הִטָּה
 הַמִּטָּה מִצַּד אַחַר וּשְׁנֵי אוֹתוֹת תַּעֲשֶׂה בּוֹ, כְּמוֹ
 שְׁנַעֲשֶׂה מִהַצַּד הָאַחֵר, אוֹת אֶחָד כָּאֵן וְאוֹת אֶחָד
 בְּמַרְיָבָה. אֲבָל עֲתָה – (שְׁמוֹת יז) וְהִכִּיתָ בַצּוּר. בְּאִיזָה
 צוּר? בְּזֶה הַצּוּר, וַיַּעֲלֶה נָחַשׁ שָׁל זְמַן אַחֵר. אָמַר
 רַבִּי אֱלֵעָזָר, מִהוּ שְׁכְּתוּב (בְּמִדְבָר כ) קַח אֶת הַמִּטָּה

וְהִקְהֵל אֶת הָעֵדָה אֶתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם?
מֵהוּ וְדִבַּרְתֶּם?

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, צָוָה אוֹתוֹ עַל הַנְּחֹשׁ, שֶׁהָרִי
נַעֲשֶׂה בַצּוּר. עֲתָה צָרִיךְ שִׁיעֲשֶׂה בַנְּחֹשׁ
לְהַשְׁלִים שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֵלוֹ
הָאוֹתוֹת, מִשְׁמַע שְׁכָתוּב וְדִבַּרְתֶּם, וְכָתוּב (שם כא)
וַיְדַבֵּר הָעַם בְּאַלֹהִים וּבַמֶּשֶׁה. מֵה כָּתוּב אַחֲרָיו?
וַיִּשְׁלַח ה' בְּעַם אֶת הַנְּחֹשִׁים הַשָּׂרְפִים וְגו'. מֵה
נָחַשׁ כָּחוּ בְּפִיו, אִף כָּאֵן בְּפִיו. וּמִשֶּׁה לֹא עָשָׂה
כִּי, אֲלֹא הִכָּה, הִכָּה וְלֹא הַשְׁלִים הַשֵּׁם, אֲלֹא חָזַר
כְּבָרָא שׁוֹנֵה בַשֵּׁם שֶׁל צוּר וְעִזָּב שֵׁם שֶׁל נָחֹשׁ. זֶהוּ
שְׁכָתוּב וַיֵּךְ, וְלֹא כָתוּב וַיְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנִּצְטָוָה –
וְדִבַּרְתֶּם. שֶׁשָּׂנִינוּ, צוּר לַעֲשׂוֹת, וְנָחֹשׁ לְדַבֵּר. (שם
כ) וַיֵּךְ אֶת הַסֵּלַע בַּמַּטֵּהוּ פַּעַמִּים. אַחַד שֶׁעָבַר
וְאַחַד עֲתָה.

שָׂנִינוּ, אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִשְׂאָר
הַשֵּׁם, כְּלוּמַר שֶׁלֹּא נִשְׁלַם בְּאוֹת הַהוּא,
שֶׁעִזָּב מִשֶּׁה הַנְּחֹשׁ וְלֹא נִשְׁלַם כָּל הַשֵּׁם, שֶׁהָרִי
בְּצַד אַחַד נִשְׁלַם. בֵּינָם מִצַּד אַחֵר. הַתְּחִיל בַּצּוּר
וְלֹא נִשְׁלַם בַּנְּחֹשׁ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
עָשִׂיתָ שֶׁהַתְּחִיל שְׁמִי וְלֹא נִשְׁלַם לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹת,
אִף אֶתָּה תִּתְחִיל וְלֹא תִשְׁלִים. (במדבר כ) לְכֵן לֹא

תְּבִיאוּ, הַתְּחַלֵּת לְהוֹצִיא אוֹתָם – וְלֹא תִשְׁלִים
 לְהַכְנִיִס אוֹתָם לְאַרְץ. לָכֵן לֹא תְבִיאוּ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, יָדַע לֵב שֶׁל מֹשֶׁה בְּרֵאשׁוֹנָה, שֶׁהַתִּירָא
 כִּפְאֶשֶׁר רָאָה הַנְּחָשׁ, שֶׁכָּתוּב (שמות ד) וַיִּנָּס מֹשֶׁה
 מִפָּנָיו. הֵלֵב רָאָה וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב (במדבר כא) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
 נֶחֱשׁ נֶחֱשֶׁת וַיִּשְׁמְהוּ עַל הַנָּס. עַל נִס לֹא
 כָּתוּב, אֲלֵא עַל הַנָּס. רָצָה לְתַקֵּן מֶה שֶׁחָסַר. אָמַר
 לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּתוּב (במדבר כז) לְהַקְדִּישְׁנִי
 בַּמַּיִם, בַּמַּיִם וְלֹא בַדָּבָר אַחֵר. כָּשֵׁם שֶׁהַתְּחַלֵּת
 בַּמַּיִם, רָצוֹנִי שֶׁיִּשְׁתַּלֵּם בְּשֵׁמֵי הַנָּס בַּמַּיִם. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, מְקוֹם שֶׁחָסַר לֹא שָׁלֵם, אֲבָל אַתָּה
 תִּמְשִׁיךְ נִס אֶחָד (כָּאן).

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כָּתוּב (במדבר כא) עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף.
 עֲשֵׂה לָךְ – לְתוֹעֵלְתָךְ. עֲשֵׂה לָךְ – תִּקֵּן מֶה
 שֶׁחָסַרְתָּ. וְעַם כָּל זֶה לֹא תִקֵּן אֲלֵא הִרְאִיָּה, שֶׁהִיוּ
 רוּאִים בְּנֶחֱשׁ וַחַיִּים. אֲבָל לֹא נִקְדַּשׁ הַשֵּׁם בַּמַּיִם,
 וַנִּשְׂאָר חָסַר מֵהַשָּׂאָר. וְתִקְנֶת בְּרֵאִיָּה – (דברים לב)
 עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים, וּרְאֵה, הַנֶּגֶד רוּאָה בְּעֵינֶיךָ,
 (שם לא) וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר, (במדבר כז) וּרְאִיתָ אַתָּה
 וַנִּשְׂאָרְתָּ אֶל עַמִּיךָ. בֵּא וּרְאֵה שֶׁאֶפְלוּ רֵאִיָּה, כִּיּוֹן

שְׁעָשָׂה רֵאִיָּה, בְּזֶה הַשְּׁלִים לְעֲצָמוֹ הַרְאִיָּה, אֲבָל
 לֹא הַשְּׁלִים אֶת הַשֵּׁם בְּמִים כְּמוֹ שָׁאֵר כָּל הַשְּׁמוֹת.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעָה שָׁאֵמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (במדבר כ) לֶכֶן לֹא תָבִיאוּ, אָמַר מֹשֶׁה,
 הַנְּחָשׁ הַזֶּה הוּא לְתַקְלָה בְּעוֹלָם הִיָּה. אָמַר לוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא כֶּן – דִּין לַחֲיִבִים, וְחַיִּים
 לְבַעֲלֵי הָאֱמֶת. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שְׁכַתוּב (במדבר כ)
 וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי, יִדַע מֹשֶׁה דְרָכָיו וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת
 הַדִּין. פָּתַח וְאָמַר, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעָלוּ. זֶהוּ
 הַצּוּר שְׁאֵנְחָנוּ אוֹמְרִים (שם) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל,
 שְׁכַתוּב וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי, וְכַתוּב (שמואל-ב כב) הָאֵל
 תָּמִים דָּרָכּוֹ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וְהָרִי שְׁנִינוּ, אֵל – גִּזְרַת רַחֲמִים
 הִיא, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (במדבר כג) אֵל מוֹצִיאֵם
 מִמִּצְרַיִם, (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן. אָמַר לוֹ, לֹא
 כֶּן, שְׁלֵמְדָנוּ, שׁוֹלֵט רַחֲמִים עַל הַדִּין. אֵל לְבָדוּ
 יְכַלֵּת הִיָּתָה לוֹ וְהַרְשׁוֹת הִיָּתָה שָׁלוֹ. מָה הִיְכַלֵּת?
 שְׁלִיטָה שֶׁל אֵל, הַתְּחִזְקָה גִּזְרָה שָׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר
 (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יָדַי, וְרַשׁוֹת שָׁלוֹ יְכַלֵּת שֶׁל עֵין
 רַעָה, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר יֵשׁ לְאֵל יָדַי. אָמַר לוֹ, וְהָרִי
 כְּתוּב (דברים י) הָאֵל הַגָּדֹל הַגָּבֹר. אֵל גָּדוֹל נוֹצֵחַ,
 אֵל לְבָדוּ נוֹצֵחַ. וְכַתוּב (שם לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעָלוּ

כִּי כָל דְרָכָיו מְשֻׁפָּט. זֶה צוּר (שם) אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל. זֶה נָחַשׁ עָלַי צוּר.

נִחְזֹר לְדַבְרִים הָרָאוּשׁוּנִים. וְכָתוּב (איוב ח) הֲאֵל יַעֲזוֹת מְשֻׁפָּט, חָס וְשָׁלוֹם?! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים פה) אֲשַׁמְעָה מֶה יְדַבֵּר הָאֵל וְגו'. (שמות ד) וַיִּשְׁלַח יְדוֹ וַיַּחֲזֹק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כז) מִטָּה מְשֻׁפָּט. מִטָּה כִּלְפֵי חֶסֶד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנֵי מַטּוֹת הָיוּ, אֶחָד שֶׁל מֹשֶׁה וְאֶחָד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵהֵיכָן לּוֹמְדִים? שְׁכָתוּב (שמות ד) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים. שֶׁשְּׁנִינּוּ, בְּשַׁעַה שֶׁהָיָה נוֹטֵל מֹשֶׁה הַמִּטָּה בְּרִשּׁוֹתוֹ, הָיָה כְּאֵלוֹ שָׁלוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר וַיִּקַּח מֹשֶׁה, אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁלְקַחוֹ בְּיָדוֹ? אֵלֶּא מֵהוּ בְּיָדוֹ? בְּרִשּׁוֹתוֹ, בְּיַכְלָתוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִשּׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה עֵד שֶׁהוּקַם הַמְּשַׁכֵּן. כִּיּוֹן שֶׁהוּקַם הַמְּשַׁכֵּן, חָזַר הַמִּטָּה לְפָנָי הָעֵדוּת, וּמֹשֶׁה הָיָה נוֹטֵלוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ נְסִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (במדבר כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמִּטָּה מִלְּפָנָי ה'. כִּיּוֹן שֶׁלְקַחוֹ הָרִי הוּא בְּרִשּׁוֹתוֹ וְכִשְׁלוֹ הָיָה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמָּטָה שֶׁל סַנְפִירִינוֹן
הָיָה, וּמִשֵּׁשֶׁת יָמֵי בְרֵאשִׁית נִבְרָא, כְּמוֹ
שֶׁשְׁנֵינוּ, וְהַמְּכַתֵּב, וְהַמָּטָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שֶׁל
עֵץ הָיָה. מִי שָׁאֵמַר שֶׁל סַנְפִירִינוֹן הָיָה – שְׁכַתוֹב
(יחזקאל א) כְּמֵרְאָה אַבְּן סַפִּיר דְּמוּת כְּפֶסֶא, וְכַתוֹב
(שמות ד) מֵטָה הָאֱלֹהִים. וּמִי שָׁאֵמַר שֶׁל עֵץ הָיָה –
שְׁכַתוֹב (שם טו) וַיִּוְרְהוּ ה' עֵץ וְגו' שָׁם שָׁם לֹו חֶק
וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִכָּאֵן הָרִי חֶק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת נִסִּים, חֶק וּמִשְׁפָּט.
נִחַשׁ עָלַי צוּר – שְׁכַתוֹב (משלי ל) נִחַשׁ עָלַי צוּר.
וְשָׁם נִסְהוּ, מִשׁוּם שְׁכַתוֹב (שמות טו) וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.
דְּבַר אַחַר, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאֵן
וְלִהְלֵאָה חֶק וּמִשְׁפָּט, שְׁלֵא יִהְיֶה נִקְדָּשׁ
אֲלֵא בְּמַיִם שְׁנִמְתְּקוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב כִּי
מַרִּים הֵם. מִכָּאֵן שְׁנֵינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים וַיֵּשׁ
מַיִם צְלוּלִים, יֵשׁ מַיִם מַרִּים וַיֵּשׁ מַיִם מְתוּקִים.
וַיִּצְעַק אֵל ה' – לָמָּה צִעַק? מִכָּאֵן שֶׁהָיָה בְּצַעַר
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. אָמַר לוֹ: מִשָּׁה, הַנִּחַשׁ שְׁנֵהֲפֹךְ
בְּסִנְיָהּ, עֲכָשׁוּ אֶצְטָרֵךְ לַחֲקֵק אוֹתוֹ בְּצוּר. וּשְׁנֵיָהֶם
עָמְדוּ עַל הַמַּיִם הַמַּרִּים. וְאוֹתָהּ שְׁעָה נִחַק צוּר
בְּנִחַשׁ שֶׁהָיָה בּוֹ קֶדֶם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם) שָׁם שָׁם
לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט.

כַּאֲשֶׁר בָּא רַבִּי אַבָּא, בָּאוּ שְׁאֵלוּ לְפָנָיו. אָמַר
 לָהֶם, יָפָה אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְכַף הוּא,
 וְאֲנִי צָרִיף לְגִלּוֹת סוּד הָעֲנִיָּן, וְהָרִי רָאִינוּ שְׂרָבִי
 יְהוּדָה גְּלָה אוֹתוֹ. אֶלֶּא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְמֹשֶׁה: מֹשֶׁה, עֲתָה בְּמִצְרַיִם הִיָּה הַמָּטָה שֶׁל
 אֶהְרֹן לְדַחּוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם.
 אֲבָל כְּשִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, כַּמָּה מְקַטְרָגִים מְזַמְנִים
 עַל יִשְׂרָאֵל לְדַחּוֹתָם בָּיָם, כַּמָּה מֵיָם מָרִים
 נִזְדַּמְּנוּ וְקַטְרָגוּ.

בָּאוּ לָיָם - בָּא רָהֵב, שָׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם וְשָׁל יָם,
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: הָרָם וּנְטָה
 יָדָךְ. כִּיּוֹן שָׂאמַר הָרָם אֶת מִטְףְךָ, מֵהוּ וּנְטָה אֶת
 יָדָךְ? אֶלֶּא הָרָם אֶת מִטְףְךָ נֶגֶד רָהֵב שָׂרוּ שֶׁל
 מִצְרַיִם. בָּאוּ לְמָרָה - כַּמָּה מֵיָם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ
 אֶצְלָם וּנְצִטְעֵר מֹשֶׁה וְצַעַק, זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת טו)
 וַיִּצַּעַק אֶל ה'. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה,
 הָרִי לָךְ עֲצָה בְּזֶה - הַשִּׁלְךָ הַמָּטָה אֶצְלָם וַיִּתְחַקֵּק
 נַחֵשׁ עָלֶי צוּר, שְׁנִיָּהֶם בְּיַחַד, וַיִּצּוּלוּ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
 (ס) וַיּוֹרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם. עֵץ, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר (קֹהֶלֶת י"א) מָקוֹם שִׁיפֹל הָעֵץ, שֶׁהוּא עֲצָה,
 וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם. וְכַתּוֹב (שְׁמוֹת טו) שָׁם שָׁם לוֹ חֵק
 וּמִשְׁפָּט, נַחֵשׁ עָלֶי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ, עֲטָרְהוּ

בְּנִסִּים. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וּלְהֵלָאָה
הָרִי לָךְ שְׂעֵמַד אֶצֶל הַמַּיִם, הָרִי לָךְ לְהִתְקַדֵּשׁ
שָׁמַי בְּמַיִם.

בְּשָׁבָאוּ לְאֵילִם – בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג בָּהֶם. אָמַר
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּמָקוֹם הַזֶּה אֵין
צָרִיף מְטָה. הָרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא אֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ,
וְהוּא שִׁבְעִים תְּמָרִים, וְשִׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינַת מַיִם,
שָׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים בְּשִׁבְעִים עֲמוּדִים וְשָׁנַיִם עֶשֶׂר
שְׁבָטִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) כִּי יִבְשׁוּ מַאֲיִלִים
אֲשֶׁר חִמְדֶּתֶם. מִיָּד – וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם בְּמָקוֹם
הַזֶּה שֶׁנֶּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵילִם. מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוֹב
עַל הַמַּיִם, וּמִמִּשְׁמַע שְׁכַתוֹב שָׁם שָׁם לֹו חֹק
וּמִשְׁפָּט, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר, וְשָׁם שְׁלֹטוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם וְלֹא הַצָּרֵף הַמְטָה. מִכָּאן
וּלְהֵלָאָה הַצָּרֵף הַמְטָה בְּנִחְשׁ עֲלֵי צוּר אֶצֶל הַמַּיִם.
בָּאוּ לְחֹרֵב – בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג. אָמַר לֹו
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (שמות יז) וְהִכִּיתָ בַצּוּר.
הַמְטָה נִצָּרֵף כָּאן, וְהִכִּיתָ לְאֵלוֹ בְּאוֹתוֹ צוּר, וְלֹא
בְּנִחְשׁ. אָמַר מֹשֶׁה, יוֹתֵר צָרִיף כָּאן, אֲנִי רוֹאֶה
מַיִם שְׂרוּצִים לְשִׁטְף. מִדּוּעַ? (שם) הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ
שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: עֲדִין בְּמַרְיָבָה עֲתִידִין הַמַּיִם

לְקַטְרַג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מִים עֲכוּרִים, רָעִים וְזִדּוֹנִים,
וְיִזְדוֹגוּ בָּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּי לְעֵינֵיהֶם. וְאוֹתָהּ שָׁעָה
נִצְרָךְ הַמָּטָה וְהַתִּיר עֲלֵיהֶם הַנְּחָשׁ בְּגִלּוּי
לְעֵינֵיהֶם, וְיִתְקַדֵּשׁ שָׁמַי. זֶהוּ שְׁכָתוּב (במדבר כז)
לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים לְעֵינֵיהֶם. מֵהוּ לְעֵינֵיהֶם? דָּבָר
שֶׁנִּזְדוֹגוּ בָּהֶם בְּגִלּוּי.

בֵּא רֵאָה, כֶּךָ רֵאָה דָּוִד, שְׁכָתוּב (תהלים קכד) לִוְלִי
ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם. זֶה פְּרָעָה.
(שם) אָזִי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַיִּזְדוֹנִים, כְּמוֹ
שְׁאֵמְרָנוּ. וְכָתוּב (שם) נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלָטָה
מִפֶּחַ יוֹקְשִׁים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָה רֵאָה מִשֶּׁה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
שֶׁלֹּא עָשָׂה בְּנִחָשׁ? אֵלֶּא יִשְׂרָאֵל הִיוּ
דוּחֲקִים לְמִשֶּׁה, תְּנָה לָנוּ מִים. נִתְיַעֵץ וְאָמַר,
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לִי עֲמַד בְּנִחָשׁ, וְאֲנִי רוּאָה
שֶׁאֵין גְּזָרָה לְנִחָשׁ בְּמִים, אֵלֶּא בְּעָפָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִכָּאֵן (בראשית ג) וְעָפָר תֹּאכַל כָּל
יְמֵי חַיֶּיךָ, מִשְׁמַע שְׁעָפָר יֹאכַל כָּל יְמֵיו,
אֲבָל לֹא בְּמִים. וְיִשְׂרָאֵל דוּחֲקִים לִי, וְאֵף עַל גִּב
שִׁיעָשָׂה נֶס, לֹא יַעֲשֶׂה בְּמָקוֹם זֶה, אֵלֶּא יִחַקֵּק
בְּעָפָר וְלֹא בְּמִים, שְׁכָתוּב (שמות ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֲרָצָה

וְיִהְיֶה לְנַחֵשׁ. וְצוּר בָּזָה נִחַק בְּמִים בְּמָרָה, וּכְבָר
 עָשָׂה נִס בָּזָה שֶׁנַּעֲשָׂה בְּזִמְנָא אַחַר, שְׁכָתוּב (במדבר כ)
 וַיֵּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוּ פְּעָמַיִם. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, (במדבר כ) יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי
 לְהַקְדִישְׁנִי, שְׁחַשְׁבַתֶּם שֶׁלֹא יְכוּל הַנַּחֵשׁ בְּמִים,
 (שם) לְכֵן לֹא תִבְיֹאוּ:

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה חֲקוּק בְּנִסִּים, וְרִשּׁוּם
 בּוֹ הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן. בַּתְּחִלָּה לְנַחֵשׁ,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כט) דֶּרֶךְ נַחֵשׁ עָלֵי צוּר. נַחֵשׁ, הָרִי
 נוֹדַע שֶׁמְעוֹרָר צוּר. (וְנֶאֱמַר צוּר) בְּאִיזָה מְקוֹם
 הַתְּגָלָה? כָּאֵן הוּא הַתְּגָלָה, שְׁכָתוּב הַנְּנִי עֹמֵד
 לְפָנֶיךָ שֵׁם עַל הַצּוּר. וּמָה זֶה צוּר? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֵלוּ. וְשֵׁם יָדַע מִשָּׁה אֵיךְ
 עוֹמֵד נַחֵשׁ עָלֵי צוּר. וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ אֶת הַדְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם הָיָה הַכָּתוּב שׁוֹתֵק – יָפָה
 שְׁאֵלָתָּ. אֲלֹא הָרִי כָתוּב, וְהַכִּיתָ בְּצוּר
 וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם. אָמַר לוֹ, וְדַאי כֵּךְ הוּא, שְׂאִין
 לָךְ כָּל שֵׁם וְשֵׁם מְאוֹתָם שְׁמוֹת קְדוּשִׁים שֶׁל
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹא עוֹשֶׂה נִסִּים וּגְבוּרוֹת
 וּמוֹצִיא כָּל מָה שֶׁצָּרִיךְ לְעוֹלָם, כָּל שֶׁכֵּן לְהוֹצִיא
 כָּאֵן מַיִם.

אָמַר לו, אַם כָּךְ, הֲרִי כָּתוּב הֵן הִכָּה צוּר וַיִּזְכּוּבוּ מִים. מִי מָכָה אֶת שְׁמוֹ? אָמַר לוֹ, פְּטִישׁ חֲרִיף יָדוּעַ בְּהִכָּאוֹתָיו, וְאַתָּה שׂוֹאֵל אֶת זֶה? אֵלָּא בֵּא רְאֵה, בְּכֹל מָקוֹם צוּר זֶה גְּבוּרָה, וּכְשֶׁרוּצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַכּוֹת אוֹ לְהַלְקוֹת, מִתְעוֹרְרֵת גְּבוּרָה זֹה, וְאוֹתָהּ הַגְּבוּרָה מָכָה וּמְלַקָּה. וְזֶהוּ הַכָּתוּב (תהלים עח) הֵן הִכָּה צוּר וַיִּזְכּוּבוּ מִים. וְאִם לֹא שְׁמֵתְעוֹרֵר צוּר וּמְלַקָּה בְּמָקוֹם שְׁצָרִיךְ – לֹא נוֹכְעִים מִים.

אָמַר לו, אַם כָּךְ, הֲרִי כָּתוּב (דברים לב) צוּר יִלְדָּךְ תְּשִׁי. וְשָׁנִינוּ, מַה זֶה תְּשִׁי? כָּלוּמַר הַחֲלִשָּׁת אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, וְדַאי כָּךְ זֶה, שְׂאֵלְמָלֵא יָדְעוּ הָרְשָׁעִים שֶׁהַצּוּר הַזֶּה עֲתִיד לְהִתְעוֹרֵר כְּנִגְדָם וּלְהַלְקוֹת אוֹתָם, יִמְנְעוּ מִלְּחַטֵּא לְפָנָיו, אֵלָּא חֲלֵשׁ הוּא בְּעֵינֵיהֶם, הוֹאִיל וְאִינָם מִתְּבוֹנְנִים בּוֹ וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּדַרְכֵיהֶם (בכסאותיהם), וְעַל זֶה צוּר יִלְדָּךְ תְּשִׁי.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, יֵשׁ צוּר וַיֵּשׁ צוּר. מֵצַד הַצּוּר הָעֲלִיּוֹן יוֹצֵא צוּר אַחֵר. וּמַה זֶה צוּר הָעֲלִיּוֹן? צוּר שֶׁל כָּל הַצּוּרִים. וּמַהוּ? אוֹתוֹ שֶׁהוּלִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוּב צוּר יִלְדָּךְ תְּשִׁי.

שְׁהָרֵי מִצַּד שֶׁל הַצּוֹר הָעֲלִיּוֹן שְׁלַמְעֵלָה יוֹצֵא צוֹר
אֲחֵר. מִצַּד הָאֵם יוֹצֵאת גְּבוּרָה.

זֶה הוֹלֵךְ כְּמוֹ מָה שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר. כְּתוּב
(תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה'! מָה זֶה גְּבוּרוֹת
ה'? לְהַכְלִיל אֶת הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַכֹּל. שֶׁאֵף
עַל גַּב שְׂאִינָה דִין, נִמְצָא מִצְדָּה, שְׁהָרֵי הַגְּבוּרָה
נִמְצָאת מִצְדָּה, וְלִכֵּן נִקְרָאת הַצּוֹר הָעֲלִיּוֹן. (דברים
לב) וְתִשְׂכַּח אֵל מַחְלָלֶךָ - זֶה אֹר שֶׁל אָבָא. מָה
הוּא? חֶסֶד עֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא אֹר שֶׁל אָבָא.

עוֹד אָמַר רַבִּי אָבָא, מִים בְּכָל מְקוֹם, הָרֵי יְדוּעַ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר בַּצּוֹר הַזֶּה
לְהוֹרִיק מִים, שְׁהָרֵי לֹא רְאוּי [אֶלָּא מְגַדְלָה],
וְזֶהוּ אוֹת וָנֶס שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה
שִׁבַּח דָּוִד וְאָמַר, (תהלים קיד) הַהִפְכִי הַצּוֹר אַגַּם מִים
וְגו'. וּמִשְׁמַע הַהִפְכִי, שְׁהָרֵי אֵין דְּרֵךְ הַצּוֹר בְּכָף.

וְעַל זֶה בַּצּוֹר הָעֲלִיּוֹן הוֹצִיא מִים מִמְּקוֹם
שְׁלַמְטָה. וּמָה שָׁמוּ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁלַמְטָה?
סֹלַע, שְׁכָתוּב וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִים מִן הַסֹּלַע. וּבִמָּה
הוֹצִיא הַסֹּלַע הַזֶּה מִים? בְּכַח הַצּוֹר שְׁלַמְעֵלָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ, מָה מִשְׁמַעוֹ
שֶׁל הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ? שֶׁהִתְהַפֵּךְ הַצּוֹר

לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹ שֶׁל תָּמִים. וּמִיְהוּ הַתָּמִים? אַבְרָהָם,
שְׁכָתוֹב בּוֹ (בראשית יז) הַתְּהִלָּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים.
וְזֶהוּ הַהֶפְכִי הַצּוֹר אַגַּם מֵיָם, וּמִשְׁמַע תָּמִים פְּעֻלוֹ,
וְזֶה אַבְרָהָם.

בְּשַׁעֲהָ זו הוֹפֵךְ הַצּוֹר לְתָמִים. בְּשַׁעֲהָ שְׁנֵי
אַחֲרֵת, כְּשֶׁרָצָה [כְּשֶׁנַּעֲנֵשׁ] מִשֶּׁה
לְהוֹצִיא מֵיָם בַּצּוֹר הַזֶּה, בַּחֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל לֹא חָזַר
לְתָמִים כְּמוֹ בַּהֲתַחֲלָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְרַעַם מִשֶּׁה
וְאָמַר, צוֹר יִלְדֶךָ תְּשִׁי. כְּלוֹמַר, הַחֲלִשְׁתָּ אוֹתוֹ
מִמֶּה שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה, שֶׁבְּשִׁבִילֶךָ לֹא נִמְצָא עֲכָשׁוֹ
תָּמִים, וְנִעֲשֶׂה [בּוֹ] דִּין, מֶה שֶׁלֹּא הָיָה בִּימֵי
יִלְדֶךָ, כְּלוֹמַר עֲלוֹמִיךָ.

אָמַר רַבִּי אַבְא, מֶה זֶה שְׁכָתוֹב הַיֵּשׁ ה' בְּקַרְבָּנוּ
אִם אֵינִי? וְכִי הָיוּ יִשְׂרָאֵל טַפְּשִׁים שֶׁלֹּא
יָדְעוּ דָבָר זֶה, וְהָרִי רָאוּ שְׁכִינָה לְפָנֵיהֶם וְעֲנִי
כְבוֹד עֲלֵיהֶם, שְׁמַקִּיפִים אוֹתָם, וְהֵם אוֹמְרִים הַיֵּשׁ
ה' בְּקַרְבָּנוּ אִם אֵינִי? אֲנָשִׁים שָׂרְאוּ אֶת זִיו כְּבוֹד
מַלְכָם עַל הַיָּם, וְלִמְדָנוּ שְׂרָאֲתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם
מֶה שֶׁלֹּא רָאָה יַחֲזַקְאֵל, הֵם נִמְצְאוּ טַפְּשִׁים וְאָמְרוּ
הַיֵּשׁ ה' בְּקַרְבָּנוּ אִם אֵינִי?

אָמַר כֶּךָ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְצוּ לְדַעַת בֵּין הָעֵתִיק
הַנִּסְתָּר שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים שְׁנַקְרָא אֵינִי, וּבֵין

זְעִיר אֲנִפִּין שְׁנִקְרָא ה', וְלִכְן לֹא כְתוּב הִיֵּשׁ ה' בְּקַרְבָּנוּ אִם לֹא, כְּכַתוּב הִילֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא, אֶלֶּא – הִיֵּשׁ ה' בְּקַרְבָּנוּ אִם אֵין.

אם כֶּן, לָמָּה נַעֲנֵשׁוּ? אֶלֶּא מִשּׁוּם שְׁעָשׂוּ פְרוּד, וְעָשׂוּ בְנִסְיוֹן, שְׁכַתוּב וְעַל נִסְתָּם אֶת ה'. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, אִם זֶה – נִשְׁאֵל בְּגוֹן אַחַד, וְאִם זֶה – נִשְׁאֵל בְּגוֹן אַחֵר. וְלִכְן מִיד – וַיָּבֵא עֲמֶלֶק.

וַיָּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה לב) אֲשֶׁרִיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר. אֲשֶׁרִיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם – שָׁם שָׁנִינוּ כִּמָּה מַיִם וְכִמָּה מַיִם נִמְצָאִים. אֲשֶׁרִיהֵם יִשְׂרָאֵל שְׂאִין לָהֶם זֶרַע אֶלֶּא עַל הַמַּיִם, שְׁכַתוּב וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם. אוֹתָם שְׁהִיו תַּחַת עֲנַפֵּי הָאֵילָן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁשָׁנִינוּ, יֵשׁ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵילָן, וְהוּא אֵילָן גָּדוֹל וְחֹזֵק, וְבוֹ נִמְצָא מְזוֹן לְכֹל, וְהוּא נִתְחַם בְּשָׁנִים עֶשֶׂר תַּחֲוּמִים, בְּמִשְׁקָל, וּמִתְחַזֵּק בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. וְשִׁבְעִים עֲנָפִים אַחוּזִים בּוֹ, וַיִּשְׂרָאֵל נִמְצָאִים בְּגוֹף שֶׁל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְאוֹתָם שִׁבְעִים עֲנָפִים מְקִיפִים אוֹתָם.

וְהִינּוּ שְׁכַתוּב, וַיָּבֵאוּ אֵילָמָה וְשָׁם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינַת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים, וְהָרִי פְרִשׁוּהָ,

וְנִתְבָּאָר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. מַה זֶה וַיִּחַנּוּ שָׁם עַל
הַמַּיִם? אֵלָּא בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁלְטוּ עַל אוֹתָם הַמַּיִם,
שֶׁהֵם תַּחַת הָעֲנָפִים שֶׁל הָאֵילָן, שֶׁנִּקְרְאוּ הַמַּיִם
הַיְדוֹנִים. וְלָכֵן אֲשַׁרְיֶכֶם זֵרְעֵי עַל כָּל מַיִם.

מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר – אוֹתָם שְׁנֵי כְּתָרֵי
הַשְּׂמַאל שֶׁהַעֲמִים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת אַחוּזִים בָּהֶם, שֶׁנִּקְרְאוּ שׁוֹר וְחֲמוֹר,
וְהֵינּוּ מַה שֶׁכָּתוּב וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר. מִשׁוֹם
שֶׁלָּבֶן הָיָה חָכֵם בְּכִשְׁפִים וּבְאוֹתָם כְּתָרִים
תַּחְתּוֹנִים, וּבָהֶם רָצָה לְהֶאֱבִיד אֶת יַעֲקֹב, כְּכַתּוּב
אֲרַמִּי אֲבִד אָבִי, וְהָרִי נֹאמֵר. וּכְשִׁישְׂרָאֵל צִדִיקִים,
מְשַׁלְּחִים אוֹתָם, וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם. זֶהוּ
שֶׁכָּתוּב מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, שֶׁלֹּא
שׁוֹלְטִים בָּהֶם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּשֶׁהֵם מְזַדְדָּגִים כְּאַחַד, לֹא
יְכוּלִים בְּנֵי הָעוֹלָם לַעֲמֹד בָּהֶם, וְלָכֵן
כְּתוּב לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו. יַחְדָּו דְּוָקָא.
וְשִׁנְיָנוּ, לֹא יִתֵּן אָדָם מְקוֹם לְמִינִים רְעִים, שֶׁהָרִי
בְּמַעֲשֵׂה הָאָדָם [לְמַטָּה] מִתְעוֹרֵר מַה שֶׁלֹּא צָרִיךְ,
וּכְשֶׁמְזַדְדָּגִים כְּאַחַד, [לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד בָּהֶם.
מִבֵּין הַצַּד שֶׁלָּהֶם יוֹצֵאת] מִהַתְקִיפוֹת שֶׁלָּהֶם
קִלְפָּה שֶׁנִּקְרְאת כָּלֵב, וְזוֹ הַחֲצוּפָה מְכַלֵּם. זֶהוּ

שְׁכָתוֹב (שמות יא) וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרֹץ כָּלֵב
 לְשׁוֹנוֹ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּם אֲמַרְתֶּם
 הִישׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין – הֲרִי אָנִי מוֹסֵר אֶתְכֶם
 לְכָלֵב. מִיָּד – וַיָּבֵא עֲמֶלֶק.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, (במדבר כב) רַאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק
 וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אַבְד. וְכִי רַאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק,
 וְהֵלֵא כִמָּה לְשׁוֹנוֹת וְעַמִּים וְאֲמוֹת הָיוּ בְּעוֹלָם עַד
 שְׁלֹא בָא עֲמֶלֶק!?

אֵלֵּא, כְּשֵׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, פָּחַד וְאִימָה
 נָפְלוּ עַל כָּל הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם מִיִּשְׂרָאֵל,
 זֶהוּ שְׁכָתוֹב שְׁמַעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חֵיל אַחֲזוּ יִשְׁבִּי
 פְּלֶשֶׁת. וְלֹא הָיָה עִם שְׁלֹא הָיָה פּוֹחַד מֵהַגְּבוּרוֹת
 הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעֲמֶלֶק לֹא הָיָה
 פּוֹחַד. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים. לֹא פָּחַד
 לְקָרֵב אֵלָיָהּ.

וְלִבֵּן רַאשִׁית גּוֹיִם. [עֲמֶלֶק הָיוּ הָרַאשׁוֹנִים]
 שְׁבָאוּ לְעֶרְךָ קָרֵב בְּיִשְׂרָאֵל הָיָה עֲמֶלֶק,
 וְלִבֵּן וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אַבְד, שְׁכָתוֹב כִּי מָחָה אֲמָחָה
 אֶת זִכְרֵ עֲמֶלֶק. וְכָתוֹב תִּמְחָה אֶת זִכְרֵ עֲמֶלֶק. זֶהוּ
 שְׁכָתוֹב וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אַבְד. עַדֵי אָבְדוֹ הָיָה צָרִיף
 לְהֵיוֹת! אֵלֵּא עַד שְׁיָבֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיֵּאבֵד

אותו, [כְּלוּמַר, עַד שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵאבֵד
 אוֹתוֹ] שְׁכָתוּב כִּי מָחָה אֶמְחֶה וְגו'. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, בֵּא רְאֵה, אֵף עַל גַּב שֶׁהַצּוּר תָּמִים פָּעֵלוּ
 וְעָשָׂה עִמָּהֶם חֶסֶד לְהוֹצִיא לָהֶם מַיִם, לֹא עָזַב אֶת
 שְׁלוֹ, שֶׁהָרִי כָתוּב וַיִּבֹא עִמָּלֵק.

רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ו) יֵשׁ רָעָה חוּלָה
 רְאִיתִי תַחַת הַשָּׁמַשׁ. כִּמָּה בְּנֵי הָאָדָם
 אֶטּוּמֵי לֵב, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה. יֵשׁ
 רָעָה חוּלָה – וְכִי יֵשׁ רָעָה שֶׁהִיא חוּלָה וַיֵּשׁ רָעָה
 שֶׁאֵינָה חוּלָה? אֶל וַדַּאי שֵׁיִשׁ רָעָה חוּלָה,
 שֶׁשָּׁנִינוּ, מִצַּד הַשָּׁמַאל יוֹצְאִים כִּמָּה בְּעֵלֵי דִין
 הַבּוֹקְעִים בְּאֹיֵר.

וּכְשֶׁרוֹצִים לְצֵאת, הוֹלְכִים וְנִשְׁאַבִּים בְּנִקְב
 תְּהוּם רַבָּה. אַחַר כֵּךְ יוֹצְאִים
 וּמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, וּבּוֹקְעִים אֹיֵרִים וּמְשׁוֹטְטִים
 בְּעוֹלָם וּמִתְקַרְבִּים לְבְנֵי אָדָם, וְכֹל אֶחָד נִקְרָא
 רָעָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צא) לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה.
 מַה זֶה לֹא תֵאָנֶה? מִשּׁוּם שֶׁבָּאִים בְּתַחֲבוּלוֹת עַל
 בְּנֵי אָדָם.

חוּלָה – לָמָּה הִיא חוּלָה? כְּשֶׁזוֹ שׁוֹרָה עַל בְּנֵי
 אָדָם, עוֹשֶׂה אוֹתָם קְמָצָנִים מִמָּמוֹנָם.

בָּאִים גְּבֹאֵי צְדָקָה אֲלֵינוּ - הִיא מוֹחָה בְּיָדוֹ
 וְאוֹמַרְתְּ לוֹ אַל תּוֹצִיא מִשְׁלֶךְךָ. בָּאִים הָעֲנִיִּים -
 הִיא מוֹחָה בְּיָדוֹ. בָּא הוּא לְאָכַל מִמָּמוֹנוֹ - הִיא
 מוֹחָה בְּיָדוֹ, כְּדֵי לְשַׁמֵּר אוֹתוֹ לְאַחַר. וּמִיּוֹם
 שְׁשֵׁרוּיָהּ עַל הָאָדָם, הִיא חוֹלָה, כְּמוֹ הַגּוֹסֵס הַזֶּה
 שְׂאִינוֹ אוֹכֵל וְאִינוֹ שׁוֹתֶה, וְלִכֵּן הִיא רְעָה חוֹלָה.
 וְשִׁלְטוֹנֵה הַמֶּלֶךְ צוֹנֵחַ בְּחֻכְמָה וְאוֹמֵר, (קֹהֶלֶת ו)
 אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר
 וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה, אֵין רֹאשׁוֹ סוֹפּוֹ
 וְאֵין סוֹפּוֹ רֹאשׁוֹ. כְּתוֹב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ
 הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְגו'. מֵה זֶה וְלֹא
 יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכַל מִמָּנוּ? אִם כֵּן, הוּא אֵינוֹ
 בְּרִשׁוֹת הָאָדָם?

אָלֵא אִם כְּתוֹב וְלֹא יַעֲזֹבֵנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכַל מִמָּנוּ
 - הֵינּוּ אוֹמְרִים כֵּן. אָלֵא (כְּתוֹב) וְלֹא
 יִשְׁלִיטֵנוּ, שֶׁבְּגִלְלֵ שְׁהָאֲמִין לְאוֹתָהּ רְעָה וְאָחִז בָּהּ,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הִשְׁלִיטוֹ עָלֶיהָ לְשִׁבְרָהּ
 תַּחֲתָיו עַל שֶׁהוּא רְצָה בָּהּ וְאָחִז אוֹתָהּ.
 וְכֵן דְּרָכָיו כְּמוֹ גּוֹסֵס, שֶׁלֹּא אוֹכֵל וְלֹא שׁוֹתֶה וְלֹא
 מִתְקָרֵב לְמָמוֹנוֹ וְלֹא מוֹצִיא מִמָּנוּ, וְשׁוֹמֵר
 אוֹתוֹ עַד אוֹתוֹ יוֹם שְׂיִצֵּא מִן הָעוֹלָם, וְיָבֵא אַחַר
 וְיִטַּל אוֹתוֹ, שֶׁהוּא בְּעֵלָיו.

וּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ צִוָּח וְאוֹמֵר, (שם ה) עֵשֶׂר שָׁמוֹר
 לְבַעֲלֵיו לְרַעְתּוֹ. מִי זֶה בְּעַלְיוֹ? זֶה
 הָאֲחֵר שְׂוִירֵשׁ אוֹתוֹ. וְלָמָּה זֶה זָכָה לְהִיּוֹת בְּעַלְיוֹ
 שֶׁל אוֹתוֹ הָעֵשֶׂר? מִשּׁוֹם שֶׁזֶּה הָאֲמִין לְאוֹתָהּ
 רָעָה וְהִתְרַצָּה בָּהּ [זֶהוּ שְׁכָתוֹב לְרַעְתּוֹ, בְּשִׁבִיל
 אוֹתָהּ רָעָה] וְדָבַק בָּהּ, וְלָכֵן הָאֲחֵר הִזָּה שֶׁלֹּא
 נִדְבַק בְּאוֹתָהּ רָעָה, זָכָה [זֶה] לְהִיּוֹת הַבְּעָלִים שֶׁל
 אוֹתוֹ הָעֵשֶׂר. זֶהוּ שְׁכָתוֹב לְרַעְתּוֹ, כְּלוֹמֵר, מִשּׁוֹם
 רַעְתּוֹ שֶׁהָיָה נִדְבַק בָּהּ, הִרְוִיחַ לוֹ זֶה.

דְּבַר אַחֵר יֵשׁ רָעָה חוּלָה – זֶה מִי שְׂוִיּוֹשֵׁב בְּחֶלֶק
 טוֹב, בְּבֵית אָבִיו, וְהוּא הוֹלֵךְ כְּנֶגֶד אָבִיו
 בְּעֵלִילוֹת דְּבָרִים, זֶה נִדְבַק בְּאוֹתָהּ רָעָה חוּלָה,
 כְּאֵדָם גּוֹסֵס, שֶׁכָּל דְּרָכָיו בְּעֵלִילוֹת: זֶה אֲנִי רוֹצֵה,
 וְאֵת זֶה אֲנִי רוֹצֵה. וּמִשּׁוֹם הָעֵשֶׂר הִזָּה נִדְבַק
 הָאֵדָם בְּרָעָה חוּלָה, וְנִנְעָנֵשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. וְזֶהוּ עֵשֶׂר שָׁמוֹר לְבַעֲלֵיו לְרַעְתּוֹ.

כֶּף יִשְׂרָאֵל. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל אוֹתָם עַל
 כַּנְּפֵי נְשָׂרִים, הַקִּיפָם בְּעַנְנֵי כְבוֹד, נִסְעָה
 שְׁכִינָתוֹ לְפָנֵיהֶם, הוֹרִיד לָהֶם מִן הַלֶּחֶם, הוֹצִיא
 לָהֶם מִים מִתּוֹקִים, וְהֵם הָיוּ הוֹלְכִים עִמּוֹ
 בְּעֵלִילוֹת. מִיָּד – וַיָּבֵא עֲמֶלֶק.

וַיבֹּא עֲמֶלֶק – אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, סוּד הַחֲכָמָה כָּאן. מַגְזֵרֶת הַדִּין הַקְּשָׁה בָּא הַקָּרֵב הַזֶּה. וְהַקָּרֵב הַזֶּה נִמְצָא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְאֵין לָךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה שְׂאִין בּוֹ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל חֲכָמָה שְׁנִקְשָׁרִים לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ. כְּבִיכּוֹל אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: כְּשִׁישְׂרָאֵל צְדִיקִים לְמַטָּה, מִתְגַּבֵּר הַכַּח שְׁלִי עַל הַכֹּל. וְכִשְׁלֹא נִמְצָאִים צְדִיקִים, כְּבִיכּוֹל מְתִישִׁים הַכַּח שְׁלִמַעְלָה, וּמִתְגַּבֵּר הַכַּח שֶׁל הַדִּין הַקְּשָׁה.

בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעָה שְׁחַטְאוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, מַה כָּתוּב? וַיבֹּא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל. בָּא לְקַטְרֵג הַדִּין נֶגֶד הַרְחָמִים, שֶׁהַכֹּל נִמְצָא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. בְּרַפִּידִם – בְּרַפּוּי יְדִים, שְׂרַפּוּ יְדֵיהֶם מִתּוֹרַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּפִי שְׁבֹאֲרָנוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּעַמִּים נִלָּחֵם עֲמֶלֶק בְּיִשְׂרָאֵל; פְּעַם אַחַת כָּאן, וְאַחַת שְׁכַתוּב (בַּמְדַּבֵּר יד) וַיֵּרֶד הָעֲמֶלֶק וְהַכְּנַעֲנִי וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה הִיָּה קְטָרוֹג שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה – כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר. לְמַטָּה הִיָּה בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהִיוּ לְוָקָחִים אֲנָשִׁים וְגוֹזְרִים אֶת הָעֲרֵלָה (הָאוֹת) שֶׁל הַרְשָׁם הַקְּדוּשׁ, וְלְוָקָחִים אוֹתָם וְזוֹרְקִים אוֹתָם

למעלה ואומרים: קח לך מה שרצית! ועל כל פנים הכל היה של הקדוש ברוך הוא (הקבלנה).

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק. וכי מה ראה משה שסלק עצמו מהקרב הראשון שצוה הקדוש ברוך הוא? אלא משה, אשרי חלקו, שהתבונן וידע את עקר הדבר. אמר משה, אני אזמין עצמי לאותו קרב שלמעלה, ואתה יהושע הזמן עצמך לקרב שלמטה.

והיגו מה שכתוב, והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. ישראל שלמעלה. ולכן סלק משה את עצמו מהקרב שלמטה, כדי להזדווג בקרב שלמעלה ויהיה נצחון על ידו.

אמר רבי שמעון, וכי קל הוא בעיניך הקרב הזה של עמלק? בא ראה, מיום שנברא העולם עד לאותו זמן, ומאותו זמן עד שיבא מלך המשיח, ואפלו בימי גוג ומגוג, לא ימצא כמוהו. לא בשביל החילות החזקים והרבים, אלא משום שבכל הצדדים של הקדוש ברוך הוא היה.

ויאמר משה אל יהושע, למה ליהושע ולא לאחר, והרי באותו זמן היה נער,

שְׁכָתוֹב (שמות לג) וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר, וְהָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל
 חֲזָקִים מִמֶּנּוּ? אֵלָּא שְׁמֹשֶׁה הִתְּבוּנָן בַּחֲכָמָה וַיִּדַע.
 מָה הוּא רָאָה? רָאָה אֶת סמא"ל שֶׁהִיא יוֹרֵד
 מִהַצֵּד שְׁלֹמֶעֱלָה לְסִיעַ לַעֲמֶלֶק שְׁלֹמֶטָה. אָמַר
 מֹשֶׁה, וַדַּאי נִרְאָה כָּאֵן קָרַב קָשָׁה.

וַיְהוֹשֶׁעַ בְּאוֹתוֹ זְמַן נִמְצָא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה.
 אִם תֹּאמַר שֶׁנִּמְצָא בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּשִׁכְיָנָה
 – לֹא כֵן! שֶׁהָרִי בְּמֹשֶׁה נִלְקָחָה וְנִאֲחָזָה. נִמְצָא
 שֶׁיְהוֹשֶׁעַ נִאֲחָז לְמֶטָה מִמֶּנָּה, וּבְמָה? בְּאוֹתוֹ
 מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא נַע"ר.

וַהֲיִנּוּ מַה שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכָתוֹב
 (ישעיה לג) עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׁאֲנָן
 אֶהֱל בַל יִצְעָן בַל יִסַּע יִתְדֹתָיו לְנִצָּח. יְרוּשָׁלַם –
 יְרוּשָׁלַם שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁנִּקְרָאת אֶהֱל בַל יִצְעָן, שְׁלֹא
 תִּמְצָא יוֹתֵר לְלַכֵּת לְגָלוֹת. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב
 וַיְהוֹשֶׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר. וַדַּאי נֶעַר. לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ
 הָאֶהֱל, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא אֶהֱל בַל יִצְעָן. מִלְּמַד שֶׁבְּכָל
 יוֹם וַיּוֹם הָיָה יוֹנֵק מִהַשְׁכִּינָה כְּמוֹ אוֹתוֹ הַנֶּעַר
 שְׁלֹמֶעֱלָה, לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהֱל, וַיּוֹנֵק מִמֶּנָּה
 תָּמִיד. כֵּן נֶעַר זֶה שְׁלֹמֶטָה לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהֱל
 וַיּוֹנֵק מִמֶּנָּה תָּמִיד.

לְכֹן, כְּשֶׁרָאָה מֹשֶׁה אֶת סַמְאֵל יוֹרֵד לְסִיעֵ
 לְעַמְלֵק, אָמַר מֹשֶׁה, וּדְאֵי נַעַר זֶה יָקוּם
 כַּנְגְדוֹ וַיִּשְׁלַט עָלָיו לְנַצַּח אוֹתוֹ. מִיָּד – וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הַלֶּחֶם
 בְּעַמְלֵק. שְׁלַח הַקָּרֵב הַזֶּה שְׁלֹמֶטָה, וְאֲנִי אֲזַדְרֹז
 לְקָרֵב שְׁלֹמֶעֱלָה. בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים – צְדִיקִים בְּנֵי
 צְדִיקִים, שְׂרָאוּיִים לְלַכֵּת עִמָּךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשָׁעָה שִׁיָּצָא יְהוֹשֻׁעַ נַעַר,
 הַתְּעוֹרֵר הַנַּעַר שְׁלֹמֶעֱלָה וְהַתְּתַקֵּן בְּכַמָּה
 תְּקוּנִים, בְּכַמָּה כְּלֵי זִיָּן שֶׁהַתְּקִינָה לוֹ אָמוֹ לְקָרֵב
 הַזֶּה לְנַקֵּם אֶת נִקְמַת הַבְּרִית, וְהֵינּוּ מֵה שְׁכַתּוֹב
 (ויקרא כו) חָרֵב נִקְמַת נָקָם בְּרִית. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב
 וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֵב. לְפִי
 חָרֵב וּדְאֵי, וְלֹא לְפִי רַמְחִים וְכֵלֵי זִיָּן, אֲלֹא בְּחָרֵב
 וּדְאֵי הִיא, זוֹ שְׁנַקְרָאת חָרֵב נִקְמַת נָקָם בְּרִית.

וּמֹשֶׁה הַתְּתַקֵּן לְקָרֵב שְׁלֹמֶעֱלָה. וַיְדִי מֹשֶׁה
 כְּבָדִים, כְּבָדִים מִמֶּשׁ, נְכַבְּדִים,
 קְדוּשִׁים, שְׁלֹא נִטְמְאוּ לְעוֹלָמִים. נְכַבְּדִים
 שְׂרָאוּיִים לְעֶרְוֹן בָּהֶם קָרֵב שְׁלֹמֶעֱלָה. וַיִּקְחוּ אֶבֶן
 וַיִּשְׂמוּ תַחְתּוֹ וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ, מִשּׁוּם שִׁישְׂרָאֵל
 שְׂרוּיִים בְּצַעַר, וַיְהִי עִמָּהֶם בְּצַעַרָם.

וְאֶהְרֵן וְחֹרֵר תִּמְכּוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד
 וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה וְגו'. מִה זֶה תִּמְכּוּ
 בְיָדָיו? אֲמוּנָה. [אֲמוּנָה, אֲמוּנָה וְדַאִין] וְכִי עַל
 שְׂאֶהְרֵן וְחֹרֵר תִּמְכּוּ אֶת יָדָיו, הֲיֵינוּ יָדָיו אֲמוּנָה?
 אֲלֵא מִשֶּׁה עָשָׂה הַכֹּל בְּחֻכְמָהּ מִה שֶּׁעָשָׂה.
 אֶהְרֵן וְחֹרֵר - זֶה מִצְדּוֹ וְזֶה מִצְדּוֹ, וַיָּדָיו
 בְּאֲמִצָּע, וְלִכֵּן וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה, אֲמוּנָה. אֶהְרֵן
 כְּדֵי שְׂיִתְעוֹרֵר הַצַּד שְׁלוֹ, וְחֹרֵר כְּדֵי שְׂיִתְעוֹרֵר
 הַצַּד שְׁלוֹ, וְהֵיוּ אוֹחֲזִים בְּיָדָיו מִכָּאן וּמִכָּאן,
 שְׂיִמְצֵא סִיּוּעַ שְׁלִמְעָלָה.

סדר הלימוד ליום ט טבת [יום 98 בשנה]

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשֶּׁה יְדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל. כַּאֲשֶׁר
 יָרִים - שְׂזַקֵּף יָמִין עַל שְׂמָאל, וְהִתְכַּוֵּן
 בְּפָרִישַׁת יָדָיו. וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל שְׁלִמְעָלָה
 (תַּפְּאֶרֶת). וְכַאֲשֶׁר יִנִּיחַ יְדוֹ וְגִבֵּר עַמְלֵק - בְּשַׁעַה
 שְׂיִשְׂרָאֵל לְמַטֵּה שׁוֹכְכִים בְּתַפְלָתָם, לֹא יְכוּלִים
 יְדֵי מִשֶּׁה לְעַמֵּד בְּזַקִּיפּוֹת, וְגִבֵּר עַמְלֵק. מִכָּאן
 לְמַדְנֹה, אֵף עַל פִּי שְׂהַכְהֵן פּוֹרֵס אֶת יָדָיו בְּקַרְבָּן
 כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל - יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים
 לְהִמְצֵא עֲמוֹ בְּתַפְלוּתֵיהֶם.

שְׁנֵינּוּ, בְּקֶרֶב הַזֶּה שֶׁל עַמְּלֶק, נִמְצְאוּ עֲלִינוּנִים
 וְתַחְתּוֹנִים, וְלָכֵן וַיְהִי יָדָיו אָמוּנָה,
 בְּאָמוּנָה כְּרָאוּי. וַיְהִי יָדָיו אָמוּנָה, וַיְהִי יָדָיו הָיָה
 צָרִיף לְהֵיוֹת! אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בַּיָּמִין
 כְּתוּב וַיְהִי. וְכָתוּב יָדָיו מִשּׁוּם שֶׁהוּא עֶקֶר הַכֹּל.
 וְכָתוּב (שְׁמוֹת טו) 'מִיִּנְף ה' נֶאֱדָרִי בַּכַּח 'מִיִּנְף ה'
 תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב זִכְרוֹן בַּסֶּפֶר וְגו'.
 בֵּא רְאֵה מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? וַיַּחְלֹשׁ
 יְהוֹשֻׁעַ אֶת עַמְּלֶק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב. וַיַּחְלֹשׁ?
 וַיִּהְרַג הָיָה צָרִיף לְהֵיוֹת! אֶלָּא וַיַּחְלֹשׁ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה יד) חוֹלֵשׁ עַל גּוֹיִם. יְהוֹשֻׁעַ הָיָה חוֹלֵשׁ
 עֲלֵיהֶם, וְאוֹתָהּ חֶרֶב נִקְמַת נֶקֶם בְּרִית הוֹרֶגֶת
 אוֹתָם, שֶׁכְּתוּב לְפִי חֶרֶב, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר.

כְּתֹב זִכְרוֹן וְזִכְרוֹן, זֹאת דְּוָקָא. וְשִׁים בְּאֲזֵנֵי יְהוֹשֻׁעַ,
 שֶׁהָרִי הוּא עֲתִיד לְהִרְגַּ מְלָכִים אַחֲרָיִם. כִּי
 מְחָה אֶמְחָה, מְחָה - לְמַעְלָה, אֶמְחָה - לְמַטָּה.
 זָכַר - זְכוּרֹן שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב כִּי מְחָה אֶמְחָה, וְכָתוּב
 (דְּבָרִים כח) תִּמְחָה אֶת זָכַר עַמְּלֶק. אֶלָּא, אָמַר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתֶּם מְחוּ אֶת זְכוּרֹנוּ לְמַטָּה,
 וְאֲנִי אֶמְחָה אֶת זְכוּרֹנוּ לְמַעְלָה.

**אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲמֶלֶק הֵבִיא עִמּוֹ עַמִּים אַחֲרָיִם,
וְכֻלָּם פָּחְדוּ לַקְּרֹב לְיִשְׂרָאֵל חוּץ מִמֶּנּוּ,
וְלָכֵן יְהוֹשֻׁעַ הָיָה חוֹלֵשׁ עֲלֵיהֶם. רַבִּי יִיסָא אָמַר,
וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁשָּׁבַר אֶת כַּחַם מְלַמְעָלָה.**

**וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נְסִי. וַיִּבֶן
מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ - כַּנֶּגֶד אוֹתוֹ שְׁלַמְעָלָה.
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ - אוֹתוֹ מֹשֶׁה (אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ) - ה' נְסִי.
מָה זֶה ה' נְסִי? מִשּׁוּם שֶׁנִּקְּמָה אֶת נִקְמַת אוֹתוֹ
רָשָׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וּמֵאוֹתוֹ הַזְּמַן נִקְרָא
חָרֵב נִקְמַת נֶקֶם בְּרִית.**

**רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, מִזְבֵּחַ לְכַפֵּר
עֲלֵיהֶם. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, שֶׁל מִי? אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, שְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ. ה' נְסִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וְשֵׁם נִסְהוּ. וְהַכֹּל דְּבַר אֶחָד, עַל שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִפְרְעוּ
וְהִתְגַּלָּה אוֹתוֹ אוֹת בְּרִית הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ. מִכָּאֵן
לְמַדְנֵנוּ, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁנִּמּוֹל בְּנוֹ שֶׁל אָדָם וְהִתְגַּלָּה בּוֹ
הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַבְּרִית, הוּא נִקְרָא מִזְבֵּחַ
לְכַפֵּר עָלָיו, וּמָה שְׁמוֹ? ה' נְסִי.**

**כְּמוֹ זֶה יַעֲקֹב בָּנָה מִזְבֵּחַ, שְׁכָתוּב (בראשית לג) וַיֵּצֵב
שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
לְמִי? לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא מִזְבֵּחַ. וּמָה שְׁמוֹ? אֵל
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.**

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה שְּׁכָתוּב (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', וְכִי מִי יְכוּל לִרְאוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי כְּתוּב (שם לג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי, וְכֵאן אָמַר וַיִּרְאוּ? אֵלָּא שֶׁהִתְגַּלְתָּה עֲלֵיהֶם הַקֶּשֶׁת בְּגוֹנִים מְאִירִים. וְכֵךְ שְׁנִינוּ, כָּל מִי שְׁמִסְתַּכַּל בְּקֶשֶׁת, כְּמִי שְׁמִסְתַּכַּל בַּשְּׂכִינָה, וְאָסוּר לְהִסְתַּכַּל בַּשְּׂכִינָה.

וַעֲלֵי זֶה אָסוּר לְאָדָם לְהִסְתַּכַּל בְּאֶצְבָּעוֹת הַכַּהֲנִים בַּשְּׂעָה שְׁפוּרָשִׁים יְדֵיהֶם. אָסוּר לְהִסְתַּכַּל בְּקֶשֶׁת. אִיזוֹ קֶשֶׁת? אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּקֶשֶׁת סֹתָם. אָמַר לוֹ, מַה זֶה בְּקֶשֶׁת סֹתָם? אָמַר לוֹ, בְּקֶשֶׁת שְׁלֹמֶעֱלָה, וּבְקֶשֶׁת שְׁלֹמֹתָה.

בְּקֶשֶׁת שְׁלֹמֶעֱלָה, בְּגוֹנִיָּה. שְׁכַל מִי שְׁמִסְתַּכַּל בְּגוֹנִיָּה, כְּאִלוֹ מְסִתַּכַּל בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן, וְאָסוּר לְהִסְתַּכַּל בּוֹ, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה קְלוֹן בַּשְּׂכִינָה. קֶשֶׁת שְׁלֹמֹתָה מַהִי? אוֹתוֹ אוֹת הַבְּרִית שְׁנִרְשָׁם בְּאָדָם, שֶׁל מִי שְׁמִסְתַּכַּל בּוֹ, עוֹשֶׂה קְלוֹן לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כָּךְ, הָרִי כְּתוּב (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי, שֶׁהִיא מְשַׁבֵּיעַ אוֹתוֹ בְּאוֹת הַזֶּה. אָמַר לוֹ, הִנֵּחַ לְאַבוֹת הָעוֹלָם, שְׂאִינָם כְּשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. וְעוֹד, שִׁים נָא יָדְךָ

תַּחַת יְרַכֵּי כְּתוּב, וְלֹא כְּתוּב רְאֵה תַּחַת יְרַכֵּי. לְכֵן
אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּקִשְׁת סֵתֶם, כְּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ.

לְמַדְנֵנוּ, וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִתְגַּלְתָּה
עֲלֵיהֶם הַקִּשְׁת בַּגִּזְנוֹת הַיְּפִים מְאִירִים,
לוֹהֵטִים לְכָל עֵבֶר, מִשְׁמַע שְׁכָתוּב וַיִּרְאוּ אֶת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא כְּתוּב וַיִּרְאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, אֹר הַמְּנוֹרָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה, וּמָה הוּא?
אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא נֶעֱר, שֶׁמִּשְׁמַשׁ אֶת הַשְּׂכִינָה
בַּמִּקְדָּשׁ, וְלִכֵּן "אֵת" דְּוָקָא.

וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר, שֶׁנֶּרְשַׁם בּוֹ
תַּחַת מְקוֹמוֹ לְבַנָּה אַחַת מֵאוֹתָם לְבָנִים
שֶׁהָיוּ בּוֹנִים בְּמִצְרַיִם, שְׁשָׁנִינוּ, אֲשֶׁה אַחַת
הוֹלִידָה בְּמִצְרַיִם, וְהָיוּ בָּאִים שָׂרֵי פְרָעָה,
וְהִכְנִיסָה אוֹתוֹ בְּלְבָנָה אַחַת, וּבָא פֶסֶד יָד וְאַחַז
אוֹתוֹ, וְנֶרְשַׁם תַּחַת רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה, וְעוֹמֵד לְפָנָיו,
עַד שֶׁנִּשְׂרַף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלֹּמֶטָה, שְׁכָתוּב (אִיכָּה ב)
וְלֹא זָכַר הַדָּם רַגְלָיו.

רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, לְבַנַּת הַסְּפִיר – אֹר הַסְּפִיר,
מִפְתָּחוֹת יֵין הָרַקַּח חֲקוּקִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל
מַעֲלָה שְׁלוֹהֵטִים לְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם עֶבְרִים, זֶהוּ
שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיה נד) וַיִּסְדְּתִיךְ בַּסְּפִירִים. וּכְעָצָם

הַשָּׁמַיִם, מַה זֶה כְּעֵצָם הַשָּׁמַיִם? אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 מַה (שמות כד) עֵצִים הַשָּׁמַיִם חָקוּק בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם
 עֲנָפִים פּוֹרְחִים לוֹהֲטִים לְכָל עֵבֶר, אַף כָּאֵן
 הַמְרָאָה שֶׁל אוֹתוֹ עֵצִים הַשָּׁמַיִם כְּמֵרָאָה הַשָּׁמַיִם
 מִמֶּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַכֹּל נִרְשַׁם בְּאוֹתוֹ הָאוֹר
 שֶׁל מְרָאָה שְׁנַחֲקָק מִצַּד הַשְּׂכִינָה.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִם כֵּן, וַהֲרִי הֵם שְׁשִׁים
 סְבִיב הַשְּׂכִינָה, שְׁכָתוּב (שיר ג) שְׁשִׁים
 גְּבוּרִים סְבִיב לָהּ. אָמַר לוֹ, כֵּן הוּא וְדַאי, אֲלֵא
 אוֹתָם שְׁשִׁים מְאִירִים בְּשָׁנִים עֶשֶׂר תְּחוּמִים, וְלֹא
 זָזִים מִסְבִּיבָה לְעוֹלָמִים. שְׁשָׁנִינוּ, שָׁנִים עֶשֶׂר
 תְּחוּמִים חָקוּקִים עֲלִיוֹנִים עָלוּ בְּמִשְׁקָל, בְּעֵץ
 קָדוֹשׁ גָּדוֹל וְחֹזֵק, וְכֹלֵם מְאִירִים בְּגִבְיָהּ,
 כְּשִׁמְתַחֲבַרְתָּ בְּמֶלֶךְ. וְזֶהוּ עֵצִים הַשָּׁמַיִם, עֵצִים
 הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. וְכֹל אוֹתָם הַשְּׂבִילִים הַמְאִירִים,
 מְאִירִים בּוֹ בְּאוֹר הַגְּבִירָה.

וְשָׁנִינוּ, הָאוֹר שֶׁל הַשְּׁשִׁים הִלְלוּ שְׁסִבְיָהּ,
 רְשׁוּמִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ נַע"ר, וְקוֹרְאִים
 לָהֶם שְׁשִׁים מְכוֹת אֵשׁ, שְׁמֵתִלְבֵּשׁ בָּהֶם מִצַּד
 הַשְּׂכִינָה, לוֹהֲטִים בְּדִין. זֶהוּ שְׁכָתוּב שְׁשִׁים
 גְּבוּרִים סְבִיב לָהּ.

שְׁנֵינּוּ, וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ ה' נָסִי, ה' נָסִי מִמָּשׁ. לָמָּה? מִשּׁוּם
שְׁעַמְלֵק לָקַח כָּל אוֹתָם מֵהוֹלִים שְׁלֹא נִפְרְעוּ, וּמִלְ
אוֹתָם וְזָרַק אוֹתָם לְמַעְלָה, וְאָמַר: טַל מֵה שְׂרָצִית
בוֹ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מַה כָּתוּב? וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּסֶם
יְה מְלַחֶמָה לְה' בְּעַמְלֵק מִדֶּר דֶּר. מִדֶּר דֶּר חֲסָרִים,
מֵהִדְיָרִים שֶׁל מַעְלָה וּמֵהִדְיָרִים שֶׁל מַטָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל דֹּר וְדוֹר, בְּכָל הַדּוֹרוֹת
שְׁבָאִים לְעוֹלָם, אֵין לָךְ דֹּר שְׂאִין בוֹ
מֵאוֹתוֹ זָרַע רַע, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵךְ בָּהֶם
קָרַב. רַבִּי יִצְחָק אָמַר (מֵהִדְיָר שְׁלֵמָטָה לְדִיּוֹר שְׁלֵמָעְלָה),
וְעַלֵיָהֶם כָּתוּב (תְּהִלִּים קד) יִתְמוּ חֲטָאִים מִן הָאָרֶץ
וְגו'. מִן הָאָרֶץ – בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּתוּב, בְּרַכִּי נַפְשֵׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ.

פְּרֻשֶׁת יִתְרוֹ (דף סו' ע"א – דף צד ע"א)

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהְיָן מִדִּין חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר
עָשָׂה וְגו'.

רַבִּי חֲזַקְיָה (רַבִּי אֶלְעָזָר) פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא
אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ. כָּתוּב יָדוֹ אַחַת, מִשּׁוּם
שְׂצָרִיךְ לְהַרִים יְמִין עַל שְׂמָאל, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַסּוּד.

מִצְאָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שְׁכָל מִי
 שְׁמָרִים יָדוּ לְמַעְלָה, וְהֵם אֵינָן
 בְּתַפְלוּת וּבִקְשׁוֹת, זֶהוּ אָדָם שֶׁמִּתְקַלֵּל מֵעֲשָׂרָה
 שְׁלִיטִים מְמַנִּים, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלִיטִים אֲשֶׁר הֵיוּ
 בְּעִיר. אֵלוּ אוֹתָם עֲשָׂרָה שְׁמַמְנִים עַל פְּרִישַׁת
 הַיָּדִים לְמַעְלָה לְטַל אוֹתָהּ תַּפְּלָה אוֹ אוֹתָהּ
 בְּרָכָה, וְנוֹתְנִים בָּהּ כַּח לְהִתְכַבֵּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ,
 וּמִתְבָּרֵךְ מִלְמַטָּה. כִּיּוֹן שְׁמִלְמַטָּה מִתְבָּרֵךְ
 מֵאוֹתָהּ פְּרִישַׁת הַיָּדִים לְמַעְלָה, אִזּוּ מִתְבָּרֵךְ
 מִלְמַעְלָה, וּמִתְכַבֵּד מִכָּל הַצְּדָדִים.

וְאֵלוּ עֲשֶׂרֶת הַמְּמַנִּים מְזַמְנִים לְטַל מֵאוֹתָן
 בְּרָכוֹת שְׁלִמַעְלָה, וְלִהְיוּרִיק לְמַטָּה,
 וּלְבָרֵךְ אֶת אוֹתוֹ שְׁמִבְּרֵךְ אוֹתוֹ, שְׁכַתוּב (במדבר ו)
וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

וְלָכֵן יִשְׁמַר הָאָדָם בְּשַׁעַה שְׁמָרִים יָדָיו לְמַעְלָה
 לְהִיּוֹת בְּתַפְּלָה אוֹ בְּבְרָכוֹת אוֹ בְּבִקְשָׁה,
 וְלֹא יָרִים יָדָיו לְחִנָּם, מִשּׁוּם שֶׁעֲשָׂרָה הִלְלוּ
 מְזַמְנִים וּמִתְעוֹרְרִים אֶל אוֹתָהּ פְּרִישַׁת יָדִים. וְאִם
 זֶה לְחִנָּם, אוֹתָם הָעֲשָׂרָה מְקַלְלִים אוֹתוֹ בְּמֵאֲתָיִם
 אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה קָלְלוֹת. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב בּוֹ (תהלים קט)
וַיֵּאָהֵב קָלְלָהּ וַתְּבוֹאֶהּ.

וְאָז רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָם הַיָּדִים, שֶׁהוּא דִרְכוֹ לְשָׁרוֹת עַל מְקוֹם רִיק, וּבִרְכָה לֹא שׁוֹרָה בְּמְקוֹם רִיק. וְעַל זֶה (שְׁמִבְרַךְ אוֹתוֹ. וְאִם הֵם מִתְעוֹרְרִים אֶל אוֹתוֹ פּוֹרֵשׁ הַיָּדִים וְהֵם לַחֲנָם – מְקַלְלִים אוֹתוֹ בְּמֵאִתִּים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה קְלָלוֹת, וְאָז רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתָן יָדִים, שֶׁדִּרְכָּה לְשָׁרוֹת עַל מְקוֹם רִיק. מִשׁוֹם כִּךְ יִזְהַר הָאָדָם בְּשָׁעָה שְׁמֵרִים יָדָיו לְמַעַלָּה אוּ בְּבִרְכוּת אוּ בְּתַפְלָה וְלֹא יָרִים יָדָיו לַחֲנָם. וְעַל זֶה) כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית יד) הִרְמַתִּי יָדַי אֶל ה' אֵל עֲלִיוֹן, שְׁמַתְרַגְּמִים: בְּתַפְלָה.

וּבִפְרִישַׁת הַיָּדִים הַזֹּאת יֵשׁ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְרָשִׁים וּמִזְדַּקְפִּים לְמַעַלָּה, מְכַבֵּד הָאָדָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַמָּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. וְרֵאווִי לְיַחַד סוּד שֶׁל עֶשֶׂר הָאֱמִירוֹת כְּדִי לְיַחַד אֶת הַכֹּל, וּלְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאווִי. וְרֵאווִי לְיַחַד אֶת סוּד הַמְּרַכְּבוֹת הַפְּנִימִיּוֹת וְהַמְּרַכְּבוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת כְּדִי שְׁיִתְּבָרֵךְ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּכֹל הַצְּדָדִים, וְיִתְיַחַד הַכֹּל כְּאַחַד, מַעַלָּה וּמֵטָה.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כג) וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם. זֶהוּ סוּד שֶׁל זְקִיפַת הָאֲצַבְּעוֹת, כְּשֶׁזוֹקֵף אוֹתָם הָאָדָם לְמַעַלָּה, שֶׁצָּרִיךְ שְׁלֹא לְזַקֵּף בְּרִיקְנוּת, אֲלֵא בְּתַפְלָה וּבְבִקְשׁוֹת וּבְבִרְכוּת. וְעַל זֶה וְלֹא יֵרָאוּ פְּנֵי רִיקָם. לֹא כְּתוּב וְלֹא יֵרָאוּ לְפָנָי, אֲלֵא פְּנֵי,

סוד של זקיפת האצבעות שלא צריך לזקפם
לחנם, כמו שנתבאר.

**עשרה שליטים שאמרנו הם עשר אמירות
למטה, בסוד** (בסוד עשרה שליטים ממנים שאמרנו,

אלו ממנים למטה בסוד) של האותיות הרשומות כמו
שלמעלה, ואלה עומדים בראשונה על אותה
זקיפת אצבעות, ובזה נאחז למעלה כל צד
הקדשה להרים, אז כל הצדדים האחרים כלם
מתכופפים ומודים למלך הקדוש.

בא וראה, בסוד של קדשה (של השם הקדוש) הוא
מלך וכהן ומשמש תחתו (בסוד של קדשה), בין
למעלה בין למטה. יש מלך למעלה, שהוא סוד
של קדש הקדשים, והוא מלך עליון, ותחתיו יש
כהן, סוד של אור ראשון, שמשמש לפניו, וזהו
כהן שנקרא גדול, צד הימין.

יש מלך למטה שהוא כמו אותו מלך עליון,
והוא מלך על הכל שלמטה, ותחתיו יש כהן
שמשמש אותו, סוד של מיכאל כהן גדול, שהוא
לימין, (ודאי בצד הקדשה יש מלך וכהן) וזהו סוד האמונה
השלמה, צד הקדשה.

בצד האחר, שאינו צד הקדשה, יש סוד שהוא
מלך, והרי בארנו שנקרא מלך זקן וכסיל,

וְתַחֲתֵיו יֵשׁ כֹּהֵן אוֹן, וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (הושע יב)
 וַיֹּאמֶר אֲפָרַיִם אֶךְ עֲשֵׂרְתִי מִצְּאֵתִי אוֹן לִי. מִשׁוּם
 שָׁכַח זֶה שׁוֹלֵט עַל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שֶׁעָשָׂה יִרְבְּעֵם.
 וְאַלְמָלָא שְׁנַמְצָא כַּח זֶה, לֹא יִכַּל לְהַצְלִיחַ
 בְּאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה.

סוּד הַדְּבָר – בְּשַׁעַה שֶׁהַמֶּלֶךְ הִזָּה וְהַכֹּהֵן הִזָּה
 נִכְפָּיִם, וְנִשְׁבְּרוּ, אֲזִי נִכְפָּיִם כָּל יִתְרֵי הַצְּדָדִים
 וּמוֹדִים לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֲזִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שׁוֹלֵט לְבִדּוֹ מֵעֵלָה וּמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כ)
 וְנִשְׁגַּב ה' לְבִדּוֹ בַיּוֹם הַהוּא.

כְּמוֹ זֶה וְסוּד זֶה מִמֶּשׁ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּאַרְץ, שֶׁשָּׁבַר מֶלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, וְזֶהוּ פְרַעַה.
 בְּשַׁעַה שֶׁבָּא מֹשֶׁה לְפְרַעַה וְאָמַר (שמות ה) אֱלֹהֵי
 הָעִבְרִיִּים נִקְרָא עָלֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, לֹא יִדְעֵתִי אֵת
 ה'. וְרַצָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁיִתְכַּבֵּד שְׁמוֹ בְּאַרְץ,
 כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְבָּד לְמַעְלָה. כִּיּוֹן שֶׁהַלָּקָה אוֹתוֹ וְאֵת
 עַמּוֹ, בָּא וְהוֹדָה לוֹ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְאַחַר נִשְׁבַּר וְנִכְפָּה אוֹתוֹ כֹּהֵן אוֹן, יִתְרוֹ,
 שֶׁמִּשְׁמֵשׁ תַּחֲתָיו, עַד שֶׁבָּא וְהוֹדָה לוֹ
 לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר, בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל
 אֶתְכֶם וְגו', עָתָה יִדְעֵתִי כִּי גָדוֹל ה' וְגו'. וְזֶהוּ כֹהֵן

און, צד האחר, שהוא צד שמאל. וזהו סוד
שאַמְרָה רַחַל, כְּשֶׁרָאֲתָה שְׁהִיא מֵתָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(בראשית לה) בֶּן אֹנִי. וְלִכֵּן מֵהָר (הוֹדָה) יַעֲקֹב וְאָמַר בֶּן
יְמִין, וְלֹא בֶּן אֹנִי. צַד יְמִין, וְלֹא צַד שְׂמָאל.

וְכִיּוֹן שְׂאוֹתוֹ מְלֻךְ וְכֵהֵן הוֹדוּ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְנִשְׁבְּרוּ לְפָנָיו, אֲזִי הִתְעַלָּה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ עַל הַכֹּל, מֵעֵלָה וּמִטָּה. וְעַד
שֶׁהִתְעַלָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ, כְּשֶׁהוֹדוּ
אֵלָה לְפָנָיו, לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה עַד לְאַחַר שְׁבַע
יָתְרוֹ, וְהוֹדָה וְאָמַר, עֲתָה יִדְעָתִי כִּי גָדוֹל ה' **מְכַל**
הָאֱלֹהִים. בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם וְגוֹ'.
אֲזִי הִתְעַלָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ מֵעֵלָה
וּמִטָּה, וְאַחַר כֵּךְ נִתְּן תּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת,
כְּשֶׁשְׁלֹטוֹנוֹ עַל הַכֹּל.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים טז) יוֹדוּךָ עַמִּים
אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כְּלָם. בֹּא וּרְאֵה, דָּוִד
הַמְּלֻךְ קָם וְשִׁבַּח וְהוֹדָה לְמֻלְךָ הַקָּדוֹשׁ, וְהוּא
הַשְּׂתִדֵּל בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כְּשֶׁרוּחַ צְפוֹן
הִתְעוֹרְרָה וְהִיָּתָה מְכָה בְּאוֹתָם נִימֵי הַכְּנֹר,
וְהַכְּנֹר הָיָה מְנַגֵּן וְאָמַר שִׁירָה וְכוּ'. וְאִיזוֹ שִׁירָה
הוּא אָמַר?

בא וְרָאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר
אֶל כָּל אוֹתָן הַמְרַכְבוֹת לְתֵת לָהֶן טָרֶף, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ שִׁפְתוֹב (משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן
טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ, אֲזַי כָּלֶם בְּשִׁמְחָה
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים טו) אֱלֹהִים יַחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ
יְאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סִלָּה. כְּשֶׁרוּחַ צְפוֹן מִתְעוֹרֶרֶת
וַיּוֹרֶדֶת לְעוֹלָם, נוֹשֶׁבֶת וְאוֹמֶרֶת, לְדַעַת בְּאַרְץ
דְּרָכָךְ בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתֶךָ. בְּשַׁעָה שֶׁמִּנְגֵן הַכְּנוֹר
בְּאוֹתָהּ רוּחַ, פּוֹתֵחַ וְאוֹמֵר, יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֶם.
כְּשֶׁהִיָּה דָּוִד קָם וּמִתְעוֹרֵר עָלָיו רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, פִּתַּח
וְאָמַר, אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ. כְּדִי
לְהַמְשִׁיךְ אֶת טוֹב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַמְעָלָה
לְמַטָּה. אַחַר כֵּן בָּא דָּוִד וְסִדֵּר אוֹתָם בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ
כְּאַחַד, הִסְתַּכַּל בְּכָל הַכְּתוּב הַזֶּה שֶׁל הַכְּנוֹר, שֶׁל
שְׁלֵמוֹת וְכְבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
בְּשַׁעָה שֶׁשָּׂאָר הָעַמִּים נִכְפִּים, הֵם בָּאִים וּמוֹדִים
לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן שֶׁנִּכְפִּים וּמוֹדִים
לוֹ, אֲזַי מְשַׁתְּלֵם כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעָלָה
וּמַטָּה. בְּשַׁעָה שֶׁבָּא מֹשֶׁה לְפָרְעָה וְאָמַר לוֹ ה' **אֱלֹהֵי**
הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ וְגוֹ', הוּא פִּתַּח וְאָמַר,
לא ידעתי את ה'.

וְרָצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיתְכַבֵּד שְׁמוֹ בְּאָרֶץ,
 כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְבָּד לְמַעְלָה. כִּיּוֹן שֶׁהִלְקָה
 אוֹתוֹ וְאֵת עַמּוֹ, בָּא וְהוֹדָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁכָּתוּב ה' הַצְדִּיק. הוּא שֶׁהָיָה מְלַךְ חָשׁוּב שֶׁל כָּל
 הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהוֹדָה, אֵז כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים הוֹדוּ,
 שֶׁכָּתוּב (שמות טו) אֵז נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי אֲדוּם.

בֵּא יִתְרוֹ, כְּמַר עֲלִיּוֹן וְגָדוֹל, מְמַנֶּה גָדוֹל (שֶׁל כָּל
 הַמְּמַנִּים) שֶׁל כָּל הָאֱלִילִים הָאֲחֵרִים, וְהוֹדָה
 לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר, עֲתָה יִדְעֵתִי כִי גָדוֹל ה'
 מִכָּל הָאֱלֹהִים. אֵז הִתְעַלָּה וְהִתְכַבֵּד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּכַבּוּדוֹ מְעַלָּה וּמְטָה, וְאַחַר כֵּן נִתֵּן תּוֹרָה
 בְּשִׁלְמוֹת, כְּשֶׁשְׁלִטוֹנוֹ עַל הַכָּל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, עַל זֶה כָּתוּב
 (תהלים טז) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
 כָּלֶם. בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁקַ יְדוֹ. בְּכָה רַבִּי אָבִא
 וְאָמַר, (שם קג) כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. מִי יִרְחַם עַל רַבִּי
 אֶלְעָזָר וַיִּשְׁלִים דְּבַרְיוֹ, חוּץ מֵאֲהַבֵת מוֹרְנוֹ? אֲשֶׁרִי
 חִלְקֵנוּ שְׂזַכֵּינוּ לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֵלּוֹ לְפָנָיו, שְׁלֵא
 נִבוֹשׁ בְּהֵם לְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אָבִא, הָרִי כִּהֵן אוֹן לֹא כָתוּב בִּיתְרוֹ,
 אֲבָל כִּהֵן מִדִּין כָּתוּב. אָמַר לוֹ, הַכָּל אֶחָד.

בַּתְּחִלָּה חָמִיו שֶׁל יוֹסֵף נִקְרָא כֹהֵן אֹזֵן, וְאַחַר כֵּן
 חָמִיו שֶׁל מֹשֶׁה – כֹהֵן מִדִּין. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד.
 שְׁהָרִי שְׁנֵי אֱלֹהִים, מֹשֶׁה וְיוֹסֵף, עוֹמְדִים בְּדַרְגָּה שֶׁל
 סוּד אֶחָד בְּסוּד הָאוֹת וְי״ו, שְׁנֵי וְי״ם כְּאַחַד. וְמֵה
 שְׁנֵי אֶחָד כֹהֵן מִדִּין, סוּד זֶה אֲשֶׁת מִדִּינִים. (מֹשֶׁה וְיוֹסֵף
 בְּסוּד אֶחָד עוֹמְדִים, וְסוּד זֶה וְי״ו, שְׁנֵי כְּאַחַד).

הַרְיִים יָדִיו עַל רֵאשׁוֹ רַבִּי אַבָּא וּבְכָה. אָמַר, אֹר
 הַתּוֹרָה עוֹלָה עִתָּה עַד רוּם הַרְקִיעַ שֶׁל
 הַכֶּסֶּא הָעֲלִיּוֹן, אַחַר שִׁסְתַּלֵּק מוֹרְנוֹ מִהָעוֹלָם, מִי
 יֵאִיר אֶת אֹר הַתּוֹרָה? אוֹי לְעוֹלָם שִׁשְׁאָר יְתוּם
 מִמֶּךָ, אֲבָל דְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ יֵאִירוּ בְּעוֹלָם עַד שְׁיִבֵּא
 מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְאֵז כְּתוּב (ישעיה יא) וּמְלֵאָה הָאָרֶץ
 דְּעָה אֶת ה' וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כֹהֵן וְגו'. רַבִּי חִיָּיא אָמַר, פָּסוּק זֶה
 יֵשׁ לְהַתְּבוֹנֵן בּוֹ, בַּתְּחִלָּה כְּתוּב אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב כִּי
 הוֹצִיא ה'. אֲלָא סוּד זֶה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֱלֹהִים, זֶה הַשֵּׁם שֶׁהִגֵּן עַל מֹשֶׁה וְעַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא
 זָז מֵהֶם בְּגִלוֹת, וְאַחַר כֵּן הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן הוֹצִיא
 אוֹתָם מִמִּצְרַיִם, שְׁהָרִי הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוֹצִיא
 אוֹתָם הִיָּה בְּסוּד הַיּוֹבֵל.

דְּבַר אַחַר אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה –
 כְּשֶׁנֶּזְרַק לְנֹהַר, וּכְשֶׁהֲצִיל אוֹתוֹ מִחֶרֶב
 פְּרָעָה, וְאֵת יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, שְׁפָתוֹב (שמות כ) וַיִּשְׁמַע
 אֱלֹהִים אֵת נִאֲקָתָם. וְכִתוּב (שם א) וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנוּ אוֹתוֹ
 בֶּן יִרְבֵּה וְכֵן יִפְרֹץ.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן מִדִּין. רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים קיא)
 פְּדוֹת שָׁלַח לְעַמּוֹ צְוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ
 קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. מַה שׁוֹנֶה בְּכָל שְׁאֵר הַפְּסוּקִים,
 שְׁבִכְלָם שְׁתֵּי תְבוֹת מֵאֲלֶפָא בֵּיתָא, וּבְפְסוּק זֶה
 וְשְׁלֹאֲחֵרֵיו שְׁלֵשׁ שְׁלֵשׁ? אֵלָא כְּדֵי לְהַשְׁלִים שְׁשָׁה
 צְדָדִים בְּאֲלֶפָא בֵּיתָא הַזֶּה, זֶה כְּנֶגֶד שְׁלֵשׁ
 הַגְּאֻלוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, חוּץ מֵהַגְּאֻלָּה הָרֵאשׁוֹנָה,
 פְּסוּק אַחַר כְּנֶגֶד תּוֹרָה נְבִיאִים וְכִתוּבִים, וְהַכֹּל
 תְּלוּי בְּחֻכְמָה הַזֹּה.

פְּדוֹת שָׁלַח לְעַמּוֹ – כְּשֶׁגְּאָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֵת יִשְׂרָאֵל מִגְּלוֹת מִצְרַיִם וְעָשָׂה לָהֶם
 נְסִים וּגְבוּרוֹת. צְוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ – כְּשֶׁבָא יִתְרוֹ
 וְקָבְלוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקָרְבוּ לְעַבּוּדָתוֹ, וּמִשָּׁם
 הִתְקָרְבוּ כָּל אוֹתָם גְּרִים תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה.
 מִשָּׁם וְהִלָּאָה, קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ. שְׁהֲרִי אֲז
 הִתְקַדַּשׁ שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהֲרִי (מהצד האחר)

מתקדש שם הקדוש, כשנשבר ונכפה הצד
האחר, כמו שהיה ביתרו.

וישמע יתרו וגו', וכי יתרו שמע וכל העולם
לא שמע, והרי כתוב (שמות טו) שמעו
עמים ירגזון?! אלא כל העולם שמעו ולא
נשברו, והוא שמע ונשבר ונכפה מלפני הקדוש
ברוך הוא וקרוב ליראתו.

רבי אבא אמר, בכמה מקומות שנינו, שכל מה
שעשה הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה –
הכל אמת ומעשה אמת. ואין לה דבר בעולם
שצריך אדם לדחותו ולנהג בו קלון, שהרי כלם
מעשי אמת הם, והכל צריך בעולם.

שהרי פעם אחת היה רבי אלעזר הולך בדרך,
והיה הולך עמו רבי חזקיה. ראו נחש
אחד. קם רבי חזקיה להרג אותו. אמר לו רבי
אלעזר, עזב אותו, אל תהרג אותו. אמר לו, והרי
הוא דבר רע שהורג בני אדם. אמר לו לרבי
חזקיה, והרי כתוב (קהלת ט) אם ישך הנחש בלוא
לחש. לא נושך הנחש את האדם עד שלוחשים
לו מלמעלה ואומרים לו לך הרג את פלוני.

ולפעמים כמו שעשה זה, כך גם מציל את
האדם מדברים אחרים, ועל ידו

מְרַחֵשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גַם לְבַנֵי אָדָם, וְהַכֹּל
 תְּלוּי בְיַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַכֹּל מַעֲשֵׂי יָדָיו.
 וְצָרִיךְ אוֹתָם הָעוֹלָם. וְאִם הָעוֹלָם לֹא הָיָה צָרִיךְ
 אוֹתָם, לֹא הָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָם.
 וְלִכֵּן לֹא צָרִיךְ אָדָם לְנַהֵג בָּהֶם קְלוֹן בְּדַבְּרֵי
 הָעוֹלָם. בְּדַבְּרָיו וּמַעֲשָׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

פְּתַח וְאָמַר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 וַהֲנִה טוֹב מְאֹד. וַיִּרְא אֱלֹהִים – זֶה אֱלֹהִים
 חַיִּים. וַיִּרְא – שֶׁהִסְתַּכַּל לְהַאֲוִיר לָהֶם וּלְהַשְׁגִּיחַ
 עֲלֵיהֶם. אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה – הַכֹּל בְּכֹלל אֶחָד,
 מִמְּעַלָּה וּמִמְטָה. וַהֲנִה טוֹב – זֶה צַד הַיְמִינִי. מְאֹד –
 זֶה צַד הַשְּׂמָאל. וְהָרִי פְּרִשׁוּתָהּ, טוֹב – זֶה מְלֶאךָ
 הַחַיִּים. מְאֹד – זֶה מְלֶאךָ הַמּוֹת. וְהַכֹּל סוּד אֶחָד.
 סוּד הוּא לְאוֹתָם שְׂמֵתְבוֹנְנִים בְּסוּד הַחֲכָמָה.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (בראשית א). בְּכֹל
 מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כְּתוּב וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי
 טוֹב, וְכֵאן – וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה.
 אֱלֹהִים לְמִטָּה שׁוֹלֵט עַל הַתַּחְתּוֹנִים, אֱלֹהִים
 לְמִעְלָה שׁוֹלֵט עַל הָעֲלִיוֹנִים. זֶהוּ סוּד שֶׁל אֱלֹהִים
 חַיִּים, (דְּבַר אַחַר, הַכֹּל הוּא אֱלֹהִים חַיִּים) שְׂמֵאִיר וּמְדֻלֵּק כָּל

אוֹתָם מְקוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים
כָּל אוֹתָם אוֹרוֹת לְהָאִיר.

תּוֹסֵפֶתָא

בְּמִכְסָּה שְׁבַמְכָסִים נִרְשָׁם רִשָּׁם אֶחָד שְׁלֵא נִרְאָה
וְלֹא הִתְגַּלָּה אוֹתוֹ רִשָּׁם רָשׁוּם וְלֹא
רָשׁוּם. בְּעֲלֵי הִתְבוּנָה וְעֵינַיִם פְּקוּחוֹת לֹא יְכוּלִים
לְעַמֵּד בּוֹ. הוּא קִיּוּם הַכֹּל. אוֹתוֹ הָרִשָּׁם הוּא קָטָן,
שְׁלֵא נִרְאָה וְלֹא הִתְגַּלָּה. עוֹמֵד בְּרִצּוֹן לְקַיָּם הַכֹּל.
לְקַבֵּל מֵה שְׁמֻקְבֵּל מִמָּה שְׁאִין בּוֹ רִשָּׁם וְלֹא רִצּוֹן,
שְׁלֵא נִרְאָה.

אוֹתוֹ הָרִשָּׁם רוֹצֵה לְכַסּוֹת אֶת עֲצָמוֹ, וְעוֹשֶׂה
אוֹתוֹ לְעֲצָמוֹ לְהִטָּמֵן בּוֹ הֵיכָל אֶחָד. אוֹתוֹ
הֵיכָל מוֹצִיא אוֹתוֹ מֵעֲצָמוֹ, וּמוֹתֵחַ אוֹתוֹ בְּמִתִּיחָה
גְּדוּלָּה וְרִבְּה לְכָל הַצְּדָדִים, מְכַבֵּד אוֹתוֹ בְּלְבוּשֵׁי
כְבוֹד, וּפּוֹתֵחַ לוֹ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים.

לְפָנָי וְלְפָנַיִם נִטְמָן וְנִגְנָז אוֹתוֹ רִשָּׁם. כִּיּוֹן שְׁנִגְנָז
בּוֹ וְנִכְנָס לְתוֹכוֹ, מִתְמַלֵּא בְּאוֹר. מֵאוֹתוֹ
הָאוֹר נוֹבְעִים אוֹרוֹת, וְנִיצוּצוֹת יוֹצְאִים מֵאוֹתָם
הַשְּׁעָרִים, וּמְאִירִים הַכֹּל.

אוֹתוֹ הֵיכָל מְכַסֶּה בְּשֵׁשׁ יְרִיעוֹת. אוֹתָן שֵׁשׁ
יְרִיעוֹת הֵן חֲמֵשׁ. לְפָנָי וְלְפָנַיִם אוֹתָן

יְרִיעוֹת עוֹמְדֵת יְרִיעָה אַחַת רְקוּמָה, וּבְאוֹתָהּ
הַיְרִיעָה מִתְכַּסֶּה אוֹתוֹ הַהֵיכָל, מִמֶּנּוּ מִשְׁגִּיחַ
וְרוֹאֵה הַכֹּל.

הַהֵיכָל הַזֶּה הוּא פְּקִיחַת הָעֵינַיִם שְׁלֵא יָנוּם.
הוּא מִשְׁגִּיחַ תָּמִיד לְהַאִיר לְמִטָּה מִתּוֹךְ
הָאוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הָרָשָׁם. אוֹתָהּ תְּבוּנָה, חֲכָמָה
נִסְתָּרָת, רְצוֹן הָרְצוֹנוֹת, (בְּקֶשֶׁת הַבְּקָשׁוֹת) הָיָה גָּנוּז
וְטָמוּן, וְלֹא הִתְגַּלָּה, עוֹמֵד וְלֹא עוֹמֵד, בְּרוּךְ הוּא
מִהַמְּכוּסָה שֶׁבְּמְכוּסִים בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי
עַד, אָמֵן. (ע"כ התוספתא)

בא וְרָאָה, יִתְרוֹ הוּא שֶׁנִּתֵּן עֲצָה לְמֹשֶׁה עַל תְּקוּן
הַדִּינִים, כֶּךָ צָרִיךְ. וְסוּד זֶה שֶׁהוֹדָה לוֹ
לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְסִדֵּר לְפָנָיו תְּקוּן הַדִּינִים,
לְהִרְאוֹת מַה שֶׁכָּתוּב כִּי הַמִּשְׁפָּט לְאֱלֹהִים הוּא,
וְלֹא לְצַד הָאָחֵר. וְהַדִּינִים נִתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא
לְאֵחֵר, שֶׁכָּתוּב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. וּבֵא
רָאָה, לֹא יִנְהַג אָדָם קְלוּן בְּאֵחֵר, וּדְבַר הַדִּיּוֹט
דְּבַר הוּא, שֶׁהָרִי בְּמֹשֶׁה כָּתוּב וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל
חֲתָנוּ וְגו'.

וישמע יִתְרוֹ וְגו'. פָּתַח וְאָמַר (תהלים יח) עַל כֵּן
אוֹדֶךָ בַּגּוֹיִם ה' וּלְשִׁמְךָ אֲזַמְּרָה. דָּוִד

הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּשַׁעַה שְׂרָאָה
שְׁכַבּוּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא לֹא עוֹלָה בַּעֲלִיָּה וְלֹא
מִתְכַבֵּד בַּעוֹלָם, אֲלֵא מִצַּד שְׂאָר הָעַמִּים.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא לֹא מִתְכַבֵּד
בַּעוֹלָם אֲלֵא מִשּׁוּם יִשְׂרָאֵל – כִּן זֶה וְדַאי,
שְׁהָרֵי יִשְׂרָאֵל הֵם הַיְסוּד שֶׁל הַנֵּר לְהָאִיר, אֲבָל
כְּשֶׁשְׂאָר הָעַמִּים בָּאִים וּמוֹדִים לוֹ בְּשַׁעֲבוּד
הַכְּבוֹד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא, אֲזִי נוֹסֵף יְסוּד הַנֵּר
וּמִתְחַזֵּק עַל כָּל מַעֲשָׂיו בְּחִבּוּר אַחַד, וְשׁוֹלֵט
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא לְבַדּוֹ מֵעֵלָה וּמִטָּה.

כִּמוֹ זֶה כָּל הָעוֹלָם, אֵימָה וּפְחַד נִפְלַע עֲלֵיהֶם
מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא. כִּיּוֹן שְׁבָא יִתְרוֹ,
שֶׁהוּא כְּמֹר עֲלִיוֹן שֶׁל כָּל יִתְרֵי הָאֱלִילִים, אֲזִי
הַתְּחַזֵּק וְשֵׁלֵט כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא עַל הַכֹּל.

מִשּׁוּם שְׁכָל הָעוֹלָם, כְּשֶׁשָּׁמְעוּ שִׁמְעַתָּה גְבוּרָתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא, זָעוּ. וְכֹלֵם הָיוּ
מִסְתַּכְּלִים בְּיִתְרוֹ שֶׁהוּא חָכָם וּמְמַנֶּה גְדוֹל שֶׁל כָּל
אֱלִילֵי הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׂרָאוֹ שֶׁהוּא בָּא וְעוֹבֵד
לְקְדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא, וְאָמַר עֲתָה יִדְעַתִּי כִּי גְדוֹל ה'־
מִכָּל הָאֱלִלִים, אֲזִי כָּלֵם הַתְּרַחֲקוּ מֵעֲבוֹדוֹתֵיהֶם
וַיִּדְעוּ שְׂאִין בָּהֶם מִמֶּשׁ, וְאֲזִי הַתְּכַבֵּד כְּבוֹד הַשֵּׁם

הקדוש של הקדוש ברוך הוא בכל הצדדים.
ולכן נרשמה פרשה זו בתורה, וראשית הפרשה
היה בו, ביתרו.

יתרו היה אחד מחכמי פרעה. לפרעה היו
שלושה חכמים – אחד יתרו, ואחד איוב,
ואחד בלעם. אחד יתרו – שלא היתה עבודה
וממנה ושמם וכוכב ששולט על שלטונו שלא
היה יודע העבודה שראויה לו ואותו השמוש
שלו. בלעם היה מכשף בכל מיני כשפים, בין
במעשה בין בדבור.

איוב היה פוחד בפחד, ובאותו פחד היה עקרו,
משום שדבר שלמעלה, בין של קדשה
בין של הצד האחר, לא יכול אדם למשך רוח
שלמעלה למטה ולקרב אליו אלא בפחד, ויכון
לבו ורצונו בפחד ובשברון הלב, ואז ימשיך
למטה רוח שלמעלה והרצון שהצטרך.

ואם לא ישים לבו ורצונו בפחד לאותו הצד, לא
יוכל להדביק בו רצונו, פרט לאותם
הצורות הדקיקות, ולא בכלם, משום שיש בהם
שליטים שצריכים אליהם את רצון הלב והפחד.
כל שכן אותם דברים עליונים שצריך אימה
ופחד ורצון יותר.

יתרו הצטרף עבודתו של אותו הצד תמיד,
 בין בזמן שצריך לו לאדם ובין בזמן
 שלא צריך לו, כדי שאותו הצד ידבק אליו
 בשעה שצריך אותו. בלעם נדבק באותם
 כשפים, כמו שנתבאר.

איוב, ברב אותו הפחד שלו, חזר במצרים
 לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא כשראה
 אותם גבורות ונסים שעשה הקדוש ברוך הוא
 במצרים. יתרו לא חזר בכל זה, עד שיצאו
 ישראל ממצרים. וכל אותם קשרים והצורות
 שקשרו המצרים, לא היו כלום, ויצאו. ואחר
 שטבע אותם בים, אז שב וחזר לעבודת הקדוש
 ברוך הוא.

בלעם לא שב ולא חזר, שטנפת (שצורת) הצד
 האחר היה דבוק בו, ועם כל זה היה
 מסתפל הסתכלות של מרחק בתוך אותה טנפת
 (צורה) והדבקות לצד האחר, שהרי בצד האחר יש
 אור דקיק אחד שמאיר סביבו, כמו שנאמר (יחזקאל
 א) ונגה לו סביב. וזו הסתכלות קטנה (ועל זה) היה
 מסתפל מרחוק, ולא בכל הדברים.

וכשהיה מסתפל דבר קטן מאותו האור, זה
 היה כמאחרי הכתל. אמר ולא ידע

מֶה אָמַר. וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ הָאוֹר בְּסְתִימוֹת
הָעֵינַי, וְהָעֵינַי מִתְגַּלְגֵּלֶת, וְרוֹאֵה הָאָדָם אוֹר סְתוּם
וְלֹא רוֹאֵה. וְסוּד זֶה שְׁתָּם הָעֵינַי, וּפְרֻשׁוֹהָ שְׁתָּם –
סְתוּם, וְהַכֵּל אֶחָד.

שְׁהָרִי אֵין צַד אַחַר שְׁאִין בּוֹ אוֹר דְּקִיק קָטָן מִצַּד
הַקִּדְשָׁה, כְּמוֹ רַב הַחֲלוּמוֹת, שְׂכָרֵב הַתְּבָן
יֵשׁ גְּרַעֲיִן אֶחָד שֶׁל חֲטָה, פָּרֵט לְצוּרוֹת הַדְּקִיקוֹת
הַלְלוּ הַחֲצוּפוֹת שְׁכָלָם יוֹתֵר טְמֵאוֹת, וּבְהֵם הָיָה
בְּלַעַם יוֹדֵעַ.

אֲשֶׁר חָלְקוּ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוּא לְמַעְלָה בְּכָל
הַקִּדְשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְהִסְתַּכֵּל בָּמָה שֶׁלֹּא
נִתְּנָה רְשׁוּת לְאָדָם אַחַר בְּעוֹלָם לְהִסְתַּכֵּל. וְכִמוֹ
שֶׁבְּלַעַם הָיָה רוֹאֵה אוֹר קָטָן דְּקִיק כְּמֵאֲחֹרֵי
הַכֶּתֶל מִתּוֹךְ אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחַר, אֵף כֵּן מֹשֶׁה
מִתּוֹךְ אוֹר עֲלִיּוֹן גָּדוֹל וְרַב הָיָה רוֹאֵה לְמַטָּה
כְּמֵאֲחֹרֵי הַכֶּתֶל חֲשׂוֹךְ דְּקִיק אֶחָד שֶׁנִּרְאָה לוֹ, וְלֹא
בְּכָל זְמַן, כְּמוֹ שֶׁבְּלַעַם לֹא הָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ
אוֹר בְּכָל זְמַן.

אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל מֹשֶׁה הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן, מֶה כָּתוּב
בוֹ? (שְׁמוֹת ג) וַיֵּרָא מִלְּאֶף ה' אֵלָיו בְּלִבַּת
אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה. הַסֵּנֶה הָיָה וּדְאִי בְּתוֹךְ אוֹתָהּ

קִדְשָׁהּ, וְנִדְבַק בּוֹ. שֶׁהַכֹּל נִדְבַק זֶה בְּזֶה, טְהוֹר וְטָמֵא. אֵין טְהוֹר אֶלָּא מִתּוֹךְ טָמֵא.

וְסוּד זֶה – (איוב יד) מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטָּמֵא. קִלְפָּה וּמַח עוֹלָיִם זֶה בְּזֶה, וְקִלְפָּה זוֹ לֹא תִזְוֶז וְלֹא תִשָּׁבֵר עַד הַזְּמַן שֶׁבּוֹ יִקּוּמוּ הַמֵּתִים מִן הָעֶפֶר, אֲזִי תִשָּׁבֵר הַקִּלְפָּה, וְאוֹר יֵאִיר בְּעוֹלָם בְּלִי סֵתֵר מִתּוֹךְ הַמַּח. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

סדר הלימוד ליום י טבת [יום 99 בשנה]

וַיֵּאת שְׁנֵי בָנֶיהָ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְכִי בָנִיהָ וְלֹא בָנָיו שֶׁל מֹשֶׁה? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַשְּׂתַדְלָה אַחֲרֵיהֶם בְּלִי בַעֲלָהּ, קָרָאָה לָהֶם הַתּוֹרָה בְּנִיָּה וְלֹא בָנָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵף עַל גַּב שְׁבָנֵי מֹשֶׁה הָיוּ, דְּבַר אֱמֶת בְּנִיָּה וְדַאי. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָרִי מֹשֶׁה הָיָה מְזֻדָּג בְּמָקוֹם אַחֵר קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן, וְלֹא כְּבוֹדוֹ לְקָרָא לָהֶם בָּנָיו. עַכְשָׁו, אֵף עַל גַּב שְׁבָנָיו הָיוּ, מִשּׁוּם כְּבוֹד אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהִזְדָּוַג בּוֹ, קָרָא לָהֶם כָּאֵן בְּנִיָּהּ, וְאַחֵר כֶּף קָרָא לָהֶם בָּנָיו. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁהִגִּיעוּ, הָיָה מֹשֶׁה מְדַבֵּר בְּשִׁכְנָהּ. אַחֵר שֶׁנִּפְרַד וַיֵּצֵא אֶל

חֲמִיו, אִז כָּתוּב וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו
וְאִשְׁתּוֹ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר אֶלְעָזָר, אֲנִי רוֹאֶה
שֶׁבַּפְּרָשָׁה הַזֹּאת שְׂאֵתָה מִתְחִיל אֶת הַדָּבָר
כְּרֹאֵי, אֲךָ הַסִּיּוּם לֹא כָךְ. וְדַאי בְּשִׁבִיל כְּבוֹד
הַשְּׂכִינָה, הַזְדוּגוּת הָעֲלִיּוֹנָה שְׁנִזְדוּגָה בְּמֹשֶׁה,
כְּתוּב בְּנִיָּה. וְאִם תֹּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וַיָּבֵא יִתְרוֹ
חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֵל מֹשֶׁה? הַכֹּל הוּא כָּלֵל
אֶחָד. וּבָנָיו – בָּנָיו שֶׁל יִתְרוֹ, שֶׁהָרִי לְאַחַר שֶׁבֵּא
אֵלָיו מֹשֶׁה, הָיוּ לוֹ בָּנִים.

וְכַךְ הָיָה בִּיעֻקֵּב, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁבֵּא אֵל לְבָן וְשֵׁם בּוֹ
אֶת דִּיּוּרוֹ, הָיוּ לוֹ בָּנִים. אֲךָ כָּאֵן מֹשֶׁה, כִּיּוֹן
שֵׁם דִּיּוּרוֹ בִּיתְרוֹ, הָיוּ לִיתְרוֹ בָּנִים, וְאֵת כָּל
בֵּיתוֹ הֵבִיא עִמּוֹ לְהַכְנִיסָם תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה.
וַיִּתְרוֹ אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלַיךָ
וְאִשְׁתְּךָ וְשְׁנֵי בְנֵיהָ עִמָּה. כְּתוּב וּשְׁנֵי בְנֵיהָ, וְלֹא
כְּתוּב וּשְׁנֵי בְנֵיךָ. (וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה וּבָנָיו) בָּנִים הָיוּ לוֹ
לִיתְרוֹ, שֶׁכְּתוּב (שׁוֹפְטִים א) וּבְנֵי קִינִי חֲתָן מֹשֶׁה עָלוּ
מֵעִיר הַתְּמָרִים. וּבָנָיו הַשְּׂאִיר עִם מֹשֶׁה.

וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה. פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה ב) וְהִלְכוּ
עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֵל הַר ה'

וְגו'. פְּסוּק זֶה פֶּרְשׁוּהוּ בְכַמָּה מְקוֹמוֹת. אָבֵל
עֲתִידִים שָׂאֵר הָעַמִּים לָלֶכֶת וּלְכַתֵּת רַגְלֵיהֶם
לְהַכְנִס תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה. לָכוּ וְנַעֲלָה - כָּל
אֱלִילֵי הָעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם יְרִידָה, וּמִי שֶׁנִּדְבַק בְּקִדּוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ לוֹ עֲלֵיהָ.

אל הר ה' - זֶה אַבְרָהָם, שֶׁכָּתוּב (בראשית כב) אֲשֶׁר
יֹאמֵר הַיּוֹם בְּהַר ה' יִרְאָה, שֶׁהָרִי אַבְרָהָם
קָרָא לוֹ הַר. מֵהַר הַפֶּקֶר לְכָל מִי שְׂרוּצָה
בְּעוֹלָם, אֵף מְקוֹם קִדּוֹשׁ זֶה הַפֶּקֶר כְּנֶגֶד כָּל מִי
שְׂרוּצָה בְּעוֹלָם. אֵל בַּיִת - זֶה יַעֲקֹב, שֶׁקָּרָא
לְמְקוֹם זֶה בַּיִת, שֶׁכָּתוּב (שם כח) אֵין זֶה כִּי אִם
בַּיִת אֱלֹהִים.

דבַּר אַחַר הַר וּבַיִת - אֵף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל דִּרְגָה
אַחַת, מַעֲלָה לְזֶה מִן זֶה. הַר לְשֶׂאֵר
הָעַמִּים, כְּשֶׁבָּאִים לְהַכְנִס תַּחַת כַּנְּפֵיו. בַּיִת
לְיִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת עִמָּם כְּמוֹ אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ, בְּדִיּוֹר
אַחַד בְּשִׂמְחָה, וְרוֹבְצַת עֲלֵיהֶם כְּאִם עַל הַבָּנִים.

בא וְרָאָה מֵהַ כְּתוּב כָּאֵן בַּיִתְרוֹ, וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֲתָן
מֹשֶׁה וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל מֹשֶׁה וְגו'. כִּיּוֹן
שֶׁכָּתוּב אֵל מֹשֶׁה, לְמָה כְּתוּב אֵל הַמְדַבֵּר? אֵלָּא
הָעֵקֶר שֶׁל הַכֹּל לְמָה שֶׁהִיא בָּא, אֵל הַמְדַבֵּר.

ומהו? הר האלהים, שזהו מקום לגרים להתיגר. ועל זה כתוב אל משה אל המדבר. למשה לגיר אותם ולהכניסם תחת כנפי השכינה. אל המדבר היו באים, שהוא הר האלהים, לעשות בהם נפשותם.

וְלָבַן עומד אותו מקום בסוד של הר, שכל מי שרוצה זוכה בו. ונקרא גר צדק. והרי בארנו, גר – אף על גב שנדבק במקום קדוש עליון זה, כיון שעזב את עמו ואת אבותיו (ונדבק בביתו), גר (צדק) נקרא, כמי ששם מדורו במקום שלא הכיר מקדם לכן.

וזא דרזין

וְאֵתָהּ תחזה מכל העם. זה ספר תולדת אדם. זה ספר מאותם ספרים נסתרים ועמקים (זה ספר מאותם נסתרים ועמקים). אמר רבי שמעון, הרמתי ידי בתפלה למי שברא את העולם, שאף על גב שבפסוק הזה גלו הראשונים נסתרות עליונים, יש להתבונן ולעין בסודות של ספר אדם הראשון שמשם נמשך ספרו הגנוז של שלמה המלך.

זֶה – שהכל תלוי בו. זה – עץ החיים. זה – ולא אחר שגלה. (מהו) זה – כמו שנאמר (שמות יב)

החדש הזה לכם ראש חדשים. זה ניסן ולא אחר.
 זה ספר – להתבונן ולגלות תולדות אדם, עץ
 שמגלה תולדות אדם ועושה פרות להוציא
 עולם. זה ספר – לדעת חכמה נסתרת ועמקה,
 שנמסרה לאדם הראשון בדיוקן של בני אדם.
 חכמה זו נמסרה לשלמה המלך, וירש אותה
 וכתב בספרו.

למדנו שמשה התקשה בזה, עד שבאה שכניה
 ולמדה אותו, והיא ראתה ובחרה את כל
 האנשים הללו שנראים בפרצוף, ושם משה למד
 את החכמה הזו ונכנס לתוכה. זהו שכתוב ואתה
 תחזה מכל העם. ההוא שכתוב בו (תהלים קב) ואתה
 הוא ושנותיך לא יתמו. (נחמיה ט) ואתה מחיה את
 כלם. (תהלים ג) ואתה ה' מגן בעדי.

ואתה תחזה, ותתבונן בזה. אתה ולא אחר,
 לדעת ולהתבונן בששים רבוא. בששה
 צדדים יש להתבונן. בדיוקנאות של בני אדם,
 ולדעת החכמה על בריה. ואלה הם בשער,
 בענים, בחטם, בשפתיים, בפנים, בידיים, באותם
 שרטוטי הידיים. ובששת הצדדים הללו כתוב
 ואתה תחזה. (עד כאן לשון הקודש)

וְאַתָּה תַּחֲזֶה, בְּשַׁעֲרָא

(לשון הזוהר בארמית)

השלמה מההשמטות (מובא בח"א סימן מה)

בְּשַׁעֲרָא, בְּגוּוּנִין דְּשַׁעֲרָא. בְּאַרְיִכוֹ דְּשַׁעֲרָא. בְּקַמִּיטוֹ בְּקַמִּיטוֹ בְּמַצְחָא, בְּמַצְחָא, בְּקַמִּיטוֹ דְּמַצְחָא, בְּאַרְיִכוֹ, בְּפּוֹתֵיא. בְּשַׁרְטוּטִין. בְּאוּדְנִין, בְּשַׁעֲרָא דְנַחִית עָלֵיהּ, או תַּחוּתֵיהּ, או אַבְתְּרֵיהּ דְּאוּדְנִין. בְּאַנְפִּין. בְּעֵינִין. בְּגוּוּנִין דְּעֵינִין. בְּקַרְיִצִין דְּעַל עֵינִין. וְכַל נְבִיאֵיא לָא הוּוּ מְשִׁיגִין לְנְבוּאָה דְּאִיהִי בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא, וְלָא מְשִׁיגִין לָהּ בְּכָל אַתְר, כְּמוֹ מִשָּׁה.

אַלְפָּא, מְנַהוּן הוּוּ מְשִׁיגִין לָהּ בְּרִישׁ"א. מְנַהוּן בְּאַדְנִי"ן בְּשְׁמִיעָה. מְנַהוּן בְּעֵינִין בְּרֵאִיָּה. מְנַהוּן בְּחוּטְמָא בְּרִיחָא. מְנַהוּן בְּאַנְפִּין בְּדְבוּ"ר מְנַהוּן בְּיַדִּי"ן לְקַבְּלָא דוּרוּן. מְנַהוּן בְּרַגְלִין הָדָא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל ב') בֶּן אָדָם עֹמֵד עַל רַגְלָךְ.

אֵיִין דְּקִימִין בְּצִלוֹתָא בְּעֵמִידָה וּמְטְרוּנִיתָא קָמַת בְּגִינֵיהּ בְּגִין דְּאֵלִין דְּאַתְקָרִיאוּ רַגְלִין אִינוּן עֲבָדִין בְּג' רֵאשׁוֹנוֹת וּבְג' אַחֲרוֹנוֹת וּבְאִמְצָעִיּוֹת דְּצִלוֹתָא וּבְגִין דָּא צְרִיךְ עֲבָדָא

לְמַהוּי בַעֲמִידָה קָדָם מְטְרוֹנִיתָא אוּ קָדָם מְלָכָא
 וּמְטְרוֹנִיתָא דְתַהָא יִתְבָּא וּבְזַמְנָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִמְצָרִים כְּלָהוּ נִפְקֵי רַגְלִין וּפְמָה דְאֵת אָמַר (שמות
 ו' י"ב) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי וְכָלָהוּ הוּוּ עֲבָדִין
 כְּמָה דְאֵת אָמַר (ויקרא כ"ה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים,
 מִיַּד דְאֵתָא מִשָּׁה קָרָא לוֹן בְּנִין. הֵדָא הוּא דְכָתִיב
 (שמות ד') בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל:

קָם חַד סְבָא מֵאֲלִין דְנַחְתוּ מִמְתִּיבְתָא וְאָמַר
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְהָא בְתָר דְנִפְקֵי יִשְׂרָאֵל
 מִמְצָרִים, קָרָא לוֹן עֲבָדִין. אָמַר, וְדָאֵי הֵכִי הוּא.
 אָבֵל הוּוּ בְהוֹן דְאֵתְקָרִיאוּ בְנִין וּבְהוֹן הוּוּ
 עֲבָדִין, וּבְהוֹן עִם. כְּמָה דְאֵת אָמַר, שְׁלַח אֶת
 עַמִּי אָבֵל עֲבָדִין הוּוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי. אָמַר
 זְכָאָה חוֹלְקָא דְבוֹצִינָא קְדִישָׁא דְהֵכִי נַהֲרָא בֵיה
 אוּרִייתָא. לְבְתָר דְהוּוּ נִפְקִין פְּלִיג לוֹן קְדָשָׁא
 בְרִיךְ הוּא לְתַלְת סְטָרִין. בְּנִין לְסְטָרָא חַד. עֲבָדִין
 לְסְטָרָא חַד. עֲמָא לְסְטָרָא חַד. וְהָא אוּקְמוּהָ.
 וּבְגִין דָּא רַגְלִיין. עֲלִייהוּ אֵתְמַר (יחזקאל ב') בֶּן
 אָדָם עֲמוֹד עַל רַגְלֵיךָ וְאֵי עֲאֲלִין בְּצִלוֹתָא
 בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ דִי"ה הָא הֵיכְלָא אֵתְפַתַּחַת
 לְגַבִּייהוּ כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים נ"א) אֲדָנִי שְׁפַתִּי
 תִּפְתָּח: (עד כאן מההשמטות).

בְּקַמִּיטִין דְּמַצְחָא, בְּאַלִין קְרִיצִין דְּעַל עֵינִין.
 מְכַל הָעַם, בְּעֵינִין. בְּדוּקִין דְּעִינָא,
 וּבְקַמִּיטִין דְּתַחֲוֹת עִינָא. אַנְשֵׁי חֵיל, דְּבָהוּ חֵילָא
 לְמִיקָם בְּהִיכְלִין דְּמַלְכָא. בְּצַהִיבוּ דְאַפִין. בְּאַפִין,
 בְּקַמִּיטוּ דְאַפִין. בְּרְשִׁימוּ דְבָהוּ בְּדִיקָנָא. שְׁנָאֵי
 בְּצַע, בְּיָדִין, בְּשִׁרְטוּטֵי יָדִין, רְשִׁימִין דְּבָהוּ.
 וְכִלְהוּ שִׁית סְטָרִין רְמִיזִין הָכָא, דְאַתְמָסְרוּ
 לְמַשָּׁה, לְאַסְתְּכָלָא וּלְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה,
 וְחֲכַמְתָּא דָא, יִרְתֵּן זְכָאֵי קְשׁוּט כְּדָקָא יְאוּת,
 זְכָאָה חוּלְקִיהוּן.

כְּתִיב (איוב י') עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישְׁנִי וְגו', כְּגוֹוֹנָא דָא
 עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא, דְרִגִין עַל
 דְרִגִין, אֵלִין עַל אֵלִין, סְתִימִין גּוֹ סְתִימִין, וְחִיילִין
 וְרִתִּיכִין, אֵלִין עַל אֵלִין, הִכִי עֶבֶד בְּכָל אֵינּוֹן,
 עֲרָקִין וְגִידִין, וְאַלִין אֵינּוֹן גְּרַמִין, וְקִימִין
 בְּקִיּוּמָא דְדְרִגִין עֲלָאִין, וְאַלִין אֲקָרוּן בְּשִׁר, דְרִגִין
 וְשִׁלְטָנוּתָא דְקִין כָּל בְּשִׁר, וְכָל אֵינּוֹן דְאַתְהֵנוּן
 מְתַנְנָא דְבָשָׂר, דְרִיחִין דְקָרְבָּנִין, וְאַחֲרָנִין דְשִׁלְטִין
 בְּבָשָׂר. וְעִילָא מְכֻלְהוּ עוֹר, מְשַׁכָּא (דְאַתְפְּשִׁטוּתָא דְרִקִיעָא
 וְאִיהוּ עוֹר דְּמְשַׁכָּא) דְחָפִי עַל כָּלָא.

כְּגוֹוֹנָא דְעֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּכַבִּים וּמְזֻלוֹת
 בְּמְשַׁכָּא דְרִקִיעָא, לְאַסְתְּכָלָא בְּהוּ,

וְאִינוֹן אֶתֶת הַשָּׁמַיִם, וְלִמְנַדַּע בְּהוּ חֲכַמְתָּא. הָכִי
 עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבִנְי נָשָׂא, וְרִשִׁימִין
 וְקַמִּיטִין בְּהוּא פְּרָצוּפָא דְאַדָּם, כְּאִינוֹן כְּכַבִּים
 וּמְזֻלוֹת, לְמַנְדַּע וְלֹא־סִתְפְּלָא בְּהוּ חֲכַמְתָּא סַגִּיא,
 וְלֹא־תִנְהַגָּא בְּהוּ גּוּפָא.

כְּמָה דְּמִתְחַלְפִי בְּמִשְׁכָּא דְּרִקִיעָא, חִיזוּ דְּכַכְבֵּיא
 וּמְזֻלִי, לְפּוּם עוֹבְדִין דְּעֶלְמָא, הָכִי
 מִתְחַלְפִין חִיזוּ דְּרִשִׁימִין וְקַמִּיטִין בְּמִשְׁכָּא דְּבַר
 נֶשׁ, לְפּוּם עוֹבְדוּי מְזַמֵּן לְזַמֵּן. וּמְלִין אֵלִין לָא
 אֲתַמְסְרוּ אֱלָא לְזַכְּאֵי קְשׁוּט, לְמַנְדַּע וְלֹא־לְפָא
 חֲכַמְתָּא סַגִּיא.

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, מְזַמֵּן לְזַמֵּן, לְפּוּם עוֹבְדוּי
 דְּאַדָּם, הָכִי אֲתִילִידוּ, וְאֲתִרְשִׁימוּ וְאֲתַחְלָפוּ
 בֵּיהּ רִשִׁימִין מְזַמֵּן לְזַמֵּן. דְּהָא בְּזַמְנָא דְּרוּחַ
 קִדְשָׁא שְׂרִיא בְּגוּיָהּ, הָכִי עֶבֶיד תּוֹלְדוֹת, וְאַחֲזִי
 רִשִׁימִין הֵהוּא רוּחַ לְבַר.

וּבְזַמְנָא דְּמִתְעַבְרָא וְזוּ מְנִיה רוּחַ קִדְשָׁא, וְאֲתִיא
 רוּחַ מְסֻבָּא, וְהֵהוּא רוּחַ מְסֻבָּא הוּא
 מְכַשְׁפָּא בְּגוּיָהּ, וְאַחֲזִי לְבַר חִיזוּ וְרִשִׁימִין
 יְדִיעָאן, דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָן בֵּיהּ בְּקַמִּיטִין בְּמִשְׁכָּא
 לְבַר. (וְאֵף עַל גַּב דְּשַׁעְרָא וּמִצְחָא וְחוּטְמָא וְעֵינֵינִין, וְכַל אִינוֹן סִימְנִין, קִימִין

זר"ה פס"ץ, אַתְּ דָּא דְּמִתְחַלְפָּא תְּדִיר בְּהָא
 חֲכָמָתָא. בְּאַתְּ זִי"ן, מְלָה דְּקִימָא בְּשַׁעְרָא
 הָוָה וְסִימְנִיד זִי"ן, וּמְאֵי קֶרְבָּא דְּשִׁמְשׁוֹן,
 בְּשַׁעְרָא. וְדָא הוּא נִזְרָא דְּאַלְהִים עָלֶיהָ.

שַׁעְרָא דְּקִימָא לְאַשְׁתַּמוּדְעָא, וְתִלְיָא. דָּא
 קִימָא בְּאַתְּ ז', וְאַתְחַבֵּר בֵּיהּ אַתְּ צ'.
 דָּא עָאל וְאַפִּיק ס'.

אִי שַׁעְרָא דָּא תִלְיָא וְאוּכְס, וּבְמִצְחָא תִלְתָּא
 שְׂרֻטוּטִין מְסֻטָּרָא דִימִנָּא, וְתִרִין מְשֻׁמָּא לָא,
 וְלָא מִתְחַבְּרִין אֲלִין בְּאֲלִין. בְּסֻטְר יְמִינָא אִית
 תִּלְתָּא רְשִׁימִין דְּקִיקִין, דְּעִבְרִין עָלֶיהוּ. וְאִינוּן
 שְׁבִילִין לְמַעְבַּר עַל אִינוּן שְׂרֻטוּטִין אַחֲרָנִין.
 וּבְסֻטְר שְׁמָאלָא חֲמֵשׁ, וְחַד מִנִּיהּ זְעִיר בְּאַרְכֵּיהָ.
 דָּא קִימָא בְּגוּ אַתְּ ז' וְאַתְּ ק'. כְּדִין תִּשְׁכַּח קִרְיָצִין
 תְּקִיפִין דְּעַל חוּרֵי עֵינױ, דְּמִתְחַבְּרִין דָּא בְּדָא.

דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ מְאַרְיָה דְּרוּגְזָא, וְלָא בְּבֵהִילוּ,
 וְנִיחָא דִילִיָּה בְּעַפּוּבָּא. חָשִׁיב בְּגִרְמִיָּה
 דְּאִיהוּ חֲכִים. וְלָאוּ הָכִי. זְקִיף רִישָׁא לְאַסְתַּכְּלָא
 תְּדִיר. מְאַרֵי מְצוּתָא לְבַר. בְּבִיתִיָּה לְאוּ הָכִי.
 אֲוִרִיתָא לָא חָשִׁיב לְאַסְתַּכְּלָא בָּהּ. מְלִין דְּבִנֵי
 נְשָׂא חָשִׁיבִין עָלֶיהָ כְּמֻטוּל, וְאַתִּיב מְלִין
 תְּקִיפִין עָלֶיהוּ.

וְאִי מִתְּפָרֶשֶׁן קְרִיצִין דָּא מִן דָּא, מָטוּ וְלֹא מָטוּ,
 כְּדִין תְּשַׁכַּח בְּמִצְחָא לְסִטְרָא דִּימִינָא, תְּרִין
 שְׂרֻטוּטִין וּבְרַבִּין וְחַד זְעִירָא, וְתִרִין רְשִׁימִין
 זְעִירִין דְּעָא לִין בִּינְיִיהוּ לְפּוֹתֵיָא. וְלִסְטֵר שְׂמָא לָא
 תְּרִין, חַד רַבְרָבָא, וְחַד זְעִירָא, וְחַד רְשִׁימוּ זְעִיר
 דְּעָא ל בְּחַד וְלֹא מָטִי לְתַנְיִנָא.

דָּא אִיהוּ מְאָרִיָּה דְּרוּגְזָא, לְפּוּם שְׁעָתָא אֲתַמְלִי
 רוּגְזָא, וְלְפּוּם שְׁעָתָא שְׁכִיף רוּגְזִיָּה, וּמְאָרִי
 קְטָטָא בְּבִיתִיָּה, וְלֹא בְּרוּחַ נִיחָא. זְמַנָּא חָדָא
 בְּעָלְמָא (נ"א בְּיוֹמוֹ) אָתִיב תּוֹקְפִין לְבַנֵּי נָשָׂא. אֲסַתְּפַל
 לְתַתָּא. מְצַחִיָּה קְמִיט בְּרוּגְזִיָּה, וְדָמִי כְּכַלְבָּא,
 וּמִיד שְׁכִיף וְאָתִיב רְכִיכִין. דָּא אִיהוּ בַר נָשׁ,
 דְּרוּחָא דִּילִיָּה וְרַעוּתָא דִּילִיָּה, לְאַשְׁתַּדְּלָא
 בְּסַחֲוֶרְתָּא (עזרא ד) וּמְנַדָּה בְּלוּ וְהֶלֶף
 וּבְאַשְׁתַּדְּלוּתִיָּה, סְלִיק לְמָמוּנָא. דְּהָא אֲתַחֲלָף אֶת
 ע' בְּאֵת ס'.

וְאִי מִתְּפָרֶשֶׁן קְרִיצִין דָּא מִן דָּא, וְשְׁעִרִין
 אַחֲרָנִין עֵילִין בֵּין דָּא לְדָא זְעִירִין. דָּא
 נָטִיר דְּבָבוּ סְגִי תְּדִיר. טַב אִיהוּ בְּבִיתִיָּה. וְחַדִּי
 וְעָצִיב בְּבַנֵּי נָשָׂא, דָּא קִימָא בֵּין ע' וּבֵין ס'.
 טָמִיר מְמוּנִיָּה. לָא בְּעִי לְאַגְלוּיִי, וְלֹא תַגְלִי
 בְּעוּבְדוּי. קְמָצֵן אִיהוּ. וְשְׁעִרִיָּה גְבִיל דָּא עִם דָּא,

וְתִלְיָא. לָא חָשִׁיב גְרַמְיָה לְמַלְבֵּשׁ כְּדָקָא יְאוּת.
 מַה דְּלָבִישׁ לָא אֶתְתַּקֵּן בֵּיהּ. מְצַחִיה רַבְרָבָא,
 תַּלְת שְׂרֻטוּטִין בִּימִנָא, וְאַרְבַּע בְּשַׁמְאֵלָא תַרְיִן
 רְשִׁימִין עֵיילִין בִּינִייהוּ.

דא כַּד מְלִיל פְּשִׁיט מְשַׁכָּא דְמַצְחָא, וְאַיְנוּן
 שְׂרֻטוּטִין לָא אֶתְחַזֵּזוּן כָּל כַּךְ. כְּפִיף רִישִׁיה
 אֲזִיל. יְמִינָא מְנִיה שְׁמַאֲלָא. שְׁמַאֲלָא מְנִיה יְמִינָא.
 עָצִיב תְּדִיר אֲנִינָא אִיהוּ, מְאַרְיָה דְלִישְׁנָא בִישָׁא.
 חָשִׁיב גְרַמְיָה חֲכִים בְּכָל עוֹבְדוּי. מְאַרִי דְכָבוּ בְּכָל
 אֲיְנוּן דְמִשְׁתַּדְּלֵן בְּאוּרִייתָא.

בְּדְרוּעָא שְׁמַאֲלָא, אֵית לִיה רְשִׁימָא אוֹכְמָא,
 וְאַרְבַּע שְׁעָרִין זְעִירִין בָּהּ, וְתַרְיִן
 רַבְרָבִין דְתִלְיִין בֵּיהּ סוּמְקִין. שְׁעָרָא שְׁעִיעַ וְתִלְי,
 וְאִיהוּ, לָאו סוּמְקָא, וְלָאו אוֹכְמָא, מְצַחָא דִילִיה לָא
 רַב וְלָא זְעִיר. דָּא קִימָא בֵּין אֶת ס', וּבֵין אֶת א' וְ
 כְּלִילָא בְּאֶת ז'.

חַד שְׂרֻטוּטָא רַב בְּמַצְחִיה, דְּאֲזֵלָא בְּפוּתִיא,
 מְסַטְרָא דָּא לְסַטְרָא דָּא. תַרְיִן שְׂרֻטוּטִין
 אַחֲרָנִין, אֲבָל לָא רְשִׁימִין כָּל כַּךְ, דְּהָא לָא קִימִין
 מְסַטְרָא דָּא לְסַטְרָא דָּא, כְּהָאִי. אַרְבַּע קְמִיטִין
 זְעִירִין קִימִין, בֵּין תַרְיִן קְרִיצִין, עַל רִישָׁא
 דְּחוּטְמָא לְעִילָא.

דא איהו מאריה דחדוה, חפים, פקית, וותרן
 בממוניה, בכל מה דאשתדל למנדע איהו
 חפים. לפום שעתא רגז, ולפום שעתא נח
 רוגזיה, לא נטר דבבו לעלמין. לזמנא טב,
 ולזמנא לאו הכי כל כף, קאים במתקלא. כד
 תב למאריה, מאריה אחיד בידיה, וסליק ליקר
 סגיא. כלא צריכין ליה. את ס' אזלא לדידיה
 תדיר יתיר מאת צ'. כל אינון דיעטין עליה
 עיטא בישא, לא מצליחין, ולא אתקיים ההוא
 עיטא, ולא יכלין לאבאשא ליה. אתחזי רמאה
 ולא הכי הוא. את ס' ואת צ' מגיחין עליה,
 ובגין כף סליק ונחית. כד תב למאריה, את ס'
 נצח, ואתעביד רעותיה בכלא. רחמן איהו. ובכי
 כד אתמלי רחמין.

חד רשומא אית ליה בדרועא ימינא, וקיימא
 פרצופא, ולית עליה שערין כלל. ואי שערא
 קמיטא, ולא תלי תחות אודנין, ואיהו קמיט
 לעילא מאודנין דא קיימא במלוליה.

מצחיה רב ולא כל כף. שרטוטין דיליה חמש.
 תלת עברין מסטרא דא לסטרא דא,
 ותריין לא עברין. מארי קטטה איהו, ובביתיה
 יתיר. כל עובדוי בבהילו, אתחזי טב, ולא הכי.

שָׁבַח גְּרָמְיָה בְּמָה דְּלָא אֵית בֵּיהּ. דָּא קָאִים בְּאֵת
 ז' לַחֹד, וְסָלִיק לְמַרְחִיק בְּאֵת צ' לַחֹד, מְטִי וְלָא
 מְטִי אֵת ס' לִית בֵּיהּ כְּלָל. וּוְתָרַן בְּמַלּוּלִיָּה וְלָא
 יִתִּיר, אָעִיל גְּרָמְיָה בְּמָה דְּלָא אֶתְחַזִּי לִיהּ, מָאן
 דְּאֶשְׁתַּתֵּף בְּהֵדִיָּה, אֶצְטְרִיךְ לְאַסְתַּמְרָא מִחֲמִידוּ
 דִּילִיָּה, אָבַל אֶצְלַח אִיהוּ בְּהֵדִיָּה.

שְׁעָרָא דְּתַלְי וְלָא שְׁעִיעַ, וְשְׁעָרִיָּה רַב. חָמֵשׁ
 שְׁרֻטוּטִין בֵּיהּ, דְּמָטוּ וְלָא מָטוּ דָּא
 לְדָא, עֵינִין דִּילִיָּה צְהִיבִין פְּקַחִין. דָּא כְּפִיף
 רִישִׁיָּה. אֶתְחַזִּי טַב וְזַכָּאָה, וְלָאוּ הָכִי. שְׁבַח
 גְּרָמְיָה. אִי אֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא כְּבַר נֶשׁ רַב. תְּקִיף
 בְּיַצְרִיָּה. כַּד מְלִיל, אֶקְמִיט חוּטְמִיָּה וּפְשִׁיט
 מִשְׁכָּא דְּמַצְחִיָּה. כָּל עוּבְדוּי לְחִיזוּ דְּבַנֵּי נְשָׂא,
 אֶצְלַח בְּמָמוֹנָא, רַמְאָה אִיהוּ בְּכָל עוּבְדוּי. מְאָרִי
 דְּלִישְׁנָא בִישָׂא. יָדַע לְאַסְתַּמְרָא מְבַנֵּי נְשָׂא בְּכָלָא.
 שְׁגַעוֹנָא בֵּיהּ, וְאַתְכַּפְּסִי בְּמָה דְּאִיהוּ עָבִיד. אָעִיל
 קְטָטִין בְּלַחֲשׁוּ.

אוּדְנֵי רַבְרָבָן, קִיָּמִין בְּקִיּוּמֵיהוּ תַּחוּת שְׁעָרָא,
 דָּא קִיָּמָא בְּאֵת י' וְאֵת ז', וּבְגִין כַּף
 עוּבְדוּי לְחִיזוּ בְּנֵי נְשָׂא. בֵּין כְּתָפוּי תְּלִיין תְּלַת
 שְׁעָרִין בְּלָא רְשִׁימָא כְּלָל. מָאן דְּאֶשְׁתַּתֵּף בְּהֵדִיָּה
 לָא אֶצְלַח. וְאִיהוּ אֶצְלַח בְּרַמְאוּתָא דִּילִיָּה,

וְאַתְחַזִּי זַכָּאָה לְאַחְרָא, וְחָשִׁיב דְּעָבַד לְקַבְּלֵיהּ
עוֹבְדֵי קְשׁוּט.

שַׁעְרָא קְמִיטָא וְתִלֵּי תַחֲוֹת אַנְדְּנִין, אִי אִיהוּ
רוּוק, חַד שְׁרַטוּטָא בְּמַצְחִיהּ, וְתַלְת
קְמִיטִין עַל רִישָׁא דְּחוּטְמִין, בֵּין קְרִיצִין דִּילִיהּ.
מְאַרִיָּה דְּחַדְוָה אִיהוּ. פְּקִיחָא בְּכֻלָּא. רְמָאָה.
וּוְתָרְן אִיהוּ, עָבִיד וּוְתָרְנוּתָא לְאַיְנוּן דְּמְקַרְבִּין
בְּהַדְרִיהּ. דָּא קְרִימָא בְּאֵת ס' וְאֵת ז'. וְכַד הָוִי סִיב,
מִתְחַלְפִּין (ס"א צִינְרָא דְאַתְרוּן) אֲתוּוֹן, אֵת ז' בְּרִישָׁא,
וְאֵת ס' בְּהַדְרִיהּ. לָאוּ אִיהוּ וּוְתָרְן, אֶלָּא בְּבִיתִיהּ.
אַצְלַח בְּמַמוֹנִיהּ. רְמָאָה לָא הָוִי. אַעְדֵּי גְרַמִּיהּ
מֵהֵהוּא אֲרַחָא.

עַל קְרִיצָא שְׂמַאלָא, אֵית חַד רִישׁוּמָא זְעִיר,
דְּמַחָה לִיהּ בַּר נָשׁ בְּיוֹמֵי עוֹלִימוּי, אָטִים
עֵינָא יְמִינָא. חֲמֵשׁ קְמִיטִין עַל רִישָׁא דְּחוּטְמִיהּ,
בְּפּוֹתֵייהּ בֵּין קְרִיצֵי עֵינוּי. שְׁעָרָא קְמִיטָא זְעִיר עַל
רִישִׁיהּ. קְמִיט דְּעֵינִין. דָּא אִיהוּ בְּאֵת ז' בְּלַחֲדוּדֵי.
בְּלָא סְכָלְתָנוּ. שְׁגַעוֹנָא בְּלִבִּיהּ. בְּהִיל בְּעוֹבְדוּי.

חַד שְׁרַטוּטָא עַל מַצְחִיהּ. וְאַרְבַּע אַחְרָנִין זְעִירִין.
לִית בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא, לָא יִשְׁתַּתַּף בַּר נָשׁ
בְּהַדְרִיהּ, דְּלָא יִצְלַח. חֲיִיבָא אִיהוּ לְמְאַרִיָּה בְּכָל

עוֹבְדוּי. חַד תּוֹלְדוֹתָא זְעִירָא אֵית לִיה עַל יַרְכָּא
 שְׁמָאֵלָא. לְזַמְנִין אַתְמַחִי, וּלְזַמְנִין אַתִּי לִיד. וְאִי
 אַרְבַּע שְׁרֵטוּטִין עַל מְצַחִיה, כָּל הַנִּי אֵית בֵּיה,
 אֲבַל לִית בֵּיה תּוֹלְדָתָא. וְאִי תֵּלַת רַבְרַבִּין וּתְלַת
 זְעִירִין, שְׁפִירוּ דְשַׁעְרָא אִיהוּ, וְאִיהוּ בְּאִמְצָעִיתָא.
 עַד כָּאן רְזָא דְשַׁעְרָא.

מִצְחָא מִתְפָּרְשָׁא בְשַׁעְרָא, וּמְצַחָא מִתְפָּרְשָׁא
 בְּעֵינִין, עֵינָא מִתְפָּרְשָׁא בְשַׁעְרָא,
 לְאַרְבַּעַה סְטָרִין. בְּבַת עֵינָא, בְּגוּוֹנִין דְעֵינָא,
 בְּחוּרוֹ דְעֵינָא, בְּאוּכְמוֹ דְעֵינָא. כָּל אִסְתַּכְלוּתָא
 לְאִסְתַּכְלָא, בְּכָל אֵינוֹן סִימָנִין דְשִׁית דְקָא מְרֹן,
 לִית לְהוּ אֵלָא מִתְלִיסַר שְׁנִין וּלְעֵילָא, דְאַתְפָּרְשָׁא
 רוּחַ קְדָשָׁא מְרוּחַ מְסַאבָּא. בַּר בְּשֵׁרֵטוּטִי
 בְּלַחוּדוּי, דְשֵׁרֵטוּטִין בֵּין זְעִירָא וּבֵין רַב מִתְחַלְפִי
 תְּדִיר וְכֵן בְּכֻלְהוּ.

כְּתִיב (שמות יח) וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי חָיִל מִכָּל
 יִשְׂרָאֵל וְגו', דְאֵילוּ עַל אֵינוֹן סִימָנִין
 אַחֲרָנִין בְּעָא וְלֹא אֲשַׁכַּח. וְכֵן (דברים א) הָבוּ לָכֶם
 אַנְשִׁים חַכְמִים וַיְדוּעִים לְשַׁבְּטֵיכֶם. מָאִי יְדוּעִים.
 דְאַשְׁתַּמוּדְעָאן בְּאֵינוֹן סִימָנִין, וְאַשְׁכַּח, בַּר נְבוּנִים
 דְלֹא אֲשַׁכַּח.

עינא בְּרִזָּא דְאֵת ר' וְאֵת פ', דְּגִבְיֵינִין חֲוָרִין
 וְשַׁעְרָא סוּמְקָא. אִי גִבְיֵינִין דְּעֵינוּי חֲוָרִין,
 דָּא הוּא בַר נֶשׁ דְּאֶצְטְרִיכוּ בְּנֵי נֶשׂא לְאֶסְתְּמָרָא
 מְנִיָּה. כָּל מְלוּי בְּרַמְאוּתָא. פְּקִיחָא אִיהוּ. נָטִיר
 דְּכַבּוּ. דָּא אִיהוּ בָּאת ר' בְּלַחֲדוּי. וְלֹא אֶתְחַבֵּר
 בְּהַדְיָה אֵת פ'. אֵת דָּא, אֲזֵלָא וְשֹׂאט עָלֶיהָ, וְלֹא
 אֶתִּישְׁבָּא בֵּיהּ. עֵינוּי דְּדָא שְׁקִיעֵין, בְּהִיל
 בְּעוּבְדוּי. וְכֵן כָּל מָאן דְּעֵינוּי שְׁקִיעֵין, אֶצְטְרִיךְ
 לְאֶסְתְּמָרָא מְנִיָּה בְּכָל עוּבְדִין. רַמְאָה אִיהוּ,
 וּבְרַמְאוּתִיהָ יְהִיב טַעְמָא לְמְלוּי.

מוצחא דִּילִיָּה רַב, וְלֹא עַגּוּלָא. תְּרִין רְשִׁימִין
 רַבְרַבִּין אֲזֵלִין בְּפּוּתִיא דְּמַצְחִיָּה, מְסֹטֵר
 לְסֹטֵר, וְאַרְבַּע זְעִירִין. שַׁעְרָא דִּילִיָּה תְּלִיא. קָרִיר
 מוּחָא אִיהוּ. וְעַל דָּא פְּקִיחָא הָוִי. אוּדְנֹוּי זְעִירִין,
 בְּדְרוּעוּי שַׁעְרָא רַב. נֶקִיד אִיהוּ בְּנֶקֶדֶדִין דְּרְשִׁימִין
 אוּפְמִין. וְאִי רְשִׁימִין סוּמְקִין, תָּב לְזַמְנִין לְמַעְבַּד
 טִיבוּ, וְאֶתְקִיִּים בֵּיהּ זְמָנָא זְעִירָא, וְלְזַמְנִין תָּב
 לְקַלְקוּלִיָּה. חֲמָדָן אִיהוּ.

זרעא דְּדוּד בְּהַפּוּכָא. דְּוּד מְלֶכָא יְרִית דָּא
 סוּמְקָא שְׁפִירָא, לְמַעְבַּד דִּינָא, וְלְמַעְבַּד
 שְׁפִירוּ דְּעוּבְדוּי. עֵינוּי עֵינִין דְּרַחֲמִי, יִתְבִּין עַל
 שְׁלִימוּ, סְלֶקֶין חֲנָא וְחֶסְדָּא. חַד חוּטָא יְרוּקָא

אזיל בגווייהו. בשעתא דאגח קרבא, ההוא
 חוטא אתהפך ואתהוי סומקא כוורדא. נח רוגזיה
 בקרבא, תב ההוא חוטא כמלקדמין. נסין (כסין)
 רברבין הוו בעינוי. הוו חדאן. תאיבין למחמי.
 נקודין בתלת גוונין, חדו דלבא הוו בלב כלא,
 חייביא דמסתכלין בהו, הוו זעין ודחלין, סלקין
 בלבייהו אימתא ודחילו.

מצחא דיליה רב עגולא בשפירו, וכל אתון
 אתחזון וסלקין ביה, אלין סלקין ואלין
 נחתין. אינון דנחתין סלקין, יהבין דוכתא אלין
 לאלין. בגין כף רשימין דיליה סלקין בארכא
 לעילא. גבינן דעינוי רחמין לרחמנותא. לא
 אופקמין ולא סומקין, אלא בין תרין גוונין. בת
 עינא דלגו, אחזי כל דיוקנין דעלמא, חוטא
 סומקא סחרא ליה, וחדווא סחור סחור כלא.

שירותא, דחייבין מקרבין למחמי, אינון
 חייביא חמאן לון חייכאן, רחמי
 חנא וחסדא. לבתר תוקפא ודחילו ואמתנו
 ורוגזא. ועינוי יונים לגבייהו. מאי יונים. דעבדין
 לון אונאה לחייביא. כמה דאת אמר (ויקרא כה) לא
 תונו איש את עמיתו וכתיב (שיר השירים א) עיניך
 יונים. מקרבן, ומרחקן. כל דיוקנין דעלמא כלהו

כְּלִילָן בְּאַנְפוּי. שְׁעָרָא דְרִישִׁיָּה, הָוָה רְשִׁים בְּגוּוּי
שְׂבַעָה זַיְנֵי דַהֲבָא.

חמינא בְּסַפְרָא דְאָדָם קַדְמָאָה, דְאָמַר הָכִי
דִּיּוֹקְנִין דְמְשִׁחָא קַדְמָאָה, לְסִיְהָרָא,
גְּוֹן דִּילִיָּה, זָהָב יִרְקָרַק בְּאַנְפוּי. גְּוֹן דִּילִיָּה, זָהָב
אוֹפִיר בְּדִיקְנִיָּה. גְּוֹן דִּילִיָּה, זָהָב שְׂבָא בְּגַבִּינוּי.
גְּוֹן דִּילִיָּה (דְבַרֵי הַיָּמִים ב ג) זָהָב פְּרוּיָם, בְּקַרִּיצִין דְעַל
עֵינוּי. גְּוֹן דִּילִיָּה, זָהָב סָגוּר בְּשְׁעָרָא דְרִישִׁיָּה.
גְּוֹן דִּילִיָּה, זָהָב מוּפָז עַל חַדוּי בְּלוּחָא דְעַל
לְבִיָּה. גְּוֹן דִּילִיָּה זָהָב תְּרִישִׁישׁ, עַל תְּרִין דְרוּעִין.
כָּל שְׂבַעָה גְּוֹנֵין אֵלִין, הָווּ רְשִׁימִין, עַל כָּל אֵינוּן
דְּוֹכְתֵי דְשְׁעָרוּי.

בְּדְרוּעָא יְמִינָא, הָוָה חֲקִיק וְרְשִׁים רְשׁוּמָא חֲדָא
סְתִים מְבַנֵי נְשָׂא, מְגַדֵּל חֲקִיק בְּאַרְיָה.
וְאֵלֶּף זַעִירָא רְשִׁים בְּגוּיָּה, וְסִימְנָא דָּא (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
אֵלֶּף הַמְּגֵן תְּלוּי עָלְיוֹ. כָּל זְמָנָא דְאַגָּח קַרְבָּא,
הֵהוּא רְשִׁימָא סְלָקָא וּבִלְטָא, וְעַל מְגַדֵּל
מְכַשְׁפְּשָׂא הָאֵי אֵלֶּף, וּכְדִין אֶתְתַּקֵּף לְאַגָּחָא
קַרְבָּא. כַּד עָאֵל בְּקַרְבָּא מְכַשְׁפְּשָׂא הֵהוּא אַרְיָה,
וּכְדִין אֶתְגַּבֵּר כְּאַרְיָה, וְנִצַּח קַרְבִּין. וְהֵהוּא מְגַדֵּל
אֶתְרֵהִיט, וְסִימְנִיָּה (מְשַׁלֵּי יח) בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגַּב.
וְנִשְׁגַּב דָּוִד מְשַׁנְּאוּי דְלֹא יְכַלִּין לְגַבִּיָּה. וּמִן סְמִנִין

אֵלֶיךָ וְרִשְׁמִיךָ אֵלֶיךָ, הוּוּ רִשְׁמִיךָ בְּדַרְעִיָּה
שְׂמֵאלָא. רְשׁוּמָא דְבַר נָשׁ אַחְרָא לָאו כְּהָאִי.

עֵינֵיךָ צְהִיבִין פְּקִיעִין, שְׂגֵעוֹנָא בְּלִיבִיָּה.
מְצַחָא רַב. שְׂעָרוֹי סְגִיִּין, תְּלִיִּין,
רְחִיקִין מִמְשַׁכָּא דְרִישָׁא. פְּקִיחָא אִיהוּ. פּוּם
מִמְלֵל רַבְרָבִין. שְׂפּוּזִין דִּילִיָּה עֲתִיקִין מְאֲרִיָּה
דְּלִישָׁנָא בִישָׁא.

בְּמִצְחִיָּה תֵּלֵת שְׂרֻטוּטִין, אִי בְּעִינִיָּה תְּרִין
שׁוּרְיִיקֵי סוּמְקֵי, דָּא הוּוּ בָּאֵת ר'
בְּלַחֲדוּדֵי, וְשׁוּרְיִיקָא זְהִיר לְגַבִּיָּהוּ. עֲבִירָה
אַזְדַּמְנַת לְגַבִּיָּה, וְאַשְׁתַּזִּיב מִינָה.

וְאִי שׁוּרְיִיקָא חָדָא סוּמְקָא לְגוּ בְּעִינָא, קִימָא
בְּאַרְכָּא, וְתֵרִין זְעִירִין תְּחוּתִיָּה, וְחַד דְּאַעְבַּר
בְּעִינֵי. דִּין אִית לִיָּה עֵיטָא בִישָׁא, בְּאַתְתָּא
אַסוּרָה, וְעֵדִין עֵיטָא קִימָא. כְּדִין תְּשַׁתְּכַח
בְּמִצְחִיָּה, חַד שְׂרֻטוּטָא לְאַרְכָּא. מְקִרִיצָא יְמִנָא
חַד שְׂעָרָא וְאַרְבַּע זְעִירִין תְּחוּתִיָּה, וְחַד דְּאַעְבַּר
בִּינִיָּהוּ לְפּוּתִיָּה.

וְאִי יִתְפָּרֵשׁ מִהֵוּא חֲטָאָה, תְּשַׁכַּח בְּעִינִיָּה, תְּרִין
שׁוּרְיִיקֵי דְקִיקִין, אֲזֵלִין בְּפּוּתִיָּה דְעִינָא,
וְלֹא אַעְבַּר חַד בִּינִיָּהוּ, וְכֵן בְּמִצְחָא. וּמְזִמִּין

דְּאִתְפָּרַשׁ מֵהָהוּא חוּבָה, הוּא מְזַמֵּן תְּשַׁעָּה יוֹם,
דְּהָא מִתְמָן וּלְהֵלְאָה, יִתְמַחוּן רְשִׁימֵין אֲלֵין,
וְיִתְיִלְדוּ אַחֲרָנִין.

עֵינֵין דְּקִיקִין, וּמִתְהַפְּכֵן זְעִיר בְּסוּמְקָא. דָּא
אִיהוּ פְּקִיחָא. כָּל מְלוּי (ס"א בְּתִיבְתָא)
בְּחִיּוּבָא. בְּמִצְחוּי תְּשַׁכַּח רְשִׁימֵין תְּלַת. חַד רַב,
דְּאֵעֵבֵר מְסֻטְרָא דָּא לְסֻטְרָא דָּא. וְתָרִין אַחֲרָנִין
דְּלָא עֵבְרִין. קְרִיצִין דְּעֵינוּי רַבְרַבִּין. מְאָרִיָּה
דְּקִשְׁיוּ אִיהוּ. כַּד מְלִיל, קָמִיט בְּחוּטְמֵין, בְּרוּגְזִיָּה,
(ס"א א) אִי בְּקִשְׁיוּ דְּלִבִּיָּה. זְקִיף שׁוּם בִּישׁ עָלֶיהָ.
בִּישׁ בְּעֵינֵי דְּכָלָא. כָּלָא שְׁנֵאִין לִיָּה. אֲצֻלַּח לְזַמְנִין
וּלְזַמְנִין לָא.

תְּלַת שְׁעָרִין רַבְרַבִּין בְּחַדוּי עַל לִבִּיָּה. שְׁפּוּון
דִּילִיָּה עֲתִיקִין, מְאָרִיָּה גְּאוּתָא בְּשַׁגְעוּנָא.
לִישְׁנָא בִּישָׂא.

שְׁעָרוּי שְׁעִיעִין רַבְרַבִּין וְסִגִּיאִין. אֲנַפּוּי אֲנַפִּין
אֲרִיכִין זְעִיר, וְעֵגוּלִין זְעִיר, לְזַמְנִין
אֲתַחֲרַט מְכַל מַה דְּעָבַד וְתָב לְקַלְקוּלִיָּה. בְּעֵינֵיָּה
תְּשַׁכַּח שׁוּרְיִיקִי, תָּרִין בְּעֵינָא דִּימִינָא, וְחַד בְּעֵינָא
דְּשְׂמָא לָא. אוּדְנוּי זְעִירִין, קְיִימֵין בְּקִיּוּמָא.

זְרַעָא דְּדוּד בְּהַפּוּכָא. זְרַעָא דְּדוּד כָּל סִימְנִין
אֲלֵין לְטָב, וּלְמַעַבַּד טִיבּוּ. בַּר שְׁפּוּון

רַבְרַבִּין, דְּכָל מָאן דְּשִׁפּוּתִיהּ וּרְבַרְבִּין, מְאָרִיָּה
 דְּלִישָׁנָא בִישָׂא אִיהוּ, בֵּין זַכָּאָה, בֵּין חַיִּבָּא.
 בַּר אִי צְדִיק גָּמוּר הוּא. וּבְזָכוּי דִּילִיָּה נְצַח
 וְנָטִיר גְּרָמִיָּה.

עֵינִין יְרוּקִין, זְעִיר מְגוּוֹן סוּמָק אָזִיל בֵּינֵיהוּ,
 בְּמַצְחִיָּה תַרְיִן רְשׁוּמִין, מְסַטְרָא דָא
 לְסַטְרָא דָא, וְחַד לְעֵילָא זְעִירָא, וְחַד לְתַתָּא. אִיהוּ
 בָּאֵת פ' וְאֵת ר'. דָּא מְצַחִיָּה רַב בְּעַגּוּלָא, אִיהוּ טַב
 לְכֻלָּא. יְהִיב מְכַל מַה דְּאִית לִיהּ לְכָל בַּר נָשׁ. וְתַרְן
 אִיהוּ. שְׁעָרוֹי שְׁעִיעַ וְתַלִּי. בְּסַטֵּר יְמִינָא אִית לִיהּ
 חֲוָרוֹ דְּשְׁעָרֵי, מִיּוּמָא דְּאֵתְבָרִי.

מֵתְנִיתִין. בְּנֵי עֶלְמָא מְאָרִיָּהוּן דְּסַכְלָתְנוּ,
 פְּקִיחִין עֵינִין, מְאָרִיָּהוּן
 דְּמַהִּימְנוּתָא, דִּי הָוָה גְּנִיזָא בְּכוּ. מָאן מְנַכּוּן
 דְּסַלִּיק וְנַחִית. מָאן דִּי רוּחַ אֱלֹהִין קְדִישִׁין בִּיהּ.
 לִיקוּם וְלִינְדַע, בְּשַׁעְתָּא דְּסַלִּיק בְּרַעוּתָא דְּרִישָׂא
 חֲוּוּרָא, לְמַכְרֵי אָדָם, בְּטַשׁ בְּגוּ בּוּצִינָא חָדָא,
 וּבְטַשׁ בּוּצִינָא בְּפִשְׁטוּ דְּנַהִיר, וְהָהוּא פְּשִׁיטוּ
 דְּבוּצִינָא אֶפִּיק נְשַׁמְתִּין.

אוּף הָכֵי בְּטַשׁ גּוּ טַנְרָא חָדָא תְּקִיפָא, וְאֶפִּיק
 הָהוּא טִינְרָא שְׁלֵהוּבָא חָדָא מְלַהֲטָא,

מְרַקְמָא בְּכַמָּה גְּוֹנִין, וְהוּא שְׁלֵהוּבָא סְלָקָא
וְנַחְתָּא, עַד דְּהוּא פְּשִׁיטוּ (נ"א פְּטִישׁוּ) בְּטַשׁ בֵּיהּ,
וְתַב וְאַתְיָשֵׁב בְּדוּכְתִּיהּ, וְאַתְעֵבִיד רוּחָא דְחַיִּי.

וְהוּא רוּחָא אַתְתָּחַם, וְנָטִיל גְּוֹן חַד מְשַׁמְשָׂא.
נַחֲתִית לְתַתָּא, נָטִיל גְּוֹן חַד מְסִיחָרָא.
סְטָא לִימִינָא, נָטִיל גְּוֹן מִיָּא, כְּלִיל בְּפוּמָא דְאַרְיָה
חָדָא. סְטָא לְשִׁמְאָלָא, נָטִיל גְּוֹן אֶשָּׂא, כְּלִיל
בְּפוּמָא דְחַד שׁוּר, סוּמְקָא כְּוֹרְדָא. סְטָא לְקַמִּיהּ,
נָטִיל גְּוֹן רוּחָא, כְּלִיל בְּפוּמָא דְחַד נֶשֶׁר רַבְרָבָא,
רַב גְּדַפִּין, מְאַרְיָה דְנוּצָה, כָּל גְּוֹנִין בֵּיהּ
מִתְחַמָּאן. סְטָא לְאַחֹרָא, נָטִיל גְּוֹן עֶפְרָא, כְּלִיל
מְאַרְבַּע סְטָרֵי עֶלְמָא. בְּפוּמָא דְאַדָּם, וְכָל דִּיוֹקְנִין
מִסְתַּכְּלִין לְגַבִּיהּ.

אַתְיָיִשֵׁב הוּא רוּחָא בְּהוּא עֶפְרָא, וְאַתְלַבֵּשׁ
בֵּיהּ. כְּדִין הוּא עֶפְרָא, מְכַשְׁכְּשָׂא
וְנַחֲתִית לְתַתָּא, וּבְטַשׁ סְטָרָא מַד' סְטָרִין דְעֶלְמָא,
וְאַתְעֵבִיד דִּיוֹקְנָא חָדָא וּפְרָצוּפָא, וְהוּא רוּחָא
אַתְטָמַר מְגוּ לְגוּ. וְהוּא עֶפְרָא דְאַתְכְּנִישׁ מַד'
סְטָרִין בְּטַשׁ לְגַבִּיהּ נֶפֶשׁ כְּלִילָא בְּעֶפְרָא (ס"א בְּרוּחָא).

וְהוּא נֶפֶשׁ אִיהוּ יְסוּדָא לְעוֹבְדֵי גּוּפָא. כְּפּוּם
עוֹבְדִין דְּהוּא נֶפֶשׁ בְּגוּפָא, הֵכִי אַתְחַזִּי

בְּמִשְׁכָּא לְבַר. רוּחָא דָא אֲתַטְמַר לְגוּ. וְהֵהוּא אַחְזֵי
 לְבַר, סְלִיק וְנַחֲתִית, וּבְטַש בְּאַנְפּוּי, וְאַחְזֵי דִיוֹקְנִין
 וְרִשְׁיָמִין. בְּטַש בְּמִצְחִיה, אַחְזֵי דִיוֹקְנִין וְרִשְׁיָמִין
 בְּטַש בְּעֵינוּי, וְאַחְזֵי דִיוֹקְנִין וְרִשְׁיָמִין. הָדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (ישעיה ג) הִפְרַת פְּנֵיהֶם עֲנָתָה בָם.

בוֹצִינָא דְאֲתַמְשֵׁךְ מִנִּיה מְדִידוּ, דְחָד חוּטָא
 יְרוּקָא, שְׁלֵהֲבוּתָא דְתַהוּ. בְּטַש בִּידוּי
 בְּשַׁעְתָּא דְבַר נֶשׁ נְאִים, וְרִשִׁים רְשִׁימִין וְשִׁרְטוּטִין
 בִּידֵיה, וּכְפּוּם עוֹבְדִין דְבַר נֶשׁ הֲכִי אֲתַרְשִׁים.
 וְאַלִין אֲתוּוֹן מִתְהַפְּכָן מִתְתָּא לְעֵילָא, וְיִדְעֵי לוּן
 חֲבָרֵי קְשׁוּט, בְּרִשְׁיָמוּ דְאֲתוּוֹן דְבוֹצִינָא, וְכָל אֵלִין
 חִילִין דְלָגוּ בְּבַר נֶשׁ, עֲבָדִין רְשׁוּמִין וְשִׁרְטוּטִין
 אֲתוּוֹן מִתְהַפְּכָן. מָאן דְרָקִים דָּא, רָקִים בְּשַׁפּוּלֵי
 מִשְׁכְּנָא. כְּמָה דְאֲתָ אָמַר, (תהלים קלט) רְקַמְתִּי
 בְּתַחֲתִיּוֹת אֶרֶץ. בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיה לְעָלַם
 וְלְעָלְמֵי עָלְמִין.

עֵינִין חוּוְרָא, וְאַבְרִין סוּמְקִין, בְּאַתְרֵיה דְנַפְיָק
 מִינֵיה, דָּא אִיהוּ בְּאֵת פ' וְאֵת ר'
 כְּלִילָא כַחְדָּא.

מִצְחִיה רַב, תְּלַת שִׁרְטוּטִין סְלִקִין בְּמִצְחִיה,
 שִׁית זְעִירִין אַחְרָנִין. סוּמְק הוּא וְלָא

סוּמְקָ, קַיְימָא בֵּין תְּרִין גּוּוּנִין. שְׁעָרִיה אֹרֶף הָכִי.
אֲנָפוּי רַבְרַבְן. שְׁעָרִיה קָמִיט, וְלֹא כָל כַּךְ. תְּלִי
זַעִיר תְּחוֹת אוֹדְנֹוֹי. טָב אִיהוּ, מְאִרִי דְמַהִימְנוּתָא,
מְאִרִי דְרוּגְזָא תְקִיף, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְרֵגִיזוּ.

ההוא סוּמְקָא דְתְחוֹת עֵינָא, אֲתַפְּשֵׁט בְּעֵינִיה.
רוּגְזִיה בִּישׁ. בְּשַׁעְתָּא דְמְלִיל בְּרוּגְזִיה
סְתִים פּוּמִייה, וְנִפְיָק תְּנָנָא מְנַחִירוֹי. וְלִזְמַן זַעִיר
נַח רוּגְזִיה, וְלֹא כָל רוּגְזִיה, עַד יוּמָא אַחְרָא, אוּ
תְרִין יוּמִין. דָּא אַצְלַח לְזַמְנִין, וְלִזְמַנִּין לָא. אֲבָל
קָאִים תְּדִיר בְּאַצְלַחוּתָא, בֵּין זַעִיר וּבֵין רַב.

ואי סוּמְקָא דְפּוּם עֵינָא, זַעִיר כְּחוּטָא, וְלֹא
אֲתַפְּשֵׁט בְּשַׁעְתָּא דְרוּגְזִיה בְּעֵינָא, וְאִית
בֵּיה כָּל הַנִּי סִימְנִין. חֲלָשָׁא בְּלָבָא. וְאִיהוּ דְחִיל
מְכָלָא, שִׁינְתִּיה לָא אֲתִיּוּשָׁב בֵּיה. חָשִׁיב תְּדִיר
מְחָשְׁבִין וְדְחִיל מְכָלָהוּ. וְאַצְלַח לְכָלָא. מְאִרִיה
דְגָרִיעַ (דְגִיפִי). לָא חָשׁ לְגִיוּפָא.

לְזַמְנִין תָּב בְּתִיּוּבְתָא וְדְחִיל. וּמַגּוּ דְחִילוּ, כְּדִין
תְּשַׁכַּח בְּעֵינִיה יְמִינָא, הַהוּא סוּמְקָא
דְפּוּם עֵינָא, בְּסוּפָא בְּשַׁפּוּלִי עֵינָא, וְחַד שׁוּרְיָקָא
דְקִיק סוּמְקָא בְּעֵינִיה שְׁמָא לָא, וְאִי מְתַחֲלָפִי מַה
דִּימִינָא לְשְׁמָא לָא, וּמַה דְשְׁמָא לָא לִימִינָא, כְּדִין

אִיהוּ בְּקִלְקוּלֵיהּ. וְתַבּ וְתַבְר גְּזִיזָא דְבְרֻדָּא, בְּגִין
לְאֶעְבְּרָא עֵבְרָה.

תַּרְיִן קְמִיטִין עַל רִישָׁא דְעִינָא, וְתִלְתָּ לְתַתָּא.
וּבְרַגְלֵיהּ שְׂמָאלָא, בְּאַצְבָּעָא דְאַמְצָעִיתָא,
שִׁית שְׁעָרִין, וּבְזִמְנָא אַחְרָא חֲמִשׁ, וְהִשְׁתָּא שִׁית,
חַד זַעִירָא בִּינְיֵיהּ. עֵינִין אוֹפְמִין, וְקָרִיצִין דְעַל
עֵינוֹי רַבְרָבִין, סְגִיאִין שְׁעָרִין, אֲלִין עַל אֲלִין,
וְאִינוֹן עֵינִין אוֹפְמִין וִירוֹקָא, אָזִיל בְּגוּוֹיֵיהּ,
וְהָהוּא יְרוֹקָא אֲטַבֵּעַ יִתִּיר. הָאִי אִית לֵיה חֲמִשׁ
שְׁרֵטוּטִין בְּמִצְחָא, תַּרְיִן דְעֵבְרִין מְסֻטָּר לְסֻטָּר.
וְתִלְתָּ דְלָא עֵבְרִין וְכוּ'.

סדר הלימוד ליום יא טבת [יום 100 בשנה]

השלמה מההשמטות (סימן ז)

וְתִלְתָּ דְלָא עֵבְרִין, הָאִי אִיהוּ בְּאֵת פ' וְאֵת א'
וְכוּלָּא פ"א בְּאַשְׁלֻמוֹתֵיהּ. אֵת ר', לִית
בֵּיה כָּלֵל. שְׁעָרוֹי אוֹכְמִין תְּלִיין וְלָא שְׁעִיעִין, דָּא
אִיהוּ בַר נֶשׁ דְשִׁתִּיק תְּדִיר, אָבֵל פְּקִיחָא אִיהוּ,
מְאַרִיָּה דְלִישְׁנָא בִישָׁא. מְלוֹי בְּרוּגְזָא, פּוּם מְמַלֵּל
רַבְרָבִין, אֲצֻלַּח וְלָא אֲצֻלַּח. מְאַרִיָּה קְטָטָה
בְּבִיתֵיהּ, לָא חֲיִישׁ לִיקְרָא דְבַר נֶשׁ, חַד בְּפוּמִיָּה
וְחַד בְּלַבִּיָּה, הַפְּכַפְךְ בְּלִישְׁנֵיהּ. גְּבִינִין דִּילֵיהּ

סמקין זעיר. ואית קימטא תחות עיניה רב, אזיל עד חוטמא מסטר ימינא, ותרין תחותיה, חד מנייהו זעיר מאחרא. דא שכיב בנדה מיומין זעירין וחוביה רשים ביה רשימין אלין.

בין כתפוי אית ליה רושם חד וארבע שערין ביה חד מנייהו באמצעיתא רב ותלי, ותלת אחרנין זעירין. ועד לא הוה עבירה דא, הוה תלת זעירין. וחד דאתרשם ביה דקיק וזעיר מכלהו. ההוא רושם הוה ביה מקדמת דנא אוכס, ואינון שערין חורין כלהו, השתא לאו הכי. אלא רושם אוכס וחד סומקא ברשימו וטלופחא באמצעיתא, וההוא שערא דאתרבי בין אחרנין. רישיה סומק ושאר חור.

אי תב בתיובתא, תשכח בעיניה ימינא חד חוורא, חור גו ההוא אכמא. במצחיה תלת שרטוטין עברין, ותרין דלא עברין. ההוא רושם אוכס וסחרניה חוטא סומק ובגו ההוא חוטא חד שערא דקיק זעיר, ותלת שערין באמצעיתא כולהו כחדא זעירא. יחכם באורייתא (א) יוליה, ולא יצלח בעובדוי.

ואי ירוקא דעינא לא יצטבע כל כך, ועינוי אוכמין וחד חוטא וסומק זעיר אעבר בין

אִינוּן גּוֹנוֹן, כְּדִין אִיהוּ בְּאֵת פ' בְּשְׁלִימוֹ, וּבְאוֹת
 ר' בְּלַחֲדוּדֵי. בְּמִצְחִיהָ תִשְׁכַּח שְׂתֵי שְׂרָטוּטִין. תִּלְתַּת
 עֲבָרִין, וּתִלְתַּת לָא עֲבָרִין, שְׁעָרִיהָ תִקִּיף וְלֹא כָּל
 כֶּף, תְּלִי וְלֹא תְלִי, הָאִי אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ לְכָל בַּר נָשׁ,
 קִמְצָן אִיהוּ. לִית בֵּיהּ חִידוֹ, וְאַפִּילוּ בְּחֻדְוָה לָא
 חֲזִי בְּדוּוּנָא חֲזִי. אָטִים אֲוֹדְנִיהָ שְׁמַא לִיהָ. בְּשִׁינוּי
 אִית תִּלְתַּת רַבְרַבִּין מְלַעֲיָלָא. וַיְהִיבִין לוֹן דּוּכְתָא
 אִינוּן דְּלִתְתָא. מְהִימְנָא אִיהוּ וְלֹא כָּל כֶּף, אֲנָפוּי
 אַרְיִכִין וְלֹא שְׁפִירִין. קָלִיהָ כְּאַתְתָא, וּמִילוּי
 כְּאַתְתָא, מְקַנַּח פּוּמִיָּה בְּמִלוּי, אֲפִתַּח אֲצַבְעָאן
 דִּידוּי בְּמִלוּלִיהָ. כַּד אָזִיל, אֲקָדִים לִיהָ בְּלִיתָא
 דְּפָרְסָאִי, דְּלֹא יַחֻב בַּר נָשׁ לְגַבִּיהָ. עָלִיהָ כְּתִיב
 (דברים כ"ד) כִּי תוֹעֵבָה הִיא לְפָנַי יי.

עֵינִין יְרוּקִין וְאַלִין סִימְנִין בֵּיהּ, וְאַנְפוּי אַרְיִכִין
 שְׁפִירָן. שְׁעָרוּי אֲוֹכְמִין וּמְרִיטִין מְלַעֲיָלָא
 בְּרִישָׁא, רִישִׁיהָ רַב. כַּד אָזִיל, כְּפִיף רִישִׁיהָ.
 קְרִיצִין דְּעִינוּי בְּקִדְמָאָה עָלִיָּהּ כְּתִיב (משלי א')
 מִנֵּעַ רִגְלָךְ מִנְּתִיבָתָהּ.

עֵינִין רַבְרַבִּין וְיְרוּקִין דָּא אִיהוּ בְּתָרִין אַתְוּוֹן, ר'
 פ"א. חַד יַחֲדָא וְחַד בְּשְׁלִימוֹ. בְּמִצְחִיהָ
 שְׂרָטוּטָא דְּאָזִיל וְעֵבֵר מְסִטֵר לְסִטֵר, וּתִלְתַּת
 אַחֲרָנִין אִית דְּלֹא עֲבָרִין. מִצְחִיהָ רַב. קְרִיצִין דְּעַל

עינוי, לא רב רבין. בדיקניה שערא טפי. דא
 באנפוי שפירו סומק. שעריה שעיע ולא כל כד,
 דחיל חטאה איהו, רחים אורייתא איהו. רחים
 לאינון דמשתדלין בה. חדי בכלא, עביד טיבו
 לכלא, כדיבא לתועלתיה. מהימנא איהו לרזין
 דאורייתא. טב איהו למלין דעלמא. מאן
 דאשתתף בהדיה לא אצלח, לא איהו ולא אחרא.
 אצלח איהו בלחודוי דהא את ר' גרים. פגים
 איהו ברישיה.

לעינא רישומא דחד מכתשא דהוה ליה תמן,
 דעבד ליה חד רביא באבנא בלא רעו
 וכוונה, ואיכסי בשערא. וזהו רישומא
 דמכתשא כגוונא דגימ"ל יונית. מהימנא איהו
 לגביה בני נשא, סליק למהוי רישא דעמיה, עד
 הקא רזין דעינין.

ואית רזין אחרנין דעינין דמתפרשין מנייהו.
 עינין דמעמקן וחיכאן, דא איהו
 בשלימו דאתון בר דקדמאה. ר' ובתר פ' דא
 איהו בר נש דאצלח בעובדוי ג' שרטוטין
 במצחיה, מצחיה עגיל. עינוי נהירין מרקמן
 עובד ציור קיימין על שלימו. שנאוי יפלו
 תחותיה. פקיחא איהו, אצלח בכלא, בהיל

בְּעוֹבְדוּי. טָב אִיהוּ עִם בְּנֵי נֶשָׂא, מְלוּי בְּקִשְׁיו
 וּבְלֹא דְחִילוֹ. וּתְרַן אִיהוּ עֶבֶיד טִיבוּ וְלֹא לְשִׁמָּה.
 שְׁעָרִיהָ שְׁעִיעַ וְתִלְיָא וְלִישְׁנִיהָ כְּחֶרֶבָא. תְּחוֹת
 עֵינָיו קְמִיטִין תֵּלֶת רַבְרָבָן וְתֵלֶת
 זְעִירִין, וְאִי אֵית ד' וְתֵלֶת רַבְרָבָן. כְּדִין תִּשְׁכַּח
 תְּרִין שְׁרֵטוּטִין בְּמִצְחִיהָ עֶבְרִין מְסֻטָּר לְסֻטָּר
 וְתֵלֶת דְּמָטוּ וְלֹא מָטוּ. תְּחוֹת טְבוּרִיהָ קְיָמָא
 רְשִׁימָא חַד צִיּוּרָא דְרִישָׁא דְבַר נֶשׂ אֹפֶס וְחֹוּר.
 תְּרִין שְׁעָרִין תִּלְיִין בֵּיהּ, הֵהוּא בַר נֶשׂ אֶתְכָשֶׁל
 בְּאַתַּת גְּבַר מִיּוֹמִין רְחִיקִין וְלֹא תָב מֵהֵוּא
 חוֹבָה. מְרַעִין רַדְפִּין אַבְתְּרִיהָ, וְעַל דָּא אֵינּוּן
 מְרַעִין, חַד דְּצַעִיק לְאוּשְׁדָא שְׁתָּן וְלֹא יְכִיל, דְּעַד
 כְּעַן הֵהוּא חוֹבָה תִּלְיָא בְּקַדְלִיהָ. דְּנַחֲשׁ עֲקִימָא
 וְשְׁלִיט עָלֶיהָ בְּדָא, וְדָא לְסוּף יוֹמִין דְּסִיבוּ.

וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא בְּזַמְנָא דְאִיהוּ בְּחִילִיהָ, הֵהוּא
 רְשִׁימָא אֲזַעֲרַת דִּיּוֹקְנָא וְשְׁעָרִין לָא תִּלְיִין
 בֵּיהּ כָּלֵל. וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא בְּסוּף יוֹמוֹי כַּד
 מְרַעִין רַדְפִּין אַבְתְּרִיהָ, כְּדִין הֵהוּא רְשִׁימָא
 קְמִיט, וְשְׁעָרָן תִּלְיִין בֵּיהּ, וְהֵהוּא מְרַעָא לָא
 אֶעְדִּיאוּ מְנִיהָ, מְגוּ דְתִלְיָא בְּקַדְלִיהָ דְּנַחֲשׁ, בְּגִין
 דְּהֵהוּא נַחֲשׁ, כִּיּוֹן דְאֶחִית הֵהוּא חוֹבָה עַל
 קַדְלִיהָ, לִית מָאן דִּיתִיר קְשָׁרָא מְקַדְלִיהָ. בְּגִין

דְּהוּא נָחַשׁ לִית לִיה רְשׁוּ בִימֵי דְעוֹלָיְמוּי דְּבַר
 נָשׁ לְקַשְׁרָא הֵהוּא חוּבָה עַל קַדְלִיָּה. וְקַשְׁרִין לִיה
 בְּקַשְׁרִין תְּקִיפִין וְאִיהוּ רְדִיף אַבְתְּרִיָּה דְּהוּא בַר
 נָשׁ, וּמְלָקִי לִיה בְּהוּא בְּרִית דְּחָב בֵּיה. וְאַף עַל
 גַּב דְּתַב בְּתִיבְתָא, יִצְוּחַ מְגוּ עָאקוּ דְּמְלָקִיוּתָא.
 הֵהוּא חוּיָא דְלִיג וְעָאל בְּהוּא קַשְׁרָא, בְּשַׁפּוּלִי
 דְּתֵהוּמָא רַבָּה. כְּדִין רוּוח לִיה לְבַר נָשׁ.
 וְהוּא נָחַשׁ לְבַתֵּר יוּמִין נְפִיק וְעֵבִיד דָּא. וּבְזַמְנָא
 דְּמִית הֵהוּא בַר נָשׁ, תְּלַת מָאָה שׁוּטְרֵי רְדִפִין
 אַבְתְּרִיָּה דְּהוּא בַר נָשׁ וְתַפְסִין לִיה, וְעֵילִין לִיה
 קָמִי מְלָכָא. וּמְלָכָא קְדִישָׁא מְתַבַּר אִינוּן קַשְׁרִין,
 וְנַחֲתִית הֵהוּא חוּבָה מְעַל קַדְלִיָּה. וְעַל רְזָא דָּא
 כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה כ"ב) אִם יְכוּפֵר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד
 תְּמוּתוֹן. כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר, (יִשְׁעִיָּה כ"ח) וְכוּפֵר
 בְּרִיתְכֶם אֶת מוֹת, תְּבַר הֵהוּא קִימָא דִּילְכוּן, אֶת
 מוֹת. כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (בְּרַאשִׁית ל"ב) אַכְפָּרָה פָּנָיו.
 אַבְטֵל רְגָזִיָּה, כְּדִין הֵהוּא בַר נָשׁ, אָזִיל לְהוּא
 עֲלָמָא נְקִי מֵהוּא חוּבָה, דְּהָא קַבִּיל עוֹנְשִׁיָּה
 בְּהָאֵי עֲלָמָא.

וְכִי תִימָא הִיכִי מִשְׁמַע דְּבִהָאֵי עוֹן אִשְׁתֵּי אִישׁ
 מִשְׁתַּעֵי קָרָא, דְּכְתִיב הֲכָא אִם יְכוּפֵר הָעוֹן
 הַזֶּה, וְכְתִיב הֲתֵם בְּאִסּוּר אִשְׁתֵּי אִישׁ שְׁזַנְתָּה,

וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעוֹן. וּכְתִיב גַּבִּי אֲבִנֵר (שְׁמוּאֵל ב' ג')
 וּתְפַקֵּד עָלַי עוֹן הָאִשָּׁה הַיּוֹם. אִי נָמִי, (ישעיה כ"ב)
 וְהִנֵּה שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה הִרְגַּ בְּקֶר וּשְׁחוּט צֶאֱן אֶכֶל
 וּשְׂתָהּ. וּכְתִיב הֵתָם (משלי ל) אֶכְלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ.
 וּכְתִיב (בראשית ל"ט) כִּי אִם הִלָּחַם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל.
 וּכְתִיב (משלי ט) מִי פָתִי יִסּוּר הִנֵּה חֶסֶר לֵב, וְאִמְרָה
 לוֹ (משלי ט) מִיִּם גְּנוּבִים יִמְתְּקוּ וְלֶחֶם סִתְרִים יִנְעֶם,
 וְלֹא יֵדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעַמְקֵי שְׂאוּל קְרוּאִיָּה,
 זֶהוּ כַד (ל"א) קִבִּיל עוֹנֵשִׁיָּה בְּהֵאֵי עֲלֵמָא.

וְאִי אֲשַׁתְּכַח בִּיהַ זְכוּת אָבוֹת, עוֹנֵשִׁיָּה בְּהֵאֵי
 עֲלֵמָא בְּהֵהוּא עוֹן. כְּמָה דָּאֵת אָמֵר (תהלים
 פ"ט) וּפְקִדְתִּי בְּשֶׁבֶט פִּשְׁעִם וּבִנְגְעִים עוֹוֹנִם.
 וּפְקִדְתִּי זְעִיר זְעִיר, (איוב ל) אִם בְּפִידוֹ לָהֶם שׁוֹעַ
 (ס"א אִם יִכְפֹּר לָהֶם שׁוֹגֵג) (שמות ל"ד) פּוֹקֵד עוֹן אָבוֹת עַל
 בָּנִים. זְעִיר. וְנוֹתֵן זְעִיר עַל דָּא וְזְעִיר עַל דָּא.
 וְאֲשַׁתְּזִיב הוּא וְאָבוֹי מֵעוֹנֵשָׁא דְהֵהוּא עֲלֵמָא.
 דְהֵא בְּרָא מִזְכֵּי אָבָא.

עֵינֵינוּ עֶקִימִין דְּלֹא מְסַתְּכְלָאֵן בְּאוֹרַח קְשׁוּט דָּא
 בְּלֹא אֵת כְּלָל. פְּרַחֲזִין מִנִּיהַ כָּל אֲתוּוֹן בְּגִין
 מְאֲרֵי דְעֵינָא בִישָׂא. חִיזוּ דִילִיָּה בְּהַפּוֹכָא. הֵהוּא
 רַע עֵין שְׁלִיט עָלֶיהָ, וְאִי כְּשֶׁרֶן עוֹבְדוּי דְהֵהוּא בַר
 נֶשׁ, לֹא שְׁלִיט אֶלָּא עַל עֵינוֹי. וְאַצְטְרִיךְ בַר נֶשׁ

לְאַסְתַּמְרָא מְעִינוּי, בְּגִין דְּסִטְרָא אַחְרָא שְׁלֵטָא
עָלֶיהּ. אֵינוּן עֵינִין חֲמֵדָן כָּל בֵּישׁ וְאִתְעַבְדוּן
סְרוּרִין לְגַבִּיהַ וְשִׁיפֵי גּוּפָא נְצַחָן, אָבַל שְׁלֵטִין.
עִינוּי (א) מְסַתְּכְלָאן.

מֵאן דְּבַעֵי לְאַסְתַּמְרָא מְנִיהַ, לְכַתּוּב יו"ד בִּידִיהַ
יְמִינָא וּבִידִיהַ שְׁמַאלָא זִי"ן וְלִפְתַּח קָמִיהַ
וְלִימָא יו"ד בְּאִיפְכָא אַתּוּי וְיִשְׁתַּזִּיב מְנִיהּ. דָּא
אִיהוּ פְּגִים לְשִׁמוּשָׁא דְקְדוּשָׁא, בְּגִינֵי כֶּךָ לֹא
שְׂרִיין בֵּיהַ אַתּוּן, וְהָא אֲסַתְּלָקוּ מְנִיהַ. דָּא אִיהוּ
בְּרָזָא דְהַהוּא קוּ יְרוּק דְנִפְיָק מִתּוּהוּ בְּמִידִידוּ
דְבוּצִינָא. וְאִית לְאַסְתְּכְלָא גוּ שְׂרֵטוּטִין דִּידָא
בְּיְמִינָא וּבְשְׁמַאלָא. וּבְרָזָא דְאֵינוּן שְׂרֵטוּטִין
דִּידִין, תְּשַׁכַּח דָּא.

מֵאן דְּעִינָא חַד אָטִים וְלֹא כָּל כֶּךָ, וְעִינָא אַחְרָא
פְּקִיחָא. מוּמָא חַד מְאִינוּן מוּמִין אִית בֵּיהַ.
דָּא אִיהוּ בְּאוּת ר' בְּלַחֲדוּי בְּאֲשִׁלְמוּתִיהַ וְאִת
יו"ד מְטִי לְגַבִּיהַ וְלֹא מְטִי. בְּמִצְחִיהַ תְּלַת
שְׂרֵטוּטִין עֲבָרִין וְחַד זְעִירָא דְאַעְבְּר. אוּף הָכִי
רְשִׁימָא חָדָא סְלִיק מְעִינִיהַ לְקַבֵּל אוּדְגִינִיהַ.

שְׁעָרִיהַ תְּלִי וְתַקִּיף קְרִיצוּי רְבֻרְבִין, אִית מוּמָא
מְסִטְרָא אַחְרָא. אִימָא דִּילִיהַ אֲזַלַת

בְּחַרְשֵׁין כַּד הָוּה בְּמַעָהּ וּנְפַקְתָּ לְפַתְחֵי
 דְּאוּרְחִין בְּלִילְיָא. כַּד דָּא אֲתִילִיד, בְּגוּ תְרִין שְׁנִין
 דִּילִיָּה אֲתַחְלָשׁ, עַד דְּאַזְעַר דִּיוֹקְנִיָּה. וְאַמִּיָּה
 אֲזַלְתָּ בְּלִילְיָא בְּהַדְיָה, וְקָא עֲבַדְתָּ חַרְשֵׁין עָלֶיָּה.
 הָאִי חֲדֵי בְּחֻדְוָה. לִית בֵּיהּ מְהִימְנוּתָא, (ו"ח דף נ"ו
 על גבי) מְשַׁבַּח גְּרַמִּיָּה בְּמָה דְלִית בֵּיהּ. גָּס רוּחַ,
 מִמְלַל בִּישֵׁין וְעַתִּיקִין. וְתַרְן אִיהוּ לִית בֵּיהּ
 קְמָצְנוּ כָּלִל. מְאַרִי דְגִיוְפָא, אֲצַלַח וְלֹא אֲצַלַח.
 חֲדִידָא בְּלִישְׁנִיָּה.

וְאִי חַד שְׁרַטוּטָא בְּמַצְחִיָּה רַב וְתַרְנִין זְעִירִין, דָּא
 אֲזַל גּוּ חַרְשֵׁין, וְהָא אֲמִיָּה עֲבַדְתָּ לְהוּ.
 וּמִתְחַלְפִין שְׁרַטוּטִין דְּקָא סְלָקִין מַעֲיָנָא יְמִינָא
 לְעִינָא שְׁמַאלָא. גָּס רוּחַ אִיהוּ, אֲבַל לִית בֵּיהּ
 בִּישָׂא כָּלִל, קְמָצָן אִיהוּ לִית בֵּיהּ קֶצֶת גִּיוְפָא.
 חֲדִידָא בְּלִישְׁנִיָּה אִיהוּ, בְּשִׁפְהָ דִּילִיָּה אִית בֵּיהּ
 רוּשָׁם חַד סוּמָק טַפִּי. וְחַד שַׁעְרָא בְּאַמְצַעִיתָא
 אֲצַבְעֵן דִּי בְּרַגְלִיָּה שְׁמַאלָא, קְמִיטִין זְקִיפִין
 מִתְפַּשְׁטִין. עֵינִין זְבַלְגָּנִין יְרוּקִין, נַחְתִּין דְּמַעִין
 תְּדִיר. הָאִי אֲתַדְבֵּק בְּאַתְּ פ', וְאַתְּ ר' לֹא אֲתִישְׁבַת
 בֵּיהּ. הָאִי אִית לִיָּה אַרְבַּע שְׁרַטוּטִין בְּמַצְחִיָּה
 וְעַבְרִין כּוּלָּהוּ וְתַרְנִין זְעִירִין. מַעֲיָנִיָּה וְעַד שַׁעְרִיָּה.

תַּרְיִן רְשִׁימִין, וּתְלַת זְעִירִין בֵּין קְרִיצֵי עֵינוּי.
 הָאֵי אִיהוּ בַר נָשׁ דְּאָזִיל כְּפִיף רִישָׁא, זִינָא
 חַד מְתַלַּת מְאָרֵי רְשִׁימִין דְּתוּלְדַת צָרְעַת אִית בֵּיה
 בְּזִינְיָה. הָאֵי לָאו מְסַאָבָא הוּא לְמַסְגָּר. חֲדֵי אִיהוּ
 בְּכֻלָּא וְחִיף תְּדִיר, כָּל מְלוּי חֵיכִין בְּהוּ בְּנֵי
 נְשָׂא. קִמְצָן אִיהוּ בְּבִיתִיה, בְּאַחְרָנִין לָאו הָכֵי.
 לִית לִיה כְּסוּפָא בְּמְלוּי בְּגִין דְּחָמֵי דְּכֻלָּא חֵיכִין
 בְּהוּ. גִּיפָא אִיהוּ.

שְׁעָרוּי סְמָקִין זְעִיר וְלֹא שְׁעִיעִין וְלֹא קְמִיטִין,
 וְאִית בְּמַצְחִיה תְּלַת שְׁרְטוּטִין דְּעֵבְרִין
 וּתְלַת זְעִירִין דְּלֹא עֵבְרִין וְכֹל שְׂאָר סִימְנִין בֵּיה.
 הָאֵי (ד"ח ד"א נ"א אית ליה) לִית לִיה פְּגִימוּ וְרוּשָׁם חַד
 בְּעִינָא. דְּבַר נָשׁ דְּהוּה צָד צְפָרִין דְּעֵבֵד בֵּיה בְּלֹא
 כּוּנָה בְּאֶעָא דְּהוּה אוֹשִׁיד לְצְפָרִין, וְאִיהוּ
 אַתְרָשִׁים עַל עֵינִיה שְׂמֵאלָא, לְעִילָא מְקַרְצוּי
 בְּאוּרְכָא, הֵהוּא דְּהוּה צָד צְפָרִין, אֲגָזִים לִיה
 בְּהֵהוּא אֶעָא, בְּגִין דְּהוּה אֶפְרַח צְפָרִין וּמְחָא לִיה
 בְּלֹא כּוּנָה. הָאֵי אֶצְלַח לְמִזוּנְיָה וּלְבִיתִיה, וְלֹא
 לְמַכְנָשׁ מְמוּנָא סְגִי. מְהִימְנָא אִיהוּ וְלֹא כָּל כּוּן,
 וְהָאֵי מְהִימְנוּתָא בְּמִלִּין זְעִירִין, אֲבָל בְּרַבְרַבִּין
 לָאו אִיהוּ מְהִימְנָא. מְאָרֵי דְּלִישְׁנָא בִישָׁא וְכוּלָּא
 חֵיכִין בְּמִילִיה. פּוּמִיָּה רַב שְׁפּוּתִיה רַבְרַבִּין,

מֵאֵן דְּאַשְׁתַּתְּףָּ בְּהִדְיָהּ, אֶצְלַח בְּכֻלָּא, וְאִיהוּ
אֶצְלַח. אוּף הָכִי טַב אִיהוּ לְכָל שְׁתּוּפָא.

רְשִׁימוּא דֵּההוּא מְכַתְּשָׁא עֲמִיָּה, עֵינִיָּה זְבֻלְגָנִין
יְרוּקִין וְחַד רְשִׁימוּ אוּפִם סַחְרָא לֹוּן

הָאִי אִיהוּ בְּאַתְּ פ"א, בְּשְׁלִימוּ דְתַרִּין אַתְּוֹן, וְאַתְּ
ר' בְּלַחֲדוּי. דָּא רִישִׁיָּה רַב וְד' שְׁרֻטוּטִין רַבְרַבִּין
בְּמַצְחִיָּה וְג' זְעִירִין בֵּין קְרִיצוּי. (וְחַד לְעֵילָא קְרִיעָא זְעִירָה.)

עַל חוּטְמִיָּה שְׁעָרִין רַבְרַבִּין, אֲנַפּוּי רַבְרַבִּין,
רִישִׁיָּה עֲגִיל. וְחַד לְעֵילָא קְרִיעָא זְעִיר הוּא גִיבָר

חִילָא מְאָרִי זְדוּנָא בְּמִלִּין. שְׁעָרִיָּה קְמִיט, גִּיפָא
אִיהוּ, וּבְלִילִיָּא אֶשְׁתַּתְּףָּ אִיהוּ לְגִיפָא. לְזַמְנִין

אַתְּכְּשָׁל אִיהוּ בְּאַנְתּוּ אֶסוּרָה. דִּיקְנִיָּה מְלִיָּא
בְּשְׁעָרִין. הָאִי אִית לִיָּה בְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא חַד

רְשִׁימוּ דְחַרְבָּא דְמַחָא לִיָּה חַד גְּבַר אָטִים יְמִינִיָּה,
בְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה דְשַׁבְּתָא, כַּד בְּעָא שְׁמַשָּׁא

לְאַתְּכַנְשָׁא. דֵּהָא בְּהִיָּה זְמָנָא אַתְּעַר עָלִיָּה חַד
חוּטָא דְמְאָדִים, הֵהוּא חוּטָא דְבִסְטָר שְׁמַאלָא.

וְהֵהוּא רְשִׁימָא עֲמִיקָא (בז"ח ד"א אִיתָא עֲקִימוּ) בְּכַשְׂרָא
בְּעַגּוּלָא, כַּד מְטָא לְיוֹמִין דְסִיבּוּ נְפֵל מְאַתָּר

דְרַכִּיב בֵּיָּה, אוּ סוּסִיָּא אוּ חַמְרָא, אוּ נְפִיל
מְכַתְּלָא וּמְנִיָּה יְתַחְלֵשׁ וְיָמוּת. דֵּהָא חוּבָה דְחַמָּא

בְּעוּלְמוּי בְּהָבֵל רְדִיף אַבְתְּרִיָּה. וְאִי הֵהוּא גְבַרָא

תָּב בְּתִיּוּבָתָא, נְפִיל בְּאֲמָצַע יוֹמוֹי מְגוּ חוּלְשָׁא
דְּבִיָּה, וַיָּמוּת.

וְאִי תָּב בְּיוֹמֵי עוֹלִימוֹי, כְּדִין תְּשַׁכַּח שְׁרֵטוּטֵין
דְּמַצְחִיָּה, ג' רַבְרַבִּין וּד' זְעִירִין וְתַרְיִין תְּרִין
מְגוּ עֵינוֹי דְּסֻלְקִין לְעֵילָא. הָאִי כְּאוֹרַח אֲרַעָא יְהָא
מְרַעִיָּה וַיְפּוֹל מֵעַרְסִיָּה וַיָּמוּת. דְּהָא לְעֵלְמִין
נְפִילָה אֵית בֵּיה לְבַסּוּף.

עֵינֵינוּ זְעִיר דְּקִיקִין, דְּלֹא אַתְחַזְזִין גְּנִין דִּילְהוֹן
לְפּוּם שְׁעֵתָא. וְכַד מְסַתְּכְלָאן בְּהוֹן אֵינוּן
יְרוּקִין וְאוּפְמִין, הָאִי אֵיהוּ שְׁפּוּן חַדִּין וְאַפִּין
אַרִיכִין בְּחַדִּידוֹ. כְּדִין תְּשַׁכַּח בְּמַצְחִיָּה ב'
שְׁרֵטוּטֵין וְחַד זְעִירָא בִּינֵיהוּ הָאִי אֵיהוּ בְּאַתְּ פ'
בְּלַחֲדוּי וּבְאַתְּ ר' בְּשְׁלִימוֹ. הָאִי אֵיהוּ שְׁעִרִיָּה
תְּלֵיאָא וְלֹא שְׁעִיעַ. אֲצֻלַּח בְּעוּבְדֵי יְדוּי,
וּבְאוּרֵיתָא אִי אֲשַׁתְּדַל אוּף הָכִי. זְעִירָא אֵיהוּ
בְּשִׁיפֵי וְגַם בְּשָׂרָא לֵית בֵּיה גְּסוּת רּוּחָא. מְמַלְל
בְּגוּ חוּטְמוֹי, בְּגִין דְּנוּקְבִין דִּילְהוֹן דְּחִיקִין, וּבְגִין
כֶּךָ נְפִיק רּוּחָא בְּדְחִיקוֹ לְסִטְר שְׁמַאלָא. בִּירְכָא
דִּילִיָּה לְעֵילָא מְאַרְכוּבָא, וְשִׁמָּא חַד דְּמְאַרִיָּה
חַבּוּרָה דְּעֵבֵד לִיָּה חַד רַבָּא בְּסַכִּין בְּיוֹמֵי עוֹלִימוֹי
וְאַסְתְּכָן בֵּיה. מְקַנָּא הוּא לְאַתְתִּיָּה עַד דְּבַנֵּי נְשָׂא
חִיכִין מְנִיָּה, בְּעֵי לְאַתְתְּקַנָּא בְּגוּבְרִין אַחַרְנִין וְלֹא

אֶתְתַּקֵּן וְחַיִּיכִין בֵּיהּ. הָאִי לָא יִשְׁתַּתְּףָּ בְּרַ נֶשׁ
 בְּהַדְּיָה דְלָא יִצְלַח. חֲמֵדָן אִיהוּ, אֲשֶׁתְּדַל בְּמָה
 דְלָא אִית לִיהּ. חָשִׁיב גְּרַמְיָה דְאִיהוּ גְּבָרָא רַבָּא,
 וְלָאוּ הָכִי. זְכִי לְבָנוֹת וְלָא לְבָנִים.

וְאִי מִתְחַלְפֵן שְׁרֵטוּטִין תְּרִין זְעִירִין וְחַד רַבְרָבָא
 בְּמַצְחִיָּה וְאַנְפוּי סְמָקִין, זְכִי לְבָנִין וְלַבְרָתָא
 חָדָא, אוּ דִילִידַת (בְּר) וְאַסְתְּלַקַת מְעֵלְמָא. כַּד אַתְּ
 חַד אִית לִיהּ בְּתַר אוּדְנִיָּה יְמִינָא, רוּשְׁם
 דְטְלוּפְחָא. וְחַד שְׁעָרָא דְתַלְיָא בְּרִישׁ אוּדְנִיָּה
 וְאַצְבָּעָא זְעִירָא בִידָא שְׁמַאלָא כְּפִיָּה, כְּדִין
 תְּתַקֵּים וְתוּלִיד בְּנִין וּבָנָן, אִי סִימְנִין אֲלִין יְהוּן
 לָהּ בֵּין רַגְלָהָא, יְכַרַע וְיִפּוּל חַד בְּרָא בֵּין אֵינוֹן,
 דִּיְהָא מְבוּעַ דְנִבְיַע בְּאוּרִייתָא. הוּא מְקַרִּיב
 וּמְפָזַר מְבוּעִין וְנַחְלִין דְאוּרִייתָא וּבְשָׁנִין זְעִירִין
 יִתְכַנְּשִׁי מְעֵלְמָא. הָאִי אִיהוּ מְאִינוֹן אֶלְף
 דְמִתְכַנְּשִׁין מְעֵלְמָא מְרִישׁ שְׁתָּא וְעַד רִישׁ שְׁתָּא
 בְּיוֹמִין קַדְמָאִין.

מִדְאֶתְחַרְבַּ מְקַדְשָׁא לָא אֲשַׁכַּח בְּרַ שְׁתִּין חֶסֶר
 חַד וְאֲלִין אֵינוֹן דְמִסְתְּלָקִי מְעֵלְמָא
 כַּד יְהִיבִי רִיחָא, עַד לָא מְטָא זְמַנִּיָּהּ. בְּגִין דְכַד
 קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָאל וְאוּלִיף אוּרִייתָא לְאֵינוֹן
 יְנוּקִין דְאַסְתְּלָקוּ מְעֵלְמָא כַּד יְהִיבוּ רִיחָא, אֵינוֹן

קְדַמְאֵי בְּאִינוּן מְלִין מְהַאי עֲלֵמָא עַד לָא מְטָא
 זְמַנְיָהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִיה לְהֵהוּא
 מְמַנָּא יוֹפִי"א לְ שְׁמִיה דְּקָאִים וְקִשְׁרִין
 דְּאוּרִייתָא. מָאן הוּא דִּין דְּאֶקְדִּים לִי. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (איוב מ"א) מִי הֶקְדִּימְנִי וְאֲשָׁלֵם. וְאֲשָׁלֵם
 וְדָאֵי. כְּדִין קָרָא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַטְרוּן
 דְּאִיהוּ קָאִים גּוּ פְּרוּכְתָא דְּפֶרְסָא וְשִׁתִּין אֶלְף
 רְבוּא מְאֲרֵי דְּאוּלְפָּנָא דְּאוּרִייתָא סַחְרִינִיה וְאִיהוּ
 מְקִשֵּׁר קִשְׁרִין לְמְאָרִיָּה.

אָמַר לִיה, מָאן הַאי דְּאֶקְדִּים לִי, מִי הֶקְדִּימְנִי
 וְאֲשָׁלֵם. אִיהוּ רְשִׁים גּוּ מִתִּבְתָּךְ אוּ לָא.
 אָמַר לִיה, מְאָרִיָּה דְּעֵלְמָא, לָאוּ אִיהוּ בְּמִתִּבְתָּא
 דִּילִי, גּוּ מִתִּבְתָּךְ אִיהוּ. וְכָל אִינוּן דְּקִדְמֵי תַּחֲוֹת
 כָּל שְׁמִיָּא דִּילִיָּה (נ"א דִּילִי) הוּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב
 (איוב מ"א) תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִי הוּא. בְּגִין דְּתִרִין
 מִתִּבְתִּין אֵית לְעִילָא. מִתִּבְתָּא דְּהֵהוּא נְעַר
 מְטְטְרוּן, וּמִתִּבְתָּא עֲלָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּבְכָל אַתְר דְּתַנִּינן מִתִּבְתָּא עֲלָאָה, דָּא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. מִתִּבְתָּא דְּרִקִיעָא, דָּא דְּמַטְטְרוּן.
 כְּדִין אָמַר לִיה קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵי הֲכִי, לְקִיט
 לִיה גְּבָאֵי. לְקִיט לִיה וְאַרְח לִיה. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') דוּדֵי יָרֵד לְגַנוּ לְעֲרוּגוֹת

הבשם. דודי, דא קודשא בריך הוא, כמה דאתא
 אמר, (שיר השירים ב') דודי לי ואני לו הרועה
 בשושנים. ירד לגנו, דא גורן דרקיעא, דקיימי
 כגורן. לערוגות הבשם, דא מתיבתא
 דמטטרו"ן. לרעות בגנים וללקוט שושנים,
 לעיינא ולאסתכלא באינון מתיבתאן דיליה.

מאי וללקוט שושנים, אל תקרי שושנים, אלא
 ששונים. אלין אינון דקדמי רוחא בהאי
 עלמא דמתקלי (כד"ח ד"א איתא דמתלקט) ומסתלקי מהאי
 עלמא עד לא מטא זמניהו. כדין קרי ההוא נער
 מטטרו"ן לגבריא אל די קסת הסופר בחרצוי ואמר
 ליה, כתוב פתקא והב למלאך המות על פלוני
 דילקוט ליה מעלמא ואתלקיט מיד, וסלקין ליה
 למתיבתא דמטטרו"ן בקדמיתא. ותמן אמר
 תלמודיה דאייתי בידיה, ואוליף תמן מה
 דאוליף. לבתר סלקין ליה למתיבתא עלאה
 דקודשא בריך הוא. וזמינא למתיבתא דיליה,
 ותמן אשתעשע בהו באינון דיליה ברזי עלאין
 וטעמי אורייתא דהוו סתימין בהאי עלמא.
 ויופיאל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עלאה
 וחתים סתרין ורזי דאורייתא מגו תרי מתיבתא
 כל מה דאקשו במתיבתא דרקיעא אינון

דְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה, מְתַרְצִין בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה.
 דְּלִית תַּמָּן פְּרָכִי וְקוּשְׁיִין אֶלָּא בְּמַתִּיבְתָא
 דְּרַקִיעָא, וְחַתִּים מְתַרִי מְתִיבְתִי מְלִין דְּאוּרִייתָא
 כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים פ"ד) יִלְכוּ מִחִיל
 אֶל חִיל.

וְיִזְמְנָא דְּאִתִּי יִסְתְּלִקוּן פְּרָכִי וְקוּשְׁיִין מְגו
 מַתִּיבְתָא דְּרַקִיעָא, כְּמָה דְּאֶתְמַר, יִלְכוּ
 מִחִיל אֶל חִיל וְכְתִיב (תהלים קכ"ב) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ
 שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. עַד הֵכָא רְזִין דְּעֵינִין (בד"ח ד"א
 אִיתָא בְּגוּ גוֹנָנִים לְאַסְתְּכְּלָא) בְּאִינוּן לְאַסְתְּכְּלָא.

דְּיִוְקְנִין דְּחוּטְמָא. חוּטְמָא אִיהוּ חוּטְמָא (נ"א
 חוּטְמָא) וּפְרָצוּפָא דְּבַר נֶשׁ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא.

חוּטְמָא זְעִירָא (בד"ח ד"א אִיתָא עֲקִימָא וְכֵן לְקַמֵּן) עֲמִיקָא
 דְּלֵא אֶתְיִישְׁבָא כְּרָאוּי בְּאוּרַח מִיִּשְׁר דָּא אִיהוּ
 דְּאֶבְד פְּרָצוּפָא דְּבַר נֶשׁ, וְדָא אִיהוּ לְאַתָּה ה'
 בְּלַחֲדוּי בְּלֵא שְׁלִימו, דָּא אִיהוּ דְּאַרְח עֲנוּתְנוּתָא
 אֶתְעֵבַר מְנִיָּה, חֲצִיפָא אִיהוּ. שְׁעָרִיָּה בֵּין סוּמְק
 לְחַוּוֹר תְּלַת רְשִׁימִין רַבְרַבִּין עַל מְצַחִיָּה, וְג'
 אַחַרְנִין דְּלֵא אֶתְחַזוֹן כָּל כַּף. תְּלַת שְׁרְטוּטִין
 אַחַרְנִין מְסֻטָּרָא דָּא וּמְסֻטָּרָא דָּא. שְׁפוּוֹן דִּילִיָּה
 רַבְרַבִּין. בְּחֲצִיפוּתִיָּה מְמַלֵּל בְּקִשְׁיוֹ כָּל מָה דְּבָעִי,
 דְּאוּרַח עֲנוּתְנוּתָא אֶתְעֵבַר מְחוּטְמִיָּה (וּמַעַל) עַל

תיקון הבללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אָבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדוֹד עֶבְדוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת שֶׁתַּפֵּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בְּאֵלּוֹ אֲמָרִם דְּדוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, זְכוּתוֹ יְגַן עָלֵינוּ, וַיַּעֲמֵד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקוּדוֹתֵיהֶם
וּמַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מְרָאשֵׁי תְבוּת
וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים
אֶת הַשׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשֶׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
בְּאַהֲבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת וּמִשֵּׁם יִמְשֶׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהְרָנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדוֹד שֶׁאֲמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי הָעֶבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קִדְמָה זְמַנְנוּ עַד
מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפֵּן שְׁנוֹכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
וּזְכוּת דְּדוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יְגַן עָלֵינוּ וּבְעֵדְנוּ
שֶׁתֹּארוּךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוֹצֵר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנִנּוּ כְּדַכְתִּיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחַן
 וְרַחֲמֵי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
 שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אַמִּירַת
 תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

הַרְיֵנִי מִזְמַן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
 לֵשֶׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּהּ בְּדַחִילוֹ
 וְרַחֲמוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלַי
 לְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכֹל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
 הַמָּהָר, וּבְפָרֵט לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה רַבֵּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּינְחָס שֶׁגָּלָה תַקּוּן זֶה זְכוּתָם
 יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוֹ גְּרִנָּה לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
 נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִזֶּה « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אָמְרַת
 לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ, אֲדַנֵּי אֶתְּהָ, טוֹבֵתִי בַל־עֲלִידָה:

ג לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי, כל-חפציהם-בם:
 ד ירבו עצבותם, אחר מהרו, בל-אסיד נספיהם מדם,
 ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: ה יהוה-יאהדונהי
 מנת-חלקי וכוסי, אתה תומיד גורלי: ו חבלים נפלו-לי
 בנעמים, אף-נחלת שפרה עלי: ז אברך את-יהוה-יאהדונהי
 יאהדונהי אשר יעצני, אף-לילות יסרוני כליותי: ח שויתי
 יהוה-יאהדונהי לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט: ט לכן
 שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: י כי
 לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך חסידך כ' לראות
 שחת: יא תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את-פניך,
 נעמות בימיך נצח:

לב « לדוד משכיל, אשרי נשוי-פשע, כסוי חטאה:
 ב אשרי-אדם לא יחשב יהוה-יאהדונהי לו עון,
 ואין ברוחו רמיה: ג כי-החרשתי בלו עצמי, בשאגתי
 כל-היום: ד כי יומם ולילה תכבד עלי ידה, נהפך
 לשדי, בחרבני קיץ סלה: ה חטאתי אודיעך, ועוני
 לא-כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה-יאהדונהי,
 ואתה נשאת עון חטאתי סלה: ו על-זאת יתפלל
 כל-חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו
 לא יגיעו: ז אתה סתר לי, מצר תצרני, רני פלט
 תסובבני סלה: ח אשכילה, ואורך בדרך-זו תלה,

אִיעֲצָה עָלַיךָ עֵינַי: ט אֶל-תְּהִי כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבּוּן,
 בְּמַתְגַּוְרְסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלַיךְ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי חֶסֶד
 יְסוּבְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בַיהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי, וְגִילוּ צְדִיקִים,
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא « לְמַנְצַח מְזִמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי: ג יְהוָה
 יֵאֱהַדוּנְהִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאֱשֶׁר כִּי בְּאֶרֶץ, וְאֶל-
 תְּתַנְּהוּ בְּנַפְשׁ אִיבּוֹ: ד יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי יִסְעֲדֵנוּ עַל-עֵרֶשׁ
 דָּוִי, כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֶתָּה בְּחֵלּוֹ: ה אֲנִי-אִמַּרְתִּי יְהוָה
 יֵאֱהַדוּנְהִי חֲנֻנִי, רַפְּאָה נַפְשִׁי כִּי-חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֵאֱמְרוּ
 רַע לִי, מִתֵּי יָמוֹת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא
 יְדַבֵּר, לָבוֹ יִקְבֹּץ-אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ח יַחַד עָלַי
 יִתְלַחֲשׁוּ כָּל-שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-כְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסֵף לְקוֹם: י גַּם-אִישׁ שְׁלוֹמִי
 אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב:
 יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא-יִרְעַע אוֹיְבֵי עָלַי:
 יג וְאִנִּי בְּתַמִּי תִּמְכָּתָּה בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
 יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 אָמֵן וְאָמֵן:

מב « לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי-קָרַח: ב פְּאִיל תְּעָרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרַג אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חוּ, מְתֵי אָבּוּא וְאַרְאָה
 פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְהָלִי דְמַעְתִּי לְחַם יוֹמָם וְלַיְלָה,
 בְּאִמְרַי אֵלִי כָּל-הַיּוֹם, אֵיזָה אֱלֹהֵיךָ: ה אֵלָה אֲזַכְּרָה
 וְאֲשַׁכְּחָה עָלַי נַפְשֵׁי, כִּי אֶעְכַּר בְּסַף, אֲדַדְדִּים עַד-בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל-רְנָה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגְגִי: ו מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי
 נַפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲוֹדְנִי
 יִשׁוּעוֹת פְּנִי: ז אֵלָהִי, עָלַי נַפְשֵׁי תִשְׁתַּוְּחָח, עַל-בֵּן
 אֲזַכְּרָךְ מֵאַרְצֵי יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מְצָעַר: ח תַּהוּם-
 אֶל-תַּהוּם קוֹרָא, לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי
 עָבְרוּ: ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאָדְוָנִי חֶסֶדֹו, וּבְלַיְלָה
 שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲמַרְהָ לְאֵל סְלַעִי,
 לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי, לָמָּה-קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֲץ אֹיִב: יא בְּרַצַּח
 בְּעַצְמוֹתַי, חֶרְפוּנֵי צוֹרְרִי, בְּאִמְרָם אֵלִי כָּל-הַיּוֹם אֵיזָה
 אֱלֹהֵיךָ: יב מַה-תִּשְׁתַּוְּחָחִי נַפְשֵׁי, וּמַה-תַּהֲמֵי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי-עוֹד אֲוֹדְנִי יִשׁוּעַת, פְּנֵי וְאֵלָהִי:

נבז « לְמִנְצַח אֶל-תִּשְׁחַח, לְדוֹד מְכַתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הִצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהִי,
 מִמַּתְקוּמֵי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הִצִּילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי
 דְמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשֵׁי, יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא-פִשְׁעֵי וְלֹא-חַטָּאתַי יְהוָה יִאֱהוּדְנֵנִי: ה בְּלִי-עוֹן
 יִרְצוֹן וַיְכַוְּנֵנוּ, עוֹרָה לְקִרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה
 יִאֱהוּדְנֵנִי-אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל-הַגּוֹיִם, אֶל-תַּחַן כָּל-בְּגְדֵי אֹן סֵלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב,
 יִהְמוּ כַכָּלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרֻבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי-מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה יִאֱהוּדְנֵנִי
 תִּשְׁחַק-לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל-גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֶׁמֶרֶת,
 כִּי-אֱלֹהִים מְשַׁנְּבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי חֲסֵדוֹ כ, יִקְדַּמְנִי,
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשֶׁרְרִי: יב אֶל-תַּהֲרִגֶם פֶּן-יִשְׁכַּחוּ עָמִי,
 הַנִּיעַמּוֹ בְּחִילָךְ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגִּנְנֵנוּ אֲדָנָי: יג חַטָּאת-פִּימוֹ,
 דַּבַּר-שִׁפְתֵימוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹהֵי וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מוֹשֵׁל
 בַּיַּעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ לְעָרֵב יִהְמוּ כַכָּלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן יַנְיַעוֹן כ, לְאָכֵל, אִם-לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ,
 כִּי-הָיִיתָ מְשַׁנְּבִי לִי וּמְנוּס, בְּיוֹם צַר-לִי: יח עֲזוּ אֱלֹהֵי
 אֲזַמְרָה, כִּי-אֱלֹהִים מְשַׁנְּבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז « לְמַנְצַח עַל-יְהוּדוֹתוֹן יִדִּיתוֹן כ לְאַסְפָּ מְזִמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי:
 ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דַרְשֵׁתִי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאַנְהָ הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַתְּעַטְּפֵנִי רוּחֵי סֵלָה: ה אַחֲזֶנָּה שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה
 נִגְיַנְתִּי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי:
 ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאִפִּס
 לְנִצָּח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדַר וְדַר: י הִשְׁכַּח חַנּוּת אֵל,
 אִם-קָפִץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוֹתִי הִיא, שָׁנוֹת
 יַמִּין עֲלוֹיוֹן: יב אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר כ' מֵעַלְלֵי-יָהּ, כִּי-אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
 פְּלֹאֵךְ: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּךְ, וּבְעַלְלוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דְּרָכֶךָ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
 הָאֵל עֲשֵׂה פְלֹא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמּוּם עֲזָךְ: טז גְּאֹלְתָּ בּוֹרוּעַ
 עַמָּךְ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיִּוֹסֵף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים, רְאוּךָ
 מִיָּם יַחֲלוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת, קוֹל
 נָתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצְיָךְ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בַּגְּלָגַל,
 הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בְּיָם דְּרָכֶךָ,
 וַשְׁבִּילֶךָ וַשְׁבִּילֶיךָ כ' בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ:
 כא נְחִית כְּצֹאן עַמָּךְ, בִּיד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

כב תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מְעוֹן אַתָּה
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וְדַר: כ בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתְּחַוֵּל
 אָרֶץ וַתִּבַּל, וַיִּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשַׁב אֲנוּשׁ
 עַד-דְּבֹא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלְיָלָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כִּי־כִלְינוּ בְּאִפְּךָ, וּבְחֻמְתָּךְ
 נִבְהַלְנוּ: ח שְׁתֵּה שֶׁת כ' עֹנֵתִינוּ לְנִגְדֶּךָ, עֲלַמְנוּ לְמֵאֹר
 פְּנִיךָ: ט כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרֹתֶךָ, כִּלְינוּ שְׁגִינוּ כְּמוֹ־
 הֶגֶה: י יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֹת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה, וְרֵהֶבֶם עִמָּל וְאוֹן, כִּי־גוּ חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יֹדַע עֵז אִפְּךָ, וּכִירְאָתְךָ עִבְרֹתֶךָ: יב לְמִנּוֹת יְמֵינוּ
 בֶּן הַדָּעַ, וְנִבְא לְכַב חֻכְמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה־יֵי אֵהוּדֹנְהִי
 עַד־מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בְּבִקֵּר חֲסִדֶּךָ,
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: טו שְׂמַחְנוּ בַּיּוֹמֹת עֲנִיתָנוּ,
 שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה: טז יִרְאָה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּה, וְהַדְרִיךְ
 עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה־יֵי אֵהוּדֹנְהִי קְרָאוּ בְּשִׁמּוֹ, הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ־לוֹ זְמֵרוּ־לוֹ, שִׁיחוּ
 בְּכָל־נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב
 מְבַקְשֵׁי יְהוָה־יֵי אֵהוּדֹנְהִי: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה־יֵי אֵהוּדֹנְהִי וְעֵזוֹ,
 בְּקִשׁוּ פְּנֵיו תָּמִיד: ה זָכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה, מִפֶּתְיוֹ
 וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 ז הוּא יְהוָה־יֵי אֵהוּדֹנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
 ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צוּה לְאַלְפֵי דוֹר: ט אֲשֶׁר בָּרַת

אֶת-אַבְרָהָם, וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לְאָמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן,
 חֶבְל נַחֲלַתְכֶם: יב בְּהַיּוֹתֶם מִתִּי מִסֶּפֶר, כַּמַּעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלַכָּה אֶל-עַם אַחֵר:
 יד לֹא-הֵנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁחִי, וּלְנִבְיָאֵי אֶל-תִּרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל-הָאָרֶץ, כָּל-מִטְּהַלְחֵם שָׁבָר: יז שְׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לְעַבְדְּ נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַּכֶּבֶל רִגְלוֹ רִגְלוֹ כ', בְּרוֹזַל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה בֹּאֲדַבְּרוּ, אִמְרַת יְהוָה יאהרונגהי
 צִרְפַּתְהוּ: כ שְׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ, מִשַּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 כא שָׁמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשַּׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאַסֹּר שָׂרָיו
 בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקַנְיוֹ יַחֲבִם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ, לְהַתְנַכַּל בְּעַבְדָּיו: כו שְׁלַח
 מִטְּהַ עַבְדּוֹ, אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּ-בְכֶם דְּבָרֵי
 אֹתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח חֲשֵׁד וַיַּחֲשֵׁד,
 וְלֹא-אָמְרוּ אֶת-דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת-דָּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֶרֶץ צִפְרֻדַּעִים, בְּחַדְרֵי
 מְלִכְיָהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב, בְּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרְצָם: לג וַיָּה, גִּפְגָּפָם
 וַתֵּאֲנָתָם, וַיִּשְׁפַּר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֹא אֲרָבָה,

וַיִּלְקֵהוּ, וְאִין מְסָפֵר: ^ל וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרְצָם, וַיֹּאכַל
פְּרֵי אֲדָמָתָם: ^{לו} וַיִּדְּ כָל-בְּכוֹר בְּאֶרְצָם, רֵאשִׁית לְכָל-
אוֹנָם: ^{לז} וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
^{לח} שְׂמַח מְצֻרִים בְּצִאתָם, פִּי-נֶפֶל פָּחַדָם עֲלֵיהֶם:
^{לט} פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאִשׁ, לְהָאִיר לְיָלָה: ^מ שָׁאֵל וַיִּבְא
שְׁלִיו שְׁלוֹ כ', וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁפִיעֵם: ^{מא} פָּתַח צוּר, וַיּוֹזְבוּ
מִיָּם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נְהָר: ^{מב} פִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ,
אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: ^{מג} וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה
אֶת-בְּחִירָיו: ^{מד} וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים
יִירָשׁוּ: ^{מה} בְּעִבּוֹר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלז א על נהרות בבֵּל שֵׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-פְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ
אֶת-צִיּוֹן: ^ב עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ בְּנֻרוֹתֵינוּ:
ג כִּי שֵׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֻחָה,
שִׁירוֹ לָנוּ מְשִׁיר צִיּוֹן: ^ד אִיךָ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר־יְהוָה־
יֵאֱהוּדוֹנְהִי, עַל אֲדָמַת נֶכֶר: ^ה אִם-אֲשַׁפְּחֵךְ יְרוּשָׁלַם,
תִּשְׁפַח יְמִינִי: ^ו תִּדְבַק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכִי,
אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ^ז זָכַר
יְהוָה־יֵאֱהוּדוֹנְהִי לְבִנְי אָדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֻמִּים
עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: ^ח בַּת-כָּבֵל הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי
שִׁישְׁלֵם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ: ^ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
וְנִפְץ אֶת-עַלְלֵיךְ אֶל-הַסָּלַע:

קנ « הַלְלוּהָ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עֲזוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבְּל וּבְנֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתַרְפָּה
 וּמְחֹזֵל, הַלְלוּהוּ בַּמַּנִּים וְעֹגֵב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ,
 הַלְלוּ-יָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהִי
 שְׁבוּת עַמּוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה יֵאָהֲרֹנְהִי מְעֹזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה יֵאָהֲרֹנְהִי וַיַּפְּלֵמָם וַיַּפְּלֵמָם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֵלְת הָעֲלוֹת וְסִפְת כָּל הַסְּבוּת, אֲנִתָּה
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְּךָ, דְּלִית
 מִחֻשְׁבָּה תְּפִיסָא כְּךָ כְּלָל, וְלָךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרָמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוּתְךָ אֲדַרְשׁ, אוּתְךָ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֹר חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוּשָׁה מֵאַתְךָ, דְּרָךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁלִי בְּמִקּוּם שְׁאֲנִי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹדַע תְּעֲלוּמוֹת, וּבְדֶרֶךְ וּנְתִיב הַזֶּה
 תְּאִיר עָלַי אוּרְךָ, לְהַחְזִירֵנִי בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מְבַחַר הַכְּרוּאִים,
 לְבִלִּי לְחֻשָׁב בְּמִחְשַׁבְתִּי שׁוּם מִחֻשְׁבַת חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדרך במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. ומצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחזות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלו אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 דמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושתיים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ שְׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
 וְתִדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
 יאמר וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
 בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
 וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 יֵאֱהוּדְנֵהי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
 יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
 הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים:

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
 וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
 יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי:

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי
 פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יִשָּׂא יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי פָּנָיו
 אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מִלְּאֶךָ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֶךָ בַּדֶּרֶךְ וְלַהֲבִיאֶךָ
 אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנַתִּי:

הַמְּלֵאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּף רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
 וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, אֲבָרְכֵהֶם
 וַיִּצְחָקוּ, וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לְכָל הישועות.
 כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
 וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיד מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲנִי עוֹמֵד/ת כֹּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לְךָ.
 וְכֹל מִה שְׂאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כֹּאֵן וּכְאֶפֶס לְעֲמַת כִּמְהָ שְׂאֲנִי
 בְּאֲמַת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.
 כִּי הַכֹּל מוֹמֵךְ, הַכֹּל נִתְּתָ לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
 תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי, תְּמוֹכֶת בֵּי,
 הוֹשַׁעַת אוֹתִי הַצֵּלְתָּ אוֹתִי, שְׁמַחְתָּ אוֹתִי רִיפֵאתָ אוֹתִי,
 שְׁמַרְתָּ עָלַי, עוֹדְדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֲתָה אֶתִּי תְּמִיד.

תּוֹדָה שְׂאֲתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת
 מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכּוֹחַ לְהִתְפַּלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי וְלֹא יָדַעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ
 תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֲתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכֹל רַגַע וְרַגַע.
 תּוֹדָה עַל כָּל גְּשִׁימָה וּגְשִׁימָה שְׂאֲנִי נוֹשֵׁמ/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
 תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
 תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודעת שכל מה
 שמוגיע ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
 במיוחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדויקת ומשלמות, כמו
 שרק מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודעת להעריך
 את הטוב,

כי רק בשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
 לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
 היו פעמים שלא הערכת את מה שנתת לי, ובמקום לומר
 לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
 ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוּאָה ס' כ"ו)
 מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

תפילה קצרה לאומדה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוּי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׁמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוֹקֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְקַיֵּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמְּלֻךְ
עָלוּי הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' - ה') כִּי הִיִּית מַחְסָה לִי מִגְדֵּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֵךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתְר
כְּנָפֶיךָ סְלָה. וְאִזְכָּה שְׁבִלִימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ שְׁפֹתוֹתֵיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקָבֵר, לְמַעַן שְׁמוּ בְּאֶהְבָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדִּין סִפְרָא סִפְר
הַזוּהַר, יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, יִרְאֶה אֵל
עַבְדֶּיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרִיךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָהוּ, וְיִהִי נַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוץ העולמים ואדני האדונים. אב הרחמים
והסליחות. מודים אנחנו לפניך יהוה
יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו, בקידה ובהשתחויה,
שקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו
חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו,
אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על פן אנחנו מפילים
תחנונינו לפניך שתמחל ותסלח לכל חטאתינו
ועונותינו. ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך.
ובכן יהי רצון מלפניך יהוה יאהדונהי אלהינו ואלהי
אבותינו, שתכונן את לבבנו ליראתך ואהבתך,
ותקשיב אזנך לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל
בסודות תורתך. ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא
כבודך פריח גיחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו
בכל בחינותינו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים
אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם וזכות
אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדשם יעמוד לנו
לכל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה
שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל, גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון
לפי לפניך, יהוה יאהדונהי צורי וגאלי. כי יהוה

יאהדונהי יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה:

רבוֹן עֲלֵמִין, דְּאַנְתָּ הוּא מְגַלִּי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא
 וְגַלִּי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא מִן קְדָמְךָ לְאַסְפְּרֵא
 מְלִין בְּפּוּמְנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכֵתוּב, וְאַנְכִי
 אֶהְיֶה עִם פִּידָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא נִיעוּל
 בְּכִסּוּפֵא קְדָמְךָ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלֵאִין דְּאוּרִיתָא
 מְפּוּמָּא דְרִישָׁא דְמִתִּיבְתָא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
 אָמֵן, סְלָה:

וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה
 לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים: וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוּהַר
 הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינֵי
 וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיִנִי מְקַבֵּל עָלַי מְצוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ
 כְּמוֹךָ, וְהַרְיִנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהַרְיִנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי הַזוּהַר
 הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פב"פ (וְכַאן יִפְרֹט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
 [יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַיֵּשׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יְחִזְקֵהוּ
 [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנְּפֶשׁ וּרְפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו
 וַיִּשְׁמְ"ה גִידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאֲרִיךְ יָמָיו
 וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וַיּוֹשִׁיעֵהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
 וּרְחִמִים ...] אָמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתַי
 שְׂיִתְקַיֵּם בְּנוֹ עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי כְּסִיתִיךָ לְנִמְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אָרֶץ",
 לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן הַרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְּׂכִינָה
 הַקְּדוּשָׁה לְקִשׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנוֹ
 יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקַיִם בְּנוֹ מְהֵרָה מִקְרָא
 שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָבָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה
 יִהְיֶה שְׁבַע־עֶשְׂרִים כְּאֹרֶךְ שְׁבַע־עֶשְׂרִים הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁב־י
 הַקְּדוּשָׁה וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתָם בְּן עֲזִיָּהוּ, יַעֲמוּד לְנוּ
 לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוּפּוֹ כְּרַצּוֹנוֹ וְכְרַצּוֹן
 יִרְאִיו. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתְנָנוּ עֶסוּקִים בְּחַכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָהּ
 תִּתְקַרֵּב הַגְּאוּלָּהּ, וְיִשׁוּעָתָה מְהֵרָה תִּצְמִיחַ, לְעַלְוֵי
 שְׂכִינַת עֲוֹנָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב
 "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אֹרֶךְ יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אַחַד וְנִשְׁמוּ
 אַחַד, אָמֵן נִצַּח סֵלָה וְעַד. (נִסַּח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל

רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂזַכִּיתַנִּי לְלִמּוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשָׁה
 הַזֶּה זִיְהֵרָה עֲלֵיָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנַאִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁלְּמַדְנוּ
 תּוֹרָתָם יַעֲמוּד לְנוּ וּלְזִרְעֵנוּ וְנִזְכֶּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פִשְׁעַי בִּיעַקֵּב נַאֲם יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעָךָ וּמִפִּי זֶרַע זִרְעָךָ אָמַר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בְּנֹו הַנְּבוּאָה (ישעיה נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְתַּ מִשָּׁה רַעִיא מְהִימָנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי בְּדָד יִנְחֲנֵנוּ וְאִין עֲמֹו אַל נְכַר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנֵּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעַתְךָ בְּאֵמַת בְּאֵמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סוד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עֲלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְלֵ אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנָךְ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְחֻלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנוֹ. וְהָשִׁב שְׁכִינְתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשִׁב כְּהַנִּים לְעַבּוֹדָתָם וְלוֹיִים לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֵת יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לִירְאָה וְלֵאֲהַבָּה אֵת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן. (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת"ר יב"ש, וְזֶהוּ נִהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 (שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבְשָׁה, צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמִטָּה בְּיַחְוֹד וְאוֹמְרִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי א כח) אָז
 יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומוד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וְכִדְּ מִי שְׁגוֹרִם שְׁתַּסְתַּלַּק קְבֵלָה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְגוֹרִם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵן,
 וְאוֹמְרִים שְׁאִין אֵלָא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוּד, בְּוֹדֵאֵי
 כְּבֵאלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲזֵן מֵאוֹתוֹ נִהַר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
 לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
 שְׁבִכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּבֵאלוּ הַחֲזוֹר
 הָעוֹלָם לְתֵהוּ וּבֵהוּ, וְגוֹרִם עֵנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום וזה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִי"ם תִּדְרָשׁא הָאָרֶץ דְּרָשׁא וְכו' (בראשית א יא),
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבֵא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמיתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורבייה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורבייה, באלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תִּרְ"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּרֵ"א שְׁת"י, וְהֵן שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (שמות לא): "וַשְּׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזְכִּיר כָּאֵן שַׁבָּת, כְּנֶגֶד
 הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתָּם", מֵהוּ
 לְדַרְתָּם? אֵלֶּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמַתְּפִנֶה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיָּהִם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אוֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹר, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סְבָא - עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי - תְּפָאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּ'ן" (בראשית
 ב.י). וְנִהְר, יֵשׁ נִהְר וַיֵּשׁ נִהְר, יֵשׁ נִהְר הַנִּקְרָא נִהְר פְּלִגְיוֹ,
 וַיֵּשׁ נִהְר הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמַר
 (ישעיה סד) "עֵינ לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זולָתֶךָ", זֶה הַנִּהְר
 הוּא אוֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אוֹת א', וְעוֹכֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאָמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת
 שְׁנָה, וּמְבִיעַ עַד צְדִיק - יְסוּד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מִשְׁקָה לְגִנָּה - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. זְכָאֵי
 הוּא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דִּירָה לְשַׁבָּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שְׁלֹא יִתְקַרֵּב
 שָׁם עֵצֵב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמְּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגֵּיהֶנֶם,
 שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר (שְׁמוֹת ל"ה): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדָאֵי, שְׁכָל מִי
 שְׁכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ מְדַלֵּק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם. אֲרַבְעִים
 מְלָאוֹת חֶסֶד אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים מְלָקִיּוֹת חֶסֶד
 אַחַת בְּשַׁבָּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחֹהָה,
 וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלְלָה זֶה אָמְרוּ בְּעָלֵי
 הַמִּשְׁנָה אֵין לֹקִין בְּשַׁבָּת, שְׂאֵלוֹ הַמְּלָאוֹת הֵן נַחֲשָׁבוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מְלָקִיּוֹת. יְצִיאֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם, הֵם
 עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבֵת אַחַת, מִי שְׁעוֹקֵר
 חֶפֶץ מִמְקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרִשׁוֹתוֹ,
 כְּאֵלוֹ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
 אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה. מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעֵקוֹר
 נְשָׁמְתוֹ מְרִשׁוֹת שְׁלָה וּמְנִיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
 מְרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲקָרוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 וְגָלוּ לְאֶרֶץ נְכַרְיָה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי
 שְׁמוֹעֵל בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ וּמְעַבִּיר כַּח לְרִשׁוֹת
 נְכַרְיָה. שַׁבְּתָא"י הוּא טַחּוּל, חֶמְ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמְרָה,
 שַׁבְּתָא"י עָלְיוֹ נֹאמֵר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
 בּוֹ אֲבָל נַחֲשִׁים וְעֻקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצָמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעַרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנַיִם בְּכַל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֹאשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מְקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבֵרָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבַרְתִּי אֲנִי בְּרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נְעֻלָּךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ", נֵעַל מִטַּנֵּף שֶׁל טַפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה: "פְּשִׁמְתִי אֶת בְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אִטְנַפִּים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלְבוּשִׁים, בְּנֵר וּבְמֵאֲכָלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֶּדֶשׁ, וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת, וְכֹל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (תיקוני' תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדר רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רבוֹן הָעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחֻשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נִעְלָם מֵעַל כָּל נַעֲלָמִים. וְאִין מַחְשְׁבָה אוֹ תַּפְיֶסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוּצָאת וּגְלִיתָ עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאִינָם נִגְלִים וְעוֹלָמוֹת הַנִּגְלִים. וּבָהֶם אֵתָה מַתְכַּסֶּה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֵׁר אוֹתָם וּמַיְחֵד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׂאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׂמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשֵׁב לוֹ כְּאלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדְרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קֶצֶר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׂמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שְׂמַנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תִּקְנֶת לָהֶם, שְׂמֵהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵּי אָדָם, וְכַמָּה גּוֹפִים תִּקְנֶת לָהֶם, שְׂנַקְרָאוּ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׂמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנִקְרָאִים בְּתַקוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תַּפְאֶרֶת כְּנֻגַד הַגּוֹף. נִצְחַ וְהוּד כְּנֻגַד שְׁנֵי רִגְלָיִם. יְסוּד – שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נִקְרָאת פֶּה, תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחַת, הִיא הַמַּחְשְׁבָה שְׂבַפְנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבֵה הַלֵּב מִבִּין, וְעַל אֵלוֹ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמַר, הַנְּסַתְרוֹת לְה' אֱלֹקֵינוּ. כְּתוּר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתוּר מַלְכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר מַגִּיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוץ העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנבראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקיפה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואומרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חזן, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שפאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לדרף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הבה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הבה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הִכָּה פֶּעַם ב' בְּהָאֶרֶת
הַמְסֻךְ הַעוֹמֵד וְעַל יְדֵי זֶה הָאִירוּ כּוֹלָם כְּאֶחָד וְנַעֲשׂוּ וְנִתְקַנּוּ
תְּשֻׁעָה הִיכְלוֹת וְאֵלוֹ הִהִיכְלוֹת אֵינָם אִירוֹת וְאֵינָם בְּבַחֲיִנַת
רוּחַ וְאֵינָם בְּבַחֲיִנַת נְשָׁמוֹת וְלֹא יֵשׁ מִי שְׁעוֹמֵד בָּהֶם בְּבַחֲיִנַת
חַיָּה. הַרְצוֹן שֶׁל כָּל תְּשֻׁעַת הָאִירוֹת, שְׁעוֹמְדִים כָּלָם בְּכַח
הַמְחַשְׁבָּה שֶׁהוּא אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹנָם כּוֹלָם רוֹצִים לְרַדְף
אֲחֵרֵיהֶם בְּזִמְזוּם שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשְׁבָה וְאֵינָם מְשִׁיגִים אוֹתוֹ וְלֹא
נֹדַע לָהֶם כָּלָל וְאֵלוֹ לֹא קִיְּמִים לֹא בְּרָצוֹן וְלֹא בְּמַחְשְׁבָה
הַעֲלִיּוֹנָה תּוֹפְסִים בַּהּ מַעֲטַת הָאֶרֶץ וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלוֹ נִמְצְאוּ
כָּל סוּדוֹת הָאֲמוּנָה וְכָל אוֹתָם הָאִירוֹת מְסוּד הַמְחַשְׁבָּה
הַעֲלִיּוֹנָה, מִשָּׁם וּלְמַטָּה כּוֹלָם נִקְרְאוּ בְּעֶרְכָם אֵין סוּף. עַד
כָּאֵן מְגִיעִים הָאִירוֹת בְּדַקּוֹת וְלֹא מְגִיעִים, וְלֹא נֹדְעִים
מֵהוֹתָם, אֵין כָּאֵן הַשְּׂגָה שֶׁל רָצוֹן וְלֹא הַשְּׂגָה שֶׁל מַחְשְׁבָה
כְּאִשֶּׁר מְאִירָה הַמְחַשְׁבָּה וְלֹא נֹדַע לוֹ מִי מְאִיר אֶז מִתְלַבֵּשׁ
וְנִעְלָם בְּתוֹךְ בֵּינָה וּמְאִירִים לְמִי שְׂרָאוּי לְהָאִיר וּמִתְחַבֵּר זֶה
עִם זֶה עַד שְׁנִכְלָלִים וְנִחְשָׁבִים כּוֹלָם לְאֶחָד וּבְסוּד הַקְּרִבָּן
כְּאִשֶּׁר עוֹלָה עֲשֵׁן הַקְּטֹרֶת, כּוֹלָם נִקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה וּמְאִירִים זֶה
בְּזֶה, אֶז עוֹמְדִים כּוֹלָם בְּסוּד עֲלִיָּה וְהַמְחַשְׁבָּה עוֹלָה
וּמִתְעַטֶּרֶת בְּאֵין סוּף. זֶה הָאִוֹר שְׂמְאִירָה מִמֶּנּוּ מַחְשְׁבָה עֲלִיּוֹנָה
(שֶׁלֹּא נֹדַע בַּהּ כָּלָל) נִקְרָא אֵין סוּף וּמִמֶּנּוּ נִמְצָא וְנִצְאָל וּמְקִיָּם
וּמְאִיר לְמִי שְׂמְאִיר וְעַל סוּד זֶה הַכֹּל עוֹמֵד, אֲשֶׁרֵי וְזָךְ חֲלָקִים
שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.